ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας ~~στο πλαίσιο εφαρμογής του ν.4046/2012,~~ οργανωτικά θέματα Υπουργείου Οικονομικών και άλλες διατάξεις»

Α. ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η σταδιακή ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας στηρίζεται στον περιορισμό των δημοσιονομικών και μακροοικονομικών ανισορροπιών και αποτυπώνεται στην ήδη βελτιωμένη επίδοση των βασικών μακροοικονομικών δεικτών. Η πρώτη σημαντική βελτίωση αφορά τη δημοσιονομική διόρθωση, με την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος το 2013 για πρώτη φορά μετά το 2002. Η δεύτερη σημαντική διόρθωση αφορά την ανισορροπία στις εξωτερικές συναλλαγές της χώρας, με το πλεόνασμα που παρουσίασε το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2013 για πρώτη φορά στη μεταπολεμική περίοδο. Αξίζει να σημειωθεί πως οι δύο αυτές εξελίξεις ήταν θετικότερες από τις προβλέψεις όλων των διεθνών οργανισμών. Τρίτη σημαντική επίδοση είναι η ανάκτηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας έναντι των εμπορικών της εταίρων, έπειτα από περισσότερο από δύο δεκαετίες σχεδόν συνεχούς απώλειας. Επιπλέον, πέρα από την εξάλειψη των εσωτερικών και εξωτερικών μακροοικονομικών ανισορροπιών της ελληνικής οικονομίας, την περίοδο 2010-2013 υλοποιήθηκε πλήθος διαρθρωτικών αλλαγών στις αγορές εργασίας και προϊόντων και στη λειτουργία του κράτους. Θετικότατη εξέλιξη ήταν επίσης και η έξοδος στις αγορές τον Απρίλιο του 2014, όπου το Ελληνικό κράτος άντλησε κεφάλαια από τις διεθνείς αγορές μετά από τέσσερα χρόνια αποκλεισμού.

Οι εξελίξεις αυτές ενισχύουν τις εκτιμήσεις για σταδιακή επάνοδο της οικονομίας σε αναπτυξιακή τροχιά εντός του τρέχοντος έτους. Το 2014 εκτιμάται οριακή ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας έπειτα από 5 συνεχή έτη ύφεσης. Η εκτίμηση αυτή στηρίζεται α) στις ενδείξεις σταθεροποίησης της κατανάλωσης καθώς η μείωση των τιμών περιορίζει τη μείωση των πραγματικών εισοδημάτων, β) στη θετική συμβολή του εξωτερικού ισοζυγίου, κυρίως λόγω της αύξησης των εισπράξεων από τον τουρισμό και την ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας, γ) στη τάση ανάκαμψης που παρουσιάζει η βιομηχανική παραγωγή, όπως επιβεβαιώνει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία και δ) στη προοπτική ανάκαμψης των επενδύσεων, όπως δείχνει η βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία, η οποία αποτυπώνεται στην παρατηρούμενη αύξηση των άμεσων ξένων επενδύσεων στη χώρα.

Δεν παραγνωρίζεται, όμως , η σημαντική αύξηση της ανεργίας όπως και η διάρθρωση αυτής, με υψηλά ποσοστά νέων και μακροχρόνια ανέργων, που έχει υψηλό κοινωνικό κόστος και η αντιμετώπισή της αποτελεί προτεραιότητα. Αντιδρώντας με κάποιο βαθμό υστέρησης στην πορεία της οικονομικής

δραστηριότητας, η ανεργία αναμένεται να αρχίσει σταδιακά να μειώνεται από το 2014.

Οι προϋποθέσεις για την επαλήθευση των εκτιμήσεων για το 2014 απαιτούν τη συνέχιση της δημοσιονομικής προσαρμογής και την ολοκλήρωση των διαρθρωτικών αλλαγών. Οι διαρθρωτικές αλλαγές θα βοηθήσουν τη μετάβαση της οικονομίας σε νέο αναπτυξιακό πρότυπο που θα στηρίζεται στην παραγωγή διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών αντί για την παραγωγή μη διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και στην αποταμίευση και την επένδυση αντί στην κατανάλωση. Για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι απαραίτητες πρώτον η εύρυθμη λειτουργία των αγορών προϊόντων εργασίας και κεφαλαίων, δεύτερον η δημιουργία ενός επιχειρηματικού περιβάλλοντος με χαμηλό γραφειοκρατικό κόστος και αποτελεσματικό δημόσιο τομέα και τρίτον την ενίσχυση θεσμών που διέπουν την προστασία των επενδυτών, ώστε να είναι εφικτή η προσέλκυση ξένων επενδύσεων.
Προς την κατεύθυνση αυτή προωθούνται με το παρόν νομοσχέδιο θεσμικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις που εντάσσονται στο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής και προσδοκάται να έχουν θετικό αντίκτυπο στη λειτουργία της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας.

Συγκεκριμένα:

Στο Μέρος Α' υπάρχουν περιλαμβάνονται διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών που αφορούν τον εξορθολογισμό λειτουργίας της Φορολογικής Διοίκησης, οργανωτικά θέματα του Υπουργείου, ρυθμίσεις για την εξόφληση ληξιπροθέσμων υποχρεώσεων φορέων του δημοσίου τομέα, διατάξεις για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας που διέπει την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς όπως και θέματα που άπτονται ειδικότερες λειτουργίες της καθώς και διατάξεις για την χάραξη του αιγιαλού και άλλες διατάξεις για την προστασία της δημόσιας περιουσίας.

Στο Μέρος Β' περιλαμβάνονται διατάξεις του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, με τις οποίες εκσυγχρονίζεται το σύστημα δημοσίων συμβάσεων . Ο χώρος των δημοσίων συμβάσεων είναι διαχρονικά βεβαρημένος με το ότι δε γίνεται διαφανής και αποτελεσματική διαχείριση των διατιθέμενων προς τον σκοπό αυτό πόρων του κρατικού προϋπολογισμού και του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των κονδυλίων των ευρωπαϊκών ταμείων, με συνέπεια αφ' ενός μεν να επιβαρύνονται τα ετήσια δημοσιονομικά ελλείμματα και εν τέλει το δημόσιο χρέος, αφ' ετέρου δε να καθυστερεί ή να ακυρώνεται η υλοποίηση δημόσιων επενδύσεων που θα υπηρετήσουν την ανάπτυξη, την ενίσχυση της απασχόλησης και την μεταστροφή του οικονομικού κλίματος. Υπό συνθήκες δημοσιονομικής και οικονομικής κρίσης, εντείνεται η ανάγκη για αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα της δράσης του Κράτους στον συγκεκριμένο τομέα.
Μία από τις μακροχρόνιες παθογένειες και ανωμαλίες που ενδημούν στο ελληνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων, η οποία περιορίζει την αποτελεσματικότητά του και υπονομεύει την επίτευξη του βασικού του στόχου, ήτοι την εγκαθίδρυση μίας διαφανούς, ανταγωνιστικής και αποδοτικής αγοράς δημοσίων συμβάσεων, συνίσταται στην εκτεταμένη διάσπαση και πολυπλοκότητα του νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου, το οποίο συγκροτείται από μία πληθώρα νομοθετικών,

κανονιστικών και διοικητικών ρυθμίσεων που ρυθμίζουν τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, την ύπαρξη επικαλυπτόμενων λειτουργιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ των δημόσιων φορέων, και τις χρονοβόρες διαδικασίες παροχής έννομης προστασίας.

Ειδικότερα, εφαρμόζονται διαφορετικοί κανόνες ανάθεσης ανάλογα με την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης (ήτοι εάν υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια εφαρμογής των ευρωπαϊκών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις), ανάλογα με το είδος της υπό ανάθεση σύμβασης (προμήθειες, υπηρεσίες, έργα), ανάλογα με τον τομέα της αγοράς (τομείς υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, υγείας, άμυνας, ασφάλειας, τεχνικών μελετών και συναφών υπηρεσιών) και ανάλογα με το είδος της αναθέτουσας αρχής (φορέας κεντρικής κυβέρνησης, οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης, δημόσια επιχείρηση, Δ.Ε.ΚΟ., φορέας του ευρύτερου δημόσιου τομέα κοκ).

Ο κατακερματισμός αυτός του θεσμικού πλαισίου δημιουργεί σύγχυση τόσο στις αναθέτουσες αρχές, όσο και στους οικονομικούς φορείς που θα επιθυμούσαν να συμβληθούν με το Δημόσιο, οι οποίοι εξ αυτού αποθαρρύνονται από τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες ανάθεσης. Επιπρόσθετα, η πολυνομία και η διαφορετική νομική ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων από τη Διοίκηση, κατά περίπτωση, επιτείνει την ανασφάλεια δικαίου, αυξάνει τον αριθμό των υποβαλλόμενων διοικητικών και δικαστικών προσφυγών και δυσχεραίνει τη διενέργεια ταχέων, αποτελεσματικών και διαφανών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, προτεραιότητα της κυβερνητικής πολιτικής αποτέλεσε η εκκίνηση μίας διαδικασίας ενοποίησης-κωδικοποίησης των διατάξεων του νομοθετικού πλαισίου, ώστε να δημιουργηθεί ένα συνεκτικό και ομοιόμορφο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο θα συμβάλλει στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και θα περιορίσει ουσιωδώς την εμφάνιση ανωμαλιών κατά τη διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών. Η προτεραιότητα αυτή, ως βασική κυβερνητική επιλογή, συμπεριλήφθηκε με πρότασή μας στις μεταρρυθμίσεις του Μνημονίου Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής ως δράση 2.8.1.2 με τίτλο «Μεταρρύθμιση της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων». Ο δε συντονισμός του σχεδιασμού και της υλοποίησης της νομοθετικής πρωτοβουλίας ανετέθη στην Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων («Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.), που ιδρύθηκε με το ν.4013/2011, ως τον θεσμικά αρμόδιο και εξειδικευμένο φορέα του Κράτους.

Η πρόταση σχεδίου νόμου για τη διαμόρφωση ενός ενιαίου κανονιστικού και θεσμικού πλαισίου σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα και τα παραδοτέα των συναντήσεων με τους νομικούς εμπειρογνώμονες που διέθεσε η Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα (TFGR) και τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τις παρατηρήσεις και προτάσεις που υποβλήθηκαν από φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης επί της αρχικής εκδόσεως του σχεδίου νόμου από τα τέλη Δεκεμβρίου 2013 μέχρι και τα μέσα Μαρτίου 2014 περίπου. επίσης, μελετήθηκαν τα ευρήματα και η τεκμηρίωση και αξιοποιήθηκαν σχεδόν στο σύνολό τους οι προτάσεις της Μελέτης σχετικά με τη μείωση διοικητικών βαρών πληροφόρησης σε 13 τομείς της δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων των βαρών πληροφόρησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, που εκπόνησε κατά παραγγελία της Ελληνικής Κυβέρνησης κλιμάκιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, υπό την εποπτεία και τον συντονισμό του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (βλ. Μελέτη με τίτλο: «Measurement and Reduction of Administrative Burdens in 13

sectors in Greece: Final Report - Public Procurement, OECD, Paris, 28 February 2014»). Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ, τα τρία διοικητικά βάρη πληροφόρησης που προκαλούν οι αβελτηρίες του συστήματος δημοσίων συμβάσεων αντιστοιχούν σε οικονομική επιβάρυνση των επιχειρήσεων ύψους 393,13 εκατομμυρίων ευρώ.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αφ' ενός μεν εκσυγχρονίζεται, απλουστεύεται και συστηματοποιείται κατά ενιαίο και ομοιόμορφο τρόπο η εθνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, με βασικό άξονα την εισαγωγή νέων εγγυήσεων διαφάνειας, σε πλήρη εναρμόνιση με το ενωσιακό δίκαιο και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να εξαλειφθούν οι εστίες τριβής με τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Έτσι, οι μέχρι σήμερα διάσπαρτες και συχνά ανομοιόμορφες και αντιφατικές διατάξεις αντικαθίστανται από τις διατάξεις του σχεδίου νόμου και αυτές που θα συμπεριληφθούν στους κατ' εξουσιοδότηση εκδοθησόμενους κανονισμούς, υπό την εποπτεία της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Επιπλέον, προωθείται ο εξορθολογισμός των διοικητικών δομών και διαδικασιών στις δημόσιες συμβάσεις για την επίτευξη επιθυμητών αποτελεσμάτων σε όρους ποιότητας και αποδοτικότητας και επιδιώκεται η επιτάχυνση και επαύξηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος παροχής έννομης προστασίας κατά τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων.

ΙΙ. Τα βασικά νομικά χαρακτηριστικά του νόμου στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής και της εθνικής έννομης τάξης

Το ευρωπαϊκό κεκτημένο στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων συγκροτείται από μία σειρά ρυθμίσεων του πρωτογενούς και παραγώγου ευρωπαϊκού ενωσιακού δικαίου και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Δικαστήριο»). Πέρα από τις επιταγές που απορρέουν από τις βασικές ελευθερίες (εγκατάστασης, κυκλοφορίας αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων) της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»), οι οποίες διέπουν κάθε οικονομική δραστηριότητα εντός της Εσωτερικής Αγοράς, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των δημοσίων συμβάσεων, οι διαδικασίες ανάθεσης των τελευταίων διέπονται από ένα σύστημα γενικών αρχών που έχει διαπλάσει η νομολογία του Δικαστηρίου, όπως οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της αναλογικότητας και προστασίας του γνήσιου και ελεύθερου ανταγωνισμού. Επιπλέον, οι λεπτομερείς ρυθμίσεις του ενωσιακού νομικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, που συγκροτείται από τις Οδηγίες 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ, 89/665/ΕΟΚ, 92/13/ΕΟΚ και 2007/66/ΕΚ, θεσπίζουν τις βασικές διαδικαστικές και δικονομικές εγγυήσεις και συγκροτούν ένα πυκνό πλέγμα κανόνων που ρυθμίζουν την προπαρασκευή και ανάθεση δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών και, εν μέρει, συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων.

Σκοπός του ευρωπαϊκού ενωσιακού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων είναι το άνοιγμα του συγκεκριμένου τομέα της Εσωτερικής Αγοράς στον ανταγωνισμό, προς όφελος αφ' ενός μεν του δημόσιου συμφέροντος, μέσω της επίτευξης του βέλτιστου λόγου κόστους / ποιότητας κατά την σύναψη των δημοσίων συμβάσεων και, κατ' επέκταση, της αποδοτικής αξιοποίησης των δημόσιων πόρων και της χρηστής διαχείρισης των εισφορών των φορολογουμένων, αφ' ετέρου δε της οικονομίας και της κοινωνίας, μέσω της δημιουργίας επιχειρηματικών ευκαιριών υπό όρους ίσης πρόσβασης και δίκαιου ανταγωνισμού.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και το παρόν σχέδιο νόμου, που προορίζεται να αποτελέσει το όχημα για την υιοθέτηση ενός ενιαίου νομικού πλαισίου, το οποίο θα ρυθμίζει, σύμφωνα με το ενωσιακό κεκτημένο και τις διεθνώς παραδεδεγμένες βέλτιστες πρακτικές α) τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων συμβάσεων που συνάπτονται στους τομείς του πόσιμου ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, (β) την παροχή έννομης προστασίας κατά το στάδιο σύναψης των εν λόγω συμβάσεων και γ) την ρύθμιση τινών ζητημάτων που αφορούν την εκτέλεση της σύμβασης.
Το σχέδιο νόμου κωδικοποιεί το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο που εδράζεται στις Οδηγίες 2004/17/ΕΚ, και 2004/18/ΕΚ, 89/665/ΕΟΚ, 92/13/ΕΟΚ και 2007/66/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Η προσαρμογή της εσωτερικής έννομης τάξης στις ρυθμίσεις των νέων ευρωπαϊκών Οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις, τις συμβάσεις στους πρώην εξαιρούμενους τομείς κοινής ωφέλειας και τις συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών, που αναμένεται να τεθούν σε ισχύ τους επόμενους μήνες δεν κατέστη δυνατή στην παρούσα συγκυρία, λόγω της συνεχούς μετάθεσης του οροσήμου ολοκλήρωσης της νομοθετικής διαδικασίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επισημαίνεται ωστόσο ότι ορισμένες καίριες ρυθμίσεις των νέων Οδηγιών, έχουν ήδη ενσωματωθεί στο σχέδιο νόμου (ρυθμίσεις κατά της διαφθοράς, αθέμιτων πρακτικών και σύγκρουσης συμφερόντων, κανόνες σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού και ποιοτικής επιλογής συμπεριλαμβανομένης του «δανεισμού» ικανοτήτων μεταξύ οικονομικών φορέων, ρυθμίσεις σχετικά με τις προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά, κανόνες σχετικά με την τροποποίηση των δημοσίων συμβάσεων).
Με τον τρόπο αυτό η Ελλάδα αποκτά πλέον ένα σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις, που σέβεται το ενωσιακό κεκτημένο και ταυτόχρονα διασφαλίζει στο μέγιστο το δημόσιο συμφέρον, ενώ παράλληλα αναμένεται να λειτουργήσει καταλυτικά για τη δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών, στηρίζοντας την εθνική προσπάθεια για επιστροφή στην οικονομική ανάπτυξη και την ενίσχυση της απασχόλησης μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

ΙΙΙ. Οι βασικές αλλαγές που εισάγει η προτεινόμενη ρύθμιση νόμου

Με τη δέσμη των προτεινομένων ρυθμίσεων επιτυγχάνεται κατ' αρχάς η ενοποίηση του νομικού πλαισίου ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, ανεξαρτήτως είδους ή φορέα σύναψης & εκτέλεσης, οι διαδικασίες ανάθεσης απλοποιούνται, εκσυγχρονίζονται και καθίστανται πιο ευέλικτες και εισάγονται ρυθμίσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης, αναλογικότητας και προστασίας του γνήσιου και ελεύθερου ανταγωνισμού.
Επιπλέον, προτείνεται μία βαθιά τομή στο σύστημα έννομης προστασίας, με τη θέσπιση μίας ενιαίας προσφυγής που κρίνεται από ανεξάρτητο όργανο, με στόχο την επιτάχυνση της επίλυσης διαφορών κατά το προσυμβατικό στάδιο και την ελάφρυνση του φόρτου των δικαστηρίων, που αδυνατούν κατά τεκμήριο να διεκπεραιώσουν σε ικανοποιητικό χρόνο την πλημμυρίδα των υποθέσεων που άγονται ενώπιόν τους. Τέλος, με τις τελικές διατάξεις, θεσπίζονται ειδικοί κανόνες σχετικά με τα όργανα διενέργειας διαγωνισμών, καταργούνται διάσπαρτες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές ρυθμίσεις που ρυθμίζουν θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής και διασφαλίζεται η ομαλή μετάβαση στο νέο καθεστώς, η οποία κρίνεται ως απολύτως αναγκαία για την εμπέδωση και την

υλοποίηση της μεταρρύθμισης από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και τη διασφάλιση ότι δεν θα διαταραχθεί λειτουργία του Δημοσίου και η υλοποίηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

Ειδικότερα, οι βασικές καινοτομίες που εισάγει το σχέδιο νόμου είναι οι ακόλουθες:

1. **Ενοποίηση**: Ρυθμίζονται με ενιαίο τρόπο οι διαδικασίες ανάθεσης όλων των μορφών δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων, ανεξάρτητα από το είδος της αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα (Κράτος, Ο.Τ.Α., δημόσιες επιχειρήσεις, Δ.Ε.Κ.Ο. κλπ.) και καταργούνται όλες οι αντίθετες προϊσχύουσες διατάξεις και όλα τα ειδικά καθεστώτα ανάθεσης που θεσπίσθηκαν κατά καιρούς μετά από αίτημα διάφορων φορέων του Δημόσιου Τομέα (άρθρο 199). Οι ειδικότερες και λεπτομερειακές ρυθμίσεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του νόμου προβλέπεται να ρυθμιστούν αποκλειστικά δυνάμει δευτερογενούς νομοθεσίας (προεδρικά διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις) ή πρότυπα έγγραφα διαγωνισμών (τεύχη δημοπράτησης / συμβατικά τεύχη) που θα συμφωνούν με τις ρυθμίσεις πλαισίου του παρόντος νόμου.

2. Καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς: Μία από τις κρίσιμες επιλογές του σχεδίου νόμου είναι ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση εισάγονται αυστηρές και αναλυτικές εγγυήσεις διαφάνειας αρχής γενομένης από την υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων (άρθρο 45). Επιπλέον, ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη ρήτρα ακεραιότητας, η οποία προβλέπει ότι η σύμβαση καταγγέλλεται υποχρεωτικά εφόσον διαπιστωθεί ότι ο ανάδοχος, πριν ή κατά τη διαδικασία ανάθεσης, αλλά και κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, υπέπεσε σε παράνομες συμπεριφορές (άρθρο 46).

3. Προγραμματισμός: Εισάγεται το πρώτον ρητή και καθολική υποχρέωση των αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων για τον προγραμματισμό των δημοσίων συμβάσεων που προτίθενται να συνάψουν (άρθρο 148). Η ρύθμιση αυτή είναι εξαιρετικής σημασίας, καθώς με αυτήν εισάγεται και εμπεδώνεται στη διοικητική πρακτική ότι θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα από τις αναθέτουσες αρχές/φορείς εκ των προτέρων και έγκαιρα, ώστε να προγραμματίζουν τις ανάγκες τους για σύναψη δημοσίων συμβάσεων, προκειμένου να είναι σε θέση να επιλέγουν την βέλτιστη διαδικασία και τρόπο σύναψης των συμβάσεων και να προϋπολογίζουν τις εκτιμώμενες δαπάνες.

4. Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά: Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στη μέριμνα του σχεδίου νόμου να είναι διαφανής η κρίσιμη φάση της διαμόρφωσης των προδιαγραφών, έτσι ώστε ο ευρύτερος κύκλος πιθανών προμηθευτών, εργοληπτών ή παρόχων υπηρεσιών να διατυπώνει εγκαίρως τυχόν παρατηρήσεις στη φάση μίας προκαταρκτικής διαβούλευσης, με στόχο να εμποδίζονται τεχνητοί αποκλεισμοί ή προειλημμένες αποφάσεις που δύσκολα μπορούν να ελεγχθούν εκ των υστέρων από τα αρμόδια πολιτειακά και διοικητικά όργανα. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διεξάγουν προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με τους φορείς της αγοράς πριν από την έναρξη μιας διαδικασίας ανάθεσης, με σκοπό τον ακριβή καθορισμό των αναγκών τους, τον προσδιορισμό των τεχνικών προδιαγραφών και τη διαμόρφωση των όρων και προϋποθέσεων για την ανάθεση και την εκτέλεση της σύμβασης στα έγγραφα του διαγωνισμού (άρθρο 149). Επιπλέον, τίθεται το πλαίσιο για τη διεξαγωγή των διαβουλεύσεων κατά τρόπο

δομημένο και διαφανή, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης (άρθρο 150). Οι ειδικές αυτές ρυθμίσεις εισάγονται για πρώτη φορά στο νομοθετικό πλαίσιο επιτρέποντας στις αναθέτουσες αρχές να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους και να αφουγκράζονται τις αντιδράσεις της αγοράς, μεγιστοποιώντας την αποδοτικότητα των σχετικών διαδικασιών ανάθεσης. Επιπλέον, ο διάλογος με τους φορείς της αγοράς μπορεί να αποβεί πολύ χρήσιμος, σε περιπτώσεις που οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να προσδιορίσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους ή να εκτιμήσουν ποιές τεχνικές λύσεις προσφέρονται.

6. Ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις: Οι διατάξεις της πρότασης (άρθρα 134 - 138) για την ίδρυση και τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Δημόσιων Ηλεκτρονικών Συμβάσεων («Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.») σε συνδυασμό με μια ενημερωμένη έκδοση της δευτερογενούς νομοθεσίας που προβλέπεται να τεθεί σε ισχύ, εισάγουν ένα σταθερό και αξιόπιστο θεσμικό πλαίσιο για την ηλεκτρονική διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης. Η λειτουργία του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. σε συνδυασμό με τη λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων («Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.») ως υποχρεωτικού τρόπου δημοσιότητας των δημοσίων συμβάσεων θα επιφέρει σημαντική απλοποίηση στη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης, εξοικονόμηση χρόνου, μείωση του κόστους των διοικητικών συναλλαγών, ταχύτητα, διαφάνεια και περιορισμό της διαφθοράς. Ως συνακόλουθο αποτέλεσμα, θα επέλθει αύξηση της συμμετοχής, του ανταγωνισμού, επίτευξη καλύτερης σχέσης ποιότητας σε σχέση με την τιμή και δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών.

7. Απλοποίηση διαδικασιών ανάθεσης: Υιοθετούνται διάφορα μέτρα με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης. Συγκεκριμένα: α) Προβλέπεται κατ' αρχάς ότι για τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες ανάθεσης οι διαγωνιζόμενοι υποχρεούνται να καταθέτουν μόνο μια υπεύθυνη δήλωση προκειμένου να βεβαιώνουν ότι πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής χωρίς να απαιτείται πλέον η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής. Μόνο ο οριστικός ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίσει το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων για την τεκμηρίωση των στοιχείων που είχαν βεβαιωθεί στην υπεύθυνη δήλωση, μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο τις πιθανότητες για εμφάνιση παρατυπιών και λαθών, που οδηγούν σε απόρριψη της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής και απλοποιώντας τη διαδικασία συμμετοχής (άρθρο 155). β) Επιπλέον, ορίζεται ρητά η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση που διαπιστώσει την ύπαρξη τυπικών λαθών ή παραλείψεων ήσσονος σημασίας κατά το άνοιγμα των προσφορών ή κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, να ζητά από τον διαγωνιζόμενο να διορθώσει τα λάθη αυτά ή να συμπληρώσει τις ελλείψεις εντός σύντομης προθεσμίας. Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί στην αποφυγή της απόρριψης προσφορών για ήσσονος σημασίας τυπικά λάθη, ώστε να μην υπονομεύεται η ανάπτυξη πραγματικού ανταγωνισμού (άρθρο 160). γ) Μειώνονται τα στάδια για την αποσφράγιση και την αξιολόγηση των προσφορών και ο αριθμός των εκδιδόμενων εκτελεστών διοικητικών πράξεων, επιτρέποντας συνακόλουθα την μείωση των υποβαλλόμενων προσφυγών και την ταχύτερη διεξαγωγή και ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης (άρθρα 164-167). δ) Τέλος, εισάγονται σαφείς και λεπτομερείς κανόνες και προϋποθέσεις αναφορικά με τον «δανεισμό ικανοτήτων» μεταξύ οικονομικών φορέων και μελών κοινοπραξιών. Η διατύπωση με σαφήνεια της διευκόλυνσης της χρήσης των ικανοτήτων τρίτων μερών ή την κατανομή των ικανοτήτων μεταξύ των οικονομικών φορέων/κοινοπραξιών, θα ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ τους και θα διευκολύνει

την πρόσβαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αγορά των δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 156).

8. Ανεξάρτητο όργανο προσφυγών: Οι ουσιαστικές διατάξεις του σχεδίου νόμου συνδυάζονται με την εφαρμογή των δικονομικών ρυθμίσεων που ισχύουν ούτως ή άλλως στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων. Προς τον σκοπό τούτο εξορθολογίζεται και βελτιστοποιείται το σύστημα παροχής έννομης προστασίας κατά το στάδιο ανάθεσης με την πρόβλεψη της εκδίκασης των διοικητικών προσφυγών από ανεξάρτητο όργανο εξοπλισμένο με αυξημένες εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Η παροχή έννομης προστασίας κατά το προσυμβατικό στάδιο από ένα ανεξάρτητο όργανο με υψηλά εχέγγυα θεσμικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και στελέχωση από καταρτισμένους και έμπειρους εμπειρογνώμονες, θα συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας επίλυσης διαφορών που αναφύονται κατά το στάδιο της ανάθεσης, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος έννομης προστασίας, θα περιβάλει με εμπιστοσύνη τον θεσμό και θα ελαφρύνει το φόρτο των δικαστηρίων που κατακλύζονται με πλήθος υποθέσεων. Λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων σε οργάνωση και προγραμματισμό που θέτει η ρύθμιση, η μετάπτωση στο νέο σύστημα θα λάβει χώρα μετά την έκδοση του σχετικού Κανονισμού Εκδίκασης Προσφυγών από την Αρχή (άρθρα 179 - 194).

9. Τροποποίηση της σύμβασης: Λαμβάνεται υπόψη η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τη ρύθμιση του ζητήματος της τροποποίησης της σύμβασης κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της. Ειδικότερα, αποσαφηνίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες για τυχόν τροποποιήσεις μιας σύμβασης κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, απαιτείται η διεξαγωγή νέας διαδικασίας ανάθεσης. Με τον τρόπο αυτό εισάγονται τα εχέγγυα εκείνα ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ανάπτυξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού και η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας και στο στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης (άρθρο 177).

10. Πιστοποίηση στελεχών δημοσίων συμβάσεων: Προβλέπεται η πιστοποίηση των υπαλλήλων των αναθετουσών αρχών που εμπλέκονται στις διαδικασίες ωρίμανσης, ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων μέσω ειδικών προγραμμάτων που θα σχεδιάζει και θα εκτελεί το ΙΝΕΠ σε συνεργασία με την ΕΑΑΔΗΣΥ. Η δια βίου κατάρτιση και πιστοποίηση των στελεχών του Δημοσίου που απασχολούνται στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων θα αυξήσει την αποδοτικότητα των δράσεων που καλούνται τα στελέχη αυτά να υλοποιήσουν, θα συνεισφέρει στον περιορισμό των παραβιάσεων της νομοθεσίας κατά τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, αλλά και στην επίτευξη της βέλτιστης σχέσης κόστους / ποιότητας (άρθρο 196).

Ο νόμος διαρθρώνεται σε εννέα μέρη: Το ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ ρυθμίζει θέματα που αφορούν τον σκοπό, το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του νόμου, τις περιπτώσεις εξαίρεσης από αυτό, τη διασφάλιση της εχεμύθειας, την σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης και τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών, τα κριτήρια ανάθεσης, την καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς κ.ο.κ. Ακολουθούν το ΔΕΥΤΕΡΟ και ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ, με το οποία ενσωματώνονται στον ενιαίο νόμο οι διατάξεις των Οδηγιών 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ αντίστοιχα, οι οποίες έχουν εφαρμογή άνω από τα όρια προϋπολογισμού που τίθενται από την Ένωση («κατώφλια»). Το ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ κωδικοποιεί τους κανόνες για τις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις, που περιλαμβάνουν τις διατάξεις των Οδηγιών της Ε.Ε. για τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς και τα δυναμικά συστήματα αγορών, τις ρυθμίσεις για τη λειτουργία και υποστήριξη του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών

Δημόσιων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) και του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.). Στο ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ συγκεντρώνονται οι κανόνες που εισάγουν ειδικές ρυθμίσεις για την ανάθεση συμβάσεων χαμηλής αξίας και των συμβάσεων υπηρεσιών χαμηλής προτεραιότητας. Σημειωτέον ότι το καθεστώς σύναψης των συμβάσεων χαμηλής αξίας διαφοροποιείται από αυτό που ρυθμίζει την σύναψη συμβάσεων υψηλής αξίας, μόνο στον βαθμό που κρίνεται απολύτως απαραίτητο για τη διασφάλιση της επιθυμητής ταχύτητας και ευελιξίας. Ακολουθεί το ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ, με τις διατάξεις του οποίου εισάγονται ρυθμίσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση και ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης. Στο μέρος αυτό, ρυθμίζονται θέματα όπως ο προγραμματισμός των δημοσίων συμβάσεων και η διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά, οι διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων και οι διαδικαστικές τους λεπτομέρειες, οι κανόνες δημοσιότητας σε εθνικό επίπεδο, οι εγγυήσεις συμμετοχής και εκτέλεσης, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων και επιλογής του αναδόχου, οι λόγοι απόρριψης των προσφορών, ο τρόπος συμπλήρωσης και διευκρίνισης ελλείψεων των προσφορών κ.ο.κ. Στο ΕΒΔΟΜΟ ΜΕΡΟΣ τίθενται κανόνες που ρυθμίζουν τινά θέματα που άπτονται μεν κατ' αρχήν του σταδίου της εκτέλεσης της δημόσιας σύμβασης, πλην όμως συνέχονται εμμέσως και με το στάδιο της ανάθεσης, όπως η υπεργολαβία και η τροποποίηση της δημόσιας σύμβασης. Το ΟΓΔΟΟ ΜΕΡΟΣ εισάγει ένα νέο σύστημα έννομης προστασίας, με βασική καινοτομία την καθιέρωση της ειδικής προδικαστικής προσφυγής ενώπιον ενός ανεξάρτητου οιονεί δικαιοδοτικού οργάνου και του εξορθολογισμού του κόστους της έννομης προστασίας. Τέλος, στο ΕΝΑΤΟ ΜΕΡΟΣ έχουν συγκεντρωθεί τα επιμέρους θέματα που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, όπως τα όργανα διενέργειας των διαδικασιών σύναψης και το σύστημα πιστοποίησης των στελεχών των αναθετουσών αρχών, καθώς και οι μεταβατικές, τροποποιητικές και καταργητικές διατάξεις

Στο **Μέρος Γ**' του νομοσχεδίου περιλαμβάνονται διατάξεις του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης , με τις οποίες μειώνονται τα διοικητικά βάρη σε 13 επιλεγμένους τομείς της οικονομίας με άμεσα αποτελέσματα και για τους πολίτες αλλά και για τους κλάδους της οικονομίας μας ,ενώ στο **Μέρος Δ'** περιλαμβάνονται διατάξεις αρμοδιότητος των Υπουργείων Εργασίας,Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, Εθνικής Άμυνας και Προστασίας του Πολίτη με τις οποίες μεταφέρεται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και υπάγεται στην εποπτεία και αρμοδιότητά του το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας Απασχολούμενων στα Σώματα ασφαλείας «Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α.» καθώς από την 1.1.2015, οι τομείς του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α. εντάσσονται στο Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης (Ε.Τ.Ε.Α.).
Στο Μέρος Ε' περιλαμβάνεται διάταξη για τα ανταποδοτικά τέλη του Υπουρείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
Στο **Μέρος ΣΤ'** του νομοσχεδίου περιλαμβάνονται διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με τις οποίες αντικαθίστανται ορισμένες διατάξεις του ισχύοντος νόμου 3213/2003 που αφορά στην υποβολή και τον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης δημοσίων λειτουργών και προσώπων με δημόσιο ενδιαφέρον. Οι νέες ρυθμίσεις κρίνονται αναγκαίες αφενός μεν για να επεκταθεί η υποχρέωση δήλωσης σε νέες κατηγορίες προσώπων και να ενισχυθεί η αρμόδια επιτροπή ελέγχου, αφετέρου δε για να

αντιμετωπιστούν δυσλειτουργίες που έχουν ανακύψει κατά την εφαρμογή του ισχύοντος νόμου και να καταστεί αυτός αποτελεσματικότερος με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

Μεταξύ των ρυθμίσεων προβλέπεται η συγκρότηση Κεντρικής Επιτροπής Ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων, η οποία αποτελείται πλέον από δύο αντιπροέδρους της Βουλής, δύο ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς και ενός υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, προσώπων δηλαδή εγνωσμένου κύρους και ανεξαρτησίας. Παράλληλα, προβλέπεται η τροποποίηση της σύνθεσης των άλλων οργάνων ελέγχου ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η ανεξαρτησία αυτών, θεσπίζεται η υποβολή δήλωσης οικονομικών συμφερόντων, προβλέπεται η ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων και καθίσταται πλέον αποτελεσματικός ο έλεγχος με την αξιοποίηση μεθόδων ανάλυσης επικινδυνότητας.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ:

Μέρος Α':

Η προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 1 του άρθρου 1** είναι νομοτεχνικού χαρακτήρα και με αυτή αναδιατυπώνεται η παράγραφος 3 του άρθρου 32 του Κώδικα ΦΠΑ κατά τρόπο που να αντιστοιχεί στην διαδικασία που εφαρμόζεται για τις επιστροφές σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παράγραφο 1 του άρθρου 34.

Η προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 2 του άρθρου 1** είναι νομοτεχνικού χαρακτήρα, η ανάγκη της οποίας προέκυψε με την κατάργηση της εκκαθαριστικής δήλωσης ΦΠΑ στην οποία διενεργούντο οι διακανονισμοί των εκπτώσεων. Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ότι ο τελικός διακανονισμός των εκπτώσεων που έχουν διενεργηθεί αρχικά, θα διενεργείται λαμβάνοντας υπόψη τα συνολικά στοιχεία της διαχειριστικής περιόδου.

Η προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 3** είναι νομοτεχνικού χαρακτήρα και με αυτή γίνεται διόρθωση προγενέστερης λανθασμένης διαγραφής του συγκεκριμένου εδαφίου με την παράγραφο 3 του άρθρου 27 του ν. 3943/2011.

Η προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 4** είναι νομοτεχνικού χαρακτήρα και με αυτή γίνεται διόρθωση της υφιστάμενης διάταξης που εκ παραδρομής δεν είχε καταργηθεί σε νομοθετική ρύθμιση με την παράγραφο 3 του άρθρου 27 του ν.3943/2011.

Με την προτεινόμενη διάταξη **της παραγράφου 5** καταργείται η υποχρέωση διακανονισμού στην περίπτωση που ο φόρος που οφείλεται στην παράδοση επενδυτικών αγαθών κατά την προβλεπόμενη περίοδο διακανονισμού είναι μικρότερος από το φόρο που αναλογεί στα εναπομένοντα έτη της περιόδου αυτής. Με τη διάταξη αυτή εναρμονίζεται πλήρως η εθνική νομοθεσία με τις διατάξεις (άρθρου 188) της οδηγίας ΦΠΑ (2006/112/ΕΚ) η οποία δεν προβλέπει πρόσθετες προϋποθέσεις προκειμένου να θεωρηθεί ότι το επενδυτικό αγαθό που παραδίδεται με φόρο εντός της περιόδου διακανονισμού θεωρείται για τα έτη που υπολείπονται

ότι χρησιμοποιήθηκε αποκλειστικά σε φορολογητέες πράξεις και άρα δεν οφείλεται φόρος.

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 6** προβλέπεται ότι το δικαίωμα επιστροφής υφίσταται, ανεξάρτητα από την αιτία στην οποία οφείλεται η δημιουργία του πιστωτικού υπολοίπου. Με τη διάταξη αυτή ευθυγραμμίζεται πλήρως η εθνική νομοθεσία με τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου (οδηγία 2006/112/ΕΚ).
Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 7** καταργείται η εξουσιοδότηση στον Υπουργό Οικονομικών να ρυθμίζει τις διαδικασίες και τις λεπτομέρειες επιστροφής του φόρου καθώς τα θέματα αυτά ρυθμίζονται ήδη από τις διατάξεις του Κ.Φ.Δ. (ν. 4174/2013).

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 8 ,** στο πλαίσιο της μείωσης των διοικητικών βαρών σε επιλεγμένους τομείς της οικονομίας, καταργείται η υποβολή της εκκαθαριστικής δήλωσης ΦΠΑ για διαχειριστικές περιόδους που λήγουν μετά την 1η Ιανουαρίου 2014, με σκοπό τη μείωση του διοικητικού και διαχειριστικού κόστους τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τη Φορολογική Διοίκηση.

Ο χρόνος υποβολής της δήλωσης ΦΠΑ αναδιατυπώνεται, ώστε να είναι σαφής η εν λόγω υποχρέωση για το σύνολο των υποκείμενων στο φόρο. Το περιεχόμενο της δήλωσης ΦΠΑ διαγράφεται από το κείμενο της προτεινόμενης διάταξης, καθώς αποτελεί αντικείμενο ρύθμισης του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας και σχετικής εξουσιοδοτικής διάταξης που παρέχεται στο Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 18 του Κώδικα αυτού.

Αναδιατυπώνονται οι σχετικές διατάξεις για την καταβολή του φόρου ώστε να είναι σαφής ο χρόνος κατά τον οποίο πρέπει να καταβληθεί ο οφειλόμενος φόρος, καθώς ο χρόνος αυτός είναι νομικά κρίσιμος, για τον προσδιορισμό των επιβαλλόμενων κυρώσεων (τόκος, πρόστιμο).

Επίσης, ορίζεται με μεγαλύτερη σαφήνεια ότι υποκείμενοι στο φόρο που δεν πραγματοποιούν σε συνεχή βάση φορολογητέες πράξεις (πρόσωπα που πραγματοποιούν απαλλασσόμενες πράξεις χωρίς δικαίωμα έκπτωσης του φόρου των εισροών τους, αγρότες του ειδικού καθεστώτος και τα μη υποκείμενα στο φόρο νομικά πρόσωπα) υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης ΦΠΑ μόνο για τις φορολογικές περιόδους που πραγματοποιούν πράξεις για τις οποίες είναι οι ίδιοι υπόχρεοι για την καταβολή του φόρου, ως λήπτες των πράξεων αυτών. Στις ανωτέρω πράξεις περιλαμβάνονται οι ενδοκοινοτικές αποκτήσεις αγαθών, καθώς και οι λήψεις αγαθών ή υπηρεσιών για τις οποίες είναι οι ίδιοι υπόχρεοι για την καταβολή του φόρου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 13, 14 και 35 του Κώδικα ΦΠΑ.
Επιπροσθέτως, αναδιατυπώνονται οι διατάξεις με τις οποίες παρέχεται εξουσιοδότηση στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων για ρύθμιση θεμάτων του εν λόγω άρθρου, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες ήδη διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, με τις οποίες παρέχεται εξουσιοδότηση στο Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, για ρύθμιση θεμάτων διαδικαστικού χαρακτήρα. Εξαιρετικά σημειώνεται ότι οι εν λόγω εξουσιοδοτήσεις περιλαμβάνουν και τη δυνατότητα να χορηγείται μεγαλύτερη ή μικρότερη φορολογική περίοδος για την υποβολή της δήλωσης ΦΠΑ. Με την ίδια διάταξη, παρέχεται εξουσιοδότηση στο

Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων να χορηγεί διαφορετική προθεσμία για την υποβολή της δήλωσης ΦΠΑ ή παράταση της προθεσμίας για την υποβολή των σχετικών δηλώσεων, καθώς και διαφορετική προθεσμία καταβολής του φόρου για λόγους ανωτέρας βίας που είτε άπτονται της λειτουργίας της Φορολογικής Διοίκησης (π.χ. μη λειτουργία ηλεκτρονικών συστημάτων υποβολής της δήλωσης), είτε συνδέονται με απρόοπτα γεγονότα (π.χ. σεισμοί, φυσικές καταστροφές). Επίσης, με την ίδια παράγραφο εισάγεται εξουσιοδοτική διάταξη στο Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων για την εφαρμογή των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 38 όπως τροποποιούνται με την προτεινόμενη διάταξη.
Τέλος, ρυθμίζονται θέματα έναρξης ισχύος της παραγράφου 8.

Με την εν λόγω διάταξη της παραγράφου **9** , καταργείται ο διαφορετικός χρόνος καταβολής του ΦΠΑ που αναλογεί, στην περίπτωση που η άδεια επαγγελματικού πλοίου αναψυχής που ανήκει σε ΝΕΠΑ παύει να ισχύει και η περίπτωση αυτή εξισώνεται με όλες τις άλλες περιπτώσεις και εφαρμόζονται τα ισχύοντα στον ν. 4256/14.

Με την προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου 10 10, αντιμετωπίζεται το σοβαρό πρόβλημα χρηματοδότησης του ΦΠΑ των δήμων και λοιπών δημοσίων φορέων για κατασκευαστικές εργασίες έργων υποδομής που δέχονται από τους αναδόχους (εργολάβους) στα πλαίσια των φορολογητέων δραστηριοτήτων τους, δηλ. στα πλαίσια των πράξεων που διενεργούν ως υποκείμενοι στο φόρο. Ως υποκείμενα στο φόρο αυτά τα πρόσωπα μπορεί να δρουν π.χ. στους τομείς διαχείρισης οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων, διαχείρισης και διανομής ύδατος, επεξεργασίας λυμάτων, εκμετάλλευσης γεωθερμικών πεδίων, οδικών δικτύων κλπ. Το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι και λοιποί φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που εκτελούν έργα υποδομής έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση καταβολής του φόρου στους αναδόχους με συνέπεια την καθυστέρηση της κατασκευής του έργου και τελικά τη διακύβευση ακόμη και της ολοκλήρωσής του καθώς τα έργα αυτά χρηματοδοτούνται από πόρους του ΕΣΠΑ και προκαλείται εμπλοκή στην απορρόφηση των σχετικών κονδυλίων.

Με την **παράγραφο 1 του άρθρου 2** προστίθεται νέα παράγραφος 4 στο άρθρο 11 του ΚΦΔ και αναριθμούνται οι επόμενες παράγραφοι. Με την προσθήκη της παρ. 4 δίνεται η δυνατότητα στη Φορολογική Διοίκηση να αναστείλει ή να απενεργοποιήσει τη χρήση του Αριθμού Φορολογικού Μητρώου του υποκείμενου εάν υφίστανται αντικειμενικά στοιχεία, τα οποία υποδηλώνουν ότι ο φορολογούμενος έχει παύσει να ασκεί οικονομική δραστηριότητα ή ότι διαπράττει φοροδιαφυγή ή ότι έχει δηλώσει ψευδή ή ανακριβή στοιχεία για την απόκτησή του. Στην περίπτωση αυτή ο φορολογούμενος μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να αποδείξει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται ανωτέρω και να ζητήσει την εκ νέου ενεργοποίηση του ΑΦΜ του.
Με την παράγραφο 2 προστίθεται νέα περίπτωση στην νέα παράγραφο 5 και παρέχεται εξουσιοδοτική αρμοδιότητα στο Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων να ορίζει τις περιπτώσεις που μπορεί να εφαρμόζεται η αναστολή της χρήσης ή απενεργοποίησης του ΑΦΜ, τις συνέπειες που οι ενέργειες αυτές επιφέρουν για τη Φορολογική Διοίκηση και τον φορολογούμενο καθώς και κάθε σχετική αναγκαία λεπτομέρεια.

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 3** ορίζεται ότι στην περίπτωση αίτησης επιστροφής από υποκείμενο στο φόρο πρόσωπο μη εγκατεστημένο στο εσωτερικό της Χώρας η προθεσμία προκειμένου η Φορολογική Διοίκηση να αποφανθεί σχετικά με το εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της επιστροφής, δεν είναι ο χρόνος των ενενήντα ημερών αλλά ο χρόνος των τεσσάρων ή οκτώ μηνών που ορίζεται σχετικά στην κοινοτική νομοθεσία ως προθεσμία για την ολοκλήρωση των επιστροφών αυτών. Η διάταξη αυτή αφορά τους μη εγκατεστημένους στο εσωτερικό της Χώρας υποκείμενους, που δεν έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης ΦΠΑ και πραγματοποιούν δαπάνες στο εσωτερικό της Χώρας για τις οποίες δικαιούνται επιστροφής του φόρου σύμφωνα με τις σχετικές κοινοτικές διατάξεις (οδηγίες 2008/9/ΕΚ και 85/560/ΕΟΚ).

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 4** ορίζεται ότι στις φορολογίες (ΦΠΑ κλπ) για τις οποίες υπάρχει υποχρέωση υποβολής περισσότερων δηλώσεων ανά φορολογικό έτος ή διαχειριστική περίοδο, η πράξη προσδιορισμού μπορεί να εκδίδεται εντός πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους εντός του οποίου λήγει η προθεσμία υποβολής της τελευταίας δήλωσης που αφορά το οικείο φορολογικό έτος ή τη διαχειριστική περίοδο. Με την προσθήκη αυτή καθιερώνεται κατ' αποτέλεσμα ίδια χρονική περίοδος για την παραγραφή του δικαιώματος της φορολογικής διοίκησης να εκδώσει πράξη προσδιορισμού, για όλες τις δηλώσεις που αφορούν την ίδια διαχειριστική περίοδο και ιδίως στον ΦΠΑ, μετά την κατάργηση της υποβολής της εκκαθαριστικής δήλωσης.

Με την παράγραφο 5 προστίθεται νέο εδάφιο στο άρθρο 19 του ΚΦΔ και ορίζεται ότι μετά τον χρόνο ισχύος του Κώδικα, ήτοι από την 1.1.2014, τροποποιητική ή οποιαδήποτε άλλη δήλωση φορολογικού υποκειμένου περί μεταβολής της κατοικίας ή της έδρας του δεν μπορεί να ανατρέχει σε φορολογικό έτος προγενέστερο εκείνου, κατά το οποίο υποβάλλεται η δήλωση. Με την προτεινόμενη ρύθμιση αίρεται ουσιαστικά οποιαδήποτε ερμηνευτική αμφιβολία αναφορικά με το ανωτέρω ζήτημα, αν και τόσο οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος όσο και του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ουδόλως έχουν προβλέψει τέτοια δυνατότητα. Σημειώνεται ότι μέχρι την 31.12.2013 ίσχυε η διάταξη του άρθρου 76 του Ν. 2238/1996.

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 6** τροποποιείται η παράγραφος 27 του άρθρου 66 και ορίζεται ότι οι υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Κώδικα ΦΠΑ, όπως ίσχυε στις 31.12.2013, κατά το μέρος που οι διατάξεις του εν λόγω Κώδικα έχουν πλέον καταργηθεί με τη θέση σε ισχύ του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, ισχύουν έως 31.8.2014, εκτός από την περίπτωση που οι εν λόγω αποφάσεις εκδοθούν από το Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων σε προγενέστερο χρόνο.

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 7** αποσαφηνίζεται ότι οι δαπάνες αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών της παραγρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2238/1994 καθώς και τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης της περιπτ. α΄ της παραγρ.3 του άρθρου 9 του ίδιου νόμου, που αφορούν το οικονομικό έτος 2014, λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του φόρου σύμφωνα με την κλίμακα της παραγρ. 1 α΄ του ίδιου άρθρου και νόμου, ακόμη και στην περίπτωση που

συμπεριληφθούν σε εκπρόθεσμες αρχικές ή τροποποιητικές δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος.
Με την **παρ. 1** του **άρθρου** 3 συστήνονται στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών τετρακόσιες (400) οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού του κλάδου ΠΕ Εφοριακών, οι οποίες προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στο σχέδιο του Προεδρικού Διατάγματος για τον νέο Οργανισμό του Υπουργείου, που βρίσκεται υπό επεξεργασία στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Η σύσταση των ανωτέρω θέσεων επείγει και πρέπει να προηγηθεί χρονικά της ενάρξεως ισχύος του Π.Δ., η οποία ορίζεται τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθώς υπάρχει επιτακτική ανάγκη για άμεση στελέχωση των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) με το επιπλέον αυτό προσωπικό, προκειμένου να διασφαλιστεί η ρητή δέσμευση της Φορολογικής Διοίκησης για την επίτευξη των στόχων στα φορολογικά έσοδα και η αποδοτικότερη λειτουργία των φοροελεγκτικών και φοροεισπρακτικών Υπηρεσιών για την πάταξη της φοροδιαφυγής και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Με την παράγραφο 2 διευκρινίζεται ότι στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης των δομών του Υπουργείου Οικονομικών, έχουν ολοκληρωθεί οι καταργήσεις ή συγχωνεύσεις των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.). Ως εκ τούτου παρέλκει η ρύθμιση ζητημάτων μετακίνησης, απόσπασης και μετάθεσης υπαλλήλων του Γ.Λ.Κ. που υπηρετούν στις ανωτέρω Υπηρεσίες και δεσμεύονται από τους περιορισμούς της παρ. 14 του άρθρου 10 του ν. 3051/2002 (Α' 220).

Με την **παράγραφο 3** αποσαφηνίζεται η αληθής έννοια της υποπερίπτωσης ε' της περίπτωσης 2 της υποπαραγράφου Ε.2 της παραγράφου Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222).

Στις περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης στις οποίες απονέμων φορέας είναι το Δημόσιο, παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην απονομή της οριστικής σύνταξης, αφού η σχετική αλληλογραφία για την πιστοποίηση του χρόνου ασφάλισης του υπαλλήλου στους άλλους φορείς, ξεκινά μετά την εξέταση του φακέλου του υπαλλήλου από την αρμόδια Δ/νση Συντάξεων του Γ.Λ.Κ. Για το λόγο αυτό και προκειμένου να συντμηθεί ο χρόνος απονομής της οριστικής σύνταξης, προβλέπεται **στο άρθρο 4** η άμεση ηλεκτρονική ενημέρωση των συμμετεχόντων ασφαλιστικών φορέων μέσω του Δελτίου Ατομικής και Υπηρεσιακής Κατάστασης του υπαλλήλου (ΔΑΥΚ), το οποίο αποστέλλεται στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γ.Λ.Κ. αμέσως μετά την αποχώρηση του υπαλλήλου από την Υπηρεσία.
Με την ίδια διαδικασία επιτυγχάνεται και η σύντμηση του χρόνου απονομής επικουρικής σύνταξης, μερίσματος και εφάπαξ βοηθήματος, με την έγκαιρη ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων ασφαλιστικών φορέων, οι οποίοι μπορούν μέσω του ΔΑΥΚ να αντλήσουν άμεσα τα απαραίτητα, για αυτούς, στοιχεία.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 5 και ειδικότερα τη διάταξη της περίπτωσης α' ρυθμίζεται η κατάσταση που δημιουργείται από την κατάργηση και των περιφερειακών υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης με το ν. 4254/2014, ενώ μέρος των αρμοδιοτήτων τους και του προσωπικού τους έχει μεταφερθεί με την ίδια διάταξη στην Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων

(ΓΔΔΕ). Με τη σύσταση των Περιφερειακών Γραφείων Δημοσιονομικού Ελέγχου θα διευκολυνθεί το έργο της ΓΔΔΕ καθώς μεγάλος αριθμός ελέγχων αφορά στην περιφέρεια ενώ θα εξοικονομηθούν πόροι λόγω των μειώσεων των μετακινήσεων των ελεγκτών από την Κεντρική Υπηρεσία.
(β) Ύστερα από την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 20 του ν. 4250/2014 (74 Α'), παρέλκει η διάταξη του άρθρου 9 του ν.3492/2006.
(γ) Η προτεινόμενη διάταξη της περίπτωσης γ' κρίνεται απαραίτητη μετά τη σύσταση της Διεύθυνσης Εκτάκτων Δημοσιονομικών Ελέγχων με το ν.4151/2013 (Α' 103) και την προσθήκη της στις διευθύνσεις που συγκροτούν τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων, ώστε να μετέχει στη συγκρότηση της Επιτροπής Συντονισμού Ελέγχων (ΕΣΕΛ) και ο προϊστάμενος αυτής. Επίσης, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην γραμματεία του συλλογικού οργάνου καθώς και άλλα που αναφέρονται στην σύνθεση αυτού, με την μη δυνατότητα ψήφου του προϊσταμένου Διεύθυνσης που εισηγείται το υπό συζήτηση θέμα.
(δ) Οι περιπτώσεις δ' και ε' ρυθμίζουν θέματα που αφορούν στις αρμοδιότητες των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου του άρθρου 12 του ν.3492/2006 και θέτουν μεταβατικές διατάξεις μέχρι την εφαρμογή αυτών.
(ε) Η περίπτωση η' αποσαφηνίζει τη διενέργεια ελέγχων από ελεγκτικές ομάδες και ορίζει ότι η απόφαση συγκρότησης αυτών αποτελεί και εντολή μετακίνησης της ελεγκτικής ομάδας, για την απλοποίηση διοικητικών διαδικασιών και εξοικονόμηση χρόνου.
(στ) Με την περίπτωση ι' παρέχεται η δυνατότητα στην Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων να διενεργεί και μη επιτόπιους ελέγχους, όταν αυτό κρίνεται εφικτό.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις της **παραγράφου 2** παρέχεται η δυνατότητα στους νεοδιορισθέντες υπαλλήλους που τοποθετήθηκαν στις Γενικές Διευθύνσεις Δημοσιονομικών Ελέγχων και Διοίκησης και Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίοι δεν έχουν χρονικά τη δυνατότητα να υποβάλλουν αίτηση για την ένταξή τους στο Μητρώο Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της ΕΔΕΛ, καθώς, σύμφωνα με την αρ. 2/95230/0004/24-10-2013 (Β 2730) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών η διαδικασία του άρθρου 12 του ν.4151/2013 για την ένταξη στο ανωτέρω Μητρώο πραγματοποιείται κάθε δύο έτη, να μην αποκλείονται από τη συμμετοχή τους σε ελεγκτικές ομάδες, εφόσον οι Προϊστάμενοι των εν λόγω Γενικών Διευθύνσεων κρίνουν ότι έχουν τα απαραίτητα προσόντα και ικανότητα για το έργο αυτό.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις της **παραγράφου 3** προβλέπεται οι Οικονομικοί Επιθεωρητές που μεταφέρονται στη Γ.Δ.Δ.Ε. να στελεχώσουν τη Διεύθυνση Εκτάκτων Δημοσιονομικών Ελέγχων καθώς οι αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιθεώρησης μεταφέρονται στη Διεύθυνση αυτή και, κατά συνέπεια, οι εν λόγω υπάλληλοι διαθέτουν την σχετική ελεγκτική εμπειρία. Επιπλέον δε, επειδή οι ανωτέρω έχουν ήδη κριθεί με τις οικείες διατάξεις ως κατάλληλοι για το αντικείμενο αυτό, εκτιμάται ότι παρέλκει η συμμετοχή τους στη διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της ΕΔΕΛ.

Η προσαρμογή της Ελληνικής Οικονομίας έχει αποδώσει σε μεγάλο βαθμό και η Ελλάδα την τελευταία διετία επιτυγχάνει τους δημοσιονομικούς της στόχους.

Ειδικότερα το 2013 επιτεύχθηκε σημαντικό πρωτογενές πλεόνασμα, πάνω από το στόχο του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής.
Η μεταφορά της θετικής επίπτωσης από την καλύτερη σε σχέση με τους στόχους εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2013 στο 2014 επιτρέπει την πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων .
Με την προτεινόμενη διάταξη **του άρθρου 6** θα καταστεί εφικτή η επιχορήγηση φορέων κυρίως του κλάδου υγείας (νοσηλευτικά ιδρύματα, νομικά πρόσωπα) και πρόνοιας (οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης-ΟΚΑ) αλλά και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης για την κάλυψη δαπανών, προκειμένου να αποπληρώσουν άμεσα ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις τους σε ιδιώτες, που δημιουργήθηκαν τα έτη 2012 και 2013. Ειδικότερα, θα καλυφθούν υποχρεώσεις των φορέων, που δημιουργήθηκαν είτε λόγω αδυναμίας άλλων φορέων της Γενικής Κυβέρνησης να τους μεταβιβάσουν πόρους, είτε λόγω χρόνιων δομικών αδυναμιών, οι οποίες αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο των ευρύτερων προσπαθειών εξυγίανσης και αναδιάρθρωσής τους.
Λόγω του ότι δεν προβλέπεται η επιχορήγηση όλων των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, με την προτεινόμενη διάταξη θα εξασφαλιστεί η δυνατότητα χρηματοδότησης ή και επιχορήγησή τους αποκλειστικά για τον παραπάνω σκοπό. Παράλληλα εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Οικονομικών προκειμένου να καθορίζει με αποφάσεις του, τους όρους και τη διαδικασία χρηματοδότησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία κατά περίπτωση λεπτομέρεια.

Το άρθρο 10 ν. 876/1979 αποτέλεσε μια ποινική διάταξη που στόχο είχε την προστασία του επενδυτικού κοινού κυρίως στα πρώιμα στάδια της ανάπτυξης της χρηματιστηριακής αγοράς, όταν ακόμη το θεσμικό πλαίσιο δεν είχε ακόμη αναπτυχθεί επαρκώς και όταν το επενδυτικό κοινό ήταν εκτεθειμένο σε πλείστους κινδύνους **και γι αυτό προτείνεται η τροποποίησή της με την παρ.1 του άρθρου 7**.
Η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος συνίστατο στην χωρίς άδεια της ΕΚ πρόσκληση του κοινού για συμμετοχή σε επενδύσεις σε χρεόγραφα ή σε οιασδήποτε μορφής επενδυτικά προγράμματα**.** Κατά την αρχική της διατύπωση, η διάταξη απαιτούσε προηγούμενη άδεια του Υπουργού Εμπορίου, ή αν επρόκειτο για κινητές αξίες, προηγούμενη άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ), ενώ στη συνέχεια, μετά από σχετική τροποποίηση της διάταξης, απαιτείτο μόνο άδεια της ΕΚ. Η διάταξη αυτή στην ουσία της απέβλεπε στην προστασία του επενδυτικού κοινού με την επιβολή ποινικών κυρώσεων για δημόσιες προσκλήσεις του κοινού για συμμετοχή σε δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή σε άλλα επενδυτικά προγράμματα, χωρίς την προηγουμένη άδεια της αρμόδιας εποπτικής αρχής.
Ήδη όμως σε σχέση με τις κινητές αξίες, η χρηματιστηριακή νομοθεσία έχει υποστεί σημαντικές τροποποιήσεις και βελτιώσεις και το ζήτημα της δημόσιας προσφοράς κινητών αξιών ρυθμίζεται πλέον διεξοδικά.
Η τελευταία τροποποίηση επήλθε με το ν. 3401/2005, με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2003/71/ΕΚ της 4ης Νοεμβρίου 2003 σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση. Σκοπός της εν λόγω Οδηγίας είναι η διασφάλιση της προστασίας των επενδυτών και της αποτελεσματικότητας της αγοράς. Ο νόμος αυτός ρυθμίζει αναλυτικά και διεξοδικά όλα τα ζητήματα που αφορούν τη δημόσια προσφορά για επενδύσεις σε κινητές αξίες. Επιπλέον το άρθρο 8α ν. 2190/1920 παραπέμπει στην εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3401/2005 για τις δημόσιες εγγραφές που γίνονται από μη εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά ανώνυμες εταιρίες.

Αναφορικά με τα λοιπά επενδυτικά προγράμματα είχε γεννηθεί σοβαρό ζήτημα ερμηνείας, σε σχέση με τη διατύπωση του νόμου για τα «*οιασδήποτε μορφής επενδυτικά προγράμματα*», δεδομένου ότι η διατύπωση αυτή ήταν τόσο γενική, ώστε μπορούσε να καταλαμβάνει κάθε πρόσκληση για συμμετοχή σε οποιαδήποτε επένδυση ή επενδυτικά προγράμματα, που όμως δεν υπάγονταν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων και εποπτείας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.
Με βάση τα παραπάνω κρίθηκε ότι η διάταξη του άρθρου 10 ν. 876/1979 είναι πλέον πολύ παλιά για τα χρηματιστηριακά δεδομένα και δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τις σημερινές ανάγκες της χρηματιστηριακής αγοράς. Με αυτό το δεδομένο, αλλά λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι η Οδηγία 2003/71/ΕΚ, προβλέπει στο άρθρο 25 ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, *με την επιφύλαξη του δικαιώματος τους να επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις*, προτείνεται η τροποποίηση της ως άνω ποινικής διάταξης και η ένταξή της στο ν. 3401/2005, έτσι ώστε να αντιμετωπισθούν οι δυσλειτουργίες του παρελθόντος και να εκσυγχρονισθεί και προσαρμοσθεί στα νέα δεδομένα η σχετική ποινική ρύθμιση.
Πιο συγκεκριμένα με την παρ. 1 προστίθενται παρ. 3 και 4 στο άρθρο 24 του ν. 3401/2005 που ρυθμίζει τα των κυρώσεων. Με βάση τις διατάξεις αυτές, απαγορεύεται η από φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημόσια προσφορά ή διενέργεια με οποιονδήποτε τρόπο διαφημίσεων, γνωστοποιήσεων, δηλώσεων ή ανακοινώσεων, με σκοπό την προσέλκυση του κοινού για επένδυση χρηματικών ποσών σε κάθε είδους κινητές αξίες, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3401/2005, εκτός εάν προηγουμένως, στις μεν περιπτώσεις που οι κινητές αξίες υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3401/2005, έχει χορηγηθεί έγκριση ενημερωτικού δελτίου από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, εφόσον αυτό απαιτείται από τις διατάξεις του εν λόγω νόμου, όπως κάθε φορά ισχύει, σε κάθε δε άλλη περίπτωση μη υπαγόμενη στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3401/2005, έχει καταρτισθεί και δημοσιοποιηθεί πληροφοριακό δελτίο, το οποίο να περιέχει τα προβλεπόμενα από την απόφαση της παρ. 5 άρθρου 1 του παρόντος νόμου, όπως αυτή κάθε φορά ισχύει, στοιχεία και πληροφορίες. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται επίσης έγκριση του πληροφοριακού δελτίου από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Όποιος με πρόθεση παραβιάζει την απαγόρευση της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών. Με την προτεινόμενη παρ. 4 του ν. 3401/2005 καταργείται το άρθρο 10 του ν. 876/1979. Είναι προφανές ότι η ΕΚ διατηρεί το δικαίωμα, αλλά έχει και την υποχρέωση, σε περίπτωση που διαπιστώσει είτε αυτεπάγγελτα, είτε ύστερα από καταγγελία, ότι κάποιος υπόχρεος δεν τηρεί αυτή την υποχρέωση, να υποβάλει μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.
Με τις προτεινόμενες διατάξεις, η απαγόρευση περιορίζεται μόνο σε επενδύσεις σε κινητές αξίες και όχι σε άλλα επενδυτικά προγράμματα, διότι η ΕΚ δεν έχει την αρμοδιότητα αλλά και τη δυνατότητα να ελέγχει προσκλήσεις για επενδύσεις σε οποιασδήποτε μορφής επενδυτικά προγράμματα.
Η απαγόρευση αυτή αφορά δύο περιπτώσεις κινητών αξιών. Αυτές που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3401/2005 και αυτές που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του.

Με την **παράγραφο2** προστίθεται εδάφιο στην περίπτωση ζ' του άρθρου 8 του ν.3461/2006 περί δημοσίων προτάσεων, προκειμένου να διευκρινιστεί ότι η προβλεπόμενη εξαίρεση από την υποχρέωση υποβολής δημόσιας πρότασης προς όλους τους μετόχους της υπό εξαγοράς εταιρίας σε περίπτωση που εφαρμόζεται διαδικασία αποκρατικοποίησής της καταλαμβάνει και την πώληση κινητών αξιών

εταιριών από το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε. (ΤΑΙΠΕΔ) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3986/2011.
Το ΤΑΙΠΕΔ ως εκ του ιδρυτικού του νόμου αποκλειστικό σκοπό έχει, μέσω της αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων που του έχουν μεταβιβαστεί, τη συγκέντρωση δημοσίων εσόδων προοριζομένων αποκλειστικά για την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους. Οι κινητές αξίες που μεταβιβάζονται από το Δημόσιο στο ΤΑΙΠΕΔ δίδονται κατά τη ρητή διατύπωση του ν. 3986/2011 επί σκοπώ αξιοποιήσεως και, δι' αυτής, αποπληρωμής του δημοσίου χρέους προς εξυπηρέτηση υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος.

Με τις διατάξεις του άρθρου 8 τροποποιούνται άρθρα του ν.2778/1999. Συγκεκριμένα, τροποποιείται το αρ. 22 του ως άνω νόμου και δίδεται η δυνατότητα σε μία ΑΕΕΑΠ να προβαίνει σε επενδύσεις με τη συμμετοχή σε κάλυψη του αρχικού κεφαλαίου εταιρίας κατά την ίδρυσή της και όχι μόνον με συμμετοχή σε αύξηση κεφαλαίου υφιστάμενης εταιρίας. Με την τροποποίηση της παραγράφου 1 του άρθρου 26 του νόμου 2778/1999 επεκτείνεται η εφαρμογή του ορίου δανεισμού και πιστώσεων προς την ΑΕΕΑΠ, ώστε να καταλαμβάνει και το ενεργητικό τυχόν θυγατρικών της ΑΕΕΑΠ. Επιπλέον προβλέπεται η ίδρυση θυγατρικών της ΑΕΕΑΠ με σκοπό την άντληση δανεισμού προς χρηματοδότηση των επενδύσεων της ΑΕΕΑΠ. Με την τροποποίηση της παραγράφου 3 του άρθρου 28 του νόμου 2778/1999 ρυθμίζεται εκ νέου η συνθήκη υπό την οποία απαγορεύεται η μεταβίβαση προς την ΑΕΕΑΠ ακινήτων που ανήκουν σε μετόχους και πρόσωπα της διοίκησης, ώστε πλέον να αφορά στο χρόνο έγκρισης του ενημερωτικού δελτίου, αντί στο χρόνο που οι κινητές αξίες εισάγονται προς διαπραγμάτευση. Με την προσθήκη νέας παραγράφου 4 επαναδιατυπώνεται εξαίρεση από την ανωτέρω απαγόρευση εφόσον πρόκειται για εισφορά ακινήτου, είτε κατά την αρχική κάλυψη κεφαλαίου, είτε κατά την αύξηση κεφαλαίου και πάντως μέχρι την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση των μετοχών της ΑΕΕΑΠ. Επίσης προβλέπεται εξαίρεση από την ανωτέρω απαγόρευση εφόσον πρόκειται για ακίνητα περιορισμένης αξίας σε σχέση με το χαρτοφυλάκιο της ΑΕΕΑΠ και τη μεταβίβασή τους εγκρίνει αυξημένη πλειοψηφία της γενικής συνέλευσης της ΑΕΕΑΠ, κατόπιν διενέργειας αποτίμησης.Οι τροποποιήσεις θα διευκολύνουν την απόκτηση και την μεταβίβαση ακινήτων προς την ΑΕΕΑΠ από μετόχους με ποσοστό τουλάχιστον 5% υπό όρους οι οποίοι, αφενός προστατεύουν τα συμφέροντα των λοιπών μετόχων της ΑΕΕΑΠ και την ακεραιότητα της κεφαλαιαγοράς από τυχόν κατάχρηση του θεσμού της ΑΕΕΑΠ, και αφετέρου θα επιτρέπουν τις επενδύσεις σε αποδοτικά ακίνητα.

Με την **παράγραφο 1 του άρθρου 9** εισάγεται ρητή ρύθμιση που αφορά στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και επεκτείνεται η αρμοδιότητά της να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους και σε , μη εισηγμένες εταιρείες που επιθυμούν να εκδώσουν ενημερωτικό δελτίο για την δημόσια προσφορά κινητών αξιών. Οι έλεγχοι αυτοί γίνονται για την διαπίστωση της συμμόρφωσης της εταιρείας με τις διατάξεις του παρόντος νόμου αλλά και των αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του. Σημειώνεται ότι η διενέργεια ελέγχων σε ήδη εισηγμένες εταιρείες ή σε εταιρείες που επιδιώκουν την εισαγωγή τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών προβλέπεται ήδη στο άρθρο 78 του ν.1969/1991 (Α' 167).

Με την **παρ 2** γίνεται τροποποίηση του πρώτου εδαφίου της υποπερίπτωσης (αα) της περίπτωσης (η) της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3556/2007 (Α΄ 91) μόνο για την αντικατάσταση του όρου «Κοινότητα» από τον όρο «Ένωση» για τυπικούς λόγους.

Με την **παρ. 3** διορθώνεται η αναφορά στα άρθρα του νόμου του ν. 4209/2013 (Α΄ 253), η έναρξη ισχύος των οποίων αναβάλλεται έως της έναρξη ισχύος των πράξεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αναφέρονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 67 της Οδηγίας 2011/61/ΕΕ (η έκδοση των οποίων αναμένεται το 2015). Η προηγούμενη διατύπωση αναφερόταν στα άρθρα 35 και 37 έως και 41. Η νέα διατύπωση αναφέρεται στα άρθρα 35 και 37 έως και 40.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 10 προβλέπεται, ότι η κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, αναφορικά με την αμοιβή της επιτροπής εξετάσεων η οποία συγκροτείται με κοινή απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος, ανατρέχει αναδρομικά από τις 17.2.2012 και θα βαρύνει τον προϋπολογισμό της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς του έτους 2014. Η τροποποίηση αυτή είναι αναγκαία καθώς για την καταβολή αμοιβής στην επιτροπή εξετάσεων από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς απαιτείται η έκδοση Υπουργικής απόφασης που στην συγκεκριμένη περίπτωση εκδόθηκε σε χρόνο που είχε λήξει η θητεία της επιτροπής εξετάσεων και δεν μπορούσε να έχει αναδρομική ισχύ.
Με την παράγραφο 2 του άρθρου προβλέπεται η ισχύς της κοινής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, αναφορικά με την συγκρότηση της επιτροπής εξετάσεων, ανατρέχει στο χρόνο έκδοσής της, δηλαδή την 17.4.2014. Η τροποποίηση αυτή είναι αναγκαία, διότι καθυστέρησε η έκδοση της παραπάνω απόφασης και ως εκ τούτου η προτεινόμενη ρύθμιση είναι απαραίτητη για την εγκυρότητα των εξετάσεων πιστοποίησης που διενεργήθηκαν τον Μάιο 2014.
Με την παράγραφο 3 προβλέπεται η ισχύς της κοινής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, αναφορικά με την παράταση της θητείας της επιτροπής εξετάσεων, ανατρέχει στο χρόνο έκδοσής της, δηλαδή την 14.2.2014. Η τροποποίηση αυτή είναι αναγκαία, διότι καθυστέρησε η έκδοση της παραπάνω απόφασης και ως εκ τούτου η προτεινόμενη ρύθμιση είναι απαραίτητη για την εγκυρότητα των εξετάσεων πιστοποίησης που διενεργήθηκαν τον Φεβρουάριο 2014.
(4) **Με την παράγραφο 4** της προτεινόμενης διάταξης προβλέπεται η προσθήκη δύο εδαφίων στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν. 3606/2007 αναφορικά με την συγκρότηση, τις αρμοδιότητες και την αμοιβή τριμελούς επιτροπής εξετάσεων. Η τροποποίηση αυτή είναι αναγκαία προκειμένου να εξαλειφθούν οι αμφιβολίες που υπήρχαν μέχρι σήμερα ως προς την διαδικασία σύστασης, τις αρμοδιότητες και την αμοιβή της ως άνω επιτροπής εξετάσεων.

Στο πλαίσιο της σύνταξης του εθνικού κτηματολογίου, η εταιρεία ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. (και πλέον Εθνικό Κτηματολόγιο και Χαρτογράφηση Α.Ε. (Ε.Κ.Χ.Α. Α.Ε.), ανέλαβε να χαρτογραφήσει, με συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όλη την παράκτια ζώνη σε βάθος 300 μέτρων από την ακτογραμμή, προκειμένου να δημιουργηθούν ενιαία υπόβαθρα για την χάραξη των οριογραμμών

αιγιαλού, παραλίας, παλαιού αιγιαλού, λιμένων, όχθης και παρόχθιας ζώνης ποταμών και λιμνών (έργο με τίτλο «Παραγωγή Ψηφιακών Ορθοφωτοχαρτών και ψηφιακών μοντέλων εδάφους (DTM) για χάραξη αιγιαλού»). Το σχετικό έργο περαιώθηκε ήδη από το έτος 2008 και απεικονίζει, με σύγχρονα μέσα την παράκτια ζώνη, κατ΄αρχήν και κατά κύριο λόγο, αλλά και τις παραποτάμιες και παραλίμνιες ζώνες των μεγαλύτερων ποταμών και λιμνών της χώρας και καθιστά ευχερή την οριοθέτηση του αιγιαλού, της παραλίας, της όχθης και παρόχθιας ζώνης, καθώς και των ακινήτων που χαρακτηρίζονται ως παλαιοί αιγιαλοί και περιλαμβάνονται στην ιδιωτική περιουσία του δημοσίου.

Με την προτεινόμενη διάταξη, αφενός, θεσμοθετείται μια νέα διαδικασία οριοθέτησης του αιγιαλού επί των υποβάθρων της εταιρείας ΕΚΧΑ ΑΕ με σκοπό την άμεση και συνολική οριοθέτηση του αιγιαλού στα ανωτέρω υπόβαθρα, δεδομένου ότι μετά από 70 περίπου χρόνια εφαρμογής των α.ν. 2344/1940 και 2971/2001 έχει οριοθετηθεί μόνο ποσοστό 8% της συνολικής ζώνης αιγιαλού της χώρας και, αφετέρου, καθιερώνεται μια νέα αντίληψη για την δημοσιότητα των στοιχείων που απεικονίζουν και οριοθετούν την παράκτια ζώνη, με την διαρκή ανάρτηση αυτών σε διαδικτυακό τόπο και διαρκή ενημέρωση των αναρτημένων ψηφιακών υποβάθρων με τις νέες χαράξεις παραλίας, επαναχαράξεις αιγιαλών κ.λπ.

Ειδικότερα, με την **παράγραφο 1** του άρθρου 11 , αντικαθίσταται το άρθρο 4 του ν. 2971/2001 και καθιερώνεται απολύτως νέα, σε σχέση με τα ισχύοντα μέχρι σήμερα, διαδικασία καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού. Η χάραξη της οριογραμμής δεν γίνεται, κατ' αρχήν, από την Επιτροπή του άρθρου 3, αλλά με φωτοερμηνεία των ορθοφωτοχαρτών που κατήρτισε η εταιρεία ΕΚΧΑ ΑΕ, συνολικά και για όλο το μήκος των ακτών που δεν έχει μέχρι σήμερα οριοθετηθεί αιγιαλός και η δημοσιοποίηση των σχετικών στοιχείων γίνεται πλέον ηλεκτρονικά, μέσω ιστοσελίδας στην οποία θα έχουν οι πολίτες ελεύθερη πρόσβαση. Σημειώνεται ότι η προτεινόμενη διάταξη υιοθετεί τη σχετική πρόταση του Επιχειρησιακού Σχεδίου 2005 Ολοκλήρωσης του Εθνικού Κτηματολογίου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (επικαιροποίηση 2009) σύμφωνα με την οποία «*Προτείνεται όπως με σχετική νομοθετική ρύθμιση (τροποποίηση του ν.2971/2001) οι έγχρωμοι ψηφιακοί παράκτιοι ορθοφωτοχάρτες, φωτοληψίας 2007, να αποτελούν πλέον <u>υποχρεωτικά</u> το προβλεπόμενο υπόβαθρο του άρθρου 4.2 του ν.2971/2001… Με την ίδια νομοθετική ρύθμιση θα προβλέπεται η διαδικασία ελέγχου και διόρθωσης της κατ΄αρχήν οριοθέτησης της γραμμής αιγιαλού που έχει παραχθεί στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ. Αυτή η διαδικασία ελέγχου και διόρθωσης, με συγκεκριμένα κριτήρια και προδιαγραφές, προτείνεται όπως πραγματοποιηθεί από επιτροπές (επί θητεία έργου αποκλειστικής απασχόλησης) που θα οριστούν σε κάθε Περιφέρεια της χώρας και η επικύρωσή τους θα γίνει από το Γ.Γ. της κάθε Περιφέρειας… Πρακτικά μια καθορισμένη οριογραμμή αιγιαλού θα πρέπει να απορρίπτεται όταν αποδεικνύεται προδήλως εσφαλμένη ή η εφαρμογή της στα σύγχρονα υπόβαθρα είναι αδύνατη ή γίνεται με περισσότερους από έναν τρόπους. Σε κάθε περίπτωση η όποια αναθεώρηση δεν θα πρέπει να θέτει σε αμφισβήτηση διαμορφωμένες καταστάσεις με βάση τα ισχύοντα διαγράμματα καθορισμού, αλλά και να μην δημιουργεί το παραμικρό έδαφος έγερσης διεκδικήσεων σε βάρος των κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων. Οι εφαρμογές των καθορισμένων αιγιαλών στα νέα υπόβαθρα είναι από μόνες τους ένα σημαντικό έργο, το οποίο θα πρέπει να διεκπεραιωθεί κατά πρώτη προτεραιότητα.*» Από την υλοποίηση αυτής της πρότασης το ΤΕΕ εκτιμούσε ότι το συνολικό άμεσο χρηματικό όφελος για τους ενδιαφερόμενους (ιδιώτες και κράτος) παράκτιων ιδιοκτησιών είναι της τάξης των 85.000.000 ευρώ και προέρχεται από την

εξοικονόμηση πόρων, ιδίως λόγω απαλλαγής από την υποχρέωση σύνταξη τοπογραφικού διαγράμματος για κάθε πράξη καθορισμού.

Συγκεκριμένα, με τη ρύθμιση του νέου άρθρου 4, προβλέπεται ότι, αντί της αποσπασματικής χάραξης της οριογραμμής από Επιτροπή υπαλλήλων, σε τοπογραφικά διαγράμματα που συνέτασσαν ιδιώτες μηχανικοί με μέριμνα των ενδιαφερόμενων πολιτών ή οικονομικών φορέων, λαμβάνεται, κατ᾽αρχήν, ως προκαταρκτική οριογραμμή του αιγιαλού, η οριογραμμή που χαράχτηκε επί των υποβάθρων που εκπονήθηκαν δυνάμει σύμβασης, από την εταιρεία Ε.Κ.Χ.Α. Α.Ε.. Τα εν λόγω υπόβαθρα συνίστανται σε έγχρωμους ορθοφωτοχάρτες ακριβείας, με υψομετρική πληροφορία, κλίμακας τουλάχιστον 1:1000, και φωτοληψίας ετών 2008-2009, που είναι εξαρτημένοι από το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987 και απεικονίζουν παράκτια ζώνη εύρους τουλάχιστον 300 μέτρων από την ακτογραμμή.

Εν συνεχεία προβλέπεται η παραλαβή των ορθοφωτοχαρτών με την επ᾽αυτών χαραγμένη προκαταρκτική γραμμή αιγιαλού και το ψηφιακό μοντέλο εδάφους καθώς και της τεχνικής έκθεσης για τις προδιαγραφές και τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν κατά την χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού, από το Δημόσιο και περιγράφεται, σε τρία στάδια, η διαδικασία οριστικοποίησης της προσωρινής οριογραμμής. Ορίζεται συγκεκριμένα ότι τα στοιχεία αυτά παραλαμβάνονται από το Γ.Ε.Ε.Θ.Α. και από το Υπουργείο Οικονομικών (δια της αρμόδιας υπηρεσίας) και διαβιβάζονται από το τελευταίο στις κατά τόπους Κτηματικές Υπηρεσίες, οι οποίες οφείλουν, εντός 6 μηνών από τη λήψη τους, να εφαρμόσουν επί των υποβάθρων αυτών τις ήδη χαραχθείσες στο παρελθόν και εγκεκριμένες οριογραμμές αιγιαλού και να αφαιρέσουν από την (ενιαία) προκαταρκτική γραμμή αιγιαλού τα τμήματα στα οποία υφίστανται εγκεκριμένες οριογραμμές αιγιαλού. Προκειμένου δε να αποφευχθούν άτοπα αποτελέσματα, προβλέπεται ότι ειδικώς σε περιπτώσεις όπου η παλαιότερα εγκεκριμένη οριογραμμή αιγιαλού βρίσκεται στο υδάτινο στοιχείο, τότε, κατ᾽εξαίρεση, αυτή δεν αποτυπώνεται ως οριστική. Η λύση αυτή κρίνεται επιβεβλημένη αφού, όταν η εγκεκριμένη οριογραμμή αιγιαλού βρίσκεται στο υδάτινο στοιχείο είναι προφανές ότι πρόκειται για λανθασμένη χάραξη και, επομένως, είναι σκόπιμο αυτή να μην επαναληφθεί και να διορθωθεί κατά το δεύτερο στάδιο οριστικοποίησης της προσωρινής οριογραμμής. Παράλληλα, οι Κτηματικές Υπηρεσίες αποτυπώνουν επί των υποβάθρων και τις εγκεκριμένες γραμμές παραλίας και παλαιού αιγιαλού, αν υπάρχουν τέτοιες. Επίσης, εντός της ίδιας προθεσμίας των 6 μηνών, το ΓΕΕΘΑ οφείλει να υποδείξει στις Κτηματικές Υπηρεσίες τα τμήματα της οριογραμμής επί των οποίων τυγχάνει εφαρμογή του άρθρο 17 του ν.2971/2001 και τα υπόβαθρα των οποίων δεν θα πρέπει να αναρτηθεί για λόγους εθνικής ασφάλειας. Μετά την ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου ελέγχου, τα υπόβαθρα με την επ’ αυτών οριογραμμή αιγιαλού (εν μέρει οριστική, στα σημεία όπου είχε εγκριθεί στο παρελθόν οριογραμμή αιγιαλού, και, κατά τα λοιπά, προσωρινή) αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών για ενημέρωση του κοινού.

Κατά το δεύτερο στάδιο οριστικοποίησης της προσωρινής οριογραμμής (12 μήνες από τη λήψη των στοιχείων από τις Κτηματικές Υπηρεσίες), οι αρμόδιες Υπηρεσίες οφείλουν να ελέγξουν την προκαταρκτική γραμμή (για προφανή σφάλματα) και να υποβάλουν πρόταση στην Επιτροπή του άρθρου 3 για την τελική οριογραμμή και την αντιμετώπιση ασυνεχειών μεταξύ των ήδη εγκεκριμένων και της

προκαταρκτικής οριογραμμής που ενδεχομένως θα προκύψουν. Κατά τον έλεγχο, οι Υπηρεσίες εφαρμόζουν τα κριτήρια του άρθρου 9 του ν.2971/2001. Είναι αυτονόητο ότι αυτό το δεύτερο στάδιο ελέγχου μπορεί να διενεργείται παράλληλα με το πρώτο. Δεν υποχρεούνται, δηλαδή, οι Κτηματικές Υπηρεσίες να αναμένουν την πάροδο του πρώτου εξαμήνου προκειμένου να ξεκινήσουν τη διαδικασία διόρθωσης της προκαταρκτικής γραμμής αλλά μπορούν να τη διενεργούν και κατά το πρώτο εξάμηνο.

Κατά το τρίτο στάδιο, η Επιτροπή αποφαίνεται επί της αποδοχής των προτάσεων των Κτηματικών Υπηρεσιών και αποστέλλει την έκθεσή της, συνοδευόμενη από τα οικεία τεχνικά στοιχεία, στον κατά τόπον αρμόδιο Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος εκδίδει απόφαση επικύρωσης της οριογραμμής που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Στην απόφαση γίνεται μνεία της ιστοσελίδας στην οποία είναι αναρτημένα τα υπόβαθρα με την χαραγμένη οριογραμμή του αιγιαλού. Οι ορθοφωτοχάρτες δεν επισυνάπτονται στην απόφαση επικύρωσης με τη χαραγμένη οριογραμμή διότι αφενός τούτο είναι τεχνικώς αδύνατο και αφετέρου διότι η απαιτούμενη δημοσιότητα και πρόσβαση του κοινού στα στοιχεία επιτυγχάνεται με την ανάρτησή τους σε ψηφιακή μορφή σε ιστοσελίδα που διαχειρίζεται το Υπουργείο Οικονομικών και η οποία αναφέρεται στην απόφαση έγκρισης. Η κατά τα άνω δημοσίευση επέχει θέση μεταγραφής στα βιβλία μεταγραφών.

Επίσης, ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της ανάρτησης των στοιχείων, σε ψηφιακή μορφή, σε ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών, στην οποία και θα παραμένουν διαρκώς αναρτημένα για την ενημέρωση του κοινού. Η ημερομηνία ανάρτησης πρέπει να αποδεικνύεται με πρακτικό αρμόδιας υπηρεσίας, σχετική ανακοίνωση δε τοιχοκολλείται για την ευρύτερη δυνατή δημοσιότητα. Επειδή είναι πιθανό, για λόγους εθνικής άμυνας, να εξαιρεθούν συγκεκριμένοι ορθοφωτοχάρτες από την ανάρτηση, προβλέπεται η δυνατότητα των ενδιαφερομένων να λαμβάνουν γνώση της οριογραμμής του αιγιαλού, για τις περιοχές που έχουν εξαιρεθεί από την ανάρτηση, με αίτημά τους προς την αρμόδια κτηματική υπηρεσία. Σε περίπτωση συνδρομής αυτής της περίπτωσης, πρέπει, στην απόφαση έγκρισης της παραγράφου 3 του άρθρου 4 και στις ανακοινώσεις που τοιχοκολλούνται, να γίνεται μνεία στην εξαίρεση ορθοφωτοχαρτών και στον τρόπο γνωστοποίησης της γραμμής αιγιαλού στους ενδιαφερόμενους.

Εισάγεται τεκμήριο γνώσης του καθορισμού της οριογραμμής, μετά την παρέλευση τριμήνου από την ανάρτηση και υλοποίηση των λοιπών όρων δημοσιότητας και ορίζεται ότι όσοι διαφωνούν με τον καθορισμό μπορούν να ζητήσουν τον επανακαθορισμό, με τις διατάξεις του άρθρου 7Α.

Επιπλέον αντιμετωπίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες δεν καθορίστηκε ο αιγιαλός σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, είτε επειδή στο έργο της εταιρείας ΕΚΧΑ ΑΕ δεν περιλαμβάνονται ορθοφωτοχάρτες της παράκτιας ζώνης, είτε επειδή το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας απαγόρευσε την ανάρτηση για λόγους εθνικής άμυνας. Στις περιπτώσεις αυτές ο αιγιαλός χαράσσεται από την Επιτροπή του άρθρου 3, σε τοπογραφικά διαγράμματα που προσκομίζουν οι ενδιαφερόμενοι, σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 9 του ν.2971/2001.

Εισάγεται πρόβλεψη σύμφωνα με την οποία, αν μετά την παρέλευση 18 μηνών από τη λήψη των σχετικών στοιχείων από την αρμόδια κτηματική υπηρεσία δεν έχει εκδοθεί απόφαση επικύρωσης από το Γ.Γρ.Α. Διοίκησης, η προσωρινή οριογραμμή

που έχει αποτυπωθεί στους ορθοφωτοχάρτες θεωρείται οριστική και εκδίδεται σχετικά διαπιστωτική πράξη του Γ.Γρ.Α.Διοίκησης. Η πρόβλεψη αφορά αποκλειστικά τα μέρη της οριογραμμής για τα οποία δεν εκδόθηκε απόφαση επικύρωσης σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 4 του ν.2971/2001. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις των παραγράφων 3 και 4 του ίδιου άρθρου που αφορούν τις διατυπώσεις δημοσιότητας.

Τέλος, δίνεται η δυνατότητα σε όποιον έχει έννομο συμφέρον (π.χ. περιπτώσεις υποχρεωτικής χάραξης αιγιαλού του άρθρου 8 του ν.2971/2001) να επισπεύσει τον καθορισμό οριστικής γραμμής αιγιαλού υποβάλλοντας αίτηση στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία. Σε αυτήν την περίπτωση, η Επιτροπή οφείλει να αποφανθεί εντός τριών μηνών από την υποβολή της αίτησης, άλλως η προσωρινή γραμμή θεωρείται οριστική.

Σημειώνεται πως, σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από τη διαδικασία οριστικοποίησης της προσωρινής γραμμής αιγιαλού, είναι δυνατός ο επανακαθορισμός σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7Α του ν.2971/2001 που εισάγεται με την παρούσα διάταξη.

Με τις παραγράφους 2 έως 4 του παρόντος άρθρου επέρχονται οι απαραίτητες, νομοτεχνικής φύσης, βελτιώσεις στις υφιστάμενες διατάξεις του ν. 2971/2001 προκειμένου να εναρμονιστεί η διαδικασία καθορισμού παραλίας και παλαιού αιγιαλού με τη νέα μεθοδολογία χάραξης του αιγιαλού. Ειδικότερα, με την **παράγραφο 2** αντικαθίσταται το άρθρο 6 του ν. 2971/2001 που αφορά τη χάραξη του παλαιού αιγιαλού. Κατ' αρχάς, διευκρινίζεται η μεθοδολογία αποτύπωσης του παλαιού αιγιαλού επί των υποβάθρων της ΕΚΧΑ ΑΕ και διευκρινίζεται ότι ο παλαιός αιγιαλός καθορίζεται είτε αυτεπαγγέλτως από την Επιτροπή του άρθρου 3 (μετά από πρωτοβουλία της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας) είτε μετά από αίτηση ενδιαφερομένου για καθορισμό παραλίας (οπότε ταυτόχρονα με τη ζώνη παραλίας χαράσσεται και ο παλαιός αιγιαλός). Τα υπόβαθρα με τη χαραγμένη επ' αυτών γραμμή παλαιού αιγιαλού υπόκεινται στις ίδιες διατυπώσεις δημοσιότητας με τα υπόβαθρα που περιέχουν τη γραμμή αιγιαλού, δηλαδή ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών και τοιχοκόλληση.

Επιπλέον, επαναλαμβάνεται στο νέο άρθρο 6 η πρόβλεψη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του ν. 2971/2001 (το οποίο για συστηματικούς λόγους καταργείται) σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή καθορίζει την παλαιά θέση του αιγιαλού που υπήρχε μέχρι το έτος 1884, αν υφίστανται κατοχές ιδιωτών, αλλά και προγενέστερα, αν δεν υπάρχουν τέτοιες κατοχές, εφόσον η θέση του παλαιού αιγιαλού προκύπτει από ενδείξεις επί του εδάφους ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, εξαιρουμένων των μαρτυρικών καταθέσεων. Επίσης, επαναλαμβάνεται το περιεχόμενο του παλαιού άρθρου 6 του ν. 2971/2001 το οποίο προέβλεπε ότι η Επιτροπή αναζητά και συνεκτιμά όλα τα απαιτούμενα για την ακριβή οριοθέτηση του παλαιού αιγιαλού στοιχεία τα οποία και παραθέτει στην έκθεσή της, ιδίως φυσικές ενδείξεις (όπως το αμμώδες, ελώδες ή βαλτώδες εκτάσεων συνεχόμενων του αιγιαλού), αεροφωρογραφίες, χάρτες και διαγράμματα διαφόρων ετών γεωλογικές μελέτες.

Με την **παράγραφο 3** επέρχονται οι αναγκαίες προσαρμογές στο άρθρο 7 του ν.2971/2001 που αφορά τον καθορισμό παραλίας ώστε η διαδικασία να είναι συμβατή με το νέο τρόπο καθορισμού του αιγιαλού. Ειδικότερα αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 7 και απαλείφεται η υποχρεωτική πρόβλεψη ότι η

παραλία καθορίζεται ταυτόχρονα με τον αιγιαλό καθώς πλέον η γραμμή αιγιαλού δεν θα χαράσσεται σε όλες τις περιπτώσεις μετά από επιτόπιο έλεγχο της Επιτροπής του άρθρου 3. Εξυπακούεται ότι η Επιτροπή έχει πάντα τη διακριτική ευχέρεια να προχωρήσει αυτεπαγγέλτως στη χάραξη της παραλίας παράλληλα με τον καθορισμό του αιγιαλού. Επίσης διευκρινίζεται ότι η παραλία καθορίζεται είτε αυτεπαγγέλτως από την Επιτροπή (μετά από πρωτοβουλία της Κτηματικής Υπηρεσίας) είτε μετά από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου (π.χ. σε περίπτωση υποχρεωτικού καθορισμού παραλίας κατά το άρθρο 8). Επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη του ν. 2971/2001 ότι η παραλία καθορίζεται όταν κρίνεται απαραίτητο για να εξυπηρετηθεί ο σκοπός της παραγράφου 2 του άρθρου 1 και η ανάγκη για τη χάραξή της θα πρέπει να αιτιολογείται στη σχετική έκθεση της Επιτροπής (σύμφωνα και με την πάγια νομολογία του ΣτΕ, βλ. ΣτΕ 2865/2007). Η πρόταση της Επιτροπής επικυρώνεται με απόφαση του Γ.Γρ.Α. Διοίκησης και υπόκειται στις ίδιες διατυπώσεις δημοσιότητας με εκείνες που αφορούν τον καθορισμό του αιγιαλού. Τέλος, επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις στις παραγράφους 2 και 4 του υφιστάμενου άρθρου 7 του ν.2971/2001 ώστε η αναφορά στην απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (που προέβλεπε το υφιστάμενο πλαίσιο) να αντικατασταθεί με την αναφορά στο Γ.Γρ.Α. Διοίκησης, ο οποίος είναι πλέον αρμόδιος για την έκδοση απόφασης επικύρωσης της γραμμής παραλίας.

Με την **παράγραφο 4** εισάγεται νέο άρθρο 7Α που αφορά τις περιπτώσεις επανακαθορισμού αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού και στο οποίο συγκεντρώνονται, με συστηματικό τρόπο, οι σχετικές προβλέψεις του ν.2971/2001. Σημειώνεται ότι επειδή η ζώνη του αιγιαλού καθορίζεται με φυσικά κριτήρια είναι πιθανή, σε αρκετές περιπτώσεις, η μόνιμη μετατόπιση της ακτογραμμής προς την θάλασσα ή και την ξηρά, γεγονός που προκαλεί την ανάγκη επαναοριοθέτησης του αιγιαλού και, πιθανώς, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού. Ειδικότερα, επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη της παραγράφου 9 του άρθρου 5 του ν.2971/2001 (το οποίο για συστηματικούς λόγους καταργείται) σύμφωνα με την οποία ο αιγιαλός, η παραλία και ο παλαιός αιγιαλός επανακαθορίζονται, εφόσον έχει εμφιλοχωρήσει σφάλμα κατά τον αρχικό προσδιορισμό, από την Επιτροπή του άρθρου 3 είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από αίτηση ενδιαφερομένου, ο οποίος οφείλει να προσκομίσει τα στοιχεία που αποδεικνύουν το σφάλμα του πρώτου καθορισμού (π.χ. φωτοερμηνεία μηχανικού, μελέτες). Προβλέπεται επίσης ρητά η δυνατότητα επανακαθορισμού σε περίπτωση που η ακτογραμμή έχει μεταβληθεί λόγω νόμιμων τεχνικών έργων ή φυσικών αιτίων (π.χ. διάβρωση ή φυσική πρόσχωση σύμφωνα με τις υπ᾽αριθ. 314/1976 και 1184/1967 Γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ). Εξυπακούεται πως δεν επιτρέπεται επανακαθορισμός αν η ακτογραμμή έχει μεταβληθεί συνεπεία πρόσχωσης χωρίς άδειας ή παράνομων έργων (όπως άλλωστε ορίζει και ρητά η παράγραφος 4 του άρθρου 12 του ν.2971/2001). Η υποβολή αιτιολογημένης αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερόμενου ιδιώτη, την οποία προβλέπει ήδη ο ν. 2971/2001, σκοπό έχει να αποτρέψει φαινόμενα καταχρηστικής υποβολής αιτήσεων ιδιωτών για επαναχάραξη, με τις οποίες δημιουργούνται πρόσθετα διοικητικά βάρη. Για το επανακαθορισμό εφαρμόζονται, κατά τα λοιπά, οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 6 του άρθρου 4 (επανακαθορισμός αιγιαλού), του άρθρου 6 (επανακαθορισμός παλαιού αιγιαλού), του άρθρου 7 (επανακαθορισμός παραλίας) και του άρθρου 9 (στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας).

Με την **παράγραφο 5** καταργείται το άρθρο 5 του ν.2971/2001 το οποίο προέβλεπε τη διαδικασία καθορισμού οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού,

λόγω αλλαγής της μεθοδολογίας καθορισμού αιγιαλού με βάση τα υπόβαθρα των ορθοφωτοχαρτών της παραγράφου 1 του άρθρου 4. Εξαιρούνται της κατάργησης και διατηρούνται σε ισχύ η παράγραφος 5 και το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 9.

Τέλος, με την **παράγραφο 6** ορίζεται ότι όπου στο ν.2971/2001 γίνεται αναφορά σε τοπογραφικό διάγραμμα νοείται πλέον αναφορά στα υπόβαθρα ορθοφωτοχαρτών της παραγράφου 1 του άρθρου 4.

Με την **παράγραφο 1 του άρθρου 12** προστίθεται στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 4224/2013 διάταξη με την οποία ορίζεται ρητά, ότι τα πιστωτικά ιδρύματα κατά την υπαγωγή των οφειλετών, που πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου, στο πεδίο εφαρμογής του κώδικα, δεν θα προβαίνουν σε οιασδήποτε μορφής χρεώσεις σχετικά με την εξέταση των αιτημάτων των δανειοληπτών, τη διαδικασία υπαγωγής και εν γένει την εφαρμογή του κώδικα από τους δανειστές, προκειμένου να παρέχουν τις λύσεις που ο κώδικας ορίζει. Οι εν λόγω χρεώσεις θα μπορούσαν ούτως ή άλλως να κριθούν και ως καταχρηστικές σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας – ωστόσο κρίνεται σκόπιμη η σχετική ρητή πρόβλεψη, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλη η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του Κώδικα θα γίνεται χωρίς καμία επιβάρυνση για τους οφειλέτες προκειμένου να αποτελεί κίνητρο για αυτούς να επιλέξουν την διαδικασία του Κώδικα.
Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ιδιωτικών οφειλών, αφορά σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και παρέχουν πιστώσεις, και συνεπώς καταλαμβάνουν και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία έχουν προβεί σε παροχή πιστώσεων στην Ελλάδα. Ομοίως η παρούσα παράγραφος στοχεύει στο να καταλαμβάνονται και όλα τα χρηματοδοτικά ιδρύματα του ν. 4261/2014 (ΦΕΚ 107Α΄/05-05-2014), όπως αυτά ορίζονται στον Ευρωπαικό Κανονισμό ΕΕ 575/2013, κατά τον οποίο ως χρηματοδοτικό ίδρυμα νοείται «επιχείρηση πλην ιδρύματος, η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην απόκτηση συμμετοχών ή στην άσκηση μίας ή περισσότερων από τις δραστηριότητες που παρατίθενται στα σημεία 2 έως 12 και στο σημείο 15 του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2013/36/ΕΕ, περιλαμβανομένων των χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών, των μικτών χρηματοοικονομικών εταιρειών συμμετοχών, των ιδρυμάτων πληρωμών κατά την έννοια της οδηγίας 2007/64/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά (1) και των εταιρειών διαχείρισης, αλλά αποκλειομένων των ασφαλιστικών εταιρειών χαρτοφυλακίου και των ασφαλιστικών εταιρειών χαρτοφυλακίου μεικτής δραστηριότητας όπως ορίζονται στο άρθρο 212 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) της οδηγίας 2009/138/ΕΚ».
Υπό την έννοια αυτή στο πεδίο εφαρμογής του κώδικα υπάγονται και όλα τα νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις και εταιρείες ειδικού σκοπού), στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, στις οποίες μεταβιβάζονται/ εκχωρούνται απαιτήσεις πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων από συμβάσεις που έχουν συναφθεί στην Ελλάδα.

Ομοίως με την παράγραφο **2 του άρθρου 12 προστίθεται** παράγραφος 4 στο ως άνω άρθρο με την οποία εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της εποπτεύουσας Τράπεζας της Ελλάδας, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του Κώδικα Δεοντολογίας, η οποία είναι και η μόνη αρμόδια για την τον έλεγχο της πλήρους και αποτελεσματικής θέσπιση συστημάτων εκ μέρους των δανειστών και της λήψης διορθωτικών μέτρων που πιθανώς να απαιτηθούν κατά την εφαρμογή του κώδικα, προκειμένου να θεραπευθούν τεχνικά προβλήματα που θα προκύψουν.
Ο εποπτικός δε ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδας, βάσει των εκ του καταστατικού της αρμοδιοτήτων, και δη του άρθρου 55Α και των βάσει του υφισταμένου νομικού πλαισίου εκδιδόμενων πράξεων αυτής, συνίσταται στην επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις συστηματικής μη εφαρμογής του Κώδικα από δανειστές καθώς και σε περιπτώσεις διαπίστωσης αδυναμιών των συστημάτων τους και ουχί στον έλεγχο κάθε μεμονωμένης περίπτωσης και την επίλυση των διαφορών μεταξύ πιστωτών και οφειλετών. Στο πλαίσιο αυτό οι επιβαλλόμενες κυρώσεις αποσκοπούν στη συμμόρφωση των δανειστών με τις προβλέψεις του Κώδικα και όχι στην αποκατάσταση της προσωπικής βλάβης κάθε οφειλέτη.

Με το άρθρο 13 προτείνεται να τροποποιηθεί το άρθρο 26 του ν. 1892/1990, ώστε στην περίπτωση δικαιοπραξιών που διενεργεί το ΤΑΙΠΕΔ με φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτός ΕΕ ή ΕΖΕΣ, οι οποίες αφορούν άμεσα ή έμμεσα ακίνητα σε παραμεθόριες περιοχές, να απαιτείται μεν άδεια κατά τις ανωτέρω διατάξεις, ωστόσο να δίδεται μία μόνο άδεια και συγκεκριμένα από τον Υπουργό Εθνικής Αμύνης (ή ενδεχομένως και δυνάμει ΚΥΑ όλων των αρμοδίων υπουργών), ως προς το σύνολο των ακινήτων που βρίσκονται στις παραμεθόριες περιοχές και που αφορούν στην εκάστοτε συναλλαγή.

Μέρος Β':

Στο άρθρο 14 ορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του νόμου.
Σύμφωνα με την παράγραφο 1, αντικείμενο του νόμου αποτελεί η θέσπιση κανόνων σχετικά:
α) με τις διαδικασίες προγραμματισμού, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων ή συμφωνιών πλαίσιο ή δυναμικών συστημάτων αγορών, με αντικείμενο την κατασκευή έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών ή τη διενέργεια διαγωνισμών μελετών,
β) με την έννομη προστασία κατά την εφαρμογή του παρόντος νόμου.
γ) με τον συντονισμό, την εποπτεία και τον έλεγχο της λειτουργίας του τομέα των δημοσίων συμβάσεων.
Ακολούθως, στις παραγράφους 2, 3, 4 και 5 οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του, το οποίο καταλαμβάνει όλες τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, με εκτιμώμενη αξία ίση ή ανώτερη των 2.500 ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές, αναθέτοντες φορείς και κεντρικές αρχές προμηθειών και λοιπούς φορείς, εφόσον τούτο προβλέπεται ειδικώς στις διατάξεις του νόμου.
Στην παράγραφο 5 αναφέρεται επίσης, ότι ο νόμος εφαρμόζεται και στη διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων σύμπραξης δημόσιου ή ιδιωτικού

τομέα του ν.3389/2005, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται συμπληρωματικώς, καθ' ό μέρος δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος.
Τέλος, στην παράγραφο 6 σημειώνεται ότι ο νόμος αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις :
α) της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 «Περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», που δημοσιεύθηκε στην ελληνική γλώσσα στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L 134), όπως ισχύει.
β) της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 004, «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών» που δημοσιεύτηκε στην ελληνική γλώσσα στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τεύχος L 134), όπως ισχύει.
γ) της οδηγίας 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής της 7ης Σεπτεμβρίου 2005 για την τροποποίηση του παραρτήματος XX της οδηγίας 2004/17/ΕΚ και του παραρτήματος VIII της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί δημοσίων συμβάσεων (ΕΕ L 257/1/10/2005).
δ) της οδηγίας 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005 για την διόρθωση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ «Περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών» (L 323).
γ) της Οδηγίας 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1989 (L 395) και την Οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992 (L 76), όπως τροποποιήθηκαν με την Οδηγία 2007/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2007 (L 335).
Στο άρθρο 15 δίνονται οι ορισμοί των εννοιών που χρησιμοποιούνται στο νόμο, κατ' αντιστοιχία με τους ορισμούς που αποτυπώνονται στα κείμενα των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων (Οδηγίες 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ), η χρήση των οποίων γενικεύεται σε όλα τα είδη των δημοσίων συμβάσεων. Επιπλέον προστίθενται όσοι ορισμοί κρίνονται απαραίτητοι για λόγους σαφήνειας της διατύπωσης της προτεινόμενης ρύθμισης και διευκόλυνσης του εφαρμοστή του νόμου.
Στο άρθρο 16 ο νόμος προτάσσει, ενσωματώνοντας τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ελληνικών Δικαστηρίων, προκειμένου να εξασφαλίσει την βέλτιστη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, την υποχρέωση τήρησης των γενικών αρχών του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων που ισχύουν ανεξαρτήτως είδους ή αξίας της υπό ανάθεση σύμβασης. Ειδικότερα, κατά τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς οφείλουν να αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις, ενεργώντας με διαφάνεια και αναλογικό τρόπο και υποχρεούνται να τηρούν τις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.
Επισημαίνεται επίσης ότι ο σχεδιασμός μίας διαδικασίας ανάθεσης δεν επιτρέπεται να αποσκοπεί στην καταστρατήγηση των διατάξεων του νόμου ή στον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού.

Το άρθρο 17 ορίζει, ότι κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς με οικονομικούς φορείς άλλων κρατών-μελών, εφαρμόζονται εξίσου ευνοϊκοί όροι με εκείνους που παρέχονται στους οικονομικούς φορείς τρίτων χωρών δυνάμει της Συμφωνίας περί Δημοσίων Συμβάσεων (Government Procurement Agreement), η οποία συνήφθη στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης (GATT) και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον ν. 2513/1997 (Α 139)

Στο άρθρο 18 δίνονται ορισμοί των εννοιών «αναθέτουσες αρχές» και «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» που χρησιμοποιούνται στο νόμο, με την επισήμανση ότι οι οργανισμοί και οι κατηγορίες οργανισμών δημοσίου δικαίου που πληρούν τα κριτήρια τα οποία απαριθμούνται στο δεύτερο εδάφιο σημεία α), β) και γ), παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α, καθώς και ότι οι σχετικοί πίνακες μπορούν να εμπλουτίζονται με την προσθήκη και άλλων οργανισμών ή κατηγοριών οργανισμών δημοσίου δικαίου.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 19 δίνονται ορισμοί της έννοιας " αναθέτοντες φορείς".

Στην παράγραφο 2 αναφέρονται οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων τεκμαίρεται ότι υπάρχει καθοριστική επιρροή των αναθετουσών αρχών επί επιχείρησης, προκειμένου για τον χαρακτηρισμό της ως αναθέτοντα φορέα, για τους σκοπούς του νόμου.

Στην παράγραφο 3 ορίζονται τα ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα βάσει των οποίων μία επιχείρηση μπορεί να χαρακτηρίζεται ως αναθέτων φορέας για τους σκοπούς του νόμου. Αυτά είναι τα δικαιώματα που χορηγούνται από αρμόδια αρχή, δυνάμει διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, η οποία έχει ως αποτέλεσμα να επιφυλάσσεται σε έναν ή περισσότερους φορείς η άσκηση δραστηριότητας που ορίζεται στα άρθρα 97 - 101 και να θίγεται ουσιωδώς η δυνατότητα άλλων φορέων να ασκήσουν την δραστηριότητα αυτή.

Τέλος, στην **παράγραφο 4** αναφέρεται, ότι οι αναθέτοντες φορείς, κατά την έννοια του παρόντος νόμου, απαριθμούνται κατά τρόπο μη εξαντλητικό στους καταλόγους που παρατίθενται στα παραρτήματα Ι έως ΙΧ του Προσαρτήματος Β και ότι οι αρμόδιες αρχές κοινοποιούν περιοδικά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις τροποποιήσεις που γίνονται στους οικείους καταλόγους.

Έχει διαπιστωθεί ότι για ορισμένες κατηγορίες αγαθών, έργων και υπηρεσιών, οι τεχνικές των συγκεντρωτικών αγορών παρέχουν τη δυνατότητα, λόγω του όγκου των αγοραζόμενων ποσοτήτων και της δημιουργίας οικονομιών κλίμακας, να διευρύνεται ο ανταγωνισμός και να επιτυγχάνονται καλύτερα αποτελέσματα κατά την σύναψη των δημοσίων συμβάσεων . Προς τον σκοπό της επίτευξης αυτής της αποτελεσματικότητας, στην **παράγραφο 1 του άρθρου 20** δίνεται η δυνατότητα σε αναθέτουσες αρχές και αναθέτοντες φορείς να προσφεύγουν σε κεντρικές αρχές προμηθειών για την κάλυψη των αναγκών τους σε έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες .

Στην παράγραφο 2 δίνεται ο ορισμός των κεντρικών αρχών προμηθειών.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι διατάξεις του νόμου αρκεί να τηρούνται από την κεντρική αρχή προμηθειών προκειμένου να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις του νόμου των αναθετουσών αρχών/ φορέων που προσφεύγουν σε αυτή.

Στην παράγραφο 4 επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές και στους αναθέτοντες φορείς να εξουσιοδοτούν έτερη αναθέτουσα αρχή / αναθέτοντα φορέα με σκοπό να εκτελεί για λογαριασμό τους τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης της δημόσιας σύμβασης.

Στην παράγραφο 5 προβλέπεται επίσης ότι για τις ανάγκες διενέργειας συγκεντρωτικών αγορών, περισσότερες αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς μπορούν να εξουσιοδοτήσουν μία / έναν εξ αυτών ή μία τρίτη αναθέτουσα αρχή ή τρίτο αναθέτοντα φορέα να διενεργήσει τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης.
Το άρθρο 21 στην παράγραφο 1 ορίζει ποιές είναι οι εθνικές κεντρικές αρχές προμηθειών, με αρμοδιότητα σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών σε εθνικό επίπεδο.
Στην παράγραφο 2 προβλέπεται ότι με κοινή υπουργική απόφαση μπορούν να καθορίζονται και άλλες είτε σε επίπεδο διαφορετικών κατηγοριών φορέων του Δημόσιου Τομέα είτε βάσει τομέα ή κλάδου της αγοράς είτε κατά γεωγραφικές ενότητες της χώρας είτε με συνδυασμένη εφαρμογή των κριτηρίων αυτών. **Στην παράγραφο 3** παρέχεται εξουσιοδότηση έκδοσης κοινής υπουργικής απόφασης με την οποία καθορίζονται οι όροι για την ομαδοποίηση και σύναψη δημοσίων συμβάσεων από κεντρικές αρχές προμηθειών, τα είδη δημοσίων συμβάσεων οι οποίες δεν συνάπτονται από κεντρικές αρχές προμηθειών, οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών που μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ομαδοποίησης και για την προμήθεια των οποίων μπορεί να γίνεται προσφυγή σε τεχνικές συγκεντρωτικών αγορών καθώς και κάθε σχετικό θέμα.
Το άρθρο 22 προς αποφυγή καταστρατήγησης διατάξεων του νόμου, προβλέπει ότι όταν μια αναθέτουσα αρχή εκχωρεί σε φορέα που δεν έχει την ιδιότητα αναθέτουσας αρχής, ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα για την άσκηση δραστηριότητας δημόσιας υπηρεσίας, η πράξη εκχώρησης του δικαιώματος αυτού πρέπει να προβλέπει ότι, κατά τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών με τρίτους στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής, ο εν λόγω φορέας οφείλει να τηρεί την αρχή της αποφυγής διακρίσεων λόγω εθνικότητας.
Στο άρθρο 23 διακρίνονται τρία είδη δημοσίων συμβάσεων ανάλογα με την εκτιμώμενη αξία τους. Συγκεκριμένα με την παράγραφο 1 ορίζονται οι "δημόσιες συμβάσεις ήσσονος αξίας". Ως τέτοιες νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις κατά την έννοια της παραγράφου 2 στοιχείο α του άρθρου 15, που δεν εξαιρούνται δυνάμει των άρθρων 26 έως 31, η εκτιμώμενη αξία των οποίων εκτός ΦΠΑ δεν υπερβαίνει το ποσό των 2.500 ευρώ. Πρόκειται για συμβάσεις ιδιαίτερα χαμηλής αξίας για τη σύναψη των οποίων δεν απαιτείται η τήρηση των διατυπώσεων που καθιερώνει ο νόμος. Το χρηματικό όριο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.
Στις παραγράφους 2 και 3 ορίζονται οι "δημόσιες συμβάσεις υψηλής αξίας". Ως τέτοιες νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις κατά την έννοια της παραγράφου 2 στοιχείο α του άρθρου 15, που δεν εξαιρούνται δυνάμει των άρθρων 26 έως 30, η αξία των ισούται ή υπερβαίνει τα κατώτατα χρηματικά όρια, όπως αυτά τίθενται στις σχετικές διατάξεις των Οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ και έχουν διαμορφωθεί με τον πρόσφατο Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1336/2013.
Στην παράγραφο 4 καθορίζεται η ενδιάμεση κατηγορία των "δημοσίων συμβάσεων χαμηλής αξίας", η αξία των οποίων είναι ανώτερη των 2.500 ευρώ και κατώτερη των χρηματικών ορίων των δημοσίων συμβάσεων υψηλής αξίας.

Με το άρθρο 24 ορίζεται ότι στο πεδίο εφαρμογής του νόμου εμπίπτουν ορισμένες κατηγορίες συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, οι οποίες υπερβαίνουν ορισμένα χρηματικά κατώφλια και επιδοτούνται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% από τις αναθέτουσες αρχές. Στην περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές που χορηγούν τις επιδοτήσεις αυτές οφείλουν να μεριμνούν για την τήρηση των διατάξεων του

παρόντος νόμου είτε οι συμβάσεις συνάπτονται από φορείς διαφορετικούς από αυτές είτε από τις ίδιες αλλά εξ ονόματος άλλων φορέων. Κατά τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η χρηστή διαχείριση των χορηγούμενων σε διαφόρους φορείς επιδοτήσεων.

Στο άρθρο 25 ορίζονται οι μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των δημοσίων συμβάσεων, των συμφωνιών-πλαίσιο και των δυναμικών συστημάτων αγορών Δοθέντος ότι η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης αποτελεί καίριο στοιχείο για την κατάταξή της, σύμφωνα με το άρθρο 23 και για την εν συνεχεία επιλογή των εφαρμοστέων κατά τη διαδικασία ανάθεσης αυτής κανόνων, οι διατάξεις του άρθρου 25 είναι κομβικής σημασίας για τη συνολική ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου.

Ως προϋπολογισμός ορίζεται καταρχάς το συνολικό εκτιμώμενο ποσό, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων τυχόν δικαιωμάτων προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως αυτό αποτιμάται από την αναθέτουσα αρχή κατά τον χρόνο αποστολής της προκήρυξης για δημοσίευση ή εν γένει κατά τον χρόνο έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης. Επίσης προβλέπεται ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε κατάτμηση η οποία έχει ως σκοπό την αποφυγή εφαρμογής των διατάξεων του νόμου (**παράγραφοι 1-3).**

Στην **παράγραφο 4** ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της αξίας των δημοσίων συμβάσεων έργων.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού σε περίπτωση που μία σύμβαση χωρίζεται σε τμήματα. Στην περίπτωση αυτή λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία των τμημάτων, ενώ αναφέρονται και οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς μπορούν να παρεκκλίνουν.

Στις παραγράφους 6 και 7 ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων προμηθειών με αντικείμενο τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση προϊόντων ή των συμβάσεων προμηθειών με περιοδικό χαρακτήρα ή αυτών που πρόκειται να ανανεωθούν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. **Στην παράγραφο 8** ορίζεται πως υπολογίζεται η εκτιμώμενη αξία σε ειδικές κατηγορίες συμβάσεων όπως οι ασφαλιστικές υπηρεσίες, οι τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, οι συμβάσεις που περιλαμβάνουν μελέτες, οι συμβάσεις υπηρεσιών που δεν αναφέρουν συνολική τιμή, ενώ στην **παράγραφο 9** αναφέρεται ο τρόπος υπολογισμού συμβάσεων που περιλαμβάνουν ταυτόχρονα υπηρεσίες και προμήθειες. Τέλος **στην παράγραφο 10** ορίζεται ότι για τις συμφωνίες πλαίσιο και τα δυναμικά συστήματα αγορών λαμβάνεται υπόψη η μέγιστη προϋπολογιζόμενη αξία του συνόλου των συμβάσεων που προβλέπονται για τη συνολική διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο ή του δυναμικού συστήματος αγορών.

Στο άρθρο 26 προβλέπεται εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του νόμου για τις συμβάσεις εκείνες που χαρακτηρίζονται ως απόρρητες ή η εκτέλεση των οποίων πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή όταν το απαιτεί η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων της χώρας.

Στο άρθρο 27 ορίζονται ειδικές εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του νόμου για τις συμβάσεις που συνάπτουν αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι ο νόμος δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει διεθνούς συμφωνίας, σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ μεταξύ της Ελλάδας και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών, για την προμήθειες, έργα ή υπηρεσίες που προορίζονται για την από κοινού εκτέλεση ή εκμετάλλευση ενός έργου/ σχεδίου, στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει διεθνούς συμφωνίας συνδεόμενη με τη στάθμευση στρατευμάτων και η οποία αφορά ελληνικές

επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις τρίτης χώρας και στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει ειδικής διαδικασίας διεθνούς οργανισμού.
Στην παράγραφο 2 προβλέπεται εξαίρεση δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών που ανατίθενται σε μια αναθέτουσα αρχή ή ένωση αναθετουσών αρχών βάσει αποκλειστικού δικαιώματος δυνάμει νομοθετικής διάταξης σύμφωνης με το ενωσιακό δίκαιο.
Στην παράγραφο 3 προβλέπεται η εξαίρεση ορισμένων συμβάσεων υπηρεσιών που έχουν ειδικό αντικείμενο, όπως αγορά ή μίσθωση ακινήτων, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, παροχή ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού, συμβάσεις εργασίας, υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης, και ως τέτοιες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.
Τέλος, **στην παράγραφο 4** προβλέπεται η εξαίρεση δημοσίων συμβάσεων που συνάπτουν αναθέτουσες αρχές με κύριο αντικείμενο τη διάθεση ή εκμετάλλευση δημοσίων τηλεπικοινωνιακών δικτύων ή την παροχή στο κοινό μιας ή περισσότερων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.
Με το άρθρο 28 ορίζονται ειδικές εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του νόμου για συμβάσεις που συνάπτουν αναθέτοντες φορείς, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 18, 19, 20 και 26 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Συγκεκριμένα:
Στην παράγραφο 1 προβλέπεται η εξαίρεση συμβάσεων που συνάπτονται με σκοπό τη μεταπώληση ή τη μίσθωση σε τρίτους, όταν ο αναθέτων φορέας δεν απολαύει ειδικού ή αποκλειστικού δικαιώματος πώλησης ή μίσθωσης του αντικειμένου αυτών των συμβάσεων καθώς και όταν άλλοι φορείς δικαιούνται να προβαίνουν ελεύθερα στην εν λόγω πώληση ή μίσθωση με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τον αναθέτοντα φορέα.
Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η εξαίρεση συναπτόμενων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που διοργανώνονται από αναθέτοντες φορείς για τους σκοπούς της άσκησης μίας από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 97 έως 100 σε τρίτη χώρα, υπό συνθήκες που δεν προϋποθέτουν την υλική εκμετάλλευση δικτύου ή γεωγραφικής περιοχής στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Στην παράγραφο 3 προβλέπεται η εξαίρεση συμβάσεων για την αγορά ύδατος, εφόσον συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς οι οποίοι ασκούν μια ή και τις δύο από τις δραστηριότητες που ορίζονται στο άρθρο 98 παράγραφος 1.
Στην παράγραφο 4 προβλέπεται η εξαίρεση συμβάσεων για την προμήθεια ενέργειας ή καυσίμων που προορίζονται για την παραγωγή ενέργειας, εφόσον συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι ασκούν δραστηριότητα που ορίζεται στο άρθρο 97 παράγραφοι 1 και 3 ή στο άρθρο 101 στοιχείο α).
Στην παράγραφο 5 προβλέπεται η εξαίρεση συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων, οι οποίες συνάπτονται για τους σκοπούς της άσκησης μίας ή περισσοτέρων από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 97 έως 101 όταν οι παραχωρήσεις αυτές γίνονται για την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων.
Λαμβανομένης υπόψη της εξαίρεσης των συμβάσεων παραχώρησης υπηρεσιών από το πεδίο εφαρμογής των ευρωπαϊκών Οδηγιών 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις και της υπαγωγής τους μόνο στις θεμελιώδεις αρχές της ΣΛΕΕ, εφόσον παρουσιάζουν διασυνοριακό ενδιαφέρον, και συμφώνως προς την αναγνώριση της ιδιαίτερης φύσης και των εγγενών εννοιολογικών γνωρισμάτων αυτών, **στο άρθρο 29** προβλέπεται η εξαίρεση των εν λόγω συμβάσεων από το πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Στο άρθρο 30 προβλέπεται η εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του νόμου των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3978/2011 (Α 137), στις συμβάσεις που εξαιρούνται από το νόμο αυτόν σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 24 αυτού, καθώς και στις συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 346 ΣΛΕΕ.
Στο άρθρο 31 ορίζονται οι διατάξεις του νόμου που εφαρμόζονται για τη σύναψη συμβάσεων υπηρεσιών που συνάπτουν οι αναθέτουσες αρχές, ανάλογα με τον βαθμό προτεραιότητας και το είδος της υπό ανάθεση υπηρεσίας.
Στο άρθρο 32 ορίζονται οι διατάξεις του νόμου που εφαρμόζονται για τη σύναψη συμβάσεων υπηρεσιών που συνάπτουν οι αναθέτοντες φορείς, ανάλογα με τον βαθμό προτεραιότητας και το είδος της υπό ανάθεση υπηρεσίας.
Το άρθρο 33 ενσωματώνοντας την πάγια νομολογία του ΔΕΚ, προβλέπει στην **παράγραφο 1** ότι οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, δεν επιτρέπεται να αποκλείονται με την αιτιολογία ότι θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα κατά την ελληνική νομοθεσία. Επιτρέπεται ωστόσο στην περίπτωση δημοσίων συμβάσεων έργων και υπηρεσιών καθώς και των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών που καλύπτουν, επιπλέον, εργασίες ή/και υπηρεσίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, να ζητείται από τα νομικά πρόσωπα να μνημονεύουν, στην προσφορά ή στην αίτηση συμμετοχής τους, τα ονόματα και τα επαγγελματικά προσόντα των προσώπων που επιφορτίζονται με την εκτέλεση της συγκεκριμένης παροχής.
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι κοινοπραξίες οικονομικών φορέων, στις οποίες ανήκουν και οι κάθε μορφής άτυπες συμπράξεις ή ενώσεις αυτών, μπορούν να υποβάλουν προσφορά ή να εμφανίζονται ως υποψήφιοι. Για την υποβολή μιας προσφοράς ή μιας αίτησης συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να απαιτούν να έχουν οι κοινοπραξίες οικονομικών φορέων συγκεκριμένη νομική μορφή και προσθέτει ότι επιλεγείσα κοινοπραξία είναι δυνατόν να υποχρεωθεί να περιβληθεί συγκεκριμένη νομική μορφή, εάν της ανατεθεί η σύμβαση, στο μέτρο που η περιβολή αυτής της νομικής μορφής είναι αναγκαία για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης.
Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι στις περιπτώσεις υποβολής προσφοράς από κοινοπραξία οικονομικών φορέων, όλα τα μέλη της ευθύνονται έναντι της αναθέτουσας αρχής αλληλέγγυα και εις ολόκληρον.
Το άρθρο 34 ορίζει ότι με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων του νόμου, καθώς και των διατάξεων της λοιπής κείμενης νομοθεσίας, η αναθέτουσα αρχή/ ο αναθέτων φορέας, δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της/του έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν, ιδίως, τα τεχνικά ή εμπορικά απόρρητα και τις εμπιστευτικές πτυχές των προσφορών. Επιπλέον, ορίζει ότι κατά τη διαβίβαση των τεχνικών προδιαγραφών στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, κατά την προεπιλογή και την ποιοτική επιλογή των οικονομικών φορέων, καθώς και κατά την ανάθεση των συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης υποχρεώσεις προκειμένου να προστατεύσουν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών που διαβιβάζουν.
Στην παράγραφο 2, προς αποφυγή καταχρηστικής επίκλησης των κανόνων περί εχεμύθειας, προβλέπει ότι, *εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, υποχρεούται να αναφέρει ρητά*

στη σχετική δήλωσή του όλες τις σχετικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας.

***Στην παράγραφο 3** ορίζεται ότι δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδος, τις προσφερόμενες* ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της, εφόσον ως κριτήριο ανάθεσης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Τέλος, προς τον σκοπό της τήρησης της αρχής της διαφάνειας, της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, ορίζεται ότι το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των προσφορών άλλων οικονομικών φορέων ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Με το άρθρο 35 παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς να επιβάλλουν απαιτήσεις στους οικονομικούς φορείς, με σκοπό την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών τις οποίες παρέχουν οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης. Προβλέπεται, ότι μπορούν επίσης να απαιτήσουν από τους οικονομικούς φορείς να διασφαλίζουν την τήρηση των απαιτήσεων αυτών από το προσωπικό τους, από τους υπεργολάβους τους και κάθε άλλο τρίτο πρόσωπο ου χρησιμοποιούν κατά την ανάθεση ή εκτέλεση της σύμβασης .

Το άρθρο 36 ορίζει τους κανόνες που εφαρμόζονται στην επικοινωνία των μερών του διαγωνισμού. Βασική αρχή που ισχύει ως προς την επικοινωνία είναι η ισοτιμία των γραπτών και ηλεκτρονικών μέσων.

Στις παραγράφους 1 και 2 ορίζεται ότι η επικοινωνία καθώς και η ανταλλαγή πληροφοριών μπορούν, κατ' επιλογή της αναθέτουσες αρχής / του αναθέτοντος φορέα, να πραγματοποιούνται με επιστολή, τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικά μέσα και το τηλέφωνο, ενώ το επιλεγόμενο μέσο επικοινωνίας πρέπει να είναι γενικώς προσιτό και να μην περιορίζει την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία ανάθεσης.

Στις παραγράφους 3 και 4 επιβάλλεται η υποχρέωση να λαμβάνεται μέριμνα ώστε κατά την επικοινωνία, την ανταλλαγή και την αποθήκευση πληροφοριών να διαφυλάσσονται η ακεραιότητα των δεδομένων, το απόρρητο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, και να διασφαλίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές /αναθέτοντες φορείς λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, μόνο μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας για την υποβολή τους. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες με ηλεκτρονικά μέσα, πρέπει να μην δημιουργούν διακρίσεις και να είναι γενικώς διαθέσιμα.

Στις παραγράφους 5 και 6 ορίζονται αναλυτικά οι κανόνες που πρέπει να τηρούνται κατά την ηλεκτρονική διαβίβαση, υποβολή και παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής.

Το άρθρο 37 οριοθετεί το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης. Πρόκειται για ιδιαίτερης σημασίας διατάξεις, διότι ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης αποτελεί το ορόσημο υπολογισμού πολλών προθεσμιών και επιλογής του εφαρμοστέου, κατά περίπτωση, δικαίου.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης και του ανταγωνιστικού διαλόγου, η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση.
Στην παράγραφο 3 ορίζεται ως ημερομηνία έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Τέλος, **στην παράγραφο 4** ορίζεται ότι για τις λοιπές συμβάσεις, η διαδικασία σύναψης σύμβασης εκκινεί από την ημερομηνία δημοσιοποίησης της σχετικής προκήρυξης ή πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της αποστολής της σχετικής πρόσκλησης υποβολής προσφοράς.
Το άρθρο 38 δίνει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς να μπορούν να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα σε προστατευόμενα εργαστήρια το δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή να προβλέπουν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας, προκειμένου να διευκολύνεται η ένταξη ή επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για ρύθμιση που διευκολύνει την διενέργεια διαγωνισμών με πρόσκληση αποκλειστικά φορέων που μπορούν βάση καταστατικού σκοπού και δραστηριότητας να χαρακτηρισθούν ως «προστατευόμενα εργαστήρια», στο πλαίσιο της υλοποίησης πολιτικών κοινωνικής συνοχής που αποσκοπούν στην ενίσχυση ευπαθών ομάδων.
Στο άρθρο 39 ρυθμίζονται πολλά θέματα που αφορούν στα έγγραφα της σύμβασης, τα οποία είναι το σύνολο των κειμένων, σχεδίων και λοιπών στοιχείων που περιλαμβάνουν τους όρους σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης.
Στην παράγραφο 1 του άρθρου 39 διατυπώνεται ο γενικός κανόνας, ότι οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις σε βαθμό που να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.
Στις παραγράφους 2 και 3 καθορίζονται οι ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει ν να περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης.
Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά και σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση.
Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους. Πρόκειται για ρύθμιση που αποσκοπεί στη μείωση του κόστους συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του νόμου και, παράλληλα, στην ενίσχυση του ανταγωνισμού, μέσω της προσέλκυσης περισσότερων προσφορών / αιτήσεων συμμετοχής.
Στην παράγραφο 6 παρέχεται εξουσιοδότηση στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ να εκδίδει πρότυπα ή υποδείγματα εγγράφων σύμβασης. Η τυποποίηση των εγγράφων της σύμβασης αναμένεται να απλοποιήσει σημαντικά τόσο την προετοιμασία της διαδικασίας από τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, όσο και τη συμμετοχή των προσφερόντων/υποψηφίων στη διαδικασία ανάθεσης που ακολουθεί, καθώς τα ειδικότερα στοιχεία της διαδικασίας θα ορίζονται κατά τρόπο σαφή εκ των προτέρων στα πρότυπα έγγραφα του διαγωνισμού. Επιπλέον, η τυποποίηση των εγγράφων του διαγωνισμού θα εμπεδώσει ασφάλεια δικαίου και θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο δημοσίων συμβάσεων. Τέλος, θα

περιορίσει συνήθη φαινόμενα ακυρότητας των διαδικασιών ανάθεσης λόγω μή συμπερίληψης στα έγγραφα της σύμβασης των ελάχιστων περιεχομένων αυτών και ως εκ τούτου θα περιορίσει τις προσφυγές κατά των διακηρύξεων, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό επίσπευση των διαδικασιών ανάθεσης και ταχύτερη ολοκλήρωσή τους.

Το άρθρο 40 θέτει ένα ελάχιστο πλαίσιο κανόνων αναφορικά με τις τεχνικές προδιαγραφές. Ο τρόπος καθορισμού των τεχνικών προδιαγραφών και το περιεχόμενο αυτών αποτελούν κρίσιμο στοιχείο τόσο για την απόκτηση ποιοτικών έργων, αγαθών και υπηρεσιών που πληρούν τις απαιτήσεις του νόμου και καλύπτουν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής / του αναθέτοντος φορέα, όσο και για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης και επαρκούς επιπέδου ανταγωνισμού κατά την επικείμενη διαδικασία σύναψης της σύμβασης.

Ειδικότερα, στην **παράγραφο 1** ορίζεται ότι οι τεχνικές προδιαγραφές, όπως ορίζονται στο σημείο 1 του Παραρτήματος VI του Προσαρτήματος Α και του Παραρτήματος ΧΧΙ του Προσαρτήματος Β του νόμου πρέπει να καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζουν τα χαρακτηριστικά που απαιτείται να έχουν τα έργα, οι υπηρεσίες ή οι προμήθειες, καθώς και αν θα απαιτηθεί η μεταβίβαση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Εφόσον είναι δυνατό, οι τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να ορίζονται έτσι ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες .

Στην **παράγραφο 2,** σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ορίζεται ότι οι τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση στους προσφέροντες και να μην έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να διατυπώνονται οι τεχνικές προδιαγραφές προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσφερόντων/ υποψηφίων και να προωθείται ο γνήσιος και ελεύθερος ανταγωνισμός.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων να δέχονται και να μην απορρίπτουν προσφορές που αποδεικνύουν κατά ισοδύναμο τρόπο ότι ανταποκρίνονται στις τεχνικές προδιαγραφές.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι όταν οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς κάνουν χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στην παράγραφο 3 να θέσουν απαιτήσεις ως προς τις επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, δεν μπορούν να απορρίπτουν προσφορά έργων, προϊόντων ή υπηρεσιών που τηρούν εθνικό πρότυπο, το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, κοινή τεχνική προδιαγραφή, διεθνές πρότυπο ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που έχουν ορίσει.

Στην προσφορά του, ο προσφέρων υποχρεούται να αποδεικνύει, κατά τρόπο ικανοποιητικό για την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα και με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, ότι το έργο, το προϊόν ή η υπηρεσία που τηρεί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή / ο αναθέτων φορέας. Διευκρινίζεται επίσης ότι τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό, μπορεί να συνιστά ενδεδειγμένο μέσο.

Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι όταν οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς επιβάλλουν περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά ως προς τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις, μπορούν να χρησιμοποιούν τις αναλυτικές προδιαγραφές ή, εν ανάγκη, τμήματά τους, όπως ορίζονται από τα ευρωπαϊκά, (πολυ) εθνικά οικολογικά σήματα ή και από κάθε άλλο οικολογικό σήμα, εφόσον οι προδιαγραφές αυτές είναι ενδεδειγμένες για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών των προμηθειών ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης, οι απαιτήσεις για το σήμα διαμορφώνονται βάσει επιστημονικών στοιχείων, τα οικολογικά σήματα υιοθετούνται μέσω μιας διαδικασίας στην οποία μπορούν να συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κυβερνητικοί οργανισμοί, οι καταναλωτές, οι κατασκευαστές καθώς και οι διανομείς και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, και είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.
Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς μπορούν να προβλέπουν ότι τα προϊόντα ή υπηρεσίες που διαθέτουν οικολογικό σήμα τεκμαίρεται ότι πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης· πρέπει όμως να αποδέχονται και κάθε άλλο ενδεδειγμένο αποδεικτικό μέσο, όπως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό.
Στην παράγραφο 7 αναφέρονται οι "αναγνωρισμένοι οργανισμοί", με τη διευκρίνιση ότι οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αποδέχονται τα πιστοποιητικά των αναγνωρισμένων οργανισμών που έχουν συσταθεί σε άλλα κράτη μέλη.
Στην παράγραφο 8 ορίζεται ότι για την προστασία του ανταγωνισμού, εφόσον δεν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, οι τεχνικές προδιαγραφές δεν επιτρέπεται να κάνουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής ούτε να παραπέμπουν σε σήμα, δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή τύπο καθώς και σε συγκεκριμένη καταγωγή ή παραγωγή που θα είχε ως αποτέλεσμα την στρέβλωση του ανταγωνισμού. Η εν λόγω μνεία ή παραπομπή επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει αρκούντως ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης και εφόσον η μνεία ή παραπομπή αυτή συνοδεύεται από τον όρο "ή ισοδύναμο".

Στο άρθρο 41 τίθενται υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις συνθήκες εργασίας.
Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή / αναθέτων φορέας αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τις δημόσιες αρχές και υπηρεσίες από τις οποίες οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες για τις υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας στην περιφέρεια ή τον τόπο όπου πρόκειται να εκτελεσθούν οι παροχές και οι οποίες εφαρμόζονται στις επί τόπου εκτελούμενες εργασίες, στα έργα που εκτελούνται στο εργοτάξιο ή στις παρεχόμενες υπηρεσίες κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Πρόκειται για πληροφορίες απαραίτητες για να κατανοήσει ο εν δυνάμει ενδιαφερόμενος να συμμετάσχει στην επικείμενη διαδικασία σύναψης της σύμβασης οικονομικός φορέας τις υποχρεώσεις που θα αναλάβει εφόσον του ανατεθεί η σύμβαση και να συνυπολογίσει το σχετικό κόστος σε χρόνο, μέσα και χρήμα, κατά την κατάρτιση της προσφοράς του.
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή /αναθέτων φορέας που παρέχει τις εν λόγω πληροφορίες ζητά από τους προσφέροντες ή από τους υποψήφιους να

αναφέρουν ότι έλαβαν υπόψη, κατά την κατάρτιση της προσφοράς τους, τις υποχρεώσεις σχετικά με τις διατάξεις περί προστασίας και συνθηκών εργασίας που ισχύουν στον τόπο όπου πρόκειται να εκτελεσθεί η σύμβαση, με την επιφύλαξη των διατάξεων για τον έλεγχο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών.
Το άρθρο 42 επιβάλλει, οποιαδήποτε αναφορά σε ονοματολογίες στα έγγραφα της σύμβασης να γίνεται με τη χρήση του Κοινού Λεξιλογίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV) .
Προκειμένου η ανάθεση της σύμβασης να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που διασφαλίζουν την τήρηση της αρχής της διαφάνειας, της αρχής της αποφυγής των διακρίσεων και της αρχής της ίσης μεταχείρισης και να εγγυάται την αξιολόγηση των προσφορών υπό συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, στην **παράγραφο 1 του άρθρου 43** ορίζεται ότι τα κριτήρια βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς αναθέτουν τις δημόσιες συμβάσεις, είναι:
α) όταν η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, κριτήρια συνδεόμενα με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης, όπως ιδίως η ποιότητα, η τιμή, η τεχνική αξία, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, κοινωνικά κριτήρια, το κόστος λειτουργίας, η αποδοτικότητα, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης ή ολοκλήρωσης, η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης και η ασφάλεια εφοδιασμού.
Ο καθορισμός αυτών των κριτηρίων συναρτάται άμεσα από το αντικείμενο της εκάστοτε σύμβασης, στο μέτρο που τα κριτήρια αυτά πρέπει να επιτρέπουν την αξιολόγηση του επιπέδου επίδοσης που παρουσιάζεται από κάθε προσφορά σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και τη μέτρηση της σχέσης ποιότητας/τιμής κάθε προσφοράς. Για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης, τα τιθέμενα κριτήρια ανάθεσης θα πρέπει να επιτρέπουν τη σύγκριση των προσφορών και την αντικειμενική αξιολόγησή τους.
β) αποκλειστικά η χαμηλότερη τιμή .
Η παράγραφος 2 επιβάλλει η αναθέτουσα αρχή /αναθέτων φορέας να προβλέπει τη βαρύτητα (σχετική στάθμιση) που προσδίδει σε καθένα από τα επιλεγέντα κριτήρια για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με τον καθορισμό μιας διακύμανσης («ψαλίδας») με κατάλληλο εύρος. Όταν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή / αναθέτων φορέας επισημαίνει, τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων αυτών.
Η σχετική στάθμιση ή η σειρά σπουδαιότητας πρέπει να γίνεται εγκαίρως, ώστε να είναι σε θέση οι προσφέροντες/ υποψήφιοι να την λάβουν υπόψη κατά την κατάρτιση της προσφοράς τους, και να προβλέπονται, ανάλογα με την περίπτωση, στην προκήρυξη που χρησιμοποιείται ως μέσο έναρξης διαγωνισμού, στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή υποβολής προσφοράς ή συμμετοχής σε διαπραγματεύσεις, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στο περιγραφικό έγγραφο, στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου.

Σύμφωνα με τις **παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 44** εάν, για δεδομένη σύμβαση, οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενό της, η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας, πριν να απορρίψει τις προσφορές αυτές, οφείλει, σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των εθνικών δικαστηρίων να μην απορρίπτει αυτομάτως την προσφορά αλλά να ζητά διευκρινίσεις για τη σύνθεση της προσφοράς, τις οποίες τυχόν κρίνει

σκόπιμες, και να την εξετάζει επί τη βάσει των προσκομισθέντων δικαιολογητικών. Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:
(α) τον οικονομικό χαρακτήρα της μεθόδου δομικής κατασκευής, της μεθόδου κατασκευής των
προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών,
(β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή/και τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων
(γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών, που προτείνει ο προσφέρων,
(δ) την τήρηση των διατάξεων περί προστασίας της εργασίας και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης της παροχής και
(ε) την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.
Στην παράγραφο 3 επισημαίνεται ότι, εφόσον η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται, εφόσον ο προσφέρων δεν είναι σε θέση να αποδείξει ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε σε νόμιμα πλαίσια. Όταν η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Στην παράγραφο 1 του άρθρου 45, λαμβανομένης υπ' όψης της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλεται η υποχρέωση τήρησης κανόνων για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την άμεση θεραπεία περιστατικών σύγκρουσης συμφερόντων, , που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού και της προετοιμασίας της διαδικασίας, της κατάρτισης των εγγράφων της σύμβασης, της επιλογής υποψηφίων και προσφερόντων και της ανάθεσης της σύμβασης, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των οικονομικών φορέων.
Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον κάθε κατάσταση στην οποία οι κατηγορίες προσώπων που αναφέρονται ενδεικτικά στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, έχουν, άμεσα ή έμμεσα, «ιδιωτικό συμφέρον» (παράγραφος 3), ήτοι χρηματικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον στο αποτέλεσμα της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι πλήττει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων τους.
Για την τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου αυτού προβλέπεται η εκ μέρους των μελών του προσωπικού της παραγράφου 2 στοιχείο α) του παρόντος άρθρου, υποχρεωτική γνωστοποίηση προς την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, τυχόν περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων, και η εκ μέρους των προσφερόντων, υποβολή σχετικής δήλωσης (παράγραφος 4). Οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις που τίθενται για τους οικονομικούς φορείς με το παρόν άρθρο ισχύουν σε περίπτωση κοινοπραξίας για όλα τα μέλη αυτής και εάν ο οικονομικός φορέας χρησιμοποιεί υπεργολάβους και για αυτούς (παράγραφος 7). Ομοίως προβλέπονται οι ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί η αναθέτουσα αρχή / ο αναθέτων φορέας, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων (παράγραφοι 5-6), με τον αποκλεισμό του υποψηφίου ή προσφέροντος να υφίσταται μεν ως δυνατότητα, πλην όμως ως ultima ratio. Το σύνολο των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων τεκμηριώνονται σε χωριστή έκθεση η οποία περιλαμβάνεται στο φάκελο της σύμβασης (παράγραφος 8).

Στο άρθρο 46 προβλέπεται στην παράγραφο 1 η αναγραφή στο κείμενο της σύμβασης, ειδικής ρήτρας ακεραιότητας, βάσει της οποίας ο ανάδοχος ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί του, δεσμεύονται ότι, σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης, δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ' αυτόν τον τρόπο κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη αυτής. Μνεία περί της υποχρέωσης αυτής περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στην προκήρυξη και τη διακήρυξη της σύμβασης.
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι σε περίπτωση παράβασης των όρων της ρήτρας ακεραιότητας εκ μέρους του αναδόχου μέχρι τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης, αυτός κηρύσσεται έκπτωτος.
Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις της ρήτρας ακεραιότητας καταλαμβάνουν όλα τα μέλη αυτής, σε περίπτωση κοινοπραξίας.
Στο άρθρο 47 οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του μέρους αυτού, το οποίο καταλαμβάνει τις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτουν αναθέτουσες αρχές του άρθρου 18 του νόμου.
Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 48 απαριθμούνται οι διαδικασίες, στις οποίες επιτρέπεται να προσφύγει η αναθέτουσα αρχή για την σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του δεύτερου μέρους. Αυτές είναι η ανοιχτή διαδικασία, η κλειστή διαδικασία, η χρήση του ανταγωνιστικού διαλόγου. Επίσης στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι σε ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις, που προβλέπονται ρητά στα άρθρα 50 και 51, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης. Με την παραπάνω ρύθμιση καθορίζονται οι επιτρεπόμενες διαδικασίες ανάθεσης. Μία αναθέτουσα αρχή δικαιούται να επιλέξει ελεύθερα μεταξύ της ανοικτής ή της κλειστής διαδικασίας, ενώ η πρόσβαση στις διαδικασίες του ανταγωνιστικού διαλόγου και της διαπραγμάτευσης επιτρέπεται μόνο υπό τον όρο της συνδρομής των προϋποθέσεων των άρθρων 50 κ;αι 51, και δη συσταλτικώς ερμηνευομένων, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Το άρθρο 49 προβλέπει τη δυνατότητα χρήσης της διαδικασίας του ανταγωνιστικού διαλόγου. Πρόκειται για διαδικασία, η οποία επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση σύναψης ιδιαίτερα περίπλοκων συμβάσεων, όταν η αναθέτουσα αρχή δεν είναι σε θέση για λόγους αντικειμενικούς, που δεν ανάγονται σε υπαιτιότητά της, να προσδιορίσει με ακρίβεια τις νομικές, τεχνικές ή οικονομικές πτυχές της σύμβασης που πρόκειται να συνάψει, προκειμένου να καλύψει κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο τις ανάγκες της και συνεπώς κρίνεται σκόπιμο να απευθυνθεί στην αγορά για να αντλήσει ιδέες και προτάσεις, ώστε να καθορίσει τις ακριβείς τεχνικές προδιαγραφές και τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης..
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι στον ανταγωνιστικό διάλογο η ανάθεση της δημόσιας σύμβασης πραγματοποιείται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς.
Οι λοιπές παράγραφοι 3-9 περιγράφουν τις διαδικαστικές διατυπώσεις και ενέργειες για τη διεξαγωγή του ανταγωνιστικού διαλόγου και τα εχέγγυα για την τήρηση της αρχής της μή διάκρισης και της ίσης μεταχείρισης των συμμετεχόντων.
Στο άρθρο 50 προβλέπεται η διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης.
Στην παράγραφο 1 παρατίθενται οι περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις, κατά τις οποίες επιτρέπεται η προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με

δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Η εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης, η οποία πρέπει να διεξάγεται υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής διακρίσεων των προσφερόντων, επιτρέπεται στις εξής περιπτώσεις: 1) υποβολής μη κανονικών προσφορών ή κατάθεσης προσφορών που είναι απαράδεκτες, με την προϋπόθεση ότι οι αρχικοί όροι της σύμβασης δεν τροποποιούνται ουσιωδώς, 2) όταν πρόκειται για έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες των οποίων η φύση ή διάφοροι αστάθμητοι παράγοντες δεν επιτρέπουν το συνολικό προκαθορισμό των τιμών, 3) για παροχές διανοητικής εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών όταν δεν είναι εφικτός ο προσδιορισμός των προδιαγραφών και 4) στον τομέα των έργων, για έργα που εκτελούνται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, δοκιμής ή τελειοποίησης.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες προκειμένου αυτοί να προσαρμόζουν τις προσφορές τους στους όρους της προκήρυξης του διαγωνισμού, της συγγραφής υποχρεώσεων και των λοιπών τευχών του διαγωνισμού και προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη προσφορά.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης, οι αναθέτουσες αρχές εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων των προσφερόντων. Ειδικότερα, δεν παρέχουν, κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις, πληροφορίες που ευνοούν ορισμένους προσφέροντες σε σχέση με άλλους.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να προβαίνει στην μείωση του αριθμού των υποψηφίων για λόγους ενίσχυσης του ανταγωνισμού, καθώς και να αποφασίζει την διεξαγωγή της διαδικασίας σε διαδοχικά στάδια, με σταδιακό περιορισμό των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην διαπραγμάτευση.

Στο άρθρο 51 προβλέπεται η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης.

Συναφώς επισημαίνεται ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση, στο μέτρο που συνιστά παρέκκλιση από τον κανόνα της διεξαγωγής διαδικασίας ανάθεσης, πρέπει να λαμβάνει χώρα μόνο στις περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις, ως ακολούθως:

1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών:

α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης

β) εάν, για λόγους τεχνικούς, καλλιτεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, η σύμβαση μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα,

γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε

γεγονότα απρόβλεπτα για τις ενδιαφερόμενες αναθέτουσες αρχές, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

2) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών:

α) όταν τα σχετικά προϊόντα κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης, προκειμένου για ποσότητα που δεν

εξασφαλίζει την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.
β) όταν αφορούν συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική ανανέωση προμηθειών ή εγκαταστάσεων τρέχουσας χρήσης είτε για την επέκταση υφιστάμενων προμηθειών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να προμηθευτεί υλικό με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά, τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και συντήρηση. Η διάρκεια των εν λόγω συμβάσεων καθώς και των ανανεώσιμων συμβάσεων δεν υπερβαίνει τα τρία έτη, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, η συνδρομή των οποίων θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς,
γ) όταν πρόκειται για προμήθειες που είναι εισηγμένες και αγοράζονται σε χρηματιστήριο βασικών προϊόντων
δ) όταν έχουν ως αντικείμενο προμήθεια ειδών, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από έναν προμηθευτή που έπαυσε οριστικά την εμπορική δραστηριότητά του, είτε από τον σύνδικο ή τον εκκαθαριστή μιας πτώχευσης ή άλλης ανάλογης διαδικασίας αναγκαστικής εκκαθάρισης.
3) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών: όταν η σχετική σύμβαση έπεται διαγωνισμού μελετών και πρέπει, σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες, να ανατεθεί στο νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού αυτού. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όλοι οι νικητές του διαγωνισμού καλούνται να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις.
4) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών:
α) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωρισθούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωρισθούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης
β) όταν έχουν ως αντικείμενο νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από τις ίδιες αναθέτουσες αρχές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα ή οι υπηρεσίες είναι σύμφωνες με μία βασική μελέτη που αποτέλεσε αντικείμενο αρχικής σύμβασης και η οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με την ανοικτή ή την κλειστή διαδικασία.
Η δυνατότητα προσφυγής στη διαδικασία αυτή πρέπει να επισημαίνεται ήδη κατά την αρχική προκήρυξη διαγωνισμού, και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τις αναθέτουσες αρχές κατά την εφαρμογή του άρθρου 10του
παρόντος νόμου.
Προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται μόνο επί μια τριετία μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης.

Στο άρθρο 52 εισάγεται η δυνατότητα χρήσης της συμφωνίας-πλαίσιο. Η επιλογή της σύναψης δημόσιας σύμβασης με συμφωνία – πλαίσιο ενδείκνυται κυρίως σε περιπτώσεις, κατά τις οποίες η αναθέτουσα αρχή πραγματοποιεί επαναλαμβανόμενες αγορές αγαθών και υπηρεσιών, χωρίς ωστόσο να είναι σε θέση να περιγράψει εκ των προτέρων και λεπτομερώς, τα είδη, την ποσότητα και το χρονικό σημείο που θα τα χρειαστεί. Η χρήση του εργαλείου αυτού αναμένεται να συμβάλει ουσιωδώς στην επιτάχυνση και απλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης και την αγορά αγαθών εκ μέρους του Δημοσίου στην βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής, ιδίως εάν συνδυασθεί με την χρήση συγκεντρωτικών τεχνικών αγορών από κεντρικές αρχές προμηθειών, όπως προβλέπουν τα άρθρα 20και 21 του νόμου.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι για τη δημοπράτηση μιας συμφωνίας – πλαισίου εφαρμόζονται καταρχάς όλοι οι διαδικαστικοί κανόνες που προβλέπονται στο σχέδιο νόμου. Η επιλογή των συμβαλλομένων στη συμφωνία-πλαίσιο γίνεται κατ' εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης. Οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο συνάπτονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 53 και 54. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται μόνο μεταξύ των αναθετουσών αρχών και των οικονομικών φορέων που ήταν εξ αρχής συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας-πλαισίου.

Κατά τη σύναψη των συμβάσεων που βασίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο, τα μέρη δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να επιφέρουν ουσιαστικές τροποποιήσεις στους όρους της. Τέλος, προκειμένου να αποφεύγεται η δημιουργία μονοπωλιακών καταστάσεων και καταχρηστικής προσφυγής σε αυτήν, όπου τυχόν μακροχρόνιες συμβάσεις θα είχαν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της εισόδου νέων οικονομικών φορέων στην αγορά των δημοσίων συμβάσεων και τη φαλκίδευση του ανταγωνισμού, ορίζεται ότι η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαισίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που δικαιολογούνται ειδικώς.

Με το άρθρο 53 καθορίζονται οι κανόνες που εφαρμόζονται για την σύναψη συμφωνίας-πλαίσιο με έναν οικονομικό φορέα. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι όταν συνάπτεται μια συμφωνία-πλαίσιο με έναν μόνο οικονομικό φορέα, οι συμβάσεις που βασίζονται σ' αυτή τη συμφωνία ανατίθενται σύμφωνα με τους όρους αυτής . Για τη σύναψη των συμβάσεων αυτών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διαβουλεύονται γραπτώς με τον φορέα, ζητώντας, εν ανάγκη, να ολοκληρώσει την προσφορά του.

Στο άρθρο 54 προβλέπεται η δυνατότητα σύναψης συμφωνίας-πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς πρέπει να είναι τουλάχιστον τρεις. Η ανάθεση των εκτελεστικών της συμφωνίας – πλαισίου συμβάσεων, μπορεί να γίνει είτε με εφαρμογή των όρων που καθορίζονται στη συμφωνία πλαίσιο χωρίς νέο διαγωνισμό, είτε κατόπιν εκ νέου ανοίγματος του ανταγωνισμού μεταξύ των μερών της συμφωνίας, μέσω «μίνι διαγωνισμών» που διενεργούνται βάσει των αρχικών όρων της συμφωνίας και, ενδεχομένως, άλλων που επισημαίνονται στη συγγραφή υποχρεώσεων. Στην δεύτερη αυτή περίπτωση των «μίνι διαγωνισμών», το άρθρο 54 ορίζει την ακολουθητέα διαδικασία.

Στην παράγραφο 2, προκειμένου για συμφωνίες – πλαίσια που υποδιαιρούνται σε τμήματα, προβλέπεται η διαβούλευση μόνο με τους οικονομικούς φορείς των τμημάτων που ανταποκρίνονται στο αντικείμενο της εκτελεστικής σύμβασης.

Στην παράγραφο 3 προβλέπεται ότι κατά την υποβολή προσφορών για τη σύναψη εκτελεστικών συμβάσεων, οι προσφέροντες υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση ότι εξακολουθούν να πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής της αρχικής διακήρυξης, και ο επιλεγείς οικονομικός φορέας καλείται να υποβάλει επικαιροποιημένα δικαιολογητικά σχετικά με την προσωπική του κατάσταση.
Τέλος, η παράγραφος 4 προβλέπει τον προληπτικό έλεγχο των συμφωνιών-πλαίσιο και των εκτελεστικών αυτών συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο.
Στο άρθρο 55 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων με αντικείμενο τη μελέτη και την κατασκευή συγκροτήματος κοινωνικών κατοικιών, οι οποίες λόγω του πολύπλοκου χαρακτήρα των σχετικών επενδυτικών σχεδίων, απαιτούν τη στενή συνεργασία αναθετουσών αρχών, εμπειρογνωμόνων και εργοληπτών.
Το άρθρο 56 ρυθμίζει τους όρους δημοσιότητας που πρέπει να τηρούν οι αναθέτουσες αρχές κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος.
Προς τον σκοπό της εξασφάλισης του μέγιστου βαθμού διαφάνειας και της επίτευξης πραγματικού ανταγωνισμού κατά τις διαδικασίες ανάθεσης, **στην παράγραφο 1** στις υποπεριπτώσεις α, β, γ του παρόντος άρθρου προβλέπεται η υποχρέωση γνωστοποίησης από την αναθέτουσα αρχή βασικών πληροφοριακών στοιχείων για τις υπό ανάθεση συμβάσεις, μέσω ειδικού εντύπου προκαταρκτικής προκήρυξης, η οποία δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από την ίδια την αναθέτουσα αρχή στο «προφίλ αγοραστή», δηλαδή στην ειδική ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής.
Στις παραγράφους 2 και 3 προβλέπεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών που πρόκειται να συνάψουν δημόσια σύμβαση ή συμφωνία – πλαίσιο με τη χρήση ανοικτής, κλειστής ή διαδικασίας με διαπραγμάτευση ή ανταγωνιστικό διάλογο καθώς και στην περίπτωση εφαρμογής δυναμικού συστήματος αγορών, να γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή με έκδοση προκήρυξης διαγωνισμού, ενώ σε περίπτωση σύναψης σύμβασης βάσει δυναμικού συστήματος αγορών, να γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή μέσω απλουστευμένης προκήρυξης.
Επίσης στην **παράγραφο 4** περιγράφεται η υποχρέωση εκ μέρους των αναθετουσών αρχών για ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσω προκήρυξης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης ή συμφωνίας – πλαίσιο, καθώς και των συμβάσεων που συνάπτονται βάσει δυναμικού συστήματος αγορών, με εξαίρεση εφαρμογής της παρούσας στις εκτελεστικές της συμφωνίας – πλαίσιο, συμβάσεις. Εξαίρεση προβλέπεται για ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου, όταν η γνωστοποίησή τους μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των κείμενων διατάξεων, είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, ή μπορεί να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών.
Στο άρθρο 57 περιγράφεται ο τρόπος σύνταξης και οι λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι η δημοσίευση των προκηρύξεων από την αναθέτουσα αρχή γίνεται μέσω τυποποιημένων εντύπων που εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ελάχιστο περιεχόμενο και τα μέσα διαβίβασης των προκηρύξεων αναφέρονται στο Παράρτημα VII Α του Προσαρτήματος Α του νόμου.
Στις παραγράφους 2 και 3 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις που αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαβιβάζονται είτε με ηλεκτρονικά μέσα είτε με άλλα μέσα. Οι

προκηρύξεις που καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα δημοσιεύονται το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους. Όταν οι προκηρύξεις δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα δημοσιεύονται το αργότερο δώδεκα ημέρες μετά την αποστολή τους ή, στην περίπτωση της εσπευμένης διαδικασίας, το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις του διαγωνισμού δημοσιεύονται αναλυτικά στην ελληνική γλώσσα. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το κείμενο που δημοσιεύεται στην γλώσσα αυτή. Μια περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε προκήρυξης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα έξοδα δημοσίευσης των προκηρύξεων αυτών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβαρύνουν την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις και το περιεχόμενό τους δεν μπορούν να δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία της αποστολής τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δεν πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες διαφορετικές από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις που αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πρέπει δε να αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της σχετικής ειδοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή». Ομοίως, οι προκαταρκτικές προκηρύξεις δεν πρέπει να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, της ειδοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους με τη μορφή αυτή, πρέπει δε να αναφέρουν την ημερομηνία της αποστολής.

Οι ρυθμίσεις της παραγράφου αυτής διασφαλίζουν την απαίτηση της αποφυγής διακρίσεων μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών υποψηφίων, διακρίσεις που μπορεί να δημιουργηθούν είτε από την δημοσίευση διαφορετικών πληροφοριών ή τη δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο της προκήρυξης νωρίτερα από την Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο άρθρο 58 προβλέπεται η δυνατότητα προαιρετικής δημοσίευσης προκηρύξεων για συμβάσεις που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Δεύτερου μέρους, μή απαιτούμενης της υποχρεωτικής εφαρμογής των λοιπών διατάξεων του μέρους αυτού.

Στο άρθρο 59 ορίζονται οι προθεσμίες για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής και την παραλαβή των προσφορών, με τη διευκρίνιση ότι, κατά τον καθορισμό τους, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη ιδίως τον πολύπλοκο χαρακτήρα της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία τους, χωρίς να παραβιάζει, ωστόσο, τις ελάχιστες προθεσμίες που τίθενται στις επόμενες παραγράφους.

Στις παραγράφους 2 και 3 παρέχονται οι ελάχιστες προθεσμίες υποβολής προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις ανοικτές και κλειστές διαδικασίες και στην **παράγραφο 4** παρέχονται οι ελάχιστες προθεσμίες όταν οι αναθέτουσες αρχές έχουν δημοσιεύσει προκαταρκτική προκήρυξη.

Δεδομένου ότι η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων εξοικονομεί χρόνο, **στην παράγραφο 5** προβλέπεται σύντμηση των ελάχιστων προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής όταν χρησιμοποιούνται τα εν λόγω μέσα, υπό τον όρο όμως αυτά είναι συμβατά με τους ειδικούς τρόπους διαβίβασης που προβλέπονται στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ στην **παράγραφο 6** προβλέπεται επιπλέον σύντμηση κατά πέντε ημέρες όταν η αναθέτουσα αρχή παρέχει άμεση, πλήρη και ελεύθερη πρόσβαση στη συγγραφή υποχρεώσεων και τα λοιπά τεύχη του διαγωνισμού.

Στην παράγραφο 7 παρέχονται οι όροι, οι οποίοι μπορεί να οδηγήσουν στην παράταση της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών προκειμένου να καλύπτεται η ανάγκη γνωστοποίησης των αναγκαίων πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς.
Τέλος, **στην παράγραφο 8** του παρόντος άρθρου περιγράφονται οι προθεσμίες στις κλειστές και με διαπραγμάτευση, με δημοσίευση προκήρυξης, διαδικασίες, όταν η τήρηση των ελαχίστων προθεσμιών καθίσταται αδύνατη για κατεπείγοντες λόγους.

Στο άρθρο 60 ορίζονται οι προθεσμίες αποστολής των συμπληρωματικών εγγράφων που αιτούνται οι οικονομικοί φορείς από την αναθέτουσα αρχή, εφόσον δεν παρέχεται ελεύθερη, άμεση και πλήρης πρόσβαση στη συγγραφή υποχρεώσεων, στα τεύχη και στα λοιπά έγγραφα του διαγωνισμού.
Το άρθρο 61 περιλαμβάνει διατάξεις που άπτονται του περιεχομένου και του τρόπου διαβίβασης των προσκλήσεων υποβολής προσφορών, συμμετοχής στον διάλογο ή διαπραγμάτευσης, στις κλειστές διαδικασίες, στον ανταγωνιστικό διάλογο και στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης, στον τρόπο και την προθεσμία αναζήτησής τους από τους οικονομικούς φορείς, καθώς και τη χορήγηση συμπληρωματικών πληροφοριών και εγγράφων.
Το άρθρο 62 προβλέπει την υποχρέωση γραπτής ενημέρωσης των υποψηφίων ή προσφερόντων από την αναθέτουσα αρχή, όσον αφορά την αποδοχή τους, την απόρριψή τους, τους λόγους απόρριψης της υποψηφιότητας ή της προσφοράς τους, το πλαίσιο εξασφάλισης της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων στη διαδικασία επιλογής αναδόχου σε μια δημόσια σύμβαση, με την προϋπόθεση ότι η γνωστοποίηση των περιγραφομένων στο άρθρο αυτό πληροφοριών δεν αντιβαίνουν στο δημόσιο συμφέρον και δεν θίγουν νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τον υγιή ανταγωνισμό.
Στο άρθρο 63, με γνώμονα την καταπολέμηση φαινομένων αδιαφάνειας και χρήσης αθέμιτων πρακτικών κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου εισάγεται ρητή υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής για την καταγραφή όλων των πτυχών της διαδικασίας ανάθεσης μίας σύμβασης, συμφωνίας – πλαίσιο και δυναμικού συστήματος αγορών, με τη σύνταξη σχετικών πρακτικών, προκειμένου να επιβεβαιώνεται ότι η διαδικασία ανάθεσης έγινε με τρόπο διαφανή και χωρίς διακρίσεις.
Για το λόγο αυτό, περιγράφονται αναλυτικά οι πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστο τα πρακτικά αυτά τα οποία , ή τουλάχιστον τα κύρια στοιχεία τους, γνωστοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατόπιν αιτήσεώς της.
Επισημαίνεται επίσης ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για την τεκμηρίωση της διεξαγωγής διαδικασιών ανάθεσης που διεξάγονται με ηλεκτρονικά μέσα.
Με το άρθρο 64 ρυθμίζεται το θέμα της υποβολής εναλλακτικών προσφορών. Πρόκειται για πρακτική που μπορεί να ενθαρρύνει την καινοτομία και να ενισχύσει τον ανταγωνισμό, υπό τον όρο ότι η αναθέτουσα αρχή είναι σε θέση να καταρτίσει τους όρους της διαδικασίας ανάθεσης κατά τρόπο που να επιτρέπει την αξιολόγηση των εναλλακτικών προσφορών παράλληλα με τις κύριες προσφορές.
Στις παραγράφους 1 και 2 προβλέπεται ότι όταν η ανάθεση γίνεται με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιτρέπουν την υποβολή εναλλακτικών προσφορών, αρκεί να γίνεται σχετική μνεία της δυνατότητας αυτής στην προκήρυξη του

διαγωνισμού. Αν δεν υπάρχει σχετική ρητή μνεία, οι εναλλακτικές προσφορές δεν επιτρέπονται.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές που επιτρέπουν τις εναλλακτικές προσφορές ορίζουν στη συγγραφή υποχρεώσεων τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει αυτές να πληρούν καθώς και τον τρόπο υποβολής των προσφορών αυτών.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη τους μόνον τις εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες προϋποθέσεις που έχουν ορίσει.

Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές που έχουν αποδεχθεί εναλλακτικές προσφορές δεν μπορούν να απορρίπτουν μια εναλλακτική προσφορά μόνο για το λόγο ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει, αντίστοιχα, είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών και όχι δημόσιας σύμβασης προμηθειών, είτε στη σύναψη σύμβασης προμηθειών και όχι δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών.

Στο άρθρο 65 ορίζεται η δυνατότητα ανάθεσης από τον προσφέροντα τμήματος της σύμβασης υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους.

Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή ζητεί από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. Η εκδήλωση τέτοιας πρόθεσης δεν αίρει την ευθύνη του κυρίου οικονομικού φορέα.

Στο άρθρο 66 ρυθμίζεται το δικαίωμα συμμετοχής διαφόρων κατηγοριών οικονομικών φορέων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Ορίζεται, κατά τρόπο που ενσωματώνει τις σχετικές πρόνοιες του ενωσιακού κεκτημένου, το δικαίωμα συμμετοχής φυσικών ή νομικών προσώπων που προέρχονται από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Περαιτέρω, το δικαίωμα συμμετοχής επεκτείνεται και σε τρίτες χώρες, οι οποίες έχουν υπογράψει και κυρώσει τη Συμφωνία Δημοσίων Συμβάσεων, που έχει συναφθεί στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και των Πολυμερών Διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης.

Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 67, τίθενται γενικά τα κριτήρια ελέγχου της καταλληλότητας των προσφερόντων στις ανοιχτές διαδικασίες, και των υποψηφίων στις κλειστές και με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και στον ανταγωνιστικό διάλογο, η επιλογή των οποίων θα πρέπει να γίνεται υπό συνθήκες διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων. Υπό το πνεύμα αυτό, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να θέτει κριτήρια εξασφάλισης ενός ελαχίστου επιπέδου οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και επαγγελματικών και τεχνικών γνώσεων ή ικανοτήτων, τα οποία πρέπει να καλύπτουν οι υποψήφιοι, και τα οποία θα πρέπει να είναι συνδεδεμένα με το αντικείμενο της σύμβασης. Η έκταση και τα ελάχιστα επίπεδα των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να συνδέονται με το φυσικό αντικείμενο και το οικονομικό μέγεθος της υπό ανάθεση σύμβασης και να είναι ανάλογα προς αυτό.

Περαιτέρω, στην **παράγραφο 3** ορίζεται ρητά ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των υποψηφίων στις κλειστές, στις με διαδικασίες διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού καθώς και στον ανταγωνιστικό διάλογο. Η μείωση αυτή του αριθμού των υποψηφίων γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, για λόγους διασφάλισης ενός ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού, ο

ελάχιστος αριθμός υποψηφίων στην κλειστή διαδικασία είναι 5 και στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης και στον ανταγωνιστικό διάλογο είναι 3.

Ο αριθμός των καλούμενων υποψηφίων είναι τουλάχιστον ίσος προς τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που έχει καθορισθεί εκ των προτέρων. Στην περίπτωση που ο αριθμός των υποψηφίων που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής και τα ελάχιστα επίπεδα είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίζει τη διαδικασία, καλώντας τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που πληρούν τα απαιτούμενα επίπεδα ικανοτήτων. Η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να περιλαμβάνει στη διαδικασία αυτή άλλους οικονομικούς φορείς που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής ή υποψήφιους που δεν πληρούν τα απαιτούμενα επίπεδα ικανοτήτων.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι όταν οι αναθέτουσες αρχές κάνουν χρήση της δυνατότητας περιορισμού του αριθμού των προς συζήτηση λύσεων ή των προς διαπραγμάτευση προσφορών, πραγματοποιούν αυτόν τον περιορισμό με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην προκήρυξη διαγωνισμού, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στο περιγραφικό έγγραφο. Στην τελική φάση, ο αριθμός αυτός πρέπει να επιτρέπει τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλων προσφορών ή υποψηφίων.

Το άρθρο 68 ρυθμίζει το κομβικό ζήτημα του ελέγχου της προσωπικής κατάστασης των προσφερόντων/ υποψηφίων. Μέσω του άρθρου αυτού εισάγεται ένα σύστημα κανόνων που εξειδικεύει τους υποχρεωτικούς και δυνητικούς λόγους αποκλεισμού.

Με την παράγραφο 1 ορίζονται οι υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, με στόχο να αποφεύγεται η ανάθεση συμβάσεων σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή που έχουν κριθεί ένοχοι δωροδοκίας, απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή αδικημάτων τρομοκρατίας ή συνδεόμενων με την τρομοκρατία. Κάθε φορά που απαιτείται, οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους οικονομικούς φορείς σχετικά έγγραφα και, εάν έχουν αμφιβολίες σχετικά με την προσωπική κατάσταση ενός οικονομικού φορέα, μπορούν να ζητούν τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Οι εν λόγω οικονομικοί φορείς αποκλείονται, όταν περιέρχεται σε γνώση της αναθέτουσας αρχής απόφαση σχετική με τα εν λόγω αδικήματα.

Με την παράγραφο 2 ορίζονται οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, οι οποίοι επιλέγονται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή και αναφέρονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

Ειδικότερα, κάθε υποψήφιος ή προσφέρων μπορεί να αποκλεισθεί από τη συμμετοχή σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων όταν: 1) τελεί υπό πτώχευση ή εκκαθάριση, παύση εργασιών, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό, αναστολή εργασιών ή σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση ή έχει κινηθεί εις βάρος του μία από τις διαδικασίες αυτές, 2) έχει καταδικασθεί τελεσιδίκως για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή, 3) έχει αποδεδειγμένως διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα συναφές με το αντικείμενο του διαγωνισμού ή σε σχέση με την επαγγελματική του ιδιότητα, 4) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων/ τελών και την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή αυτές του ελληνικού δικαίου, 5) είναι ένοχος σοβαρών ψευδών

δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή ως προς τα παραπάνω ή δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές.
Στην παράγραφο 3 ορίζονται τα δικαιολογητικά που δέχονται οι αναθέτουσες αρχές ώς επαρκή απόδειξη του ότι δεν συντρέχουν οι ανωτέρω λόγοι αποκλεισμού, καθώς και το ζήτημα της αντικατάστασής τους εάν δεν εκδίδονται στην χώρα προέλευσης του υποψηφίου ή προσφέροντος.
Με το άρθρο 69 τίθενται οι κανόνες που ρυθμίζουν τις τυχόν απαιτήσεις απόδειξης της επαγγελματικής επάρκειας εκ μέρους των προσφερόντων/ υποψηφίων. Ειδικότερα, προβλέπεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ζητά από κάθε συμμετέχοντα σε διαδικασία ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης, να αποδεικνύει την εγγραφή του σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο ή να προσκομίζει ανάλογο πιστοποιητικό ή βεβαίωση, όπως προσδιορίζονται στα σχετικά Παραρτήματα του νόμου. Επίσης, το δεύτερο εδάφιο του άρθρου αυτού, προβλέπει τα σχετικά, ειδικά για την απόδειξη άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας των υποψηφίων στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών.
Στο άρθρο 70 αναφέρονται τα κριτήρια και τα δικαιολογητικά που μπορούν να ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή για την απόδειξη της χρηματοοικονομικής επάρκειας και ικανότητας των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.
Στην παράγραφο 1 ορίζονται τα δικαιολογητικά που μπορούν να ζητηθούν κατά περίπτωση από τους προσφέροντες/ υποψηφίους, εφόσον υπάρχει ρητή περί τούτου μνεία στα έγγραφα της σύμβασης. Περαιτέρω, στις παραγράφους 2 και 3 ορίζεται ρητά ότι ένας οικονομικός φορέας δικαιούται στο πλαίσιο απόδειξης **της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής ικανότητάς του** να επικαλεσθεί τις δυνατότητες τρίτων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς, αρκεί να αποδεικνύει ότι έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους. Αντίστοιχα και με τους ίδιους όρους μία κοινοπραξία μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες των μετεχόντων σ΄ αυτή ή και σε άλλους φορείς. **Τέλος, στην παράγραφο 5 λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας των θεμάτων που σχετίζονται με την χρηματοοικονομική κατάσταση των οικονομικών φορέων, κρίνεται σκόπιμο να διατηρείται ένα ελάχιστο επίπεδο ευελιξίας όσον αφορά τα σχετικά αποδεικτικά που ζητούνται από τους οικονομικούς φορείς , δυνάμενων να προσκομίσουν άλλα έγγραφα εφόσον δεν είναι σε θέση να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά που ζητά η αναθέτουσα αρχή στην οικεία προκήρυξη ή στην πρόσκληση υποβολής προσφορών.**
Με το άρθρο 71 καθορίζονται τα κριτήρια και οι διατυπώσεις που επιβάλλονται για την τεκμηρίωση της τεχνικής ή επαγγελματικής ικανότητας των προσφερόντων/υποψηφίων.
Η παράγραφος 2 αναφέρει τα δικαιολογητικά που μπορεί να ζητά η αναθέτουσα αρχή για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας των οικονομικών φορέων, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, στις παραγράφους 3 και 4 προβλέπεται η δυνατότητα επίκλησης τεχνικών ή/και επαγγελματικών ικανοτήτων τρίτων , κατ' αντιστοιχία με τα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο για την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια. Τέλος, στην παράγραφο 5, εκτιμώντας τη φύση των μικτών συμβάσεων, προβλέπεται και η αξιολόγηση της τεχνικής ικανότητας, βάσει τεχνογνωσίας, πείρας, αξιοπιστίας των οικονομικών φορέων.
Με το άρθρο 72 εισάγεται ένα σύστημα κανόνων όσον αφορά τις απαιτήσεις που σχετίζονται με τα πρότυπα διαχείρισης ποιότητας. Κάθε φορά που η αναθέτουσα

αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς την προσκόμιση πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του υποψηφίου τέτοιων προτύπων, παραπέμπει, σε συστήματα διαχείρισης ποιότητας βασιζόμενα στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούμενα από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τη διαπίστευση και πιστοποίηση. Επιπλέον, υποχρεούται να αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα συστήματα διαχείρισης ποιότητας ή περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς.

Με το άρθρο 73 εισάγεται ένα σύστημα κανόνων όσον αφορά τις απαιτήσεις που σχετίζονται με τα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Κάθε φορά που η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς την προσκόμιση πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του υποψηφίου τέτοιων προτύπων, παραπέμπει στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και περιβαλλοντικού ελέγχου EMAS (Κανονισμός 761/2001, L 114/2011) ή σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα πιστοποιούμενα από οργανισμούς που λειτουργούν βάσει του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές ή διεθνείς προδιαγραφές όσον αφορά την πιστοποίηση. Επιπλέον, υποχρεούται να αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα συστήματα διαχείρισης ποιότητας ή περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς.

Στο άρθρο 74 παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η διακριτική ευχέρεια να καλεί τους υποψηφίους να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν πιστοποιητικά και έγγραφα που υπέβαλαν στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης. Κατά τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνεται η μη απόρριψη από τους διαγωνισμούς οικονομικών φορέων λόγω επουσιωδών ελλείψεων των δικαιολογητικών που υπέβαλαν. Με τη ρύθμιση αυτή, παρέχεται η αναγκαία ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές, στο πλαίσιο της αρχής της επιείκειας, χωρίς παράλληλα να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Στο άρθρο 75 στις παραγράφους 1, 2 και 3 ορίζονται τα σχετικά με την εγγραφή στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, τους δικαιούμενους εγγραφής κατόπιν αίτησής τους, του όρους εγγραφής, την ισχύ των πληροφοριών στις οποίες βασίζεται η εγγραφή. Με την εγγραφή στους επίσημους καταλόγους συνάγεται τεκμήριο καταλληλότητας σε σχέση με τη συνδρομή των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, προκειμένου να απλοποιούνται οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και να μειώνεται το διοικητικό βάρος των διαδικασιών ελέγχου της καταλληλότητας των υποψηφίων.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι οι πληροφορίες που συνάγονται από την εγγραφή στους επίσημους καταλόγους ή πιστοποίηση συνιστούν τεκμήρια απόδειξης και δεν είναι δυνατό να τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση.

Η παράγραφος 5, σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης ημεδαπών και αλλοδαπών οικονομικών φορέων, απαιτεί τους ίδιους όρους εγγραφής των οικονομικών φορέων άλλων κρατών – μελών με τους οικονομικούς φορείς του οικείου κράτους – μέλους που τηρεί τον κατάλογο, προβλέποντας, ταυτόχρονα, την

αποδοχή ισοδύναμων πιστοποιητικών εκδιδόμενων από οργανισμούς εγκατεστημένους σε άλλα κράτη – μέλη.
Στην παράγραφο 8 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για έκδοση προεδρικού διατάγματος προς ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων κατάρτισης και λειτουργίας των επίσημων αυτών καταλόγων εγκεκριμένων φορέων, αλλά και εξειδίκευσης όρων ίδρυσης και λειτουργίας εναλλακτικών καταλόγων και συστημάτων πιστοποίησης από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου. Επισημαίνεται ότι η έκδοση του προεδρικού αυτού διατάγματος δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.
Το άρθρο 76 προσδιορίζει τους δικαιούμενους συμμετοχής σε διαγωνισμούς μελετών, σε συνάρτηση με τις πάγιες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων στους οικονομικούς φορείς και την ενίσχυση των κανόνων υγιούς και πλήρους ανταγωνισμού.

Στο άρθρο 77 προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος τμήματος του νόμου.
Στην παράγραφο 1 ορίζονται οι διαγωνισμοί μελετών που υπάγονται στο παρόν τμήμα ανάλογα με το είδος της αναθέτουσας αρχής και τα κατώτατα όρια είτε των βραβείων που πρόκειται να χορηγηθούν στους νικητές του διαγωνισμού είτε της αξίας της σύμβασης που πρόκειται να ανατεθεί μέσω του διαγωνισμού μελετών.
Στην παράγραφο 2 ορίζονται τα είδη των διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής ανάλογα με το αντικείμενό τους, ήτοι: α) διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται στο πλαίσιο διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, β) διαγωνισμοί μελετών με βραβεία συμμετοχής ή/και καταβολή χρηματικού ποσού στους συμμετέχοντες. Ταυτόχρονα, για τις ανάγκες εφαρμογής του άρθρου παρέχεται ο τρόπος προσδιορισμού των κατώτατων ορίων.
Στο άρθρο 78 εισάγονται δυο εξαιρέσεις από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος τμήματος: οι διαγωνισμοί μελετών στον τομέα των υπηρεσιών που διοργανώνονται από αναθέτοντες φορείς που εκτελούν δραστηριότητες στους τομείς του ύδατος, ενέργειας, μεταφορών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, και οι διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται στο πλαίσιο σύναψης των εξαιρούμενων συμβάσεων στα άρθρα 26, 27 παρ. 1 και 2 του παρόντος νόμου.
Το άρθρο 79 ρυθμίζει τους όρους δημοσιότητας που πρέπει να τηρούν οι αναθέτουσες αρχές κατά τους διαγωνισμούς μελετών. Συγκεκριμένα, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να δημοσιεύουν σχετική προκήρυξη και να ακολουθούν τις ίδιες διατυπώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 56 για τις συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών, έργων. Επίσης, αντίστοιχα εφαρμόζεται το άρθρο 57 αναφορικά με τη δημοσίευση των προκηρύξεων διαγωνισμών.
Το άρθρο 80 παραπέμπει στο Παράρτημα VII Δ του Προσαρτήματος Α για τον καθορισμό των πληροφοριών που πρέπει να περιλαμβάνουν οι προκηρύξεις και οι ενημερωτικές εκθέσεις του προηγούμενου άρθρου. Αναφορικά με τον τρόπο δημοσίευσης των προκηρύξεων γίνεται παραπομπή στο άρθρο 57 παράγραφοι 2 έως 8.
Στην παράγραφο 1 του άρθρου 81 αναφορικά με τις μορφές επικοινωνίας που εφαρμόζονται στους διαγωνισμούς μελετών, γίνεται παραπομπή στο άρθρο 36 παράγραφοι 1, 2 και 4.
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η επικοινωνία πραγματοποιείται κατά τρόπο που σέβεται την ακεραιότητα, την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που διαβιβάζονται από τους συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς αυτούς και ότι η κριτική

επιτροπή λαμβάνει γνώση του περιεχομένου των μελετών και σχεδίων μετά την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής τους.
Στην παράγραφο 3 προβλέπονται σχετικοί κανόνες για τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής των μελετών και σχεδίων στους εν λόγω διαγωνισμούς.
Το άρθρο 82 προβλέπει τη δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να θεσπίζουν σαφή και αντικειμενικά κριτήρια επιλογής των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς μελετών, όταν υπάρχει περιορισμένη συμμετοχή, με γνώμονα την εξασφάλιση συνθηκών πλήρους ανταγωνισμού.
Το άρθρο 83 ρυθμίζει τη σύνθεση της κριτικής επιτροπής στους εν θέματι διαγωνισμούς, η οποία επιβάλλεται να πραγματοποιείται υπό καθεστώς διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των ανταγωνιζομένων.
Στο άρθρο 84 αποτυπώνονται οι αρχές της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας στη λήψη αποφάσεων ή παροχή γνωμών από την κριτική επιτροπή κατά την εξέταση μελετών ή σχεδίων που υποβάλλουν οι υποψήφιοι στους διαγωνισμούς μελετών και προσδιορίζεται η διεξαχθείσα για έκδοση σχετικής απόφασης διαδικασία.
Στο άρθρο 85 προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου αυτού.
Στο παρόν κεφάλαιο υπάγονται οι συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές, όταν η εκτιμώμενη αξία τους υπερβαίνει το χρηματικό όριο των 5.186.000 ευρώ.
Το άρθρο 86 περιλαμβάνει τις εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου.
Ειδικότερα, εξαιρούνται οι συμβάσεις των άρθρων 26 και 27 παράγραφοι 1 και 4, καθώς οι συμβάσεις που ανατίθενται κατά την άσκηση μίας ή περισσότερων δραστηριοτήτων των άρθρων 97 έως 101 του Τρίτου Μέρους, όταν αυτές γίνονται για την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων.
Το άρθρο 87 ρυθμίζει τους κανόνες δημοσιότητας που πρέπει να εφαρμόζονται κατά την ανάθεση των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων.
Στην παράγραφο 1 επιβάλλεται η υποχρέωση στις αναθέτουσες αρχές που επιθυμούν να προσφύγουν σε σύμβαση παραχώρησης δημοσίων έργων να γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή με σχετική προκήρυξη.
Στην παράγραφο 2 προσδιορίζονται οι πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνουν οι προκηρύξεις με παραπομπή στο παράρτημα VII Γ του Προσαρτήματος Α και στα τυποποιημένα έντυπα που εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 77 παράγραφος 2 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.
Στην παράγραφο 3 αναφέρεται για τις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων η ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 58 για την προαιρετική δημοσίευση των προκηρύξεων.
Το άρθρο 88 ορίζει την προθεσμία υποβολής των υποψηφιοτήτων για τις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων συμβάσεων έργων, προβλέποντας, ταυτόχρονα, και δυνατότητα σύντμησης της προθεσμίας αυτής, αλλά και παράτασης παραλαβής των προσφορών, κατ' ανάλογη ρύθμιση των άρθρων 59 παράγραφος 5 και 7, αντίστοιχα.
Στο άρθρο 89 εισάγονται ρυθμίσεις για την υπεργολαβία οι οποίες εφαρμόζονται στις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων. Συγκεκριμένα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί:
α) είτε να επιβάλει στον ανάδοχο σύμβασης παραχώρησης δημοσίων έργων να αναθέσει σε τρίτους συμβάσεις που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 30% της συνολικής αξίας των έργων τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης παραχώρησης έργων, προβλέποντας ταυτόχρονα ότι οι υποψήφιοι θα έχουν το

δικαίωμα να αυξήσουν το εν λόγω ποσοστό. Το ελάχιστο αυτό ποσοστό πρέπει να αναφέρεται στη σύμβαση παραχώρησης έργου.
β) είτε να καλεί τους υποψηφίους αναδόχους σύμβασης παραχώρησης να υποδείξουν οι ίδιοι με τις προσφορές τους, το ποσοστό της συνολικής αξίας του έργου το οποίο αποτελεί αντικείμενο παραχώρησης και που προτίθενται να αναθέσουν σε τρίτους.
Οι ρυθμίσεις για την υπεργολαβία στις συμβάσεις παραχώρησης, αντισταθμίζουν τη σχετική ευελιξία που παρέχεται κατά το στάδιο της επιλογής του παραχωρησιούχου με τη δυνατότητα επιβολής σ' αυτόν της υποχρέωσης ανοίγματος εκ νέου του ανταγωνισμού στη δευτερογενή αγορά, μέσω της υπεργολαβικής ανάθεσης ουσιώδους τμήματος του κατασκευαστικού αντικειμένου σε τρίτους.
Το άρθρο 90 εξαιρεί από την τήρηση των διατάξεων του νόμου την ανάθεση στον ανάδοχο συμπληρωματικών εργασιών, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στο αρχικά προβλεπόμενο σχέδιο της παραχώρησης, ούτε στην αρχική σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες για την εκτέλεση του έργου λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων.
Οι προϋποθέσεις ανάθεσης συμπληρωματικών εργασιών είναι είτε αυτές οι συμπληρωματικές εργασίες να μην μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωρισθούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές, είτε, όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωρισθούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, είναι απόλυτα αναγκαίες για την ολοκλήρωσή της.
Η διάταξη αυτή τίθεται προς το σκοπό της διασφάλισης της αναγκαίας ευελιξίας κατά την εκτέλεση της σύμβασης με σκοπό την αναγκαία προσαρμογή στον βαθμό που καλούνται να αντιμετωπιστούν απρόβλεπτες περιστάσεις που δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν από μία δεόντως επιμελή αναθέτουσα αρχή κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, φαινόμενο συχνό στις συμβάσεις παραχώρησης λόγω της κατά κανόνα μακράς διάρκειά τους, αλλά και της πολυπλοκότητας του αντικειμένου τους, αλλά και της περίπλοκης συμβατικής δομής τους Επιπρόσθετα, προκειμένου να αποφεύγεται η καταχρηστική εφαρμογή της εν λόγω διάταξης, τίθεται ως ασφαλιστική δικλείδα ότι το συνολικό ποσό των συναπτόμενων συμβάσεων συμπληρωματικών εργασιών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του ποσού του αρχικού έργου που αποτελεί το αντικείμενο της παραχώρησης.
Το άρθρο 91 ορίζει ότι όταν ο ανάδοχος σύμβασης παραχώρησης είναι ο ίδιος αναθέτουσα αρχή κατά την έννοια του άρθρου 18 του νόμου υποχρεούται, για τα έργα τα οποία θα εκτελεσθούν από τρίτους, να τηρεί τις διατάξεις του νόμου, όσον αφορά τη σύναψη των συμβάσεων δημοσίων έργων.
Το άρθρο 92 παραπέμπει στο επόμενο άρθρο για τον προσδιορισμό των κανόνων δημοσιότητας των συμβάσεων έργων με τρίτους, όταν συνάπτονται με αναδόχους που δεν είναι αναθέτουσες αρχές, εφόσον η αξία των συμβάσεων αυτών ισούται ή υπερβαίνει την αξία των 5.186.000€, αναφέροντας την εξαίρεση από τη δημοσίευση της προκήρυξης στην περίπτωση συνδρομής των όρων εφαρμογής της διαδικασίας της διαπραγμάτευσης του άρθρου 51 του παρόντος νόμου.
Στην παράγραφο 2 διευκρινίζεται ότι δεν θεωρούνται τρίτοι οι επιχειρήσεις που συνιστούν κοινοπραξία για να αναλάβουν τη σύμβαση παραχώρησης, ούτε αυτές που συνδέονται με τις κοινοπραξίες, προσδιορίζοντας ταυτόχρονα την έννοια της «συνδεδεμένης επιχείρησης».
Στην παράγραφο 1 του άρθρου 93 επιβάλλεται η υποχρέωση στους αναδόχους σύμβασης παραχώρησης δημοσίων έργων που δεν είναι αναθέτουσες αρχές να γνωστοποιούν την πρόθεσή τους μέσω προκήρυξης.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι προκηρύξεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα VII Γ του Προσαρτήματος Α του νόμου και ενδεχομένως, κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο που κρίνεται αναγκαίο από τον ανάδοχο σύμβασης παραχώρησης δημοσίων έργων, χρησιμοποιώντας τα τυποποιημένα έντυπα που εγκρίνει η Επιτροπή σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 77 παράγραφος 2 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.
Στις παραγράφους 3 και 4 ορίζεται ότι η προκήρυξη δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 57 παράγραφος 2 έως 8, ενώ εφαρμόζεται επίσης και η σχετική διάταξη του άρθρου 58 περί εκούσιας δημοσίευσης.

Το άρθρο 94 ορίζει την ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και προσφορών σε 37 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού ή της πρόσκλησης για υποβολή προσφορών, για τις συμβάσεις έργων που συνάπτονται από παραχωρησιούχους που δεν είναι αναθέτουσες αρχές. Προβλέπεται, επίσης, και η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για σύντμηση της προθεσμίας και παράταση προθεσμίας παραλαβής των προσφορών.
Στην παράγραφο 1 του άρθρου 95 προβλέπεται η υποχρέωση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. να διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το αργότερο μέχρι τις 31 Οκτωβρίου κάθε έτους, στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων υψηλής αξίας, κατά την έννοια του παρόντος νόμου, που έχουν συναφθεί από τις αναθέτουσες αρχές κατά το προηγούμενο έτος.
Στην παράγραφο 2 προσδιορίζονται αναλυτικά τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει η στατιστική κατάσταση που αποστέλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αφορά τις αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα IV του Προσαρτήματος Α του νόμου, ενώ στην **παράγραφο 3** προσδιορίζονται τα απαιτούμενα στοιχεία της στατιστικής κατάστασης που αφορά στις αναθέτουσες αρχές που δεν περιλαμβάνονται στο Παράρτημα IV του Προσαρτήματος Α.
Στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι η στατιστική κατάσταση προσδιορίζει κάθε άλλη πληροφορία που απαιτείται δυνάμει της Συμφωνίας και ότι οι εν λόγω πληροφορίες προσδιορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 77 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.
Τέλος, στην παράγραφο 5 προβλέπεται η έκδοση απόφασης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ για τον καθορισμό ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν ιδίως στον τρόπο και χρόνο υποβολής των στατιστικών στοιχείων εκ μέρους των αναθετουσών αρχών προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., προκειμένου η τελευταία να τα διαβιβάσει εν συνεχεία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Στην παράγραφο 1 του άρθρου 96 οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του Τρίτου Μέρους σχετικά με τη σύναψη συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών που συνάπτουν οι αναθέτοντες φορείς όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 6 του νόμου.
Σύμφωνα με την παράγραφο 2 εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Τρίτου Μέρους οι συμβάσεις που συνάπτουν ή οι διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνουν οι αναθέτοντες φορείς για ανάγκες διαφορετικές από τις ανάγκες εκτέλεσης των δραστηριοτήτων τους, στους τομείς του αερίου, θερμότητας, ηλεκτρισμού, ύδατος, υπηρεσιών μεταφορών, ταχυδρομικών υπηρεσιών, στον τομέα της αναζήτησης, εξόρυξης και συλλογής πετρελαίου, αερίου, άνθρακα ή άλλων στερεών καυσίμων καθώς και της διάθεσης λιμένων και αερολιμένων σε μεταφορείς.
Οι εν λόγω συμβάσεις ανατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δεύτερου Μέρους του νόμου.

Στο άρθρο 97 ορίζονται οι δραστηριότητες στους τομείς αερίου, θερμότητας και ηλεκτρισμού στις οποίες εφαρμόζεται το Τρίτο Μέρος αλλά και αυτές οι οποίες δεν θεωρούνται ότι εμπίπτουν στις εν λόγω δραστηριότητες.
Ειδικότερα **στην παράγραφο 1** ορίζεται ότι όσον αφορά το αέριο και τη θερμότητα, οι διατάξεις του παρόντος Μέρους εφαρμόζονται α) στη διάθεση ή εκμετάλλευση σταθερών δικτύων σχεδιασμένων για να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής αερίου ή θερμότητας, ή β) στην τροφοδότηση των δικτύων αυτών.
Στην παράγραφο 2 ορίζονται οι σωρευτικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, προκειμένου η τροφοδότηση με αέριο ή θερμότητα δικτύων που προορίζονται να παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό από αναθέτοντα φορέα που δεν είναι αναθέτουσα αρχή, να μην θεωρείται δραστηριότητα εμπίπτουσα στις δραστηριότητες της παραγράφου 1.
Στην παράγραφο 3 ορίζονται οι δραστηριότητες στον τομέα του ηλεκτρισμού στις οποίες εφαρμόζεται το τρίτο Μέρος του νόμου, οι οποίες περιλαμβάνουν α) τη διάθεση ή εκμετάλλευση σταθερών δικτύων σχεδιασμένων για να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής ηλεκτρισμού, ή β) τροφοδότηση των εν λόγω δικτύων με ηλεκτρισμό.
Στην παράγραφο 4 ορίζονται οι σωρευτικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να μην θεωρείται δραστηριότητα στον τομέα του ηλεκτρισμού εμπίπτουσα στις δραστηριότητες της παραγράφου
Στο άρθρο 98 ορίζονται οι δραστηριότητες και οι συμβάσεις στον τομέα του ύδατος στις οποίες εφαρμόζεται το Τρίτο Μέρος του νόμου.
Ειδικότερα **στην παράγραφο 1** ορίζονται ως τέτοιες δραστηριότητες αυτές που αφορούν α) στη διάθεση ή εκμετάλλευση σταθερών δικτύων, σχεδιασμένων για να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής πόσιμου ύδατος ή β) στην τροφοδότηση των εν λόγω δικτύων με πόσιμο ύδωρ.
Στην παράγραφο 2 προβλέπεται ότι οι διατάξεις του Τρίτου Μέρους εφαρμόζονται και στις συμβάσεις που συνάπτονται ή στους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τους φορείς που ασκούν δραστηριότητα οριζόμενη στην παράγραφο 1 και α) είτε συνδέονται με έργα υδραυλικής μηχανικής, αρδευτικών ή αποστραγγιστικών έργων, εφόσον ο όγκος του ύδατος που προορίζεται για εφοδιασμό με πόσιμο ύδωρ υπερβαίνει το 20 % του συνολικού όγκου ύδατος που διατίθεται για τα εν λόγω σχέδια ή εγκαταστάσεις άρδευσης ή αποστράγγισης, ή β) συνδέονται με την αποχέτευση ή την επεξεργασία λυμάτων. Ακολούθως, στην παράγραφο 3 τίθενται οι σωρευτικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε κάποια δραστηριότητα να μην θεωρείται ότι εμπίπτει στις δραστηριότητες της παραγράφου 1.
Στο άρθρο 99 και στην παράγραφο 1 ορίζονται οι υπηρεσίες μεταφορών στις οποίες εφαρμόζεται το Τρίτο Μέρος και οι οποίες αφορούν δραστηριότητες που αποσκοπούν στη διάθεση ή στην εκμετάλλευση δικτύων που παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό στους τομείς των μεταφορών με σιδηρόδρομο, αυτόματα συστήματα, τραμ, τρόλεϊ, λεωφορεία ή καλώδιο. . Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 διευκρινίζεται η έννοια του δικτύου κατά το πρώτο εδάφιο. .
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι εξαιρούνται της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Μέρους, οι φορείς που παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες μεταφορών με λεωφορείο, οι οποίοι είχαν αποκλεισθεί από το πεδίο εφαρμογής του π.δ. 57/2000 (Α

45) δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 5 αυτού, με το οποίο μεταφέρθηκε η οδηγία 93/38/ΕΟΚ (άρθρο 2 παρ. 4 αυτής) στην εθνική έννομη τάξη .

Το άρθρο 100 υπάγει στο πεδίο εφαρμογής του Τρίτου Μέρους του νόμου στις ταχυδρομικές υπηρεσίες και σε άλλες υπηρεσίες πλην των ταχυδρομικών, με παράθεση των σχετικών ορισμών.

Το άρθρο 101 ορίζει ως πεδίο εφαρμογής του Τρίτου Μέρους τις δραστηριότητες εκμετάλλευσης μιας γεωγραφικής περιοχής με σκοπό α) την αναζήτηση, εξόρυξη και συλλογή πετρελαίου, αερίου, άνθρακα ή άλλων στερεών καυσίμων, ή β) τη διάθεση αερολιμένων, θαλάσσιων λιμένων ή λιμένων εσωτερικής ναυσιπλοΐας ή άλλων τερματικών σταθμών μεταφορικών μέσων, σε αεροπορικούς, θαλάσσιους ή ποτάμιους μεταφορείς.

Στο άρθρο 102 αναφέρεται το εφαρμοστέο θεσμικό πλαίσιο ανάθεσης σύμβασης που αφορά στη διεξαγωγή περισσότερων δραστηριοτήτων, ορίζοντας ότι ακολουθούνται οι κανόνες που ισχύουν για την κύρια δραστηριότητα για την οποία προορίζεται. Ο εν λόγω προσδιορισμός μπορεί να βασίζεται στην ανάλυση των απαιτήσεων που πρέπει να καλύπτει η συγκεκριμένη σύμβαση στην οποία προβαίνει ο αναθέτων φορέας για τους σκοπούς του υπολογισμού της αξίας της σύμβασης και την προετοιμασία της συγγραφής υποχρεώσεων (σκέψη 29 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ). Σε κάθε περίπτωση η επιλογή μεταξύ της σύναψης μιας μόνο σύμβασης και της σύναψης πολλών χωριστών συμβάσεων δεν μπορεί να έχει ως στόχο την καταστρατήγηση της εφαρμογής του τρίτου Μέρους όσο και των λοιπών διατάξεων του νόμου (παράγραφος 1). Εάν μία από τις δραστηριότητες που αποτελούν αντικείμενο της συμβάσεως, εμπίπτει στο Τρίτο Μέρος και η άλλη εμπίπτει στο Δεύτερο Μέρος και είναι αντικειμενικώς αδύνατον να προσδιορισθεί για ποια δραστηριότητα προορίζεται κυρίως η σύμβαση, η σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με τους κανόνες του Δεύτερου Μέρους (παράγραφος 2). Εάν μία από τις δραστηριότητες, για τις οποίες προορίζεται η σύμβαση, εμπίπτει στο Τρίτο Μέρος και η άλλη δεν εμπίπτει σε αυτό ή το Δεύτερο Μέρος του παρόντος νόμου και είναι αντικειμενικώς αδύνατον να προσδιορισθεί για ποια δραστηριότητα προορίζεται κυρίως η σύμβαση, η σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με τους κανόνες του Τρίτου Μέρους.

Στο άρθρο 103 δίδεται ο ορισμός της έννοιας της συνδεδεμένης επιχείρησης (παράγραφος 2) και το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου (παράγραφοι 1, 3 και 4) σχετικά με τις συμβάσεις υπηρεσιών, προμηθειών και έργων που συνάπτονται μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών και αφορούν στην άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ, θέτοντας ωστόσο επιμέρους ειδικούς περιορισμούς προς αποφυγή στρέβλωσης του ανταγωνισμού προς όφελος επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών συνδεδεμένων με τους αναθέτοντες φορείς (σκέψη 32 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ).

Στο άρθρο 104 προβλέπεται ότι οι συμβάσεις με αντικείμενο την άσκηση δραστηριότητας οριζόμενης στα άρθρα 97 έως 101 του νόμου δεν υπόκεινται σε αυτόν, εάν η δραστηριότητα, στην Ελλάδα, είναι απευθείας εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες η πρόσβαση δεν είναι περιορισμένη (παράγραφος 1).

Ο καθορισμός της απευθείας έκθεσης στον ανταγωνισμό μίας δραστηριότητας αποφασίζεται κατόπιν κριτηρίων τα οποία είναι σύμφωνα με τις διατάξεις περί ανταγωνισμού της ΣΛΕΕ, όπως τα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων αγαθών ή υπηρεσιών, η ύπαρξη εναλλακτικών αγαθών ή υπηρεσιών, οι τιμές και η πραγματική ή δυνητική παρουσία περισσότερων του ενός προμηθευτών των εν λόγω αγαθών ή

παρόχων των εν λόγω υπηρεσιών (παράγραφος 2). Σε περίπτωση που εφαρμόζονται οι διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας που αναφέρονται στο Παράρτημα ΧΙ του Προσαρτήματος Β του νόμου, θεωρείται ότι η πρόσβαση σε μία αγορά δεν περιορίζεται. Όταν δεν είναι δυνατόν να συναχθεί το τεκμήριο ότι υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση σε δεδομένη αγορά βάσει του ανωτέρω εδαφίου, πρέπει να αποδεικνύεται ότι η πρόσβαση στην εν λόγω αγορά είναι ελεύθερη εκ των πραγμάτων και εκ του νόμου (παράγραφος 3). Ακολούθως τίθενται οι ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί το αρμόδιο Υπουργείο εφόσον κρίνει ότι, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3, η παράγραφος 1 έχει εφαρμογή σε δεδομένη δραστηριότητα, απευθυνόμενο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή γνωστοποιώντας της όλα τα συναφή περιστατικά, και, ιδίως, κάθε νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη ή συμφωνία που αφορά στη συμμόρφωση με τους όρους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, συνοδευόμενα, ενδεχομένως, από τη θέση που έλαβε ανεξάρτητη εθνική αρχή, η οποία είναι αρμόδια για την εν λόγω δραστηριότητα. Αντίγραφο του φακέλου που υποβάλλεται στην Επιτροπή, κοινοποιείται στην Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων. Ακολούθως αναφέρονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συμβάσεις με αντικείμενο την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας δεν υπόκεινται πλέον στην οδηγία 2004/17/ΕΚ (παράγραφος 4). Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προσδιορίσει με απόφαση της ότι, σε δεδομένη δραστηριότητα έχει εφαρμογή η παράγραφος 1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενημερώνει αμέσως την ενδιαφερόμενη αρχή ενώ το αρμόδιο Υπουργείο ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τηρουμένων των παραγράφων 2 και 3 ανωτέρω, για όλα τα συναφή περιστατικά, και, ιδίως, για κάθε νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη ή συμφωνία που αφορά στη συμμόρφωση με τους όρους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, συνοδευόμενα ενδεχομένως, από τη θέση που έλαβε η ανεξάρτητη εθνική αρχή που είναι αρμόδια για τη σχετική δραστηριότητα. Εάν, μετά το πέρας της προθεσμίας που προβλέπεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 30 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν έχει εκδώσει απόφαση σχετικά με την δυνατότητα εφαρμογής της παραγράφου 1 σε δεδομένη δραστηριότητα, η παράγραφος 1 τεκμαίρεται εφαρμοστέα (παράγραφος 5).

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος καθώς και της παραγράφου 6 του άρθρου 30 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ καθορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής της 7ης Ιανουαρίου 2005/15/ΕΚ (L 7), όπως κάθε φορά ισχύει (παράγραφος 6).

Στο άρθρο 105 περιγράφονται οι διαθέσιμες επιλογές των αναθετόντων φορέων για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, έργων και υπηρεσιών σύμφωνα με τις ειδικότερες προϋποθέσεις που τίθενται σε αυτό (παράγραφοι 1 και 2). Στην παράγραφο 3 ορίζονται οι περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν μια διαδικασία χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού.

Στο άρθρο 106 προβλέπεται ότι, οι αναθέτοντες φορείς ανακοινώνουν στους οικονομικούς φορείς που ενδιαφέρονται για την ανάληψη σύμβασης, κατόπιν αιτήσεώς τους, τις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται συστηματικά στις συμβάσεις προμηθειών, έργων ή υπηρεσιών, τις οποίες αναθέτουν, ή τις τεχνικές προδιαγραφές, στις οποίες προτίθενται να παραπέμψουν, για τις συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης κατά την έννοια του άρθρου 111 παράγραφος 1 του παρόντος νόμου (παράγραφος 1). Όταν οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται στα έγγραφα που τίθενται στη διάθεση των

ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων, αρκεί η παραπομπή στα εν λόγω έγγραφα (παράγραφος 2).
Στο άρθρο 107 ρυθμίζεται η δυνατότητα και οι προϋποθέσεις αποδοχής εναλλακτικών προσφορών εκ μέρους των αναθετόντων φορέων εφόσον η ανάθεση της σύμβασης γίνεται με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς (παράγραφος 1).
Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι αναθέτοντες φορείς που έχουν επιτρέψει εναλλακτικές προσφορές δυνάμει της παραγράφου 1, δεν μπορούν να απορρίπτουν εναλλακτική προσφορά για το μόνο λόγο ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει αντίστοιχα είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών και όχι σύμβασης προμηθειών, είτε στη σύναψη σύμβασης προμηθειών και όχι σύμβασης υπηρεσιών (παράγραφος 2).
Στο άρθρο 108 παρέχεται η δυνατότητα θεώρησης μία συμφωνίας-πλαίσιο ως δημόσιας σύμβασης κατά την έννοια του νόμου, ορίζεται το εφαρμοστέο δίκαιο (παράγραφοι 1 έως 3) και τίθεται απαγόρευση καταχρηστικής προσφυγής στις συμφωνίες-πλαίσιο κατά τρόπο που να εμποδίζεται, να περιορίζεται ή να νοθεύεται ο ανταγωνισμός (παράγραφος 4).
Στο άρθρο 109 αναφέρονται τα είδη των προκηρύξεων με την έκδοση των οποίων αρχίζει ο διαγωνισμός για την ανάθεση συμβάσεων προμηθειών, έργων ή υπηρεσιών (παράγραφος 1) και για την περίπτωση των δυναμικών συστημάτων αγορών, για τις συμβάσεις που βασίζονται σε τέτοια συστήματα (παράγραφος 3). Τίθενται επίσης οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται εφόσον ο διαγωνισμός αρχίζει μέσω περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης (παράγραφος 3).
Στο άρθρο 110 ορίζονται κατά παραπομπή στο Παράρτημα XIII, XIV, XV A, XV B και XVI του Προσαρτήματος Β του νόμου οι πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνουν οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις (παράγραφος 1), ο τρόπος διαβίβασης αυτών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (παράγραφος 2), ο χρόνος δημοσίευσης των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων που καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα από τους αναθέτοντες φορείς και ομοίως οι λεπτομέρειες δημοσίευσης όσων αποστέλλονται με άλλα μέσα πλην ηλεκτρονικών (παράγραφος 3) και η γλώσσα δημοσίευσης (παράγραφος 4).
Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού (παράγραφος 5) σέβονται απόλυτα τις αυστηρές διατάξεις της οδηγίας 2004/17/ΕΚ, σχετικά με την αποφυγή διακρίσεων μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών υποψηφίων, διακρίσεις που μπορεί να δημιουργηθούν είτε από την δημοσίευση διαφορετικών πληροφοριών ή την δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο της προκήρυξης νωρίτερα από την Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να εξασφαλίζουν ότι είναι σε θέση να αποδείξουν την ημερομηνία αποστολής των προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων (παράγραφος 6) και εξ αυτού του λόγου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χορηγεί στον αναθέτοντα φορέα βεβαίωση της δημοσίευσης των πληροφοριών που της διαβίβασε, αναφέροντας την ημερομηνία της εν λόγω δημοσίευσης (παράγραφος 7).
Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα στους αναθέτοντες φορείς να δημοσιεύουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις για τις οποίες δεν ισχύει η υποχρέωση δημοσίευσης βάσει του παρόντος.
Στο άρθρο 111 ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτοντες φορείς αποστέλλουν περιοδική ενδεικτική προκήρυξη η οποία αναφέρεται στο παράρτημα XVA του Προσαρτήματος Β, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για να γνωστοποιήσουν τις συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων που προτίθενται να συνάψουν τους

επόμενους δώδεκα μήνες. Η εν λόγω προκήρυξη δημοσιεύεται είτε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από τους ίδιους τους αναθέτοντες φορείς στο "προφίλ αγοραστή", όπως ορίζεται στο παράρτημα ΧΧ του Προσαρτήματος Β σημείο 2 στοιχείο β του νόμου. Ο χρόνος που πρέπει να αποσταλεί η περιοδική ενδεικτική προκήρυξη , ομοίως καθορίζεται. Η εν λόγω διαδικασία είναι υποχρεωτική μόνον εφόσον οι αναθέτοντες φορείς έχουν επιλέξει τις συντετμημένες προθεσμίες παραλαβής των προσφορών σύμφωνα με το άρθρο 113 παράγραφος 4 του παρόντος νόμου ενώ δεν εφαρμόζεται στις διαδικασίες χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού (παράγραφος 1).

Αλλαγή κωδικού πεδίου

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, ιδίως, να δημοσιεύουν ή να αναθέτουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη δημοσίευση, περιοδικών ενδεικτικών προκηρύξεων με αντικείμενο σημαντικά έργα, χωρίς να επαναλαμβάνουν τις πληροφορίες που έχουν ήδη περιληφθεί σε προηγούμενη περιοδική ενδεικτική προκήρυξη, εφόσον αναφέρεται ευκρινώς ότι οι προκηρύξεις αυτές είναι συμπληρωματικές (παράγραφος 2).

Όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν να εφαρμόσουν σύστημα προεπιλογής, σύμφωνα με το άρθρο 120 του νόμου, συντάσσεται προκήρυξη, σύμφωνα με το τυποποιημένο υπόδειγμα προκήρυξης, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΧΙV του Προσαρτήματος Β, η οποία αναφέρει το σκοπό, τον οποίο εξυπηρετεί το σύστημα προεπιλογής, και τις λεπτομέρειες της πρόσβασης στους κανόνες που το διέπουν. Όταν το σύστημα έχει διάρκεια άνω των τριών (3) ετών, η προκήρυξη πρέπει να δημοσιεύεται ετησίως. Όταν το σύστημα έχει μικρότερη διάρκεια, αρκεί η αρχική προκήρυξη (παράγραφος 4).

Στο άρθρο 112 ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες γνωστοποίησης συναφθεισών συμβάσεων, συμφωνιών- πλαίσιο και συμβάσεων που βασίζονται σε δυναμικό σύστημα αγορών (παράγραφος 1). Ορίζεται επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σέβεται τον ευαίσθητο εμπορικό χαρακτήρα που τυχόν επικαλούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά τη διαβίβαση αυτών των πληροφοριών σχετικά με τον αριθμό των αποβληθεισών προσφορών, την ταυτότητα των οικονομικών φορέων και τις τιμές (παράγραφος 2). Ειδικώς ρυθμίζονται οι πληροφορίες που παρέχονται κατόπιν σύναψης σύμβασης έρευνας και ανάπτυξης (παράγραφος 3) και σύμβασης υπηρεσιών που απαριθμούνται στο παράρτημα XVII Β του Προσαρτήματος Β του νόμου εφόσον οι αναθέτοντες φορείς έχουν αναφέρει στην προκήρυξη ότι αποδέχονται τη δημοσίευσή τους (παράγραφος 4). Οι πληροφορίες που παρέχονται σύμφωνα με το παράρτημα XVI του Προσαρτήματος Β και δηλώνονται ως μη δημοσιεύσιμες, δημοσιεύονται μόνο σε απλουστευμένη μορφή και σύμφωνα με το παράρτημα ΧΧ του Προσαρτήματος Β για στατιστικούς λόγους (παράγραφος 5).

Στο άρθρο 113 τίθενται οι ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής ανάλογα με την επιλεχθείσα διαγωνιστική διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη ιδίως το πολύπλοκο της σύμβασης και τον χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών (παράγραφοι 1-3). Ειδική πρόβλεψη περιέχεται στην περίπτωση δημοσίευσης περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης όπου εφαρμόζονται συντετμημένες προθεσμίες υπό προϋποθέσεις (παράγραφος 4). Ακολούθως αναφέρονται οι περιπτώσεις αποδεκτής σύντμησης προθεσμιών υπό προϋποθέσεις (παράγραφοι 5-6), οι ελάχιστες δυνατές προθεσμίες οι οποίες προκύπτουν κατόπιν σωρευτικής εφαρμογής των σχετικών συντμήσεων (παράγραφοι 7 -8) και η παράταση της προθεσμίας παραλαβής προσφορών (παράγραφος 9).

Στο άρθρο 114 τίθενται, για τις ανοικτές διαδικασίες, οι προθεσμίες αποστολής εκ μέρους των αναθετόντων φορέων προς τους οικονομικούς φορείς κατόπιν αιτήσεως τους, του κειμένου της συγγραφής υποχρεώσεων και εν γένει των εγγράφων του διαγωνισμού (παράγραφος 1). Προϋπόθεση αποστολής των σχετικών εγγράφων, αποτελεί η εμπρόθεσμη υποβολή σχετικής αιτήσεως εκ μέρους του οικονομικού φορέα (παράγραφος 2).
Στο άρθρο 115 ορίζονται τα ελάχιστα στοιχεία τα οποία πρέπει να περιλαμβάνει η πρόσκληση προς τους υποψηφίους κατά τις κλειστές διαδικασίες και τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης όπου οι αναθέτοντες φορείς καλούν ταυτοχρόνως και εγγράφως τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλλουν τις προσφορές τους ή να συμμετάσχουν σε διαπραγμάτευση (παράγραφοι 1 και 4). Ορίζονται επίσης, η προθεσμία αίτησης συμπληρωματικών πληροφοριών και η προθεσμία απάντησης εκ μέρους του αναθέτοντα φορέα (παράγραφος 3). Στην περίπτωση που η έναρξη διαγωνισμού πραγματοποιείται με περιοδική ενδεικτική προκήρυξη, οι αναθέτοντες φορείς καλούν εκ των υστέρων όλους τους υποψηφίους να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους βάσει λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με την εν λόγω σύμβαση, πριν να αρχίσει η επιλογή των προσφερόντων ή των συμμετεχόντων σε διαπραγμάτευση ακολούθως ορίζονται οι ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνει η εν λόγω πρόσκληση (παράγραφος 5).
Στο άρθρο 116 προβλέπεται η ενημέρωση των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων σχετικά με τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι αναθέτοντες φορείς για τη σύναψη συμφωνίας-πλαισίου ή την ανάθεση της σύμβασης ή την ένταξη σε δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισαν να μη συνάψουν συμφωνία-πλαίσιο ή να μην αναθέσουν σύμβαση, για την οποία υπήρξε διαγωνισμός, ή να αρχίσουν νέα διαδικασία ή να μην εφαρμόσουν δυναμικό σύστημα αγορών (παράγραφος 1). Ομοίως προβλέπεται κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου μέρους η γνωστοποίηση σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο, της αιτιολογημένης απόρριψής της υποψηφιότητας του και σε κάθε απορριφθέντα προσφέροντα των λόγων απόρριψης της προσφοράς του. Στους προσφέροντες που είχαν υποβάλει παραδεκτή προσφορά, γνωστοποιούνται κατόπιν αιτήματος τους τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς καθώς και το όνομα του αναδόχου ή των συμβαλλομένων μερών στη συμφωνία-πλαίσιο και ορίζονται οι σχετικές προθεσμίες. Στο πλαίσιο εξασφάλισης της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων στην διαδικασία επιλογής αναδόχου σε μια δημόσια σύμβαση, με την προϋπόθεση ότι η γνωστοποίηση των περιγραφομένων στο άρθρο αυτό πληροφοριών δεν αντιβαίνουν στο δημόσιο συμφέρον και δεν θίγουν νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τον υγιή ανταγωνισμό (παράγραφος 2). Τίθενται επίσης οι προθεσμίες απάντησης εκ μέρους των αναθετόντων φορέων που θεσπίζουν και διαχειρίζονται σύστημα προεπιλογής (παράγραφοι 3-5).
Στο άρθρο 117 τίθεται η υποχρέωση διατήρησης εκ μέρους των αναθετόντων φορέων, για κάθε σύμβαση, των κατάλληλων πληροφοριών που τους επιτρέπουν να αιτιολογήσουν, σε μεταγενέστερη φάση, τις αποφάσεις τους στις περιπτώσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις του παρόντας άρθρου (παράγραφος 1). Ομοίως τίθεται και ο χρόνος διατήρησης αυτών των πληροφοριών (παράγραφος 2).
Στο άρθρο 118 αναφέρονται, με παραπομπή σε επιμέρους άρθρα του νόμου, τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής συμμετεχόντων στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων το αντικείμενο των οποίων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

Στο άρθρο 119, στη βάση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ορίζεται ότι οι αναθέτοντες φορείς δεν μπορούν, να επιβάλουν διοικητικούς, τεχνικούς ή χρηματοοικονομικούς όρους σε ορισμένους οικονομικούς φορείς, εφόσον δεν θα τους επέβαλαν σε άλλους και να απαιτούν δοκιμές ή αποδεικτικά στοιχεία για θέματα, ως προς τα οποία υπάρχουν ήδη αντικειμενικές αποδείξεις (παράγραφος 1). Ρυθμίζεται επίσης η αποδοχή πιστοποιητικών σχετικών με την τήρηση προτύπων ποιοτικής εξασφάλισης που βασίζονται στις σχετικές σειρές ευρωπαϊκών προτύπων και πιστοποιούνται από οργανισμούς που ακολουθούν τις σειρές ευρωπαϊκών προτύπων πιστοποίησης καθώς και τα ισοδύναμα αυτών. Σε κάθε περίπτωση οι αναθέτοντες φορείς αποδέχονται επίσης και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης της ποιότητας εκ μέρους των οικονομικών φορέων (παράγραφος 2). Αντίστοιχες προβλέψεις περιλαμβάνονται αναλυτικά και για την τήρηση προτύπων περιβαλλοντικής διαχείρισης (παράγραφος 3).

Στο άρθρο 120 ορίζονται οι διαδικασίες συστήματος προεπιλογής, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει διάφορα στάδια. Σε κάθε περίπτωση η θέσπιση και η διαχείριση του, από τους αναθέτοντες φορείς προϋποθέτει την τήρηση των διατάξεων που αναφέρονται στην παράγραφο 8, θα πρέπει να γίνεται στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων και κανόνων καθώς και να εξασφαλίζεται η δυνατότητα των οικονομικών φορέων να υποβάλλουν, ανά πάσα στιγμή, αίτηση για προεπιλογή (παράγραφοι 1 και 2).

Τα κριτήρια και οι κανόνες προεπιλογής μπορούν να περιλαμβάνουν κριτήρια αποκλεισμού, απαιτήσεις σχετικά με τη χρηματοοικονομική ικανότητα του οικονομικού φορέα και με τις τεχνικές και/ή επαγγελματικές ικανότητες του, σύμφωνα με τα ρητώς οριζόμενα στο εν λόγω άρθρο (παράγραφοι 3-5). Η αναπροσαρμογή των κριτηρίων είναι δυνατή εφόσον παρίσταται ανάγκη και ανακοινώνεται στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς (παράγραφος 6). Για τους προεπιλεγέντες οικονομικούς φορείς τηρείται Μητρώο, το οποίο μπορεί να χωρίζεται σε κατηγορίες ανάλογα με τα είδη των συμβάσεων για τις οποίες ισχύει η προεπιλογή (παράγραφος 7). Όταν η έναρξη του διαγωνισμού γίνεται με προκήρυξη για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, οι προσφέροντες σε κλειστή διαδικασία ή οι συμμετέχοντες σε διαδικασία με διαπραγμάτευση επιλέγονται μεταξύ των υποψηφίων που έχουν προεπιλεγεί βάσει ενός τέτοιου συστήματος (παράγραφος 9).

Στο άρθρο 121 τίθενται τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής των προσφερόντων στις ανοιχτές διαδικασίες και των υποψηφίων στις κλειστές και με διαπραγμάτευση διαδικασίες η επιλογή των οποίων θα πρέπει να γίνεται υπό συνθήκες διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων. Στις κλειστές διαδικασίες ή στις διαδικασίες με διαπραγμάτευση ο αριθμός των επιλεγέντων υποψηφίων πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη εξασφάλισης επαρκούς ανταγωνισμού παράγραφοι 1-3). Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής μπορούν να περιλαμβάνουν κριτήρια αποκλεισμού που αναφέρονται στο άρθρο 68 του παρόντα νόμου, όταν ο αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, κατά την έννοια του άρθρου 18 του παρόντος νόμου, τα εν λόγω κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν τα κριτήρια αποκλεισμού που απαριθμούνται στο άρθρο 68 (παράγραφος 4).

Όταν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής περιλαμβάνουν απαιτήσεις σχετικά με τη χρηματοοικονομική ικανότητα του οικονομικού φορέα, τότε ο οικονομικός φορέας μπορεί, οσάκις ενδείκνυται και για δεδομένη σύμβαση, να κάνει χρήση της ικανότητας άλλων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων. Υπό τους ίδιους όρους, μια

κοινοπραξία οικονομικών φορέων που αναφέρεται στο άρθρο 33 μπορεί να επικαλείται την ικανότητα των συμμετεχόντων στην κοινοπραξία ή άλλων φορέων (παράγραφος 5). Όταν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής περιλαμβάνουν απαιτήσεις σχετικά με τις τεχνικές και/ή επαγγελματικές ικανότητες του οικονομικού φορέα, τότε ο οικονομικός φορέας μπορεί, εφόσον ενδείκνυται και για δεδομένη σύμβαση, να κάνει χρήση της ικανότητας άλλων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να αποδεικνύει ότι διαθέτει, για την εκτέλεση της σύμβασης, τα απαραίτητα μέσα. Ομοίως, και υπό τους ίδιους όρους, μια κοινοπραξία οικονομικών φορέων μπορεί να επικαλείται την ικανότητα των συμμετεχόντων στις κοινοπραξίες ή άλλων φορέων (παράγραφος 6).

Το άρθρο 122 αφορά στις προσφορές που περιέχουν προϊόντα, καταγωγής τρίτων χωρών, με τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει συνάψει, σε πολυμερή ή διμερή πλαίσια, συμφωνία που να εξασφαλίζει αντίστοιχη και ουσιαστική πρόσβαση των κοινοτικών επιχειρήσεων στις αγορές των εν λόγω τρίτων χωρών και εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας έναντι τρίτων χωρών (παράγραφος 1). Στις παραγράφους 2 έως 4 αναφέρονται επιμέρους λεπτομέρειες εφαρμογής όπου ρυθμίζεται το ζήτημα των ισοδύναμων προσφορών για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Το άρθρο 123 αφορά στην ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκ μέρους των ελληνικών αρμοδίων αρχών για τυχόν γενικού χαρακτήρα δυσχέρειες σε σχέση με την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών σε τρίτες χώρες (παράγραφος 1) καθώς και για τυχόν δυσχέρειες που οφείλονται στην μη τήρηση των διεθνών διατάξεων εργατικού δικαίου που αναφέρονται στο παράρτημα XXIII του Προσαρτήματος Β του νόμου κατά την εξασφάλιση ανάθεσης συμβάσεων σε τρίτες χώρες (παράγραφος 2). Η εφαρμογή του παρόντος άρθρου τελεί υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι τρίτων χωρών, οι οποίες απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, ιδίως στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Με το άρθρο 124 τίθενται οι κανόνες σχετικά με τη διοργάνωση διαγωνισμού μελετών με παραπομπή σε συγκεκριμένα άρθρα του παρόντος νόμου (παράγραφος 1). Σε κάθε περίπτωση το δικαίωμα συμμετοχής στους διαγωνισμούς μελετών δεν μπορεί να περιορίζεται στην ελληνική επικράτεια ή σε τμήμα της ελληνικής επικράτειας ή από την ιδιότητα των συμμετεχόντων ως φυσικών ή νομικών προσώπων (παράγραφος 2).

Στο άρθρο 125 προσδιορίζονται τα κατώτατα όρια της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων υπηρεσιών που συνάπτονται στο πλαίσιο διαγωνισμού μελετών και ο τρόπος υπολογισμού αυτής.

Το άρθρο 126 αφορά στους διαγωνισμούς μελετών για τους οποίους δεν εφαρμόζεται το παρόν τμήμα.

Το άρθρο 127 αφορά στους κανόνες δημοσιότητας και διαφάνειας κατά τη διοργάνωση διαγωνισμού μελετών. Ρητώς ορίζεται ότι ο διαγωνισμός μελετών διοργανώνεται μέσω προκήρυξης και τα αποτελέσματα του ανακοινώνονται με γνωστοποίηση παραπέμποντας στα αντίστοιχα Παραρτήματα σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνει τόσο η προκήρυξη του διαγωνισμού όσο και η γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων αυτού.

Το άρθρο 128 παραπέμπει στο άρθρο 36 παράγραφοι 1,2 και 4, το οποίο εφαρμόζεται και στους διαγωνισμούς μελετών. Διευκρινίζεται ότι η επικοινωνία πραγματοποιείται κατά τρόπο που σέβεται την ακεραιότητα, την εμπιστευτικότητα

των πληροφοριών που διαβιβάζονται από τους συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς αυτούς. Στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου προβλέπονται σχετικοί κανόνες για τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής των μελετών και σχεδίων στους εν λόγω διαγωνισμούς.

Το άρθρο 129 προβλέπει την υποχρέωση των αναθετουσών αρχών να θεσπίζουν σαφή και αντικειμενικά κριτήρια επιλογής των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς μελετών, όταν υπάρχει περιορισμένη συμμετοχή, με γνώμονα την εξασφάλιση συνθηκών πλήρους ανταγωνισμού (παράγραφος 2). Ρυθμίζει επίσης, τη σύνθεση της κριτικής επιτροπής στους εν θέματι διαγωνισμούς που αποτελείται αποκλειστικά από φυσικά πρόσωπα ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό μελετών (παράγραφος 3).

Στο άρθρο 130 εκφράζονται οι αρχές της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας στην λήψη αποφάσεων ή διατύπωση γνωμοδοτήσεων από την κριτική επιτροπή κατά την εξέταση μελετών ή σχεδίων που υποβάλλουν οι υποψήφιοι στους υπό ρύθμιση διαγωνισμούς, προσδιορίζεται, δε, η διεξαχθείσα για έκδοση σχετικής απόφασης διαδικασία.

Το άρθρο 131 αποτελεί ενσωμάτωση των αντίστοιχων ρυθμίσεων του άρθρου 67 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 προβλέπεται η υποχρέωση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. να διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάθε έτος στατιστικά στοιχεία, ανά κατηγορίες δραστηριοτήτων, σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις ήσσονος και χαμηλής αξίας, κατά την έννοια του νόμου, που αναφέρονται στα Παραρτήματα Ι έως Χ του Προσαρτήματος Β (αντίστοιχα Παραρτήματα Ι έως Χ της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ).

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η υποχρέωση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. να διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέχρι την 31η Οκτωβρίου κάθε έτους στατιστικά στοιχεία ως προς τις κατηγορίες δραστηριοτήτων που αναφέρονται στα Παραρτήματα ΙΙ, ΙΙΙ, V, ΙΧ και Χ του Προσαρτήματος Β του νόμου (αντίστοιχα Παραρτήματα ΙΙ, ΙΙΙ, V, ΙΧ και Χ της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ), σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων, υψηλής αξίας, κατά την έννοια του παρόντος νόμου, και προσδιορίζονται περαιτέρω τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει η εν λόγω στατιστική κατάσταση, καθώς και οι πληροφορίες που δεν περιλαμβάνονται σε αυτή.

Τέλος, στην παράγραφο 3 προβλέπεται η έκδοση απόφασης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για τον καθορισμό ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν ιδίως στον τρόπο και στο χρόνο υποβολής των στατιστικών στοιχείων εκ μέρους των αναθετόντων φορέων προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Επιπλέον, ενσωματώνεται η αντίστοιχη ρύθμιση της παραγράφου 3 του άρθρου 67 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ και προβλέπεται ότι με απόφαση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. μπορούν, για λόγους διοικητικής απλούστευσης, να εξαιρούνται από την υποχρέωση υποβολής στατιστικών οι συμβάσεις χαμηλής αξίας, αρκεί να μη θίγεται η χρησιμότητα των στατιστικών στοιχείων και η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών.

Το άρθρο 132 αποτελεί ενσωμάτωση των αντίστοιχων ρυθμίσεων του άρθρου 54 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και του άρθρου 56 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Ειδικότερα:

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν σε ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν στη διαδικασία του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, στο πλαίσιο ανοικτών, κλειστών ή με διαπραγμάτευση διαδικασιών, συμφωνιών

πλαισίου και δυναμικών συστημάτων αγορών, όταν οι προδιαγραφές της σύμβασης μπορούν να καθορισθούν με ακρίβεια. Επίσης αναφέρονται τα στοιχεία που μπορεί να αφορά ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, ήτοι τιμές ή/και αξίες.

Στην παράγραφο 3 θεσπίζεται η υποχρεωτική αναφορά στην προκήρυξη της επιλογής της αναθέτουσας αρχής/ του αναθέτοντα φορέα για χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού και απαριθμούνται οι πληροφορίες που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στη συγγραφή υποχρεώσεων.

Στην παράγραφο 4 θεσπίζεται η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων, πριν προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, να διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών σύμφωνα με το επιλεγμένο κριτήριο ή τα επιλεγμένα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχουν καθορισθεί. Στη συνέχεια προχωρούν στη διενέργεια του ηλεκτρονικού προϋπολογισμού, ο οποίος μπορεί να διεξάγεται σε διάφορες διαδοχικές φάσεις, αλλά δεν είναι δυνατόν να αρχίζει προτού παρέλθουν δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

Στην παράγραφο 5 ρυθμίζονται τα στοιχεία που θα πρέπει να περιλαμβάνει η πρόσκληση, στην περίπτωση που η ανάθεση πρόκειται να γίνει στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Στην παράγραφο 6 ρυθμίζεται ο τρόπος γνωστοποίησης των πληροφοριών προς τους προσφέροντες σε κάθε φάση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

Στην παράγραφο 7 απαριθμούνται οι τρόποι περάτωσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

Στην παράγραφο 8 αναφέρεται η ανάθεση της σύμβασης, βάσει των αποτελεσμάτων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

Στην παράγραφο 9 θεσπίζεται ρητά η απαγόρευση χρήσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού κατά τρόπο καταχρηστικό ή τέτοιο, που να εμποδίζει, περιορίζει ή στρεβλώνει τον ανταγωνισμό ή τροποποιεί το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό καθορίσθηκε στην προκήρυξη του διαγωνισμού και διευκρινίστηκε στη συγγραφή υποχρεώσεων.

Το άρθρο 133 αποτελεί ενσωμάτωση των αντίστοιχων ρυθμίσεων του άρθρου 33 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και του άρθρου 15 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Ειδικότερα:

Στην **παράγραφο 1** προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσφεύγουν σε δυναμικά συστήματα αγορών.

Στις παραγράφους 2 και 3 ρυθμίζεται η διαδικασία εφαρμογής ενός δυναμικού συστήματος αγορών.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής ενδεικτικής προσφοράς καθ' όλη τη διάρκεια του δυναμικού συστήματος αγορών, η προθεσμία αξιολόγησης των υποβληθεισών προσφορών καθώς και η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής/ του αναθέτοντος φορέα για ενημέρωση των προσφερόντων σχετικά με την αποδοχή ή την απόρριψη της προσφοράς τους.

Στις παραγράφους **5 και 6** ρυθμίζονται όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης κάθε συγκεκριμένης σύμβασης μέσω διαγωνισμού.

Στην παράγραφο 7 προβλέπεται ότι η μέγιστη δυνατή διάρκεια ενός δυναμικού συστήματος αγορών είναι η τετραετία, εκτός από εξαιρετικές και ειδικά δικαιολογημένες περιπτώσεις, και ότι απαγορεύεται η προσφυγή στο δυναμικό σύστημα αγορών κατά τρόπον ώστε να εμποδίζεται, περιορίζεται ή στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 134 οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του Τίτλου ΙΙ όσον αφορά τους υπόχρεους φορείς. Ειδικότερα, οι διατάξεις για την ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων με τη χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. τυγχάνουν εφαρμογής στις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς, όπως ορίζονται στα άρθρα 18 και 19 του νόμου.

Με την παράγραφο 2 δίδεται εξουσιοδότηση για έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία ορισμένες συμβάσεις δύνανται να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Τίτλου ΙΙ.

Στο άρθρο 135 δίδονται οι απαραίτητοι ορισμοί για τις ανάγκες λειτουργίας του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.. Ειδικότερα, δίδονται οι ορισμοί του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., της διαδικτυακής πύλης και των χρηστών του.

Στο άρθρο 136 οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις που εμπίπτουν σε αυτό, δίδεται εξουσιοδότηση για την έκδοση Κανονισμού και ρυθμίζεται το ζήτημα της ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης των εγγράφων του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.. Ειδικότερα:

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι η χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. είναι υποχρεωτική από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, δηλαδή από την υποβολή του αιτήματος μέχρι την υπογραφή και την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών με εκτιμώμενη αξία ίση ή ανώτερη, εκτός Φ.Π.Α., των 60.000 ευρώ. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 δίνεται εξουσιοδότηση στον αρμόδιο Υπουργό για έκδοση απόφασης αναφορικά με τη δυνατότητα χρονικής μετάθεσης της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Τίτλου για ορισμένες κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων ή ορισμένες αναθέτουσες αρχές, για το σύνολο ή μέρος των σταδίων ανάθεσης ή εκτέλεσης των συμβάσεων αυτών.

Στην παράγραφο 2 δίνεται εξουσιοδότηση για την έκδοση απόφασης του αρμόδιου Υπουργού και μετά από σύμφωνη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., με τον οποίο θα καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες αναφορικά με: την ηλεκτρονική πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., τα επιμέρους εργαλεία του, τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη διακίνηση εγγράφων, τη διαλειτουργική σύνδεση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. με άλλα πληροφοριακά συστήματα, την εκπαίδευση των χρηστών και την ακριβή χωροθέτηση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ..

Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 193 , μέχρι την έκδοση της εν λόγω απόφασης εξακολουθεί να ισχύει η με αριθμό Π1/2390/2013 (Β 2677) υ.α., η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 7 του ν.4155/2013 (Α 120).

Στην παράγραφο 3, που αφορά στην κατάρτιση, τήρηση, επεξεργασία, αποθήκευση, ευρετηρίαση και αναζήτηση ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων, που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις του νόμου και που ανατίθενται και εκτελούνται μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., γίνεται παραπομπή στο π.δ. 25/2014 (Α 44) «Ηλεκτρονικό αρχείο και ψηφιοποίηση εγγράφων», το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 15 του ν. 3979/2011 (Α 138).

Στο άρθρο 137 ρυθμίζονται θέματα αναφορικά με την υποστήριξη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.. Ειδικότερα, στην **παράγραφο 1** ανατίθεται η υποστήριξη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στο Τμήμα Προγραμματισμού και Στοιχείων της Διεύθυνσης Πολιτικής Προμηθειών της Γενικής Διεύθυνσης Κρατικών Προμηθειών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

Στην παράγραφο 2 καθορίζονται οι αρμοδιότητες του εν λόγω τμήματος αναφορικά με την υποστήριξη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ..

Στο άρθρο 138 καθορίζονται τα ζητήματα που αφορούν στην λειτουργία και πολιτική ασφάλειας του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.. Ειδικότερα:
Στην παράγραφο 1 τίθενται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την απόκτηση δικαιωμάτων χρήσης του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ..
Στην παράγραφο 2 δίνεται εξουσιοδότηση για την έκδοση υπουργικής απόφασης, προκειμένου να προσδιορισθεί το επίπεδο ασφαλείας που απαιτείται για τη χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στα διάφορα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και των λοιπών εφαρμογών του συστήματος αυτού. Το εν λόγω διάταγμα θα πρέπει να είναι σύμφωνο τόσο με τα οριζόμενα στα Παραρτήματα των Προσαρτημάτων του νόμου όσο και με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση.
Στην παράγραφο 3 καθορίζονται ζητήματα σχετικά με υπηρεσίες χρονοσήμανσης με παραπομπή στο οικείο θεσμικό πλαίσιο.
Στην παράγραφο 4 προβλέπεται η δυνατότητα εξαίρεσης από την υποχρεωτική χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., σε περίπτωση τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του συστήματος, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί έγκαιρα. Η ανωτέρω αδυναμία θα πρέπει να πιστοποιείται από το Τμήμα Προγραμματισμού και Στοιχείων της Διεύθυνσης Πολιτικής Προμηθειών της Γενικής διεύθυνσης Κρατικών Προμηθειών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και να ακολουθεί αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής / του αναθέτοντος φορέα. Επίσης δίνεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας να καθορίζει με σχετική απόφασή του κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία διαπίστωσης και πιστοποίησης της αδυναμίας λειτουργίας του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. και τη διαδικασία έγκαιρης ενημέρωσης των οικονομικών φορέων και συνέχισης της διαδικασίας χωρίς τη χρήση ή με μερική χρήση Τ.Π.Ε., καθώς και της πιθανής παράτασης της διεξαγωγής της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
Στην παράγραφο 5 προβλέπεται η τήρηση στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. Μητρώου εγγεγραμμένων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών, το οποίο θα αποτελεί επίσημο κατάλογο αναγνωρισμένων οικονομικών φορέων κατά την έννοια του άρθρου 64 και το οποίο θα συνδέεται διαλειτουργικά με το Μητρώο Εργοληπτών και Μελετητών, που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Επίσης δίνεται εξουσιοδότηση στον αρμόδιο Υπουργό για την έκδοση απόφασης σχετικά με τους όρους, τις προϋποθέσεις, τη διαδικασία εγγραφής και διαγραφής στο Μητρώο, τον τρόπο λειτουργίας του με χρήση του ΕΣΗΔΗΣ και τη διαλειτουργικότητά του με άλλα μητρώα.
Στο άρθρο 139 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.), το οποίο έχει συσταθεί με το άρθρο 11 του ν. 4013/2011.
Σκοπός του άρθρου είναι ο καθορισμός των απαραίτητων κανόνων και παραμέτρων για τον μετασχηματισμό του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. σε ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο θα είναι συγκεντρωμένα και ομαδοποιημένα όλα τα στοιχεία των δημοσίων συμβάσεων και θα αποτελεί κύριο σημείο αναφοράς και κόμβο επικοινωνίας τόσο για τις αναθέτουσες αρχές/φορείς όσο και για τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς ή τυχόν τρίτους που επιθυμούν να λαμβάνουν γνώση των καταχωριζόμενων σε αυτό στοιχείων και παράλληλα η επίτευξη της διαλειτουργικότητας και διασύνδεσής του με άλλα πληροφοριακά συστήματα.

Τα οφέλη από τη δημιουργία μίας ενιαίας μοναδικής πύλης δημοσιότητας δημοσίων συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο είναι πολλαπλά, καθώς με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί υψηλό βαθμό διαφάνειας, επαρκής δημοσιότητα κατά την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων και θα παράσχει στις επιχειρήσεις ένα αξιόπιστο και εύχρηστο εργαλείο για την αναζήτηση επιχειρηματικών ευκαιριών που προσφέρονται στον δημόσιο τομέα. Επιπρόσθετα, η χρήση ενός ενιαίου συστήματος δημοσιότητας των δημοσίων συμβάσεων και των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων αυτών θα συμβάλει στη δημιουργία μιας ενιαίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων των δημόσιων συμβάσεων και θα χρησιμεύσει ως το βασικό μέσο για την εξαγωγή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων.

Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 περιγράφεται ο σκοπός του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. και καθορίζεται η αρμόδια Διεύθυνση που είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του συστήματος, τη λειτουργία του και την τήρηση του κεντρικού αρχείου των καταχωριζόμενων σε αυτό στοιχείων.

Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι η πρόσβαση στα στοιχεία του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. τελεί υπό τη ρητή επιφύλαξη και τους περιορισμούς που επιβάλλουν οι διατάξεις για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τυχόν κρατικά απόρρητα, οι κανόνες πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή άλλα απόρρητα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία.

Στην παράγραφο 3 καθορίζονται αναλυτικά τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., καθώς και τα επιμέρους στοιχεία που περιλαμβάνει η καταχώριση. Μετά την έκδοση της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 5 και της ολοκλήρωσης των αναγκαίων τεχνικών προσαρμογών, τα εν λόγω στοιχεία δεν θα καταχωρίζονται πρωτογενώς στο «Πρόγραμμα Διαύγεια», αλλά αντλούνται αυτόματα από το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., προς τον σκοπό της αποφυγής διπλοαναρτήσεων και μείωσης του διοικητικού φόρτου που αυτή συνεπάγεται.

Επιπλέον προβλέπεται ότι μη καταχώριση ή μη έγκαιρη καταχώριση στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. των στοιχείων της παραγράφου αυτής συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι ειδικά τα στοιχεία που αφορούν σε δημόσιες συμβάσεις που συνάπτουν οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας, για λόγους εθνικής ασφάλειας, θα καταχωρίζονται σε εσωτερικό διαβαθμισμένο πληροφοριακό υποσύστημα του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., ώστε να μην είναι προσβάσιμα στον καθένα και χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζεται ο τρόπος υποβολής των στοιχείων αυτών, η διαδικασία πρόσβασης σε αυτά και άλλα ειδικά ζητήματα.

Η παράγραφος 5 προβλέπει τη χορήγηση εξουσιοδότησης για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης για τη ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν στην λειτουργία και διαχείριση του ΚΗΜΔΗΣ, καθώς και αντίστοιχης απόφασης για την ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν στην καταχώριση των εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4013/2011, συμβάσεων.

Στην παράγραφο 6 προβλέπεται ότι ορισμένες πράξεις που καταχωρούνται στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., ήτοι η ανάληψη υποχρέωσης ή δέσμευση πίστωσης (εγκεκριμένο αίτημα), οι προκηρύξεις και η διακήρυξη, η απόφαση ανάθεσης ή κατακύρωσης και η σύμβαση εξαρτούν την ισχύ τους από την καταχώρισή τους σε αυτό. Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί κυρίως στο να υποχρεώσει τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς να καταχωρίζουν τα σχετικά στοιχεία στο ΚΗΜΔΗΣ, με απώτερο σκοπό να αποτελέσει το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. μία πλήρη και αξιόπιστη βάση δεδομένων δημοσίων συμβάσεων, καθώς παρατηρείται μία απροθυμία των αναθετουσών

αρχών/αναθετόντων φορέων στην Ελλάδα να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά συστήματα και τεχνολογίες πληροφορικής στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Περαιτέρω, στο δεύτερο εδάφιο του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι η ανωτέρω ρύθμιση δεν θίγει τις υφιστάμενες δικονομικές ρυθμίσεις για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων ούτε τις ρυθμίσεις για τις διοικητικές προσφυγές.

Στην παράγραφο 7 προβλέπεται ότι η έκδοση Αριθμού Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) αποτελεί στοιχείο κανονικότητας της δαπάνης και περαιτέρω ότι αρκεί η επίκληση του ΑΔΑΜ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση πράξεων τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικουμένων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ των φορέων του Δημοσίου, χωρίς να απαιτείται η προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου της σχετικής πράξης, ρύθμιση η οποία συντελεί στην απλούστευση της διοικητικής διαδικασίας και στη μείωση των διοικητικών βαρών.

Με τις παραγράφους 8 και 9 αντικαθίσταται η υποχρέωση δημοσίευσης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως με την υποχρέωση καταχώρισης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., στο πλαίσιο απλοποίησης της δημοσιότητας των δημοσίων συμβάσεων και παράλληλα προβλέπεται ότι το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. θα αποτελεί το επίσημο εθνικό πληροφοριακό σύστημα για την απευθείας ηλεκτρονική υποβολή προκηρύξεων στο Tenders Electronic Daily, ώστε να αποφεύγεται η διπλή πρωτογενής καταχώριση τόσο στην TED, όσο και στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ..

Στην παράγραφο 10 προβλέπεται η διασύνδεση και η διαλειτουργικότητα του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. με άλλα πληροφοριακά συστήματα (Μητρώο Δεσμεύσεων, Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., ΔΙΑΥΓΕΙΑ, ΟΠΣ), η οποία είναι απαραίτητη, ώστε να διασφαλίζεται η αμφίδρομη και αυτοματοποιημένη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων μεταξύ των εν λόγω συστημάτων.

Τέλος, με την παράγραφο 11 χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν στη διασύνδεση και διαλειτουργικότητα του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. με τα προαναφερόμενα και οποιοδήποτε άλλα πληροφοριακά συστήματα στο πλαίσιο της παρακολούθησης της πορείας ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 140 προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του μέρους αυτού. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι στο πεδίο εφαρμογής του εντάσσονται οι δημόσιες συμβάσεις χαμηλής αξίας και οι δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών χαμηλής προτεραιότητας, ανεξαρτήτως της εκτιμώμενης αξίας αυτών.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι διατάξεις του παρόντος Μέρους μπορούν να μην εφαρμόζονται στις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

Στην παράγραφο 3 σημειώνεται επίσης ότι στις προαναφερόμενες συμβάσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στα επιμέρους άρθρα αυτού.

Στο άρθρο 141 ορίζονται οι διαδικασίες με τις οποίες ανατίθενται οι συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος μέρους.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 1** οι διαδικασίες αυτές είναι:

α) η ανοικτή διαδικασία, η κλειστή διαδικασία, η διαδικασία με διαπραγμάτευση με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, ο ανταγωνιστικός διάλογος,

β) ο συνοπτικός διαγωνισμός,

γ) η απευθείας ανάθεση

Επίσης, **στην παράγραφο 2** δίνεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης του συστήματος προεπιλογής.

Στην **παράγραφο 1 του άρθρου 142** αναφέρεται ότι προκειμένου να επιτευχθεί η ανάπτυξη πραγματικού ανταγωνισμού στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και να παρέχεται στις αναθέτουσες αρχές/φορείς η απαιτούμενη ευελιξία για την σύναψη των συμβάσεων με ταχύτητα, έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν ελεύθερα ανάμεσα είτε την ανοικτή ή κλειστή διαδικασία είτε τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με προκήρυξη διαγωνισμού είτε τον ανταγωνιστικό διάλογο, είτε το σύστημα προεπιλογής.
Δεδομένου του εξαιρετικού χαρακτήρα της προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και με την παραδοχή ότι συνιστά παρέκκλιση από τη συνήθη διαγωνιστική διαδικασία, στην παράγραφο 2 τίθενται αυστηρές προϋποθέσεις για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 38 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις και επιταγές του ευρωπαϊκού ενωσιακού δικαίου.
Τέλος, προκειμένου να επιταχυνθεί η διαδικασία και να μειωθούν κατά το δυνατόν τα διοικητικά βάρη κατ' αντιστοιχία με το ελαφρύ και ευέλικτο καθεστώς που διέπει τις συμβάσεις του μέρους αυτού, η παράγραφος 3 δίνει τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα κατά τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων του μέρους αυτού να περιορίζει τα έγγραφα της σύμβασης και να μην επιβάλλει ελάχιστες απαιτήσεις ως προς την χρηματοοικονομική ή οικονομική επάρκεια και την επαγγελματική ή τεχνική ικανότητα των οικονομικών φορέων, παρά μόνον εφόσον αυτό αιτιολογείται ειδικώς από τυχόν ιδιαιτερότητες της σύμβασης και υπό την προϋπόθεση της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας.
Στην παράγραφο 1 του άρθρου 143 ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διενέργειας συνοπτικού διαγωνισμού, ο οποίος διενεργείται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, δεν υπερβαίνει το ποσό των 60.000 ευρώ.
Επιπρόσθετα, προσδίδεται η αναγκαία ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς να επιτυγχάνουν την ταχεία σύναψη μίας δημόσιας σύμβασης, παρέχοντας τη δυνατότητα χρησιμοποίησης της διαδικασίας του συνοπτικού διαγωνισμού για τμήματα σύμβασης που δεν υπερβαίνουν συνολικά τις 60.000 ευρώ και συνολικά δεν υπερβαίνουν το 20% της εκτιμώμενης αξίας όλων των τμημάτων της σύμβασης. Παράλληλα, προκειμένου να αποφεύγονται τυχόν περιπτώσεις κατάτμησης, τίθεται μία ασφαλιστική δικλείδα ώστε τυχόν απευθείας αναθέσεις που έχουν ήδη διεξαχθεί να συνυπολογίζονται για την εφαρμογή της περίπτωσης αυτής.
Στις παραγράφους 2 και 3 αναφορικά με τη διενέργεια του συνοπτικού διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας οφείλουν να δημοσιεύουν απλοποιημένη προκήρυξη και, επιπλέον,να προσκαλούν τρεις κατ' ελάχιστον συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς, προκειμένου να διασφαλίζεται η μέγιστη κατά το δυνατόν δημοσιότητα. Ωστόσο η υποβολή μόνο μίας προσφοράς, δεν κωλύει τη συνέχιση της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης.
Στις παραγράφους 4 και 5 ορίζεται ότι ο συνοπτικός διαγωνισμός διενεργείται από τριμελή επιτροπή ενώ για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας επιτρέπεται κατά την κρίση της επιτροπής η αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών προσφορών και των οικονομικών προσφορών σε μία δημόσια συνεδρίαση και την έκδοση μίας εκτελεστής διοικητικής πράξης. Οι λεπτομέρειες διενέργειας του συνοπτικού διαγωνισμού καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.
Η παράγραφος 1 του άρθρου 144 θέτει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της απευθείας ανάθεσης. Συγκεκριμένα

ορίζεται ότι η προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, δεν ξεπερνά το ποσό των 20.000 ευρώ.
Επιπλέον, προκειμένου να παρέχεται η αναγκαία ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές/φορείς να επιτυγχάνουν αποτελεσματικά τη σύναψη μίας δημόσιας σύμβασης, παρέχεται η δυνατότητα ώστε τμήματα μίας σύμβασης να μπορούν να ανατεθούν απευθείας, εφόσον τα τμήματα αυτά συνολικά δεν υπερβαίνουν το όριο της απευθείας ανάθεσης και δεν υπερβαίνουν το 20% της εκτιμώμενης αξίας όλων των τμημάτων της σύμβασης. Η δυνατότητα αυτή που παρέχεται με την εν λόγω διάταξη επιλύει σημαντικά προβλήματα που ανακύπτουν στην καθημερινή διοικητική πρακτική παρεμποδίζοντας τη σύναψη μικρής αξίας συμβάσεων, οι οποίες συχνά καθίστανται μέρος χρονοβόρων και πολύπλοκων διαδικασιών ανάθεσης στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης μίας μεγαλύτερης σύμβασης, θέτοντας παράλληλα τα κατάλληλα εχέγγυα ώστε να μην γίνεται καταχρηστική εφαρμογή της.
Στις παραγράφους 2 και 3 προβλέπεται, σε συνέπεια προς την ανάγκη της απλοποίησης και της επιτάχυνσης των διαδικασιών διενέργειας απευθείας ανάθεσης, ότι γι' αυτήν δεν απαιτείται η συγκρότηση συλλογικού οργάνου, και τίθεται ως κριτήριο ανάθεσης η δυνατότητα του αναδόχου για καλή και έγκαιρη εκτέλεση της σύμβασης.
Τέλος, **στις παραγράφους 4 και 5** για λόγους διαφάνειας προβλέπεται η σχετική καταχώρηση της απόφασης ανάθεσης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. και αναφέρονται τα στοιχεία τα οποία επί ποινή ακυρότητας πρέπει να περιέχονται σε αυτήν.
Στο άρθρο 145 παρέχονται οι ελάχιστες προθεσμίες υποβολής προσφορών ανά είδος διαδικασίας ανάθεσης.
Ειδικότερα, **στην παράγραφο 1** προβλέπονται οι ακόλουθες προθεσμίες:
α) Στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε είκοσι δύο (22) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ..
β) Στην κλειστή διαδικασία και στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ και η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν προεπιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε δέκα (10) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.
γ) Στον συνοπτικό διαγωνισμό, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής προσφορών ανέρχεται σε δώδεκα (12) ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ..
Στις παραγράφους 2 και 3 επισημαίνεται, ωστόσο, ότι με την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών, κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της σύμβασης καθώς και ο χρόνος που απαιτείται για την προετοιμασία των αιτήσεων συμμετοχής ή των προσφορών, ενώ οι ταξινομένες προθεσμίες πρέπει να καθορίζονται κατά τρόπο ώστε να προκύπτει η ακριβής ημερομηνία και ώρα κατά την οποία μπορούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις συμμετοχής και οι προσφορές.
Με το άρθρο 146 ορίζεται ότι στις συμβάσεις του μέρους αυτού εφαρμόζονται κατ' αρχήν οι διατάξεις του παρόντος νόμου, με την πρόβλεψη συγκεκριμένων εξαιρέσεων.

Στο άρθρο 147 προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του έκτου μέρους και ορίζεται ρητά στην **παράγραφο** 1 ότι οι διατάξεις του μέρους αυτού εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις που υπάγονται στον παρόντα νόμο, ανεξαρτήτως της εκτιμώμενης αξίας αυτών. Καταλαμβάνονται δηλαδή όλες οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, υπηρεσιών και έργων χαμηλής και υψηλής αξίας, οι συμφωνίες πλαίσιο και τα δυναμικά συστήματα αγορών. Ταυτόχρονα, στην **παράγραφο 2** ορίζεται ότι στις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων δύνανται να μην εφαρμόζονται οι διατάξεις του μέρους αυτού, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής που προσδιορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, δεδομένου ότι οι συμβάσεις αυτές αφ' ενός μεν υπάγονται εν μέρει μόνο στο ευρωπαϊκό ενωσιακό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, αφ' ετέρου δε συχνά απαιτούν ειδικούς όρους ως προς τη διαδικασία ανάθεσης και εκτέλεσής τους.

Με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 148 επιβάλλεται στις αναθέτουσες αρχές/φορείς η υποχρέωση να προβαίνουν στον προγραμματισμό των συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων που προτίθενται να συνάψουν εντός του επόμενου οικονομικού έτους. Προς τον σκοπό αυτόν, μετά την έγκριση του προϋπολογισμού τους συντάσσουν πίνακα προγραμματισμού, ο οποίος περιλαμβάνει τουλάχιστον τις εξής πληροφορίες:

α) Τον αριθμό, το είδος και το αντικείμενο των συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των ενδεικτικών ποσοτήτων καθώς και των δικαιωμάτων προαίρεσης

β) Τη συνολική εκτιμώμενη αξία των συμβάσεων και, ενδεχομένως, εκάστης εξ αυτών

γ) Τη διαδικασία ανάθεσης των συμβάσεων

δ) Την προγραμματισμένη έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης των συμβάσεων

ε) Την προβλεπόμενη διάρκεια των συμβάσεων

στ) κάθε άλλη σχετική πληροφορία ή στοιχείο.

Ο πίνακας καταχωρείται στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων και παραμένει αναρτημένος τουλάχιστον μέχρι 30 Ιουλίου του επόμενου οικονομικού έτους. Η πρόσβαση φορέων του Δημοσίου Τομέα ή οικονομικών φορέων μπορεί να διαβαθμίζεται, σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 139.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3, η υποχρέωση ανάρτησης των πληροφοριών του πίνακα προγραμματισμού δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις που αφορούν, απαιτούν ή/και περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες, νοούμενες ως τέτοιες εκείνες οι πληροφορίες των οποίων η κοινολόγηση μπορεί να επιφέρει βλάβη ή ζημία στα συμφέροντα της αναθέτουσας αρχής/ φορέα ή να παραβλάψει τυχόν απόρρητα.

Το άρθρο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς με αυτό εισάγεται και εμπεδώνεται στη διοικητική πρακτική ότι θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα από τις αναθέτουσες αρχές/φορείς ώστε να προγραμματίζουν τις ανάγκες τους για σύναψη δημοσίων συμβάσεων, προκειμένου να είναι σε θέση να επιλέγουν την βέλτιστη διαδικασία και τρόπο σύναψης των συμβάσεων και να προϋπολογίσουν τις εκτιμώμενες δαπάνες. Επιπλέον, ο πίνακας προγραμματισμού αναμένεται να αποτελέσει αναγκαίο εργαλείο για την εξαγωγή στατιστικών στοιχείων, τη διαμόρφωση της στρατηγικής αναφορικά με την επιλογή των αγαθών/υπηρεσιών που δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο συγκεντρωτικών αγορών για την εξοικονόμηση και ορθολογική διαχείριση των δημόσιων δαπανών. Επιπρόσθετα μπορεί να αποτελέσει επίσης χρήσιμο εργαλείο για την ενημέρωση των οικονομικών φορέων για τις ευκαιρίες της

αγοράς των δημοσίων συμβάσεων, την προετοιμασία τους και τη βέλτιστη ανταπόκριση σε αυτή.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 149 προβλέπεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/ φορείς, πριν την έναρξη μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να αξιολογήσουν τη διάρθρωση, την ικανότητα και τη δυναμικότητα της αγοράς και να ενημερώσουν τους οικονομικούς φορείς σχετικά με τα σχέδια και τις απαιτήσεις των συμβάσεών τους. Για τον σκοπό αυτόν, μπορούν να ζητήσουν ή να δεχτούν τις συμβουλές φορέων του Δημόσιου Τομέα ή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή φορέων της αγοράς.

Οι ειδικές αυτές διατάξεις περί προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά εισάγονται για πρώτη φορά στο θεσμικό πλαίσιο επιτρέποντας στις αναθέτουσες αρχές/φορείς να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τις συμβάσεις που προτίθενται να συνάψουν και τις απαιτήσεις τους και να αφουγκράζονται τις αντιδράσεις της αγοράς, μεγιστοποιώντας την αποδοτικότητα των σχετικών διαδικασιών ανάθεσης. Επιπλέον, ο διάλογος με τους φορείς της αγοράς αποβαίνει εξαιρετικά χρήσιμος στις περιπτώσεις εκείνες όπου οι αναθέτουσες αρχές/φορείς δεν μπορούν να προσδιορίσουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους ή να εκτιμήσουν ποιές τεχνικές λύσεις προσφέρονται και με τον τρόπο αυτόν μπορούν να προβούν στον ακριβή καθορισμό των αναγκών τους, στον προσδιορισμό των τεχνικών προδιαγραφών και τη διαμόρφωση των όρων και προϋποθέσεων για την ανάθεση και την εκτέλεση της σύμβασης. Παράλληλα, με τις παραγράφους 2 και 3 τίθεται το πλαίσιο για τη διεξαγωγή των διαβουλεύσεων κατά τρόπο δομημένο και διαφανή, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης. Συγκεκριμένα, οι αναθέτουσες αρχές/φορείς λαμβάνουν μέριμνα ούτως ώστε να αποφεύγονται οι διακρίσεις μεταξύ των προσφερόντων/υποψηφίων, να μην παρεμποδίζεται ο ανταγωνισμός λόγω της εμπλοκής ενός προσφέροντα/υποψηφίου στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης. Στο πλαίσιο αυτό γνωστοποιούνται στους άλλους προσφέροντες και υποψηφίους τυχόν σχετικές πληροφορίες που ανταλλάχθηκαν ή που προέκυψαν από αυτήν και προσδιορίζονται επαρκείς προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών. Ο ενδιαφερόμενος προσφέρων ή υποψήφιος αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ενώ πριν από οποιονδήποτε τέτοιον αποκλεισμό, παρέχεται η ευκαιρία στους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Στο άρθρο 150 τίθενται οι κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά.

Στην παράγραφο 1 τίθεται το πλαίσιο και οι κανόνες βάσει των οποίων διενεργούνται οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι οι διαβουλεύσεις διεξάγονται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων, που αναρτάται στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής/ φορέα και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο του έντυπου ή ηλεκτρονικού τύπου. Η δαπάνη των τυχόν δημοσιεύσεων στον τύπο και κάθε άλλο μέσο δημοσιότητας βαρύνει την αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα. Σε περίπτωση συμβάσεων για τις οποίες η εφαρμογή της παρούσας διάταξης θα υποχρέωνε τις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς να

παράσχουν πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντά τους ή δύναται να παραβλάψει τυχόν απόρρητα, η ειδική πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

Στις παραγράφους 2 και 3 ορίζεται ότι η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής / αναθέτοντος φορέα, το αντικείμενο της σύμβασης, το αντικείμενο, τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τη σύμβαση που προτίθεται να συναφθεί. Η διαδικασία διαβούλευσης διαρκεί τουλάχιστον δέκα πέντε ημέρες και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εξήντα ημέρες από την ανάρτηση της σχετικής ανακοίνωσης ή από την αποστολή της σχετικής πρόσκλησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται, ιδίως σε περιπτώσεις συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας ή ιδιαίτερα σύνθετου αντικειμένου. Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, η αναθέτουσα αρχή/ φορέας συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τα σχόλια που υποβλήθηκαν.

Στο άρθρο 151 ορίζεται ότι προϋπόθεση για την έναρξη μίας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης είναι η ωρίμανση και τεκμηρίωσή της.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι για την τεκμηρίωσή της η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας συντάσσει και τηρεί σε έγγραφη και ηλεκτρονική μορφή ειδικό φάκελο δημόσιας σύμβασης, ο οποίος συμπληρώνεται και ενημερώνεται σε όλα τα επιμέρους στάδια ανάθεσης και εκτέλεσης, ακολουθεί αυτήν ως τη λήξη της και περιλαμβάνει ιδίως: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης β) την περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης γ) τα έγγραφα της σύμβασης και δ) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωσή του.

Στην παράγραφο 2 παρέχεται εξουσιοδότηση να καθορίζεται το περιεχόμενο, η διαδικασία και κάθε άλλο ζήτημα σχετικά με την συγκρότηση και τήρηση του φακέλου τους Κανονισμούς Ανάθεσης του άρθρου 172.

Με το άρθρο 152 θεσμοθετείται το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. ως υποχρεωτικό σημείο δημοσιότητας όλων των προκηρύξεων και διακηρύξεων δημοσίων συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον θεσπίζεται η υποχρέωση ανάρτησης των προκηρύξεων και διακηρύξεων στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής/φορέα, εφόσον διαθέτουν, και αντίστοιχα καταργούνται οι υποχρεώσεις δημοσίευσης στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης. Παρά ταύτα, παραμένει δυνατή κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντα φορέα η επιπλέον δημοσίευση με κάθε πρόσφορο μέσο σε οποιοδήποτε άλλο έντυπο ή ηλεκτρονικό μέσο, υπό τον όρο ότι οι δημοσιεύσεις αυτές έπονται χρονικά της δημοσίευσης στο ΚΗΜΔΗΣ και δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες διαφορετικές από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις και διακηρύξεις που δημοσιεύονται στο ΚΗΜΔΗΣ. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή/φορέας επιβαρύνονται με τις δαπάνες δημοσίευσης. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι παραμένει υποχρεωτική η δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης των συμβάσεων που υπερβαίνουν τα κατώτατα χρηματικά όρια εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου.

Η μείωση των υποχρεώσεων πολλαπλών δημοσιεύσεων αναμένεται να συμβάλει στη μείωση του κόστους των συναλλαγών και της οικονομικής επιβάρυνσης, την οποία επωμιζόταν έως τώρα ο ανάδοχος, καθιστώντας την πρόσβαση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων πιο ελκυστική, ενώ ταυτόχρονα θα ελαχιστοποιήσει τις πιθανότητες εκδήλωσης παρατυπιών από τη μή τήρηση όλων των διατυπώσεων δημοσιότητας. Επιπλέον, η δημιουργία μίας ενιαίας διαδικτυακής πύλης όπου θα

καταχωρίζονται όλες οι διακηρύξεις, οι προκηρύξεις και οι συμβάσεις θα διασφαλίσει την αναγκαία δημοσιότητα και διαφάνεια, αποτελώντας ταυτόχρονα το βέλτιστο εργαλείο ενημέρωσης της αγοράς και αναζήτησης επιχειρηματικών ευκαιριών που προσφέρονται στον δημόσιο τομέα. Τέλος, η χρήση ενός ενιαίου συστήματος δημοσιότητας των δημοσίων συμβάσεων θα συμβάλει στη δημιουργία μιας ενιαίας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων των δημόσιων συμβάσεων και θα χρησιμεύσει ως το βασικό μέσο για την εξαγωγή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 153 περιλαμβάνονται οι λόγοι αποκλεισμού των οικονομικών φορέων από τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ανάθεσης που θεωρούνται δικαιολογημένοι προκειμένου να διαφυλάσσεται το δημόσιο συμφέρον, να διασφαλίζεται ο ανόθευτος και θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ των οικονομικών φορέων και να εξασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας περιλαμβάνει τους λόγους αποκλεισμού των προσφερόντων/υποψηφίων από τη συμμετοχή τους στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης στα έγγραφα της σύμβασης. Η συμμετοχή ενός προσφέροντος ή υποψηφίου από τη διαδικασία ανάθεσης μίας δημόσιας σύμβασης αποκλείεται εφόσον:

α) Συντρέχει στο πρόσωπό του κάποιος από τους υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 68

β) Συντρέχει στο πρόσωπό του κάποιος από τους προαιρετικούς λόγους αποκλεισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 68, εφόσον αυτό καθοριστεί σχετικά στα έγγραφα της σύμβασης.

γ) Έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση για κάποιο από τα αδικήματα της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της δόλιας χρεωκοπίας.

δ) Συντρέχει στο πρόσωπό του κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 45, η οποία δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο επαχθή μέτρα.

ε) Η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας διαθέτει επαρκείς εύλογες ενδείξεις, ότι ο προσφέρων/υποψήφιος συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς, με σκοπό τη στρέβλωση του ανταγωνισμού στο πλαίσιο της ανάθεσης της συγκεκριμένης σύμβασης.

στ) Ο υποψήφιος/προσφέρων επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής/ φορέα, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα κατά τη διαδικασία ανάθεσης ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό ή την ποιοτική επιλογή οικονομικών φορέων ή την ανάθεση της σύμβασης.

ζ) Από την προηγούμενη εμπλοκή του οικονομικού φορέα στο στάδιο της προπαρασκευής της διαδικασίας ανάθεσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 136 προκύπτει στρέβλωση του ανταγωνισμού, η οποία δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο επαχθή μέτρα.

η) Συντρέχουν οι όροι των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 4 και της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν.3310/2005 (Α 30) όπως ισχύουν, εφόσον η υπό ανάθεση σύμβαση υπάγεται βάσει της προεκτιμώμενης αξίας αυτής στο πεδίο εφαρμογής του Ν.3310/2005.

Η ιδιαίτερη απαξία την οποία επιφυλάσσει το ευρωπαϊκό δίκαιο στα εν λόγω αδικήματα των περιπτώσεων α) και β) και η ανάγκη επιλογής φερέγγυων και αξιόπιστων αναδόχων για την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων επιβάλλει τον αποκλεισμό των οικονομικών φορέων αν τα περιστατικά αυτά των ως άνω στοιχείων α), β) και γ) συνέτρεξαν είτε κατά τον χρόνο υποβολής της υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 142, είτε κατά τον χρόνο κοινοποίησης της έγγραφης ειδοποίησης προσκόμισης δικαιολογητικών κατακύρωσης. Στο σημείο αυτό πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η επιταγή της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τον χρόνο κοινοποίησης της έγγραφης ειδοποίησης που ορίζεται στο άρθρο 163 και η συνακόλουθη ανάγκη προσκόμισης δικαιολογητικών κατακύρωσης μόνο για τον χρόνο αυτόν, δεν αποκλείει τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντα φορέα στο πλαίσιο ενός δειγματοληπτικού επί παραδείγματι ελέγχου να ελέγξει την πλήρωση των προϋποθέσεων αυτών και κατά τον χρόνο υποβολής της υπεύθυνης δήλωσης.

Σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4, ο προσφέρων/ υποψήφιος αποκλείεται όταν συντρέχουν οι ως άνω λόγοι αποκλεισμού στο πρόσωπο τρίτων φορέων που παρέχουν προς αυτόν οικονομική, χρηματοοικονομική ή τεχνική ικανότητα, ενώ σε περίπτωση που ο προσφέρων ή υποψήφιος είναι κοινοπραξία οικονομικών φορέων, αποκλείεται όταν συντρέχει κάποια από τις ως άνω περιπτώσεις στο πρόσωπο ενός εκ των μελών της κοινοπραξίας.

Ωστόσο, σε συνέπεια με την επιδίωξη της διασφάλισης του μέγιστου αριθμού συμμετεχόντων στις διαδικασίες ανάθεσης και συμφώνως προς τα οριζόμενα στο "Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2014 σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις δημόσιες συμβάσεις (COM(2011)0896 – C7-0006/2012 – 2011/0438(COD)", στην παράγραφο 5 του προβλέπεται η παροχή της δυνατότητας στον προσφέροντα/υποψήφιο, παρότι συντρέχει ή συνέτρεξε στο πρόσωπό του λόγος αποκλεισμού, να υιοθετεί μέτρα συμμόρφωσης με στόχο την άρση των συνεπειών τυχόν ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων και την αποτελεσματική πρόληψη των παρανομιών (self cleansing measures). Προκειμένου να αποδείξει την αξιοπιστία και φερεγγυότητά του εγγυάται ότι έχει καταβάλει ή δεσμευθεί να καταβάλει τυχόν επιβληθέντα πρόστιμα ή άλλες χρηματικές κυρώσεις ή αποζημίωση για τυχόν ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις αρμόδιες διοικητικές ή δικαστικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων.

Τα μέτρα που λαμβάνονται από τον προσφέροντα/υποψήφιο αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Σε περίπτωση που τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, του γνωστοποιείται το σκεπτικό της κρίσης.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 154 ορίζεται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής/ αναθέτοντα φορέα να καθορίζουν τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες που οφείλουν να διαθέτουν οι προσφέροντες/υποψήφιοι για τον έλεγχο της καταλληλότητας τους να συμμετέχουν στις διαδικασίες ανάθεσης.

Ειδικότερα, στην **παράγραφο 2** ορίζεται ότι οι προσφέροντες/υποψήφιοι, για να συμμετέχουν σε μία διαδικασία ανάθεσης, υποβάλλουν δικαιολογητικά, προκειμένου να αποδείξουν ιδίως: α) τη νομιμοποίησή τους, β) την προσωπική

κατάσταση και επαγγελματική τους επάρκεια, γ) την οικονομική, χρηματοοικονομική επάρκεια και τεχνική ικανότητά τους, δ) την επίκληση της χρηματοοικονομικής ή τεχνικής ικανότητας τρίτων, ε) την ύπαρξη συστήματος διασφάλισης ποιότητας ή/και περιβαλλοντικής διαχείρισης, στ) κάθε άλλη απαίτηση/στοιχείο πρόσφορο για τη διενέργεια του ελέγχου καταλληλότητας. Στη διακήρυξη μπορούν να ζητούνται ένα ή περισσότερα δικαιολογητικά ανάλογα με τις απαιτήσεις της κατά περίπτωση σύμβασης, τις δυνατότητες της συγκεκριμένης αγοράς στην οποία απευθύνεται και την ανάγκη εξασφάλισης συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού.

Σύμφωνα με **την παράγραφο 3,** για τις ανάγκες του ελέγχου της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας των προσφερόντων ή υποψηφίων, οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να έχουν κατάλληλη οικονομική και χρηματοπιστωτική ικανότητα. Για τον σκοπό αυτόν, μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου και ενός ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επιπρόσθετα, οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς τους από τις οποίες προκύπτουν στοιχεία όπως ο λόγος μεταξύ ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να ζητούν από τους οικονομικούς φορείς να διαθέτουν ικανοποιητική ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικών κινδύνων.

Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι η θέσπιση τυχόν υπερβολικά αυστηρών απαιτήσεων αναφορικά με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι οποίες δεν είναι ανάλογες και συναφείς με το αντικείμενο, τη φύση ή τις ιδιαίτερες πτυχές της υπό ανάθεσης σύμβασης, μπορούν δυνητικά να αποτελέσουν αδικαιολόγητο εμπόδιο στη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Για τον λόγο αυτό και με συνέπεια προς το άρθρο 58 παρ. 3 του "Νομοθετικού ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2014 σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις δημόσιες συμβάσεις (COM(2011)0896 – C7-0006/2012 – 2011/0438(COD)" ορίζεται ότι ο απαιτούμενος ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιστάσεις που αφορούν τους ειδικούς κινδύνους που σχετίζονται με τη φύση των συμβάσεων.

Η αναλογία ενεργητικού και παθητικού στους ετήσιους λογαριασμούς μπορεί να παράσχει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία για την οικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα. Αυτή μπορεί να εκτιμάται εφόσον οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς εξειδικεύουν στα έγγραφα της σύμβασης τις μεθόδους και τα κριτήρια για την συνεκτίμησή του και τα κριτήρια αυτά είναι αντικειμενικά και σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και μη διάκρισης.

Ορίζεται επιπλέον ότι όταν μια σύμβαση διαιρείται σε τμήματα, η θέσπιση κανόνων αναφορικά με τον έλεγχο καταλληλότητας εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους τμήμα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών ανά ομάδες τμημάτων, για την περίπτωση που θα ανατεθούν στον ανάδοχο περισσότερα τμήματα που πρέπει να εκτελεστούν ταυτόχρονα.

Εάν οι συμβάσεις βάσει συμφωνίας-πλαισίου πρόκειται να ανατεθούν μετά από προκήρυξη νέου διαγωνισμού, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου υπολογίζεται βάσει του

αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των εκτελεστικών συμβάσεων που θα εκτελεστούν ταυτόχρονα, ή, εάν αυτό δεν είναι γνωστό, βάσει της εκτιμώμενης αξίας της συμφωνίας-πλαισίου. Στην περίπτωση των δυναμικών συστημάτων αγορών, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των επιμέρους συμβάσεων που θα συναφθούν μέσω του δυναμικού συστήματος αγορών.

Τέλος, **στην παράγραφο 4** ορίζεται ότι η τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των προσφερόντων ή υποψηφίων μπορεί να αξιολογείται ιδίως βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους. Για τον έλεγχο της ικανότητας αυτής η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας προσδιορίζει στη διακήρυξη, τα αναγκαία στοιχεία, ανάλογα με το είδος και το φυσικό ή οικονομικό αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης.

Με το **άρθρο 155** καθιερώνεται ένας μηχανισμός για την απλοποίηση της συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μέσω της μείωσης του όγκου των αποδεικτικών στοιχείων που απαιτούνται κατά τη συμμετοχή.

Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι οι προσφέροντες/υποψήφιοι υποχρεούνται να καταθέτουν μόνο μια υπεύθυνη δήλωση προκειμένου να βεβαιώνουν ότι πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, ήτοι ότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις για την προσωπική κατάσταση, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες και ότι μόνο ο οριστικός ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίσει το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων για την τεκμηρίωση της πλήρωσης όσων είχαν βεβαιωθεί στην υπεύθυνη δήλωση. Ο μηχανισμός αυτός μετακύλισης του βάρους προσκόμισης των δικαιολογητικών τεκμηρίωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής από τη φάση της συμμετοχής στην τελική φάση της κατακύρωσης, απλοποιεί τη διαδικασία, μειώνει δραστικά την επιβάρυνση των προσφερόντων/υποψηφίων από την προσκόμιση πλήθους δικαιολογητικών πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων μειώνοντας το κόστος συμμετοχής, ευνοεί τη συμμετοχή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού οικονομικών φορέων, και συνεισφέρει στη μείωση της γραφειοκρατίας και της διοικητικής επιβάρυνσης που συνεπάγεται η εξέταση των δικαιολογητικών όλων των υποψηφίων/προσφερόντων κατά το αρχικό στάδιο, επιτρέποντας έτσι την ανακατανομή των περιορισμένων ανθρώπινων πόρων των αναθετουσών αρχών σε άλλα καθήκοντα υψηλότερης προτεραιότητας.

Σημαντική καινοτομία που εισάγεται επίσης με την παρούσα διάταξη είναι ότι δεν απαιτείται πλέον η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του προσώπου που υπογράφει τη δήλωση, η οποία χρονολογείται κατά την ημέρα υποβολής της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής, αίροντας με τον τρόπο αυτό τις πρακτικές δυσκολίες που ανεφύησαν κατά το παρελθόν και απλοποιεί σημαντικά τη συμμετοχή στις διαδικασίες ανάθεσης. Επιπρόσθετη απλοποίηση επέρχεται με τη θεσμοθέτηση της δυνατότητας αναζήτησης των δικαιολογητικών εγγράφων απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων.

Ωστόσο, στην **παράγραφο 2** ορίζεται ότι προς τον σκοπό της διασφάλισης του δημοσίου συμφέροντος μπορεί να ζητείται ανά πάσα στιγμή από τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας να υποβάλουν το σύνολο ή τμήμα των δικαιολογητικών εγγράφων εφόσον κρίνεται ότι είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της ομαλής διενέργειας της διαδικασίας. Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με την **παράγραφο 3**, μπορεί να ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι προσφέροντες/υποψήφιοι δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά

έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εφόσον και στον βαθμό που αυτά δύνανται να αναζητηθούν με πρόσβαση σε βάση δεδομένων που τηρείται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διατίθεται δωρεάν.
Στην **παράγραφο 4** ορίζεται ότι εάν ο υποψήφιος ή προσφέρων αποτελεί κοινοπραξία, υποβάλλει την εν λόγω υπεύθυνη δήλωση ή τα έγγραφα ή δικαιολογητικά για κάθε μέλος της κοινοπραξίας.
Στην **παράγραφο 5** ορίζεται ότι όταν υποβάλλεται αίτηση συμμετοχής ή προσφορά από υποψήφιο/ προσφέροντα που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει την χρηματοοικονομική ή οικονομική επάρκεια ή επαγγελματική ή τεχνική ικανότητα τρίτων οικονομικών προσώπων ή υπεργολάβων, προσκομίζονται από τον υποψήφιο για κάθε τρίτο οικονομικό φορέα ή υπεργολάβο τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής.
Τέλος, στην παράγραφο 6 προβλέπεται ότι με απόφαση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. εκδίδεται πρότυπο υπεύθυνης δήλωσης και καθορίζεται ο τύπος και το ειδικότερο περιεχόμενό αυτής. Έτσι, σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης, θα χρησιμοποιείται ενιαία δήλωση, μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο τις πιθανότητες για εμφάνιση παρατυπιών και λαθών, που οδηγούν σε απόρριψη της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής.
Στο άρθρο 156 προβλέπεται η δυνατότητα επίκλησης της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας ή της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας τρίτων για την απόδειξη της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής διευκολύνοντας έτσι την πρόσβαση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις διαδικασίες ανάθεσης. Η εν λόγω διάταξη είναι σύμφωνη με το "Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2014 σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις δημόσιες συμβάσεις (COM(2011)0896 – C7-0006/2012 – 2011/0438(COD)". Ο καθορισμός των όρων και του πλαισίου για τη συνεργασία και τη διευκόλυνση της χρήσης των δυνατοτήτων τρίτων μερών ή την κατανομή των ικανοτήτων μεταξύ των οικονομικών φορέων, θα ενισχύσει την ανάπτυξη συνεργατικών σχημάτων, θα ενθαρρύνει την είσοδο πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αγορά, είτε ως υπεργολάβοι, είτε μέσω της συνεργασίας για την υποβολή κοινής προσφοράς.
Ειδικότερα, **παράγραφος 2** ορίζει ότι όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα ή με τη σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι υποψήφιοι ή προσφέροντες μπορούν να βασίζονται στις ικανότητες τρίτων φορέων μόνο εάν αυτοί θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες.
Σύμφωνα με την **παράγραφο 3** εφόσον ένας προσφέρων ή υποψήφιος στηρίζεται στις ικανότητες τρίτων οικονομικών φορέων, όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή/ φορέας μπορεί να επιβάλει στον προσφέροντα ή υποψήφιο και τον τρίτο φορέα να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.
Στην **παράγραφο 4** ορίζεται ότι σε περίπτωση που ο προσφέρων ή ο υποψήφιος επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες τρίτων φορέων, αποδεικνύει, στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως με την προσκόμιση, κατά την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής ή προσφορών της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό. Ο ειδικότερος τρόπος και τα μέσα απόδειξης της διάθεσης στον προσφέροντα ή υποψήφιο των εν λόγω πόρων, μπορεί να διευκρινίζεται περαιτέρω με τα διατάγματα του άρθρου 172.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 5,** η αναθέτουσα αρχή/ φορέας εξετάζει εάν οι τρίτοι οικονομικοί, φορείς στις ικανότητες των οποίων ο προσφέρων ή ο υποψήφιος προτίθεται να στηριχθεί, πληρούν τα σχετικά κριτήρια ποιοτικής επιλογής, ή αν συντρέχουν στο πρόσωπό τους λόγοι αποκλεισμού. Η αναθέτουσα αρχή /αναθέτων φορέας απαιτεί από τον προσφέροντα / υποψήφιο να αντικαταστήσει έναν τρίτο οικονομικό φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης και ο προσφέρων / υποψήφιος υποχρεούται να το πράξει.

Τέλος, η **παράγραφος 6** ορίζει ότι υπό τους ιδίους όρους, μια κοινοπραξία οικονομικών φορέων, μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των μελών της κοινοπραξίας ή άλλων φορέων.

Στην **παράγραφο 1 του άρθρου 157** ορίζονται οι υποχρεωτικές εγγυήσεις που πρέπει να ζητά η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας κατά τη διαδικασία ανάθεσης.

α) Εγγύηση συμμετοχής: Σημαντική τομή επέρχεται με τη δυνατότητα κλιμάκωσης ως προς τον καθορισμό του ύψους της εγγύησης συμμετοχής, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της προεκτιμώμενης αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ. Η κλιμάκωση αυτή επιτρέπει την αξιολόγηση του είδους, του αντικειμένου, της αξίας, τους κινδύνους που ενυπάρχουν καθώς και τους ειδικότερους όρους στην υπό ανάθεση σύμβαση προκειμένου να προσδιορίζεται κατά εύλογη κρίση το ύψος αυτής για τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος. Η προσαρμογή του ύψους της εγγύησης συμμετοχής στις ιδιαιτερότητες κάθε σύμβασης θα συμβάλει στην ενίσχυση του ανταγωνισμού, την ευρύτερη συμμετοχή οικονομικών φορέων λαμβανομένου υπόψη του δυσμενούς οικονομικού περιβάλλοντος και της κρίσης στην τραπεζική πίστη και αναμένεται να μειώσει τα έξοδα συμμετοχής στις διαδικασίες με συνακόλουθο αποτέλεσμα την υποβολή καλύτερων προσφορών.

Επιπλέον ορίζεται ότι η ισχύς της εγγύησης συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον επί τριάντα ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Σε περίπτωση που η διάρκεια ισχύος της προσφοράς λήγει, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.

Επιπρόσθετα με την παρούσα διάταξη προβλέπονται οι περιπτώσεις κατάπτωσης της εγγύησης συμμετοχής, ήτοι όταν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά την διάρκεια ισχύος αυτής, παρέχει ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά κατακύρωσης, δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασης ή δεν προσκομίσει την εγγύηση καλής εκτέλεσης, καθώς και η επιστροφή της στους προσφέροντες με το πέρας της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης και στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης, αν απαιτείται. Για λόγους προώθησης της χρήσης των συμφωνιών-πλαίσιο, δεν απαιτείται εγγύηση συμμετοχής για την συμμετοχή σε διαδικασίες ανάθεσης συμφωνιών-πλαίσιο και στον συνοπτικό διαγωνισμό, λόγω της ευελιξίας που απαιτείται κατά την ανάθεσή του.

β) Εγγύηση καλής εκτέλεσης, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό έως 5% επί της αξίας της σύμβασης εκτός ΦΠΑ και η οποία καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης. Κι εδώ επέρχεται μείωση του ύψους της εγγύησης καλής εκτέλεσης και δυνατότητα κλιμάκωσής της συνεκτιμώντας τη φύση της εκτελούμενης σύμβασης.

γ) Εγγύηση καλής εκτέλεσης συμφωνίας-πλαίσιο, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό έως 0,5% επί της συνολικής αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο, η οποία θα αποδεσμεύεται ισόποσα και αναλογικά, κατ' έτος, σε σχέση με τον χρόνο συνολικής διάρκειας της συμφωνίας-πλαίσιο. Προκειμένου να υπογραφεί η εκτελεστική σύμβαση ο οικονομικός φορέας μπορεί να υποχρεωθεί να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής.
δ) Στις περιπτώσεις χορήγησης προκαταβολής υποχρεωτική είναι επίσης και η προσκόμιση εγγύηση προκαταβολής, η οποία είναι ισόποση με την προκαταβολή. Οσάκις σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προσκομίζεται και εγγύηση καλής εκτέλεσης, η τελευταία καλύπτει και την παροχή ισόποσης προκαταβολής προς τον ανάδοχο, χωρίς να απαιτείται η κατάθεση εγγύησης προκαταβολής. Στις περιπτώσεις που από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται μεγαλύτερο ύψος προκαταβολής, αυτή λαμβάνεται με την κατάθεση από τον ανάδοχο εγγύησης προκαταβολής που θα καλύπτει τη διαφορά μεταξύ του ποσού της εγγύησης καλής εκτέλεσης και του ποσού της καταβαλλομένης προκαταβολής. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης καλής εκτέλεσης πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης.
Στην παράγραφο 2 ορίζονται οι προαιρετικές εγγυήσεις, οι οποίες είναι:
α) Η εγγύηση καλής λειτουργίας για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας
β) «Ασφάλιση κατά παντός κινδύνου και αστικής ευθύνης», η οποία καλύπτει την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από τον ανάδοχο της σύμβασης κατά την εκτέλεσή της. Η ασφάλιση αυτή ζητείται υποχρεωτικά στις δημόσιες συμβάσεις έργων.
Στην παράγραφο 3 προβλέπεται ότι τα έγγραφα της σύμβασης ορίζουν κατά τρόπο σαφή και ορισμένο τις απαιτούμενες εγγυήσεις, τον τύπο, το ακριβές ποσό, την διαδικασία κατάπτωσης, επιστροφής ή αποδέσμευσης και τους ειδικότερους όρους αυτών.
Στην παράγραφο 4 απαριθμούνται οι φορείς οι οποίοι μπορούν νόμιμα να προβαίνουν στην έκδοση εγγυητικών επιστολών αίροντας την ανασφάλεια και την αμφισβήτηση που επικρατούσε. Αυτοί οι φορείς είναι πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ή στα κράτη-μέρη της Συμφωνίας Δημοσίων Συμβάσεων του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου που κυρώθηκε με το ν.2513/1997 και έχουν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το δικαίωμα αυτό. Μπορούν επίσης να εκδίδονται από το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού.
Με το **άρθρο 158** ρυθμίζεται ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου.
Σύμφωνα με τις παραγράφους 2, 3 και 4 οι προσφορές/αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται σύμφωνα με το **άρθρο 159** εντός της προθεσμίας που ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης με οποιοδήποτε από τα μέσα που προβλέπονται στις διατάξεις του νόμου και παραλαμβάνονται από το αρμόδιο όργανο επί αποδείξει. Παραλαμβάνονται και αποσφραγίζονται μόνο προσφορές/αιτήσεις συμμετοχής που υποβάλλονται εμπρόθεσμα, ενώ όσες υποβάλλονται εκπρόθεσμα δεν αποσφραγίζονται και επιστρέφονται στους προσφέροντες / υποψηφίους.

Τέλος, στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι πριν τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, ο προσφέρων ή υποψήφιος μπορεί να τροποποιήσει, συμπληρώσει ή αποσύρει την προσφορά του ή την αίτηση συμμετοχής του.

Στο άρθρο 159 περιγράφεται ο τρόπος υποβολής των προσφορών/αιτήσεων συμμετοχής και το περιεχόμενο αυτών.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 1,** στην ανοικτή διαδικασία οι προσφέροντες υποβάλλουν με την προσφορά τους τρεις συνολικά φακέλους: (α) Ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής», που περιέχει την τυχόν απαιτούμενη εγγύηση συμμετοχής, την υπεύθυνη δήλωση όπου βεβαιώνεται η πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και νόμιμη εξουσιοδότηση προς υποβολή της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής, εφόσον υποβάλλεται από τρίτο, εξουσιοδοτημένο προς τούτο πρόσωπο, (β) Ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο, με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά», όπου τοποθετούνται τα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς και στην περίπτωση που λόγω του όγκου τους δεν μπορούν να τοποθετηθούν στον κυρίως φάκελο παρατίθενται στο παράρτημα της προσφοράς, (γ) Ξεχωριστό σφραγισμένο φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά», όπου τοποθετούνται τα οικονομικά στοιχεία της προσφοράς.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 2,** στην κλειστή διαδικασία και τη διαδικασία με διαπραγμάτευση όλοι οι υποψήφιοι υποβάλλουν κατά το στάδιο προεπιλογής τα δικαιολογητικά συμμετοχής και εφόσον επιλεγούν να καταθέσουν προσφορά, υποβάλλουν την τεχνική και οικονομική προσφορά τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα αντίστοιχα για την ανοικτή διαδικασία.

Κατά την **παράγραφο 3,** συμφώνως προς τον σκοπό της απλοποίησης, διευκόλυνσης και επιτάχυνση των διαδικασιών συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης τα δικαιολογητικά συμμετοχής μπορούν να υποβάλλονται σε απλά φωτοαντίγραφα, αρκούσης μίας υπεύθυνης δήλωσης που βεβαιώνει ότι αυτά αποτελούν ακριβή αντίγραφα των πρωτοτύπων.

Σύμφωνα με τις **παραγράφους 4, 5 και 6** στον βαθμό που τα δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα που υποβάλλονται με την προσφορά ή την αίτηση συμμετοχής δεν είναι συνταγμένα στην ελληνική γλώσσα, συνυποβάλλεται επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, ενώ στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ορίζεται ότι ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα - εταιρικά ή μη - με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο μπορούν να υποβάλλονται σε άλλη γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από μετάφραση στην ελληνική γλώσσα.

Επιπρόσθετα, όλα τα δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά, που αφορούν σε αλλοδαπούς οικονομικούς φορείς, φέρουν την επισημείωση "Apostile" ώστε να πιστοποιείται η γνησιότητά τους.

Τέλος, η **παράγραφος 7** ορίζει ότι συμφώνως προς την αρχή της τυπικότητας που διέπει τις διαδικασίες ανάθεσης και της διασφάλισης της ακεραιότητας των προσφορών, οποιαδήποτε προσθήκη ή διόρθωση που υπάρχει στο σώμα της προσφοράς, πρέπει να είναι καθαρογραμμένη και μονογεγραμμένη από τον συντάκτη, το δε αρμόδιο όργανο παραλαβής και αποσφράγισης των προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, κατά τον έλεγχο, μονογράφει και σφραγίζει την τυχόν διόρθωση ή προσθήκη.

Με το άρθρο 160 εισάγεται μία ρηξικέλευθη ρύθμιση για το ελληνικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων, η οποία εξυπηρετεί στη διάσωση προσφορών οι οποίες πάσχουν από πρόδηλα σφάλματα ή επουσιώδεις παραλείψεις. Η δυνατότητα

διόρθωσης επουσιωδών ελλείψεων των στοιχείων της προσφοράς εισάγεται με σκοπό τον περιορισμό των περιπτώσεως απόρριψης προσφορών για λόγω ήσσονος σημασίας τυπικών λαθών, τα οποία συνήθως αποδίδονται σε ασαφείς όρους των τευχών δημοπράτησης ή σε προφανείς παραλείψεις εκ μέρους των προσφερόντων/υποψηφίων και οι οποίες, κατά την αυστηρώς ερμηνευόμενη αρχή της τυπικότητας, θα έπρεπε να απορριφθούν κατά τη διαδικασία αξιολόγησης.

Με τις παραγράφους 1, 2 και 3 δίνεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα να καλεί τους προσφέροντες/υποψηφίους κατά τη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, η δυνατότητα συμπλήρωσης/ διευκρίνισης που παρέχεται αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωσης ή συμπλήρωσης και δεν επιτρέπεται να άγει σε μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή νέων εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο στην διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί. Ενδεικτικά αναφέρονται περιπτώσεις που μπορεί να τύχει εφαρμογής αυτή η δυνατότητα όπως παράλειψη τινών μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της σύμβασης που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελή σήμανση επικυρωμένων αντιγράφων και μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα δια του νόμου, κανονιστικών πράξεων ή των εγγράφων της σύμβασης καθιερωμένα υποδείγματα, υποχρεωτικά ή μη.

Κατ' αντιστοιχία, σύμφωνα με την παράγραφο 4, η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας δύνανται να ζητούν έγγραφη διευκρίνιση του περιεχομένου της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς, εάν περιέχει ασάφειες, ήσσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που κρίνονται θεραπεύσιμα. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη τροποποίηση ή αλλοίωση της προσφοράς ή τη μεταβολή στην κατάταξη των προσφορών, σύμφωνα με τα κριτήρια ανάθεσης και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές.

Σύμφωνα με την παράγραφο 5, η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας υποχρεούνται να ακολουθούν αυτή τη διαδικασία εάν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς.

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 161 καθορίζεται η διάρκεια ισχύος των προσφορών. Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους προσφέροντες για διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες από την επόμενη της διενέργειας της διαδικασίας ανάθεσης, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης και προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εάν οι προσφέροντες κλήθηκαν να παρατείνουν την ισχύ των προσφορών τους πέραν του χρόνου αυτού, και αποδέχθηκαν την παράταση πριν τη λήξη ισχύος αυτών, οι προσφορές τους ισχύουν και τους δεσμεύουν και για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα.

Επιπλέον στην παράγραφο 3 προβλέπονται οι περιπτώσεις και η διαδικασία παράτασης του χρόνου ισχύος της προσφοράς. Ειδικότερα, η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται εγγράφως, εφόσον τούτο ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή/ τον αναθέτοντα φορέα, πριν από τη λήξη της, κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με το προβλεπόμενο από τη διακήρυξη. Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου ορίου χρόνου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης υποχρεωτικά ματαιώνονται, εκτός εάν η αναθέτουσα αρχή/ φορέας κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης μπορούν να επιλέξουν, είτε να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου, παράταση της προσφοράς τους, είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους.
Προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια δικαίου και να ελαχιστοποιείται η διακριτική ευχέρεια του οργάνου που αξιολογεί τις προσφορές, στο άρθρο 162αναφέρονται ενδεικτικά οι περιπτώσεις στις οποίες οι προσφορές και οι αιτήσεις συμμετοχής υποχρεωτικά απορρίπτονται ως απαράδεκτες.
Στο άρθρο 163 καθορίζεται η διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών.
Σύμφωνα με την παράγραφο 2, κατά κανόνα αξιολογούνται οι προσφορές που έχουν κριθεί ως τεχνικά αποδεκτές και σύμφωνες με τους λοιπούς όρους των εγγράφων της σύμβασης. Στο στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης το αρμόδιο όργανο μπορεί να επισκέπτεται τις εγκαταστάσεις των προσφερόντων, προκειμένου να εξετάσει τις πραγματικές κατασκευαστικές δυνατότητες αυτών για τα συγκεκριμένα υλικά που προσφέρουν στον διαγωνισμό.
Επιπρόσθετα, στην παράγραφο 3 ρυθμίζεται η αντιμετώπιση περιπτώσεων ισοδύναμων προσφορών, όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να προκρίνεται στα έγγραφα της σύμβασης ότι η κατακύρωση γίνεται είτε στην προσφορά με την ανώτερη τεχνική βαθμολογία είτε στην προσφορά με τη χαμηλότερη τιμή. Σε περίπτωση που οι ισοδύναμες προσφορές έχουν την ίδια τιμή, καλούνται εγγράφως όλοι οι προσφέροντες που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές να βελτιώσουν την οικονομική τους προσφορά και ανάδοχος ανακηρύσσεται ο προσφέρων που υπέβαλε συνολικά τη χαμηλότερη τιμή.
Αντίστοιχα, στην παράγραφο 4 ρυθμίζεται η αντιμετώπιση ισότιμων προσφορών όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή. Και στην περίπτωση αυτή καλούνται εγγράφως όλοι οι προσφέροντες που υπέβαλαν ισότιμες προσφορές να βελτιώσουν την οικονομική τους προσφορά και ανάδοχος ανακηρύσσεται ο μειοδότης. Αν και μετά από τη διαδικασία αυτή δεν προκύψει μειοδότης, η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας επιλέγει τον ανάδοχο μέσω κλήρωσης.
Στο άρθρο 164 καθορίζεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών στην ανοικτή διαδικασία όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Η διάταξη του άρθρου αυτού προβλέπει την σύμπτυξη των σταδίων αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών και συνιστά τομή για την επιτάχυνση και την απλοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης των προσφορών.
Συγκεκριμένα, τα διάφορα στάδια που προβλέπονται έως τώρα για την αποσφράγιση των προσφορών και την αξιολόγησή τους μειώνονται σε δύο: το πρώτο στάδιο περιλαμβάνει την αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών και το δεύτερο στάδιο περιλαμβάνει την αξιολόγηση των

οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Κάθε στάδιο εγκρίνεται με μία απόφαση της αναθέτουσας αρχής/ φορέα και εκδίδονται συνολικά δύο εκτελεστές διοικητικές πράξεις. Η διάρθρωση της διαδικασίας αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών σε δύο διακριτά στάδια συμβάλλει στην ταχύτερη διεξαγωγή και ολοκλήρωση της αντίστοιχης φάσης της διαδικασίας ανάθεσης, καθώς μειώνονται οι αναγκαίες εγκρίσεις των αποφασιστικών οργάνων, εξοικονομώντας έτσι χρόνο και μειώνοντας τον διοικητικό φόρτο. Πρόσθετη εξοικονόμηση επέρχεται με την μείωση του αριθμού των προσβλητέων πράξεων σε μόνον δύο.

Στο άρθρο 165 καθορίζεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών στην κλειστή διαδικασία όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αντιστοίχως προς τα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο και με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού επιτυγχάνεται η επιτάχυνση της ολοκλήρωσης των διαδικασιών ανάθεσης και της ελάφρυνσης του διοικητικού φόρτου με την μείωση των σταδίων αποσφράγισης και αξιολόγησης των αιτήσεων συμμετοχής σε τρία: το πρώτο στάδιο περιλαμβάνει την αποσφράγιση και αξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής, το δεύτερο στάδιο περιλαμβάνει την αξιολόγηση της τεχνικής προσφοράς και το τρίτο στάδιο αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών και των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Κάθε στάδιο εγκρίνεται με μία απόφαση της αναθέτουσας αρχής/ φορέα και εκδίδονται συνολικά τρεις εκτελεστές διοικητικές πράξεις.

Στο άρθρο 166 καθορίζεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών στην ανοικτή διαδικασία ή στο δεύτερο στάδιο της κλειστής διαδικασίας όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή και δεν προβλέπεται η υποβολή τεχνικής προσφοράς ή προβλέπεται η υποβολή της και μόνο ο έλεγχος της πληρότητας και κανονικότητάς της. Αντίστοιχα και στο άρθρο αυτό για λόγους απλοποίησης και ταχύτητας προβλέπεται η διενέργεια της διαδικασίας αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών και ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης σε ένα μόνο στάδιο και με την έκδοση μίας και μόνης εκτελεστής διοικητικής πράξης.

Επιπλέον, με τη διάταξη αυτή θεσμοθετείται μία πιο ταχεία διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών με την μείωση του όγκου των δικαιολογητικών και εγγράφων που καλείται να αποσφραγίσει και να ελέγξει το αρμόδιο όργανο. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι ελέγχεται και αξιολογείται πρώτα η οικονομική προσφορά και εν συνεχεία γίνεται ο έλεγχος των δικαιολογητικών συμμετοχής κατά σειρά μειοδοσίας. Εν συνεχεία, αποσφραγίζεται και ελέγχεται η πληρότητα και η κανονικότητα της τεχνικής προσφοράς μόνον του μειοδότη, εφόσον ο έλεγχος των δικαιολογητικών συμμετοχής απέβη θετικός, ή εκείνου που πρόσφερε την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή. Ακολούθως, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής προσκαλείται εγγράφως ο πρώτος σε κατάταξη μειοδότης, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης.

Στο άρθρο 167 ορίζεται η διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των αιτήσεων συμμετοχής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης ή ανταγωνιστικού διαλόγου. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής κατά το πρώτο στάδιο της προεπιλογής γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 165, ενώ οι ειδικότεροι όροι διενέργειας των επομένων σταδίων καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Στο άρθρο 168 περιγράφεται η διαδικασία της πρόσκλησης του αναδόχου με τον οποίο πρόκειται να υπογραφεί η σύμβαση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας ειδοποιεί εγγράφως τον προσωρινό ανάδοχο όπως υποβάλει εντός προθεσμίας που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν δύναται να είναι βραχύτερη των δέκα ούτε μεγαλύτερη των είκοσι ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν τα πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα όλων των δικαιολογητικών που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης ως αποδεικτικά στοιχεία, για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Ως κρίσιμος χρόνος για την απόδειξη της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής νοείται ο χρόνος της κοινοποίησης της έγγραφης ειδοποίησης για την υποβολή των δικαιολογητικών.

Ακολούθως, με την **παράγραφο 2** για την επίσπευση των διαδικασιών, τίθεται προθεσμία στο αρμόδιο όργανο, όπως προβαίνει στον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης εντός δέκα ημερών από την προσκόμισή τους.

Με την **παράγραφο 3** εισάγεται μία επιπρόσθετη καινοτομία, η οποία συνίσταται στην δυνατότητα που παρέχεται στον προσωρινό ανάδοχο να συμπληρώσει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης εντός προθεσμίας πέντε ημερών από την κοινοποίηση της έγγραφης ειδοποίησης σ' αυτόν, εφόσον διαπιστωθούν ελλείψεις. Η ρύθμιση αυτή είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντική και εξυπηρετεί με το δημόσιο συμφέρον καθώς με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η κήρυξη του ως εκπτώτου στις περιπτώσεις όπου εκ παραδρομής δεν προσκομίστηκαν τα δικαιολογητικά που αποδείκνυαν την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, παρά το γεγονός ότι οι περιστάσεις όντως συνέτρεχαν κατά τον κρίσιμο χρόνο.

Προς τον σκοπό της διαφύλαξης του δημόσιου συμφέροντος και της ορθής και προσήκουσας εκτέλεσης της σύμβασης καθώς και την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων , σύμφωνα με **τις παραγράφους 4, 5 και 6** ο προσωρινός ανάδοχος κηρύττεται έκπτωτος και καταπίπτει η εγγύηση συμμετοχής του, εάν διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δήλωσε κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του είναι ψευδή ή ανακριβή, ή δεν αποδεικνύουν την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ή δεν προσκομίστηκαν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά κατακύρωσης, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή ή την επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανείς δεν πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

Σύμφωνα με **την παράγραφο 7,** για την ελάφρυνση της επιβάρυνσης που συνεπάγεται για τον προσωρινό ανάδοχο η προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή/ φορέας δέχεται τα ήδη κατατεθειμένα σε αυτήν/αυτόν πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα των δικαιολογητικών κατακύρωσης, εφόσον έχουν ήδη υποβληθεί σε προγενέστερη διαδικασία ανάθεσης, που πραγματοποιήθηκε από την ίδια αναθέτουσα αρχή/ φορέα και εφόσον συμμορφώνονται με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης και είναι σε ισχύ.

Σύμφωνα με την παράγραφο 8, η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης ολοκληρώνεται με την σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο όργανο και τη διαβίβαση του φακέλου στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής / αναθέτοντος φορέα προς λήψη απόφασης είτε κήρυξης του προσωρινού αναδόχου εκπτώτου, είτε ματαίωσης της διαδικασίας ανάθεσης είτε κατακύρωσης της σύμβασης. προς τον σκοπό της επιτάχυνσης της ολοκλήρωσης της διαδικασίας

σύναψης της σύμβασης, τίθεται προθεσμία δέκα ημερών για την έκδοση της απόφασης κατακύρωσης από την παραλαβή του φακέλου.

Στο άρθρο 169 προβλέπεται η δυνατότητα μή κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής του προσφέροντος εφόσον επέλθουν στο πρόσωπό του γεγονότα που μετέβαλαν καταστάσεις, με αποτέλεσμα να μην πληρούνται πλέον τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, εφόσον τα γεγονότα αυτά επήλθαν ή των οποίων έλαβε γνώση μετά την υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης και ενημέρωσε σχετικά την αναθέτουσα αρχή /αναθέτοντα φορέα εγκαίρως, και σε κάθε περίπτωση πριν από την κοινοποίηση της έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν.

Η διάταξη αυτή αποσκοπεί στην αποφυγή της επιβολής της κύρωσης της κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής σε προσφέροντες, οι οποίοι αν και ήταν επιμελείς και φερέγγυοι κατά την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς τους, απώλεσαν την ιδιότητα αυτή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης ή εμφιλοχώρησαν στο πρόσωπό τους περιστάσεις που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν ή αποφευχθούν. Στο μέτρο λοιπόν που ενημέρωσαν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή/ φορέα για την εν λόγω μεταβολή, υπό το πρίσμα της αρχής της χρηστής διοίκησης θα ήταν ανεπιεικές, δυσανάλογο και θα έβαινε πέραν του σκοπού της αποτροπής της παρελκυστικής συμμετοχής σε διαδικασία ανάθεσης η επιβολή σε αυτούς ως κύρωσης της κατάπτωσης της εγγύησης συμμετοχής, λαμβάνοντας υπόψη και τη δυσμενή οικονομική συγκυρία.

Στην **παράγραφο 1 του άρθρου 170** περιγράφεται η νομική φύση της απόφασης κατακύρωσης ως εκτελεστής διοικητικής πράξης στην οποία ενσωματώνονται τα αποτελέσματα του σταδίου αξιολόγησης της οικονομικής προσφοράς ή διαπραγμάτευσης και του σταδίου ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης, συμφώνως προς τα οριζόμενα ανωτέρω περί σύμπτυξης των σταδίων αξιολόγησης προσφορών.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 2,** η αναθέτουσα αρχή/ αναθέτων φορέας κοινοποιεί αμέσως την απόφαση κατακύρωσης, συνοδευόμενη από αντίγραφο των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών σε κάθε προσφέροντα με κάθε πρόσφορο τρόπο (τηλεμοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κλπ) επί αποδείξει.

Επιπλέον **στην παράγραφο 3** ορίζεται ότι τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης κατακύρωσης και ιδίως η σύναψη της σύμβασης επέρχονται είτε από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης προσφυγής ή από την έκδοση απόφασης επί τυχόν ασκηθείσας προσφυγής του άρθρου 177 κατά της απόφασης κατακύρωσης, είτε μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ασφαλιστικών μέτρων ή την έκδοση απόφασης επ' αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 182 και μετά την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με το άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013 (Α 52), εφόσον απαιτείται.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι μετά την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή/ φορέας προσκαλεί τον ανάδοχο να προσέλθει προς υπογραφή της σύμβασης, εντός δέκα (10) ημερών από τη λήψη της σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης. Μία σημαντική ρύθμιση που θεσμοθετείται στο στάδιο αυτό είναι η συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής/ φορέα και του προς ον η κατακύρωση προσωρινού αναδόχου για τη μείωση του προσφερόμενου τιμήματος, η οποία εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.

Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 5, εάν ο προσωρινός ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει τη σύμβαση μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση κηρύσσεται έκπτωτος και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την

αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή ή την επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

Στο άρθρο 171 προς τον σκοπό της επίτευξης ασφάλειας δικαίου, της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος αλλά και της προστασίας των συμφερόντων των προσφερόντων/ υποψηφίων από καταχρηστικές μεθοδεύσεις της αναθέτουσας αρχής/ φορέα, παρέχεται εξαντλητική απαρίθμηση των περιπτώσεων στις οποίες δύναται να λάβει χώρα ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και πάντοτε με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής / φορέα, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την **παράγραφο 1,** ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης μπορεί να λάβει χώρα α) για παράτυπη διεξαγωγή της διαδικασίας ανάθεσης, εφ' όσον από την παρατυπία είτε δεν αναπτύχθηκε αποτελεσματικός ανταγωνισμός είτε επηρεάζεται το αποτέλεσμά της, β) η διαδικασία ανάθεσης ήταν άγονη, λόγω μη υποβολής προσφοράς ή απόρριψης όλων των προσφορών, γ) οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή/φορέα, δ) σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου λόγω ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, ε) στις περιπτώσεις των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 170 και της παραγράφου 5 του άρθρου 172, στ) σε περίπτωση που η προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη.

Σύμφωνα με την **παράγραφο 2,** εάν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή / αναθέτων φορέας μπορεί να ακυρώσει μερικά τη διαδικασία ή/και να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη, σε όλες τις περιπτώσεις μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου.

Σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4, όταν υπάρχουν λόγοι για τη ματαίωση της διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας ματαιώνει τη διαδικασία για ολόκληρο το αντικείμενο της σύμβασης ή για συγκεκριμένο τμήμα αυτής και επιστρέφει στους προσφέροντες/ υποψηφίους τις προσφορές τους ή τις αιτήσεις συμμετοχής τους, εφόσον έχουν υποβληθεί.

Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 5, μετά από γνώμη του αρμοδίου οργάνου δύναται να αποφασιστεί παράλληλα με την ακύρωση ή ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης και η επανάληψη οποιασδήποτε φάσης αυτής με τροποποίηση ή μη των όρων της, ή η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης.

Με το άρθρο 172 δίνεται εξουσιοδότηση για την έκδοση προεδρικών διαταγμάτων, κατόπιν πρότασης των αρμοδίων Υπουργών και σύμφωνης γνώμης της ΕΑΑΔΗΣΥ, τα οποία θα ρυθμίζουν την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Τα προεδρικά διατάγματα που προβλέπονται να εκδοθούν εντός δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, θα είναι ιδιαιτέρως σημαντικά καθώς με αυτά θα ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα που αφορούν στις διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων και τα οποία λόγω του ενιαίου και οριζόντιου χαρακτήρα του νόμου δεν ρυθμίζονται ειδικώς από τις διατάξεις του.

Συγκεκριμένα, προβλέπεται η έκδοση Κανονισμού Ανάθεσης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Κανονισμού Ανάθεσης Δημοσίων Έργων και Κανονισμού Ανάθεσης Δημοσίων Συμβάσεων Υπηρεσιών και Μελετών Τεχνικών Έργων και απαριθμούνται αναλυτικά τα προς κατ' εξουσιοδότηση ρύθμιση θέματα.

Στο άρθρο 173 ορίζεται ότι κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων οι ανάδοχοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να τηρούν όλες τις κείμενες διατάξεις στους τομείς του περιβάλλοντος, των εργασιακών σχέσεων και της κοινωνικής πρόνοιας, που επιβάλλονται από το ενωσιακό δίκαιο, την εσωτερική νομοθεσία, τις συλλογικές συμφωνίες, ή από διατάξεις του διεθνούς περιβαλλοντικού, προνοιακού ή εργατικού δικαίου που απαριθμούνται στο Προσάρτημα Γ του νόμου.
Στο άρθρο 174 ορίζεται περαιτέρω, ότι οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, μπορούν να προβλέπουν ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον οι όροι αυτοί είναι συμβατοί με το ενωσιακό δίκαιο και προβλέπονται στην προκήρυξη ή στα τεύχη του διαγωνισμού ή στα έγγραφα της σύμβασης. Οι όροι αυτοί μπορούν ιδίως να αφορούν κοινωνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους λόγω της ενδεδειγμένης ένταξης τους στο πλαίσιο εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.
Με την παράγραφο 1 του άρθρου 175 επεκτείνεται η υποχρέωση τήρησης των διατάξεων του άρθρου 173 και στους υπεργολάβους, η συμμόρφωση στις οποίες υπόκειται σε παρακολούθηση και έλεγχο από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.
Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς μπορούν να περιλαμβάνουν στα έγγραφα της σύμβασης ρήτρα υπεργολαβίας, σύμφωνα με το άρθρο 65.
Σύμφωνα με την **παράγραφο 3,** για την διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην αγορά των δημοσίων συμβάσεων, μπορεί να προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης η απευθείας, εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντα φορέα πληρωμή του υπεργολάβου για την εκτέλεση προμήθειας, υπηρεσίας ή έργου δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον ανάδοχο υπό προϋποθέσεις. Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται τα ειδικότερα μέτρα ή μηχανισμοί που επιτρέπουν στον κύριο ανάδοχο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές. Η ευθύνη του αναδόχου δεν θίγεται. Η ρύθμιση αυτή ενσωματώνει την διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 71 του "Νομοθετικού ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2014 σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις δημόσιες συμβάσεις (COM(2011)0896 – C7-0006/2012 – 2011/0438(COD)"
Σύμφωνα με την **παράγραφο 5**, στην περίπτωση των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρέπει να παρέχονται στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα, ο ανάδοχος ενημερώνει την αναθέτουσα αρχή / αναθέτοντα φορέα, το αργότερο έως την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης, για τα στοιχεία των υπεργολάβων του που εμπλέκονται στα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες, καθώς και για τυχόν μεταβολές.
Στην παράγραφο 6 προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης προεδρικού διατάγματος προς περαιτέρω διασφάλιση της διαφάνειας στην αλυσίδα υπεργολαβίας εκτεινόμενη και στις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών αλλά και σε υπεργολάβους των υπεργολάβων του αναδόχου ή πιο κάτω στην αλυσίδα της υπεργολαβίας.
Στην παράγραφο 7 προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης προεδρικού διατάγματος με αντικείμενο τη ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν στις άμεσες πληρωμές των υπεργολάβων.
Στο άρθρο 176 ρυθμίζεται η δυνατότητα υποκατάστασης υπεργολάβου υπό τις ειδικότερες προϋποθέσεις που τίθενται σε αυτό σε οποιοδήποτε στάδιο ανάθεσης ή

εκτέλεσης της σύμβασης και εφόσον συναινεί η αναθέτουσα αρχή / αναθέτων φορέας.
Ειδικότερα, στην **παράγραφο 3** ορίζεται ότι στην περίπτωση που ο ανάδοχος είχε επικαλεσθεί τις τεχνικές ή χρηματοοικονομικές ικανότητες του υπεργολάβου, σύμφωνα με το άρθρο 156, η υποκατάσταση του τελευταίου επιτρέπεται μόνο εφόσον στο πρόσωπο του νέου υπεργολάβου δεν συντρέχει κάποιος από τους λόγους αποκλεισμού του άρθρου 153 και διαθέτει τα ίδια ή ανώτερα επίπεδα τεχνικής ή χρηματοοικονομικής ικανότητας των άρθρων 154 με τον υπεργολάβο που υποκαθιστά.
Το άρθρο 177 εισάγει μία ρηξικέλευθη ρύθμιση καθώς πραγματεύεται ένα ζήτημα που έχει επανειλημμένως απασχολήσει τόσο τη νομολογία όσο και τη θεωρία, αναφορικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες για τυχόν τροποποιήσεις μιας σύμβασης ή συμφωνίας πλαισίου, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, απαιτείται νέα διαδικασία ανάθεσης. Η ρύθμιση ενσωματώνει τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Ειδικότερα, στη**ν παράγραφο 1** ορίζεται ότι απαιτείται νέα διαδικασία ανάθεσης όταν επέλθει ουσιώδης τροποποίηση των διατάξεων δημόσιας σύμβασης ή συμφωνίας-πλαισίου κατά τη διάρκειά της.
Η παράγραφος 2 ορίζει ως ουσιώδεις τις τροποποιήσεις εκείνες που διαφοροποιούν ουσιωδώς τον χαρακτήρα της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου που συνήφθη αρχικώς. Σε κάθε περίπτωση, μια τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης εάν πληρούται μία από τις κατωτέρω προϋποθέσεις:
α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης, θα είχαν οδηγήσει στη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης, β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου υπέρ του αναδόχου κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνίας-πλαισίου, γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου.
Αντίστοιχα, η **παράγραφος 3** ορίζει ότι οι τροποποιήσεις δεν θεωρούνται ουσιώδεις εάν συμπεριλαμβάνονταν στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης με τη μορφή σαφών, ακριβών και ρητών ρητρών ή δυνατοτήτων αναθεώρησης. Οι εν λόγω ρήτρες ορίζουν το πεδίο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή δυνατοτήτων αναθεώρησης, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν, με την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου.
Η παράγραφος 4 ορίζει ότι τυχόν παράβαση των υποχρεώσεων του παρόντος άρθρου συνεπάγεται την αυτοδίκαιη ακυρότητα της τροποποιητικής σύμβασης.
Στο άρθρο 178 παρέχεται εξουσιοδότηση για την έκδοση προεδρικών διαταγμάτων, εντός έξι μηνών από έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, με τα οποία ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στην εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς και δεν ρυθμίζονται ειδικώς από τις διατάξεις του παρόντος.
Κατ' αντιστοιχία με τα οριζόμενα στο άρθρο 172 προβλέπεται η έκδοση Κανονισμού Εκτέλεσης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Κανονισμού Εκτέλεσης

Δημοσίων Συμβάσεων Έργων και Κανονισμού Εκτέλεσης Δημοσίων Συμβάσεων Υπηρεσιών και Μελετών Τεχνικών Έργων.

Στο άρθρο 179 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του όγδοου μέρους του νόμου, το οποίο τυγχάνει εφαρμογής στις διαφορές που αναφύονται τόσο στο προσυμβατικό όσο και στο συμβατικό στάδιο. Περαιτέρω, προς άρση κάθε αμφιβολίας, ορίζεται επίσης ότι το όγδοο μέρος εφαρμόζεται αναφορικά με όλες τις συμβάσεις του νόμου, ανεξαρτήτως αξίας, πλην των εξαιρούμενων συμβάσεων και ότι σε αυτές περιλαμβάνονται τόσο οι συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών, όσο και οι συμφωνίες – πλαίσιο, τα δυναμικά συστήματα αγορών, οι συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων, οι συμβάσεις υπηρεσιών χαμηλής προτεραιότητας, καθώς και οι συμβάσεις που συνάπτουν οι κεντρικές αρχές προμηθειών. Η ρύθμιση σε ένα κατά βάση νομοθετικό κείμενο της έννομης προστασίας όλων των δημοσίων συμβάσεων, ανεξαρτήτως αξίας, θεσπίζεται για πρώτη φορά και συμβάλλει στην προσπάθεια ενοποίησης και απλοποίησης του νομοθετικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, που επιχειρείται εν γένει με το σχέδιο νόμου.

Στο άρθρο 180 ορίζεται ότι με τις διατάξεις του νόμου στο προσυμβατικό στάδιο προστατεύεται κάθε ενδιαφερόμενος, δηλαδή κάθε οικονομικός φορέας που έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση εκ των υπαγομένων στο άρθρο 179, εφόσον υπέστη ή ενδέχεται να υποστεί ζημία λόγω παράβασης της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εθνικής νομοθεσίας. Η δικαστική προστασία παρέχεται είτε με τη μορφή προσωρινών μέτρων, είτε με τη μορφή ακύρωσης της παράνομης πράξης της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα ή και της υπογραφείσας σύμβασης, ενώ μπορεί επίσης να επιδικασθεί και αποζημίωση. Το αυτό είδος έννομης προστασίας καθιερώνει και ο ν.3886/2010.

Στο άρθρο 181 ορίζονται τα αρμόδια για την εκδίκαση των προσφυγών του προσυμβατικού σταδίου όργανα/δικαστήρια.

Η παράγραφος 1 ορίζει ως αρμόδιο όργανο προσφυγών την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.) ή άλλο όργανο, δυνατότητα που ήδη παρέχεται με τον ιδρυτικό της νόμο 4013/2011, ανεξάρτητα δε αν η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας έχει τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, εφόσον οι συμβάσεις:

α) έχουν εκτιμώμενη αξία άνω των 60.000 ευρώ και

β) δεν αποτελούν συμβάσεις που συνάπτει η Αρχή ως αναθέτουσα αρχή.

Η πρώτη προϋπόθεση βασίστηκε σε συγκριτική μελέτη σε λοιπά κράτη μέλη και επιλέχθηκε για τους εξής λόγους: 1) για την ενίσχυση και ενοποίηση της έννομης προστασίας ακόμα και σε συμβάσεις χαμηλότερης των οδηγιών αξίας, που σήμερα δεν χαίρουν αποτελεσματικής προστασίας, 2) για λόγους αντιστοίχισης με τις ρυθμίσεις για τις διαδικασίες ανάθεσης του πέμπτου μέρους του νόμου και 3) ως ρεαλιστικός και επιθυμητός στόχος ενοποίησης σε ένα πρώτο στάδιο. Σε κάθε περίπτωση, με την **παράγραφο 2** επαφίεται στον κανονιστικό νομοθέτη η ευχέρεια για διαφορετική ρύθμιση του αρμοδίου οργάνου για την έννομη προστασία στις συμβάσεις αυτές.

Η δεύτερη προϋπόθεση κρίθηκε αναγκαία για την αποφυγή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων και την διασφάλιση της ανεξαρτησίας της κρίσης.

Η παράγραφος 3 διατηρεί σε κάθε περίπτωση τη δυνατότητα προσβολής των αποφάσεων του ανεξάρτητου οργάνου προσφυγών ενώπιον των δικαστηρίων (κατά κανόνα Διοικητικά Εφετεία ή κατ' εξαίρεση Συμβούλιο της Επικρατείας για υποθέσεις ιδιαίτερης νομικής και οικονομικής σπουδαιότητας), ακολουθώντας την διάκριση των αρμοδιοτήτων αυτών κατά το πρότυπο των καταργούμενων

διατάξεων των νόμων 3886/2010 και 3894/2010. Ωστόσο, για την ενώπιόν τους διαδικασία, ισχύουν οι γενικοί δικονομικοί κανόνες της διοικητικής δίκης, δεδομένου ότι οι σύντομες προθεσμίες και το αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα προβλέπονται για την ενώπιον του ανεξάρτητου οργάνου προσφυγών διαδικασία.

Στο άρθρο 182 ρυθμίζεται η άσκηση της προσφυγής ενώπιον του ανεξάρτητου οργάνου προσφυγών (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ή άλλου).

Η παράγραφος 1 δεν περιλαμβάνει υποχρέωση προηγούμενης άσκησης προσφυγής ενώπιον της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα, η οποία, με τον τρόπο αυτό, καταργείται και ορίζει προθεσμία άσκησης της προσφυγής στην Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων εντός 10 ημερών αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντά του, με κατάθεσή της στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και παράλληλη υποχρέωση κοινοποίησής της στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, ώστε να δοθεί μία ύστατη δυνατότητα εσωτερικής θεραπείας τυχόν παράνομων αποφάσεων ή διόρθωσης τυχόν ακούσιων σφαλμάτων από την ίδια τη διοίκηση. Σε κάθε περίπτωση ισχύουν παράλληλα τα προβλεπόμενα -και μη καταργούμενα- στις γενικές διοικητικές διατάξεις βοηθήματα κατά των διοικητικών πράξεων (όπως η αίτηση θεραπείας), που ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει, εφόσον το επιθυμεί και δη αδαπάνως ακόμα και παράλληλα με τα ένδικα μέσα έννομης προστασίας που παρέχει το σχέδιο νόμου. Επίσης η παράγραφος 1 ορίζει ότι στην προσφυγή πρέπει να προσδιορίζονται με ειδικό τρόπο οι νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημα αυτής. Το αίτημα της προσφυγής είναι η ακύρωση ή η τροποποίηση πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα. Ως «πλήρης γνώση» νοείται η γνώση τόσο της πράξης όσο και της αιτιολογίας της, εφόσον βεβαίως αυτή φέρει εκ του νόμου αιτιολογία (δοθέντος λ.χ. ότι η προκήρυξη της διαδικασίας, ως κανονιστική πράξη, δεν φέρει αιτιολογία). Σε κάθε περίπτωση όλες οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων πρέπει να περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα στοιχεία που ορίζουν οι διατάξεις του παρόντος νόμου, όπως ιδίως της παρ. 2 του άρθρου 62 και της παρ. 2 του άρθρου 116 και στην περίπτωση απόφασης κατακύρωσης του άρθρου 170 πρέπει να αναφέρει τις προθεσμίες αναστολής της σύναψης της σύμβασης, που ορίζουν η παρ. 3 του άρθρου 182 και οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 187. Επίσης προς άρση αμφισβητήσεων, ορίζεται σε τι συνίσταται η πλήρης γνώση και σε περίπτωση προσβολής της διακήρυξης.

Η παράγραφος 2 διατηρεί την υποχρέωση κατάθεσης παραβόλου, που θέσπισε ο ν.4111/2013, διαφοροποιώντας την ωστόσο σε πολλά σημεία. Έτσι, καταρχήν ορίζει ένα βασικό πλαίσιο, μεριμνώντας πρωτίστως για τη συμμόρφωση με τη συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος προσωρινής προστασίας και την αρχή της αναλογικότητας, θεωρώντας τον θεσμό του παραβόλου επικουρικό και όχι κύριο στο στόχο επιτάχυνσης της διαδικασίας παροχής έννομης προστασίας. Το εν λόγω πλαίσιο υιοθετεί συνοπτικά τις ακόλουθες επιταγές:

1. επεκτείνει την υποχρέωση κατάθεσης παραβόλου και στις συμβάσεις αξίας πάνω από 60.000 ευρώ αλλά κάτω από τα χρηματικά όρια των οδηγιών,
2. ο υπολογισμός του ύψους του παραβόλου να γίνεται κλιμακωτά με κατώτατο και ανώτατο όριο,
3. να προβλεφθούν χαμηλότερο ποσοστό και χαμηλότερο ανώτατο όριο από τα ισχύοντα,
4. θεσπίζει τη δυνατότητα υπολογισμού του παραβόλου επί του τμήματος για το οποίο κατατίθεται η προσφορά του προσφεύγοντος, σε περίπτωση διακήρυξης σε τμήματα και

5. μεταφέρει χρονικά την κατάθεσή του (κατά την κατάθεση της προσφυγής), δεδομένου ότι έχουν μεταφερθεί χρονικά (στο στάδιο εκδίκασης της προσφυγής ενώπιον του ανεξάρτητου οργάνου) και οι σύντομες προθεσμίες και το αυτόματο ανασταλτικό της σύναψης της σύμβασης, αποτέλεσμα, το οποίο εκκινεί σε αυτό το προγενέστερο στάδιο με την προθεσμία και την άσκηση της προσφυγής,

αφήνοντας στον κανονιστικό νομοθέτη την εξουσία καθορισμού όλων των υπόλοιπων θεμάτων, εντός των ως άνω παραδοχών και πλαισίου.

Η παράγραφος 3 ορίζει ότι η προθεσμία της άσκησης της προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης (αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα), με την επιφύλαξη έκδοσης διαταγής με τυχόν αντίθετο περιεχόμενο από το ανεξάρτητο όργανο προσφυγών, όπως ορίζει η παρ. 2 του άρθρου 170. Κατά τα λοιπά, εκτός της απαγόρευσης της σύναψης της σύμβασης, δεν κωλύεται η πρόοδος της διαδικασίας ανάθεσης, μπορεί όμως με διαταγή του το ανεξάρτητο όργανο προσφυγών να διατάξει τα μέτρα που θεωρεί σκόπιμα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 η προσφυγή κοινοποιείται, με φροντίδα του προσφεύγοντος σε κάθε θιγόμενο από την ολική ή μερική αποδοχή της, η τυχόν παράλειψη κοινοποίησης της όμως δεν επιφέρει το απαράδεκτο της προσφυγής.

Η παράγραφος 5 ορίζει ότι ο προσφεύγων, εφόσον ασκήσει την προσφυγή, ενημερώνει την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα με κάθε πρόσφορο μέσο με βάση του κανόνες επικοινωνίας του άρθρου 23 του νόμου, μέσα σε δέκα ημέρες από την κατάθεσή της. Επίσης, τάσσεται υποχρέωση στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα να αποστείλει εντός προθεσμίας διοικητικό φάκελο και απόψεις, δεδομένου ότι είναι σε θέση, ήδη από το χρόνο άσκησης της προσφυγής, να γνωρίζει ότι ο υποψήφιος ανάδοχος εκκινεί τη διαδικασία της παροχής έννομης προστασίας στο προσυμβατικό στάδιο. Η προτεινόμενη διάταξη, ισχύει και υπό το καθεστώς του ν.3886/2010 και σκοπεί στην αντιμετώπιση των φαινομένων καθυστέρησης αποστολής του διοικητικού φακέλου, η οποία είναι παντελώς αδικαιολόγητη και δε συνάδει με την ταχεία διαδικασία εκδίκασης των προσφυγών από το ανεξάρτητο όργανο την οποία εισάγει το σχέδιο νόμου. Επίσης, εισάγεται δυνατότητα του οργάνου αυτού να συνάγει τεκμήριο ομολογίας της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του προσφεύγοντος σε περίπτωση μη αποστολής ή ελλιπούς αποστολής του φακέλου. Το ανεξάρτητο όργανο προσφυγών, μετ' εκτίμηση των περιστάσεων, μπορεί να επιβάλλει χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, αν κρίνει ότι η παράλειψη αιτιολόγησης της προβαλλόμενης πράξης, ή η καθυστερημένη συμπλήρωσή της καθιστά ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή δικαστικής προστασίας. Το ποσό της κύρωσης μπορεί να κυμανθεί μεταξύ 500 και 5.000 ευρώ, και καταβάλλεται άπαξ για κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης και αποτελεί έσοδο του οργάνου αυτού. Οι προβλέψει περί επιβολής χρηματικών κυρώσεων στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα ισχύουν και υπό το καθεστώς του ν.3886/2010.

Η παράγραφος 6 ορίζει, όπως και ο ν.3886/2010, ότι η απόφαση επί της προσφυγής, εφόσον θίγει τα συμφέροντα άλλων ενδιαφερομένων, δεν προσβάλλεται με νέα προσφυγή.

Το άρθρο 183 ρυθμίζει τη διαδικασία λήψης απόφασης ενώπιον της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων ως ανεξάρτητου οργάνου προσφυγών.

Η παρ. 1 ορίζει την διεξαγωγή της διαδικασίας κατ' αντιμωλίαν και επ' ακροάσει των μερών, καθώς και τον ορισμό της δικασίμου και της προθεσμίας κλήσης αυτών με πράξη του Προέδρου της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Θεσπίζεται ανώτατο χρονικό όριο 40 ημερών μεταξύ της κατάθεσης της προσφυγής και της δικασίμου και κατώτατη

προθεσμία 15 ημερών για την κλήση των μερών. Επίσης ορίζει ότι αντίγραφο της προσφυγής κοινοποιείται στην αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών υπηρεσία και προς τρίτους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν παρέμβαση και θεσπίζεται υποχρέωση των μερών για προσκόμιση όλων των κρίσιμων εγγράφων και αποδεικτικών μέσων.

Η παράγραφος 2 ρυθμίζει την έκδοση πράξης, είτε για τον καθορισμό των μέτρων με τα οποία θα προστατευθεί το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας του αιτούντος, είτε και για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης, που επιβάλλει η παράγραφος 3 του προηγούμενου άρθρου. Για την έκδοση της διαταγής, καλείται η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας για έκθεση απόψεων προ τριών τουλάχιστον ημερών. Η πράξη εκδίδεται είτε κατόπιν υποβολής αιτήσεως είτε και αυτεπαγγέλτως. Λόγοι για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης είναι το προδήλως απαράδεκτο ή και προδήλως αβάσιμο της προσφυγής. Η εκδοθείσα πράξη μπορεί να ανακληθεί, κατόπιν αιτήσεως της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα, από το ανεξάρτητο όργανο προσφυγών που την χορήγησε.

Η παράγραφος 3 θεσπίζει την υποχρέωση του ανεξάρτητου οργάνου προσφυγών για έκδοση γραπτών και αιτιολογημένων αποφάσεων, καταργώντας με τον τρόπο αυτό το τεκμήριο σιωπηρής απόρριψης μετά την πάροδο της τασσόμενης προθεσμίας.

Η παράγραφος 4 ορίζει ότι το ανεξάρτητο όργανο προσφυγών αποφαίνεται επί των πραγματικών και νομικών αιτιάσεων της προσφυγής αναφορικά με την ισχύουσα νομοθεσία, εντός προθεσμίας 20 ημερών, διατηρώντας το δικανικό μέτρο απόδειξης της σοβαρής πιθανολόγησης του ν.3886/2010. Ωστόσο η προσφυγή μπορεί να απορριφθεί αν, μετά από στάθμιση των συμφερόντων της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα ή και τρίτων, προκύπτει βλάβη σημαντικότερου γενικού δημοσίου συμφέροντος. Τέλος, προβλέπεται ρητά ο χρόνος έκδοσης του διατακτικού της απόφασης εντός προθεσμίας 7 ημερών από την εκδίκαση της προσφυγής ή, αν έχει χορηγηθεί προθεσμία στα μέρη για τη νομιμοποίησή τους ή για την υποβολή υπομνήματος, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας ενώπιον του ανεξάρτητου οργάνου προσφυγών στο προσυμβατικό στάδιο των δημοσίων συμβάσεων.

Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις παρ. 1 και 4 του άρθρου 183 αναφορικά με τη διαδικασία λήψης απόφασης ενώπιον της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (40 ημέρες για ορισμό δικασίμου και 20 ημέρες για έκδοση απόφασης, εκ των οποίων στις 7 πρώτες η έκδοση του διατακτικού και 10 ημέρες προθεσμία προσβολής απόφασης Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ενώπιον δικαστηρίων = 70 ημέρες κατ' ελάχιστον):

είναι ιδιαιτέρως σύντομες, συγκριτικά με την φύση της διαδικασίας η οποία δεν προσομοιάζει στη συνήθη διοικητική διαδικασία, αλλά περισσότερο σε οιονεί δικαιοδοτική διαδικασία, (κατ' αντιμωλίαν, με έγγραφα υπομνήματα, ακρόαση των ενδιαφερομένων, κλήσεις μερών, δυνατότητα άσκησης παρεμβάσεων, πράξη προσωρινών μέτρων, έγγραφες αιτιολογημένες αποφάσεις),

συντέμνουν κατά 5 ημέρες το συνολικό ελάχιστο χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του οποίου ισχύει το ανασταλτικό αποτέλεσμα μη σύναψης της σύμβασης σε σχέση με το ισχύον καθεστώς (15 ημέρες απάντηση επί προδικαστικής προσφυγής και 10 ημέρες προθεσμία άσκησης προσφυγής και 30 ημέρες για ορισμό δικασίμου και 20 ημέρες για έκδοση απόφασης, εκ των οποίων στις 7 πρώτες η έκδοση του διατακτικού = 75 ημέρες)

Με τις παραγράφους 5 και 6 προτείνεται η θέσπιση υποχρέωσης συμμόρφωσης της διοίκησης με τις αποφάσεις του ανεξάρτητου οργάνου, οι οποίες καθίστανται

διοικητικά μη ανακλητές από το σύνολο της Διοίκησης, με μόνη επιφύλαξη την προσβολή τους ενώπιον των δικαστηρίων.
Τέλος η παράγραφος 7 παρέχει ρητή εξουσιοδότηση για την έκδοση, μέσω προεδρικού διατάγματος, Κανονισμού Εκδίκασης Προσφυγών, ο οποίος θα διέπει τη λειτουργία της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων ως οργάνου εκδίκασης προσφυγών και θα ρυθμίζει τα ειδικότερα και οριζόμενα θέματα τα οποία, δεδομένου ότι η ευχέρεια που παρέχει ο νομοθέτης του ν.4013/2011 για την ανάθεση της εν λόγω αρμοδιότητας στη Αρχή δεν έχει ασκηθεί μέχρι σήμερα, δεν ρυθμίζονται ούτε από τον ισχύοντα Κανονισμό Λειτουργίας ούτε από τον Οργανισμό αυτής (π.δ. 122/2012 και 123/2012 αντίστοιχα).
Το άρθρο 184 ρυθμίζει την δικαστική προστασία κατά των αποφάσεων της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων ως οργάνου εκδίκασης προσφυγών και, πλην της κατάργησης της προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της αναθέτουσας αρχής και τις προτεινόμενες τροποποιήσεις στο παράβολο, ακολουθεί το πρότυπο και τη λογική του ν.3886/2010.
Η παράγραφος 1 προβλέπει το δικαίωμα προσβολής των αποφάσεων αυτών με προσωρινά μέτρα και αίτηση ακύρωσης.
Η παράγραφος. 2 ορίζει ότι για την ενώπιον των δικαστηρίων διαδικασία προσβολής των αποφάσεων της Αρχής, ισχύουν οι γενικές δικονομικές διατάξεις των ακυρωτικών διαφορών.
Η παράγραφος 3 εισάγει ορισμένες αναγκαίες εξαιρέσεις από τις γενικές δικονομικές διατάξεις ειδικά για τις διαφορές αυτές.
Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι η τα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται δυνάμει του άρθρου αυτού δεν μπορούν να περιέχουν αιτιάσεις διαφορετικές από αυτές της προσφυγής ενώπιον της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.
Η παράγραφος 5 θεσπίζει υποχρέωση κοινοποίησης της άσκησης των ενδίκων βοηθημάτων του άρθρου αυτού στα μέρη και στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και αντίστοιχη υποχρέωση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για, εντός 15 ημερών, αποστολή του πλήρους φακέλου της υπόθεσης στο δικαστήριο.
Η παράγραφος 6 θεσπίζει υποχρέωση του αιτούντος για κοινοποίηση στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. των σχετικών δικογράφων.
Η παράγραφος 7 ρυθμίζει την ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα να συμμορφωθεί με την απόφαση επί της προσωρινής δικαστικής προστασίας, οπότε καταργείται η δίκη για το τυχόν ασκηθέν κύριο ένδικο βοήθημα.
Στην παράγραφος 8 ορίζεται ότι, επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 182 παρ. 3, αν η πράξη ή η παράλειψη ακυρωθούν μετά τη σύναψη της σύμβασης, αυτή δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψή της είχε ανασταλεί η σύναψη, με απόφαση επί αίτησης αναστολής ή προσωρινή διαταγή. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 191.
Τέλος στην παράγραφο 9 ορίζεται ότι αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε μεν αλλά ανεπιτυχώς την αίτηση αναστολής και η σύμβαση αφενός υπογράφηκε και αφετέρου ολοκληρώθηκε το αντικείμενό της, πριν τη συζήτηση του κύριου ένδικου βοηθήματος, εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 32 παρ. 2 του π.δ. 18/1989, δηλαδή η δίκη καταργείται ως άνευ αντικειμένου, εκτός αν ο αιτών αποδείξει ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης.
Στο άρθρο 185 ορίζεται ότι η κατά παράβαση των άρθρων 182 και 184 σύναψη της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, δεν κωλύει την παροχή δικαστικής προστασίας.

Το άρθρο 186 ορίζει τα αρμόδια δικαστήρια επί διαφορών κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων οι οποίες εξαιρούνται της αρμοδιότητας της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων ως οργάνου εκδίκασης προσφυγών. Υπογραμμίζεται ότι με τις ρυθμίσεις των άρθρων 186- 191 παρέχεται ενιαία δικαστική προστασία για όλες τις συμβάσεις ανεξαρτήτως αξίας, με μικρής κλίμακας αποκλίσεις για τις συμβάσεις με αξία ίση ή κατώτερη των 60.000 ευρώ, η εισαγωγή των οποίων κρίνεται απαραίτητη για την μεγαλύτερη δυνατή ευελιξία και επιπλέον ταχύτητα των διαδικασιών ανάθεσης των συμβάσεων αυτών, σε συνδυασμό και με την, κατά κανόνα, ήσσονα σπουδαιότητά τους.

Η παράγραφος 1 ορίζει, κατά το πρότυπο του ν.3886/2010, ως αρμόδιο δικαστήριο, το διοικητικό εφετείο του τόπου όπου εδρεύει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας, ανεξάρτητα αν έχει μορφή νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, διατηρώντας αφενός την ενοποίηση της δικαιοδοσίας στην δικαστική προστασία κατά το προσυμβατικό στάδιο που εισήγαγε ο νόμος αυτός και αφετέρου την αποσυμφόρηση του ανώτατου δικαστηρίου. Το διοικητικό εφετείο δικάζει τις (τακτικές) υποθέσεις με τριμελή σύνθεση με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων του μέρους αυτού.

Η παράγραφος 2 ορίζει ότι η προσωρινή προστασία στους ενδιαφερόμενους για συμβάσεις με αξία ίση ή κατώτερη των 60.000 ευρώ, παρέχεται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου διοικητικού εφετείου ή εφέτη που αυτός ορίζει, ενώ όταν κρίνεται ότι η εισαγόμενη υπόθεση ενέχει ιδιαίτερη σπουδαιότητα, μπορεί να εισάγεται σε τριμελές συμβούλιο του δικαστηρίου.

Η παράγραφος 3 υπάγει, εξαιρετικά, στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, υποθέσεις ιδιαίτερης νομικής και οικονομικής σπουδαιότητας, όπως και ο ν.3886/2010, οι οποίες αφορούν: α) συμβάσεις που συνάπτουν οι αναθέτουσες αρχές με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 15.000.000 ευρώ, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ. β) συμβάσεις που εμπίπτουν στην Οδηγία 2004/17/ΕΚ και γ) συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων ή υπηρεσιών, παρόλο που οι συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών δεν υπάγονται στις Οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ, ούτε στο παρόν σχέδιο νόμου κατά τα λοιπά.

Σύμφωνα με την παρ. 3 τα αρμόδια δικαστήρια δικάζουν τις διαφορές των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζοντας τις διατάξεις του π.δ. 18/1989.

Με την παράγραφο 4 διευκρινίζεται ότι οι αγωγές αποζημίωσης σε διαφορές του τμήματος αυτού εξακολουθούν να υπάγονται στα μέχρι τώρα αρμόδια δικαστήρια.

Στο άρθρο 187 ρυθμίζεται η άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, κατά αποφάσεων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων για διαφορές στο προσυμβατικό στάδιο συμβάσεων που εξαιρούνται από την αρμοδιότητα της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων ως οργάνου εκδίκασης προσφυγών σύμφωνα με το άρθρο 181. Στις συμβάσεις αυτές περιλαμβάνονται και οι δημόσιες συμβάσεις που συνάπτει η ίδια η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ως αναθέτουσα αρχή, για λόγους αποτροπής καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων και εξασφάλισης αμερόληπτης κρίσης επ' αυτών.

Η παράγραφος 1, δεν περιλαμβάνει υποχρέωση προηγούμενης άσκησης προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα, η οποία, με τον τρόπο αυτό, καταργείται και ορίζει προθεσμία άσκησης της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων 10 ημέρες αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντά του και παράλληλη υποχρέωση κοινοποίησής της στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα. Σε κάθε περίπτωση ισχύουν παράλληλα τα προβλεπόμενα -και μη

καταργούμενα- στις γενικές διοικητικές διατάξεις βοηθήματα κατά των διοικητικών πράξεων (όπως η αίτηση θεραπείας), που ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει, εφόσον το επιθυμεί και δη αδαπάνως ακόμα και παράλληλα με τα ένδικα μέσα έννομης προστασίας που παρέχει το σχέδιο νόμου, ώστε να δοθεί μία ύστατη δυνατότητα εσωτερικής θεραπείας τυχόν παράνομων αποφάσεων ή διόρθωσης τυχόν ακούσιων σφαλμάτων από την ίδια τη διοίκηση. Σε αυτή την τελευταία δυνατότητα στοχεύει, μεταξύ άλλων και η ρύθμιση της παραγράφου 5.

Η παράγραφος 2 ορίζει ότι η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου καθώς και η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των 60.000 ευρώ (αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα που επεκτείνεται και για συμβάσεις εκτός των οδηγιών), με την επιφύλαξη έκδοσης προσωρινής διαταγής με τυχόν αντίθετο περιεχόμενο, όπως ορίζει η παράγραφος 5.

Ειδικά όμως για συμβάσεις με αξία ίση ή κατώτερη των 60.000 ευρώ, η παράγραφος 3 ορίζει ότι μόνο η προθεσμία κωλύει τη σύναψη της σύμβασης λόγω της απαραίτητης μεγαλύτερης ευελιξίας για τις συμβάσεις αυτές.

Η παράγραφος 4 διατηρεί την υποχρέωση κατάθεσης παραβόλου, που θέσπισε ο ν.4111/2013, διαφοροποιώντας την ωστόσο σε πολλά σημεία, κατά το πρότυπο του παραβόλου που αποτελεί προϋπόθεση παραδεκτού για την άσκηση προσφυγής ενώπιον της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (άρθρο 182 παρ. 2) και εισάγοντας επιπλέον αποκλίσεις για τις συμβάσεις με αξία ίση ή κατώτερη από 60.000 ευρώ. Έτσι, καταρχήν ορίζει ένα βασικό πλαίσιο, μεριμνώντας πρωτίστως για τη συμμόρφωση με τη συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος προσωρινής προστασίας και την αρχή της αναλογικότητας, θεωρώντας τον θεσμό του παραβόλου επικουρικό και όχι κύριο στο στόχο επιτάχυνσης της διαδικασίας. Το εν λόγω πλαίσιο υιοθετεί συνοπτικά τις ακόλουθες επιταγές:

6. επεκτείνει την υποχρέωση κατάθεσης παραβόλου σε όλες τις συμβάσεις, ανεξαρτήτως αξίας,
7. ο υπολογισμός του ύψους του παραβόλου να γίνεται κλιμακωτά με κατώτατο και ανώτατο όριο,
8. να προβλεφθούν χαμηλότερο ποσοστό και χαμηλότερο ανώτατο όριο από τα ισχύοντα,
9. θεσπίζει τη δυνατότητα υπολογισμού του παραβόλου επί του τμήματος για το οποίο κατατίθεται η προσφορά του προσφεύγοντος, σε περίπτωση διακήρυξης σε τμήματα,
10. ορίζει ότι το ύψος του παραβόλου θα πρέπει να είναι ίσο με το ύψος του παραβόλου του άρθρου 182 παρ. 2 για συμβάσεις ίσης εκτιμώμενης αξίας, δεδομένου ότι η αρχή της ισότητας δεν θα δικαιολογούσε διαφορετικό ύψος παραβόλου για συμβάσεις ίσης αξίας, που διαφοροποιούνται μόνο ως προς την ακολουθητέα διαδικασία και αρμόδιο όργανο έννομη προστασία και αφήνει επίσης στον κανονιστικό νομοθέτη την εξουσία καθορισμού όλων των υπόλοιπων θεμάτων, εντός των ως άνω παραδοχών και πλαισίου, με το ίδιο προεδρικό διάταγμα για τις συμβάσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ως οργάνου προσφυγών.

Η παράγραφος 5 ορίζει ότι εφόσον ασκήσει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο αιτών ενημερώνει την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα με κάθε πρόσφορο μέσο μέσα σε δέκα ημέρες από την κατάθεσή της και θεσπίζει υποχρέωση της διοίκησης για, εντός 10 ημερών, αποστολή πλήρους φακέλου και απόψεων.

Η παράγραφος 6 ορίζει ότι για την εκδίκαση της αίτησης εκδίδεται πράξη του δικαστηρίου, περί καθορισμού σύντομης δικασίμου. Η πράξη κοινοποιείται, με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, στην αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών υπηρεσία και προς τρίτους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν παρέμβαση.
Η παράγραφος 7 ρυθμίζει την έκδοση προσωρινής διαταγής, είτε για τον καθορισμό των μέτρων με τα οποία θα προστατευθεί το δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας του αιτούντος, είτε και για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης, που επιβάλλει η παρ. 2. Για την έκδοση προσωρινής διαταγής, καλείται η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας να εκθέσει τις απόψεις προ 3 τουλάχιστον ημερών. Η προσωρινή διαταγή εκδίδεται είτε κατόπιν υποβολής αιτήσεως είτε και αυτεπαγγέλτως. Η εκδοθείσα προσωρινή διαταγή μπορεί να ανακληθεί, κατόπιν αιτήσεως της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα, είτε από το δικαστή που τη χορήγησε, είτε από το δικαστήριο, κατά την εκδίκαση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων.
Η παράγραφος 8 ορίζει ότι η αίτηση γίνεται δεκτή, αν πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα τόσο του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και του εθνικού δικαίου και παράλληλα αν το διατασσόμενο μέτρο κρίνεται αναγκαίο για την προστασία των συμφερόντων του αιτούντος. Ακόμα όμως και σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί η αίτηση να απορριφθεί αν, μετά από στάθμιση των συμφερόντων της αναθέτουσας αρχής ή και τρίτων, προκύπτει βλάβη σημαντικότερου γενικού δημοσίου συμφέροντος.
Η παράγραφος 9 ορίζει ότι το δικαστήριο διατάσσει τα κατάλληλα κατά την κρίση του μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων και αναφέρονται ενδεικτικά τα μέτρα αυτά. Τέλος, προβλέπεται ρητά ο χρόνος έκδοσης του διατακτικού της απόφασης εντός προθεσμίας επτά ημερών από την εκδίκαση της αίτησης ή, αν έχει χορηγηθεί προθεσμία στους διαδίκους για τη νομιμοποίησή τους ή για την υποβολή υπομνήματος, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής, για λόγους επιτάχυνσης των δικών που αφορούν την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας στο προσυμβατικό στάδιο των δημοσίων συμβάσεων.
Η παράγραφος 10 ορίζει ότι για την άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν απαιτείται η προηγούμενη άσκηση του κύριου ένδικου βοηθήματος, ο αιτών όμως υποχρεούται, σε περίπτωση αποδοχής της αίτησής του, να ασκήσει το κύριο ένδικο βοήθημα εντός 30 ημερών από την επίδοση της απόφασης, άλλως η ισχύς του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου αίρεται. Η προθεσμία άσκησης και η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων διακόπτει την προθεσμία άσκησης του κύριου ενδίκου βοηθήματος.
Η παράγραφος 11 ορίζει ότι η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας έχει δικαίωμα να συμμορφωθεί με το διατακτικό και το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης που δέχεται την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, οπότε καταργείται η δίκη για το τυχόν ασκηθέν κύριο ένδικο βοήθημα.
Στο άρθρο 188 ορίζεται ότι η κατά παράβαση του άρθρου 187 σύναψη της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, δεν κωλύει την παροχή δικαστικής προστασίας.
Στο άρθρο 189 ορίζεται ότι μπορεί να ακυρωθεί, μετά από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου, κάθε πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα που παραβιάζει κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εσωτερικού δικαίου που σχετίζεται με τη διαδικασία η οποία προηγείται της

σύναψης δημόσιας σύμβασης, αναφέρονται δε ορισμένες ενδεικτικές περιπτώσεις πράξεων (παράγραφος 1).
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 187 και του άρθρου 190, αν η πράξη ή η παράλειψη ακυρωθούν μετά τη σύναψη της σύμβασης, αυτή δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψή της είχε ανασταλεί η σύναψη, με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ή προσωρινή διαταγή. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 191.
Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε μεν αλλά ανεπιτυχώς την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και η σύμβαση αφενός υπογράφηκε και αφετέρου ολοκληρώθηκε το αντικείμενό της, πριν τη συζήτηση του ένδικου βοηθήματος, εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 32 παρ. 2 του π.δ. 18/1989, δηλαδή η δίκη καταργείται ως άνευ αντικειμένου, εκτός αν ο αιτών αποδείξει ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης.
Στο άρθρο 190 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις, η διαδικασία και οι συνέπειες της κήρυξης ως άκυρης, συναφθείσας σύμβασης.
Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να ζητήσουν την κήρυξη συναφθείσας σύμβασης ως άκυρης, σε συγκεκριμένες, ρητώς αναφερόμενες περιπτώσεις, ήτοι όταν: α) ανατέθηκε χωρίς προηγουμένως να έχει δημοσιευθεί προκήρυξη στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών, λόγω αξίας, ή στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. για τις υπόλοιπες συμβάσεις, β) δεν τηρήθηκε η υποχρέωση αναστολής της σύμβασης, όπως ορίζεται στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 182, της παρ. 3 του άρθρου 184 και της παρ. 2 του άρθρου 187, γ) συνάφθηκε συμφωνία-πλαίσιο ή εφαρμόσθηκε δυναμικό σύστημα αγορών και παραβιάσθηκαν οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η περ. β' του β' εδ. της παρ. 1 του άρθρου 54 και οι παρ. 5-6 του άρθρου 133.
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η κήρυξη της σύμβασης ως άκυρης, συνεπάγεται κατά κανόνα (επιφυλασσομένης της διάταξης της επόμενης παραγράφου 3) την αναδρομική της ακυρότητα (ex tunc).
Η παράγραφο 3 ορίζει περαιτέρω ότι οι εκατέρωθεν υποχρεώσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού από το αρμόδιο κατά τις γενικές διατάξεις δικαστήριο. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, μπορεί το δικαστήριο να επιδικάσει μειωμένο το οφειλόμενο ποσό, ή και να μην επιδικάσει κανένα ποσό, αφού συνεκτιμήσει το ότι ο ανάδοχος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την ακυρότητα της υπογραφείσας σύμβασης.
Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι, κατ' εξαίρεση του κανόνα της παρ. 2, το δικαστήριο μπορεί είτε να κηρύξει τη σύμβαση άκυρη κατά το ανεκτέλεστο μόνο μέρος της (ex nunc), εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιστάσεις, όπως, ενδεικτικά, το προχωρημένο ή μη στάδιο εκτέλεσης, τη σοβαρότητα της παράβασης και τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα. Μπορεί επίσης, εναλλακτικά να συντμήσει τη διάρκεια της σύμβασης.
Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι μπορεί το δικαστήριο, παρόλο που διαπίστωσε την σύναψη τη σύμβασης κατά παράβαση της παρ. 1, να μην την κηρύξει άκυρη, αν διαπιστώσει τη συνδρομή επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος, που επιβάλλουν τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της και την ολοκλήρωσή της. Περαιτέρω, ορίζεται ότι η ύπαρξη οικονομικών συμφερόντων και μόνο δεν συνιστά επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος, εκτός αν κριθεί ότι οι συνέπειες της ακύρωσης είναι δυσανάλογες, ενώ ορίζονται και συγκεκριμένες περιπτώσεις που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος.

Στην παράγραφο 6 ορίζεται, όπως και στον ισχύοντα ν.3886/2010, ότι, στις περιπτώσεις των παρ. 4 και 5, ήτοι σε περιπτώσεις διαπιστωμένης παράβασης κανόνα δικαίου εθνικού ή ευρωπαϊκού από τη διοίκηση, το δικαστήριο οφείλει να επιβάλει, με την ίδια απόφαση που απορρίπτει το ένδικο βοήθημα για λόγους δημοσίου συμφέροντος, στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα και πρόστιμο, το οποίο περιέρχεται στον αιτούντα, εν είδει εναλλακτικής κύρωσης.
Στην παράγραφο 7 ορίζονται οι προθεσμίες εντός των οποίων πρέπει να ασκηθεί η προσφυγή για την ακύρωση της σύμβασης. Η προθεσμία είναι κατά κανόνα 30ήμερη και αρχίζει από την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης είτε α) στην Ε.Ε.Ε.Ε., προκειμένου για συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών βάσει αξίας κατά την παρ. 4 του άρθρου 56 και τα άρθρα 57 και 58, είτε β) στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. προκειμένου για συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών βάσει αξίας κατά το άρθρο 152, εφόσον στη δημοσίευση περιέχεται η αιτιολογία για την σύναψη της σύμβασης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης ή από την επομένη της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων με άλλο τρόπο, εφόσον στην ενημέρωση περιλαμβάνονται οι πληροφορίες που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 116 και στην παρ. 2 του άρθρου 62. Ορίζεται, επίσης, απώτατη προθεσμία έξι (6) μηνών από την επομένη της σύναψης της σύμβασης. Αντίστοιχα ορίζονται εξάλλου προθεσμίες (30ήμερη και 6μηνη) για τις συμβάσεις που υπάγονται στο τρίτο μέρος του νόμου (συμβάσεις που συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς). Τέλος θεσπίζεται υποχρέωση κοινοποίησης της αίτησης ακύρωσης στην Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων σε ακολουθία με το άρθρο 192 παρ. 5 και 6.
Στην παράγραφο 8 ορίζεται ότι δεν μπορεί να ζητηθεί η ακυρότητα της σύμβασης, όταν συντρέχουν σωρευτικά συγκεκριμένοι λόγοι, ήτοι αν η αναθέτουσα αρχή τήρησε με συγκεκριμένο τρόπο τη δημοσιότητα που αναφέρεται αναλυτικά στο νόμο και επιπλέον εφάρμοσε δεκαήμερη προθεσμία αναστολής της σύναψης της σύμβασης.
Στην παράγραφο 9 ορίζεται ότι στις υποθέσεις του άρθρου αυτού μπορεί, εκτός της αίτησης ακύρωσης, να ασκηθεί και αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, κατά τις ρυθμίσεις του άρθρου 187, οι οποίες έχουν αναλογική εφαρμογή, επιφυλασσομένων των ειδικών ρυθμίσεων της παραγράφου.
Στο άρθρο 191 ρυθμίζεται το ζήτημα της καταβολής αποζημίωσης σε περιπτώσεις που κηρύσσεται, συνεπεία αίτησης του ενδιαφερομένου, η ακυρότητα πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα.
Σύμφωνα με την παράγραφο 1 ο ενδιαφερόμενος που αποκλείσθηκε παράνομα από διαγωνισμό δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση κατά τις διατάξεις των άρθρων 197 και 198 ΑΚ. Αν αποδείξει ότι θα του ανετίθετο η σύμβαση, στην περίπτωση που δεν εμφιλοχωρούσε η παράνομη πράξη ή παράλειψη, δικαιούται αποζημίωση κατά τις γενικές διατάξεις.
Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι για την επιδίκαση της αποζημίωσης απαιτείται η προηγούμενη ακύρωση της παράνομης πράξης ή παράλειψης. Αν πάντως δεν είναι εφικτή η αναγνώριση της ακυρότητας, για λόγους που δεν οφείλονται στον αιτούντα, μπορεί να επιδικασθεί αποζημίωση και άνευ κηρύξεως της ακυρότητας.
Στο άρθρο 192 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον διορθωτικό μηχανισμό που προβλέπεται στο άρθρο 3 της Οδηγίας 2007/66/ΕΚ και τις συναφείς υποχρεώσεις των κρατών μελών για παροχή πληροφοριών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη λειτουργία των εθνικών διαδικασιών προσφυγής, με σκοπό την ορθή αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των τροποποιήσεων της δικονομικής οδηγίας, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή θεωρεί ότι έχει διαπραχθεί σοβαρή παράβαση του

δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, για λόγους ορθολογικότερου συντονισμού στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, ορίζεται μία αρμόδια εθνική αρχή για τη διαβίβαση των σχετικών πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων αναφορικά με όλες τις συμβάσεις που καταλαμβάνονται από το σχέδιο νόμου, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, η οποία εκ του ιδρυτικού της νόμου έχει καταστεί αρμόδια και πρωτεύουσα αρχή επικοινωνίας αναφορικά με όλες τις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτουν οι ελληνικές αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς (με εξαίρεση της συμβάσεις στους τομείς της άμυνας - ασφάλειας) και στην οποία κοινοποιούνται υποχρεωτικά όλες οι παραπάνω πληροφορίες. Τέλος, ορίζονται συγκεκριμένες προθεσμίες απάντησης τόσο των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων όσο και της αρμόδιας αρχής στα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λεπτομέρειες ενημέρωσης και χορήγησης πληροφοριών, η διαβίβαση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, στατιστικών στοιχείων που αφορούν θέματα εφαρμογής των διατάξεων παροχής δικαστικής προστασίας.

Στο άρθρο 193 ορίζεται ότι κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που προκύπτει από ή με αφορμή την εκτέλεση ή ερμηνεία των δημοσίων συμβάσεων επιλύεται από το κατά τόπον αρμόδιο Δικαστήριο, κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις, με την επιφύλαξη του άρθρου 194.
Λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα ελκυστικά χαρακτηριστικά της διαιτητικής διαδικασίας, όπως είναι η ταχύτητα, η ευελιξία, η εμπιστευτικότητα, η προσαρμοστικότητα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε υπόθεσης, **με το άρθρο 194** εισάγεται η δυνατότητα πρόβλεψης στα έγγραφα της σύμβασης ρήτρας διαιτησίας κατά παρέκκλιση των οικείων δικονομικών διατάξεων όσον αφορά την δικαστική επίλυση διαφορών από την εκτέλεση της σύμβασης. Οι ειδικότεροι όροι της διαιτησίας, ορίζονται στη σύμβαση κατά παρέκκλιση των διατάξεων που ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου και χωρίς καμία άλλη δέσμευση από οποιαδήποτε άλλη διάταξη.
Στο άρθρο 195 προβλέπονται τα όργανα διενέργειας των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Δεδομένων των διάσπαρτων ρυθμίσεων που υπάρχουν στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο η διάταξη του αποσκοπεί στην εισαγωγή μίας απλούστερης, ενιαίας, και ομοιόμορφης ρύθμισης για όλες τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς.
Ειδικότερα, στην **παράγραφο 1** προβλέπεται η διάκριση των εν λόγω οργάνων σε γνωμοδοτικά και αποφαινόμενα, ανάλογα με τη φύση της αρμοδιότητάς τους (γνωμοδοτική ή αποφασιστική).
Με **την παράγραφο 2** χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινών αποφάσεων των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, με την οποία θα καθορίζονται αποφαινόμενα όργανα στις επί μέρους αναθέτουσες αρχές, ενώ τα αποφαινόμενα όργανα των αναθετόντων φορέων θα καθορίζονται με αποφάσεις των οργάνων διοίκησής τους.
Στην **παράγραφο 3** προβλέπεται ότι τα αποφαινόμενα όργανα που έχουν καθοριστεί με προγενέστερες διατάξεις διατηρούν τις αρμοδιότητές τους μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της προηγούμενης παραγράφου και **στην παράγραφο 4** ότι τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες των αποφαινόμενων οργάνων ασκούνται σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις τους.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι τα αποφαινόμενα όργανα μπορούν να είναι είτε μονομελή είτε συλλογικά και αποφασίζουν κατόπιν εισήγησης των γνωμοδοτικών οργάνων.
Στην παράγραφο 6 προβλέπεται ότι το γνωμοδοτικό όργανο κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων είναι η Επιτροπή διενέργειας των διαδικασιών ανάθεσης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων και εν συνεχεία απαριθμούνται ενδεικτικά οι αρμοδιότητές της, ενώ στην **παράγραφο 7** καθορίζεται ο τρόπος συγκρότησής της με απόφαση της αναθέτουσας αρχής/φορέα ή της κεντρικής αρχής προμηθειών -σε περίπτωση συγκεντρωτικών αγορών- είτε σε ετήσια βάση είτε για συγκεκριμένη σύμβαση.
Στην παράγραφο 8 προβλέπεται η συγκρότηση έκτακτων Επιτροπών ή ομάδων εργασίας για την αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων που αφορούν τις διαδικασίες ανάθεσης.
Με την παράγραφο 9 ορίζεται ότι γνωμοδοτικά όργανα στο στάδιο που ακολουθεί την ανάθεση της σύμβασης μπορεί να είναι είτε συλλογικά όργανα είτε οργανωτικές μονάδες ενταγμένες στη διοικητική δομή της αναθέτουσας αρχής/φορέα και παρατίθενται ενδεικτικά οι αρμοδιότητές τους.
Στην παράγραφο 10 προβλέπεται ότι για τη συγκρότηση και τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου αυτού.
Τέλος, στην **παράγραφο 11** προβλέπεται ότι στη σύνθεση των γνωμοδοτικών οργάνων μετέχει υποχρεωτικά ένας υπάλληλος από το Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων Δημοσίων Συμβάσεων, ενώ περαιτέρω προβλέπεται η δυνατότητα με τους κανονισμούς ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων των άρθρων 173 και 179 αντίστοιχα του νόμου να ορίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν τη συγκρότηση, σύνθεση και λειτουργία των γνωμοδοτικών και αποφαινόμενων οργάνων.
Με την **παράγραφο 1 του άρθρου 196** εισάγεται μία καινοτόμος ρύθμιση στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που κρίνεται επιβεβλημένη στο πλαίσιο της αυτονόητης υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών/φορέων να μεριμνούν για την κατάρτιση (αρχική και διά βίου) και την πιστοποίηση των υπαλλήλων τους, τα καθήκοντα των οποίων συνδέονται με την άσκηση αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων.
Η εν λόγω ρύθμιση στοχεύει αφενός στην εξειδικευμένη κατάρτιση των υπαλλήλων που ασχολούνται με ζητήματα δημοσίων συμβάσεων, η οποία κρίνεται αναγκαία λόγω της σπουδαιότητας, της πολυπλοκότητας και των εγγενών δυσκολιών που παρουσιάζει ο εν λόγω τομέας και αφετέρου στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των διαδικασιών που μεσολαβούν κατά την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων με ελαχιστοποίηση των πιθανών αστοχιών και λαθών που παρατηρούνται σήμερα, και τα οποία σε μεγάλο βαθμό οφείλονται στην έλλειψη σχετικής κατάρτισης. Επιπρόσθετα, η δια βίου κατάρτιση και πιστοποίηση των στελεχών θα αυξήσει την αποδοτικότητα των δράσεων που καλούνται τα στελέχη αυτά να υλοποιήσουν και θα συμβάλει στον περιορισμό των παραβιάσεων της νομοθεσίας κατά τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, αλλά και στην επίτευξη της βέλτιστης σχέσης τιμής / ποιότητας.
Στην παράγραφο 2 προβλέπεται ειδικότερα ότι η κατάρτιση και πιστοποίηση θα γίνονται μέσω πιστοποιημένων προγραμμάτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται

από το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, με τη συνεργασία της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και ειδικών επιστημόνων, και το πιστοποιημένο προσωπικό εγγράφεται σε ειδικό Μητρώο, το οποίο θα τηρείται από το ΙΝ.ΕΠ. και θα διασυνδέεται με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων.

Η παράγραφος 3 προβλέπει την υποχρέωση υποστήριξης των αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων από πιστοποιημένους υπαλλήλους του προαναφερόμενου Μητρώου, κατά τη διαδικασία τόσο της προπαρασκευής όσο και της ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων, υποχρέωση, ωστόσο, η οποία αναστέλλεται μέχρι την πλήρη λειτουργία του Μητρώου, που θα πιστοποιηθεί από τον φορέα τήρησής του.

Τέλος, με την **παράγραφο 4** χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση Κοινής Απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., με την οποία ρυθμίζονται τα ειδικότερα ζητήματα σύστασης, οργάνωσης, τήρησης του Μητρώου, αξιολόγησης και πιστοποίησης των υπαλλήλων, ορισμού των εκπαιδευτών και της αμοιβής αυτών, οι προϋποθέσεις εγγραφής και διαγραφής από αυτό, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που σχετίζεται με τη λειτουργία του Μητρώου και τα ζητήματα κατάρτισης και πιστοποίησης των υπαλλήλων που εγγράφονται σε αυτό.

Στο άρθρο 197 περιλαμβάνονται οι τροποποιήσεις διατάξεων διάφορων νομοθετημάτων που κρίνονται απαραίτητες για την ορθή εφαρμογή του παρόντος νόμου.

Ειδικότερα, με την **παράγραφο 1** τροποποιείται το γ΄ εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 και προβλέπεται ότι η κήρυξη του απαραδέκτου στις περιπτώσεις μη προσκόμισης των δικαιολογητικών ονομαστικοποίησης των μετοχών των Α.Ε. που συμμετέχουν σε διαγωνισμούς ή συμμετοχής εξωχώριας εταιρείας στη διαγωνιστική διαδικασία, γίνεται κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου, τροποποιώντας την υφιστάμενη ρύθμιση, στο πλαίσιο της οποίας η κήρυξη του απαραδέκτου λαμβάνει χώρα κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής. Η εν λόγω τροποποίηση κρίνεται απαραίτητη, καθώς απαλλάσσει τις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς από τη χρονοβόρα υποχρέωση να ελέγχουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών για όλους τους συμμετέχοντες κατά το στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, καθώς με την προτεινόμενη τροποποίηση, ο έλεγχος αυτός θα γίνεται στο στάδιο του ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης και θα αφορά μόνο στον προσωρινό ανάδοχο.

Με τις παραγράφους 2, 3, 4, 5 προστίθενται νέα εδάφια στις περιπτώσεις 6α, 14 ,15 και 16 αντίστοιχα της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3861/2010 και με την παρ. 6 προστίθεται νέα παράγραφος 6 στο άρθρο 3 του ως άνω νόμου με το ίδιο περιεχόμενο. Με τις εν λόγω προσθήκες-τροποποιήσεις εξαιρούνται από την υποχρέωση πρωτογενούς καταχώρισης στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» τα έγγραφα και στοιχεία δημοσίων συμβάσεων, τα οποία καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Σκοπός των ως άνω τροποποιήσεων είναι η αποφυγή διπλής υποχρεωτικής πρωτογενούς ανάρτησης των ίδιων στοιχείων τόσο στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» όσο και στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., (καθώς τα στοιχεία αυτά θα αντλούνται αυτόματα από το ΚΗΜΔΗΣ, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης διαλειτουργικότητας του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.με το Πρόγραμμα «Διαύγεια») και κυρίως η

συγκέντρωση και ομαδοποίηση όλων των στοιχείων των δημοσίων συμβάσεων σε ένα ενιαίο μητρώο (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) που θα αποτελεί το κύριο σημείο αναφοράς και κόμβο επικοινωνίας τόσο για τις αναθέτουσες αρχές/φορείς όσο και για τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς ή τυχόν τρίτους που επιθυμούν να λαμβάνουν γνώση των στοιχείων που αφορούν σε δημόσιες συμβάσεις.

Με την παράγραφο 7 τροποποιείται η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν.3316/2005 και ειδικότερα απαλείφονται τα δύο τελευταία εδάφια αυτής. Η εν λόγω απαλοιφή κρίνεται απαραίτητη, καθώς στα δύο αυτά εδάφια προβλέπονται πρόσθετοι λόγοι αποκλεισμού υποψηφίων από τη συμμετοχή τους σε διαγωνισμό για την ανάθεση σύμβασης εκπόνησης μελέτης ή σύμβασης υπηρεσιών που αφορά σε μελέτες ή επιβλέψεις μελετών και έργων, πέραν των προβλεπόμενων υποχρεωτικών και δυνητικών λόγων αποκλεισμού, που προβλέπονται στις διατάξεις των Οδηγιών 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ, με το περιεχόμενο των οποίων εναρμονίζει ο ν.3316/2005 το εθνικό δίκαιο ως προς τις διαδικασίες ανάθεσης των ανωτέρω συμβάσεων και κατά συνέπεια δε δύνανται να αποτελούν λόγους αποκλεισμού άλλοι πλην των αναφερομένων στις εν λόγω Οδηγίες.

Η παράγραφος 8 τροποποιεί το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 3316/2005 και ειδικότερα απαλείφεται η λέξη «απευθείας» που προσδιορίζει στην υφιστάμενη ρύθμιση τη διαδικασία επιλογής εμπειρογνωμόνων για την υποστήριξη των υπηρεσιών της αναθέτουσας αρχής μέσω απευθείας ανάθεσης, απαλοιφή η οποία είναι απαραίτητη προκειμένου η επιλογή των εν λόγω εμπειρογνωμόνων να ακολουθεί τις διαδικασίες ανάθεσης, όπως αυτές προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και όχι να γίνεται υποχρεωτικά με τη διαδικασία απευθείας ανάθεσης.

Στο άρθρο 198 περιέχονται οι μεταβατικές διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν ζητήματα επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου σε εν εξελίξει διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου. Οι διατάξεις αυτές κρίνονται απαραίτητες για την ομαλή μετάβαση από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο στο νέο και αποσκοπούν στη σταδιακή προσαρμογή των αναθετουσών αρχών/φορέων αλλά και των υποψήφιων οικονομικών φορέων στις διατάξεις του νόμου, καθώς και στην ομαλή ανάθεση-εκτέλεση των ήδη εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων.

Στο άρθρο 199 περιλαμβάνονται οι καταργούμενες και διατηρούμενες -από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου- συναφείς διατάξεις. Δεδομένου ότι το υφιστάμενο εθνικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων συγκροτείται από μία πληθώρα νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που ρυθμίζουν τη σύναψή τους ανάλογα είτε με την αναθέτουσα αρχή (κεντρική κυβέρνηση / τοπική αυτοδιοίκηση, κρατικά ελεγχόμενα νομικά πρόσωπα), είτε το είδος της σύμβασης (έργα / προμήθειες / υπηρεσίες) είτε ακόμη και τον κλάδο της αγοράς (υγεία / πληροφορική κ.ο.κ.), κρίνεται απαραίτητη η απλοποίησή του και η ύπαρξη όσο το δυνατόν μικρού αριθμού νομοθετημάτων, καθώς η πολυδιάσπαση που υπάρχει σήμερα είναι σε σημαντικό βαθμό περιττή και δημιουργεί εύλογη σύγχυση, τόσο στις αναθέτουσες αρχές, όσο και στους οικονομικούς φορείς.

Η ρητή αναφορά των καταργούμενων και διατηρούμενων διατάξεων αποσκοπεί ακριβώς στην άρση οποιασδήποτε αμφιβολίας ή σύγχυσης σχετικά με τις εφαρμοστέες- κατόπιν της έναρξης ισχύος του νόμου- διατάξεις συναφών νομοθετημάτων και συνέχεται άμεσα με τον σκοπό της απλοποίησης και ενοποίησης του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων που σκοπείται με τον παρόντα νόμο.

Ειδικότερα, ενδεικτικά αναφέρεται ότι καταργούνται στο σύνολό τους τα π.δ. 59/2007 και 60/2007, τα οποία είχαν εναρμονίσει το εθνικό δίκαιο με τις διατάξεις των Οδηγιών 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ αντίστοιχα, καθώς οι διατάξεις αυτές ενσωματώνονται πλέον στο κείμενο του παρόντος νόμου, οι διατάξεις του ν.3369/2008, καθώς και του ν.3316/2005 που ρυθμίζουν ζητήματα ανάθεσης συμβάσεων έργων και ανάθεσης μελετών αντίστοιχα, εκτός από τις διατάξεις τους που αφορούν ζητήματα εκτέλεσης των εν λόγω συμβάσεων, οι οποίες διατηρούν την ισχύ τους μέχρι την, δυνάμει εξουσιοδότησης, έκδοση των προβλεπόμενων στο άρθρο 178 κανονισμών εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Επίσης, καταργείται ο ν.2286/1995 στο σύνολό του, πλην των διατάξεων που αφορούν συμβάσεις που έχουν ενταχθεί στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας έτους 2014, καθώς και το κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού εκδοθέν π.δ.118/2007 (Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου), εκτός από τις διατάξεις του που ρυθμίζουν ζητήματα εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, οι οποίες διατηρούν την ισχύ τους μέχρι την έκδοση των προαναφερόμενων κανονισμών εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Καταργούνται επίσης οι διατάξεις των άρθρων 83 και 85 του ν.2362/1995 που αφορούν ζητήματα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, τα οποία ρυθμίζονται πλέον από τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Στο σύνολό του καταργείται από την έναρξη ισχύος των άρθρων 179 έως 194 του παρόντος νόμου και ο ν.3886/2010 που ρυθμίζει ζητήματα διαφορών που ανακύπτουν κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης δημοσίων συμβάσεων, καθώς τα ζητήματα αυτά ενσωματώνονται και ρυθμίζονται εξαντλητικά στις διατάξεις των άρθρων 179-194. Περαιτέρω καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1-9 του ν.4155/2013 καθώς και το άρθρο 11 του ν. 4013/2011 (πλην του σχετικού με τη σύσταση του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1) που ρυθμίζουν ζητήματα του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων, καθώς τα θέματα αυτά ενσωματώνονται και ρυθμίζονται εκτενώς στα άρθρα 134- 139 του νόμου.

Καταργούνται, επιπλέον οι κατ' εξουσιοδότηση των ν. 2286/1995 και 2362/1995 εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις που καθορίζουν χρηματικά όρια για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων με απευθείας ανάθεση ή συνοπτικές διαδικασίες (πρόχειρο διαγωνισμό), καθώς τα ζητήματα αυτά ρυθμίζονται αναλυτικά από τον παρόντα νόμο.

Ιδιαίτερα σημαντικό βήμα για την ενοποίηση και απλοποίηση του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων είναι και η ρητή κατάργηση περί των εξήντα (60) Κανονισμών ανάθεσης και εκτέλεσης προμηθειών, υπηρεσιών και έργων διαφόρων φορέων, οι οποίοι ρυθμίζουν ειδικά και εξατομικευμένα για έκαστο φορέα ζητήματα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, γεγονός που συντηρεί την πολυδιάσπαση του εθνικού νομικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων και το οποίο πρέπει άμεσα να αντιμετωπιστεί με την κατάργησή τους. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού καταργούνται και οι διατάξεις των νόμων, με τις οποίες δίδεται η εξουσιοδότηση για την έκδοση των εν λόγω Κανονισμών.

Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, παρά την ενδελεχή μελέτη που πραγματοποιήθηκε για την ανεύρεση όλων των ειδικών διατάξεων/Κανονισμών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, ενδεχομένως δεν εξαντλείται το ζήτημα με τη ρητή κατάργηση των απαριθμούμενων Κανονισμών και των εξουσιοδοτικών τους διατάξεων, καταργείται και κάθε νομοθετική διάταξη η οποία εξουσιοδοτεί για την έκδοση πράξεων κανονιστικής ισχύος για θέματα που ρυθμίζουν τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, καθώς και οι εκδοθείσες

κανονιστικές πράξεις δυνάμει της εν λόγω εξουσιοδότησης, πλην εκείνων των διατάξεων που αφορούν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 165.
Καταργούνται επίσης οι κατ' εξουσιοδότηση προγενέστερων διατάξεων, όπως ιδίως των ν.1418/1984 (Α 23), ν.3316/2005 (Α 42), ν.3669/2008 (Α 116), ν.3852/2010 (Α 87), εκδοθείσες διοικητικές πράξεις περί ορισμού των αποφαινομένων οργάνων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, τα οποία πλέον ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 181 .
Τέλος, δεδομένου ότι, παρά την αναλυτική απαρίθμηση των καταργούμενων διατάξεων, ενδεχομένως αυτή δεν είναι εξαντλητική, λόγω της ύπαρξης διάσπαρτων ρυθμίσεων στο εθνικό δίκαιο που άπτονται ζητημάτων δημοσίων συμβάσεων, τίθεται μία γενική διατύπωση περί κατάργησης και κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή ρυθμίζει τα θέματα αυτά με άλλον τρόπο.
Στο άρθρο 200 προβλέπεται ότι προσαρτώνται στο σχέδιο νόμου και αποτελούν αναπόσπαστα τμήματα αυτού ως Προσαρτήματα Α και Β, τα Παραρτήματα Ι-Χ της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και τα Παραρτήματα Ι-XXIV της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ αντίστοιχα, προσάρτηση, η οποία κρίνεται απαραίτητη, καθώς με το Δεύτερο και Τρίτο Μέρος του παρόντος νόμου ενσωματώνονται οι αντίστοιχες διατάξεις των εν λόγω Οδηγιών, και κατά συνέπεια είναι απαραίτητο να ενσωματωθούν και τα αντίστοιχα Παραρτήματά τους.
Στο άρθρο201 περιλαμβάνονται διατάξεις που ρυθμίζουν την έναρξη ισχύος του νόμου.
Στην παράγραφο 1 ορίζεται ως βασικός κανόνας ότι η ισχύς του νόμου αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2015 και αποσκοπεί στη διασφάλιση ενός εύλογου και ικανού χρονικού διαστήματος για την έγκαιρη και κατάλληλη εκπαίδευση και προετοιμασία των αναθετουσών αρχών/φορέων, καθώς και των οικονομικών φορέων ως προς τις ρυθμίσεις του νόμου.
Ακολούθως, προκειμένου να δοθεί ικανός χρόνος να επέλθουν οι αναγκαίες προσαρμογές για την απρόσκοπτη εφαρμογή του και να αποφευχθεί ο αιφνιδιασμός των αναθετουσών αρχών/ φορέων τίθενται και διαφορετικές ημερομηνίες έναρξης ισχύος ως προς ορισμένες διατάξεις.
Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η ισχύς των άρθρων 134- 138 αναφορικά με τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) για το σύνολο των φορέων του Δημόσιου Τομέα, όπως ορίζεται στο άρθρο 1β του ν. 2362/1995, άρχεται από 1η Οκτωβρίου 2015, λόγω των ιδιαίτερων απαιτήσεων ιδιαιτερότητας της χρήσης τεχνολογιών πληροφορικής κατά το στάδιο ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.
Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι η ισχύς του άρθρου 139 για τη λειτουργία του Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. αρχίζει 12 μήνες από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, λόγω των απαραίτητων νομικών ενεργειών και τεχνικών αναπροσαρμογών που πρέπει να λάβουν χώρα για την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου.
Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι η τροποποίηση των στοιχείων 6α, 14, 15 και 16 της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν. 3861/2010 αναφορικά με την εξαίρεση της υποχρέωσης πρωτογενούς ανάρτησης στο Πρόγραμμα Διαύγεια των στοιχείων που αναρτώνται στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., άρχεται μετά την έκδοση της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου 139, με την οποία θα καταστεί τεχνικά εφικτή η

διαλειτουργικότητα των δύο συστημάτων και η αυτόματη άντληση των στοιχείων από το Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ..
Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι οι κανόνες του όγδοου μέρους για την έννομη προστασία κατά τη σύναψη και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων αρχίζουν να εφαρμόζονται τρεις (3) μήνες μετά την έκδοση των προβλεπόμενων στα άρθρα 182, 183 και 187 προεδρικών διαταγμάτων.
Τέλος, με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι η υποχρέωση των αναθετουσών αρχών/ φορέων για την κατάρτιση και πιστοποίηση των υπαλλήλων τους που απασχολούνται στις διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και η εγγραφή τους στο Μητρώο Πιστοποιημένων Υπαλλήλων άρχεται έξι μήνες μετά την έκδοση της υπουργικής απόφασης της παραγράφου 4 του άρθρου 196 δυνάμει του οποίου θα ρυθμιστούν τα ειδικότερα θέματα σύστασης και λειτουργίας του Μητρώου καθώς και της διαδικασίας κατάρτισης και πιστοποίησης.

Μέρος Γ':

Με το άρθρο 202 ρυθμίζεται το ζήτημα της δημοσίευσης των εταιρικών πράξεων και στοιχείων. Το Γ.Ε.ΜΗ καθίσταται πλέον ο μοναδικός εθνικός τόπος εμπορικής δημοσιότητας, ενώ η δημοσίευση στις οικονομικές εφημερίδες διατηρείται ως προαιρετική και το Φ.Ε.Κ διατηρείται έως και το τέλος του 2015 ατελώς. Επιπρόσθετα, η δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ συνεπάγεται τη δραματική μείωση του κόστους που βάρυνε τις επιχειρήσεις για τη δημοσίευση στο Φ.Ε.Κ.

Με τα άρθρα 203- 208 επιτρέπεται σε όλες τις επιχειρήσεις που είναι γραμμένες στο ΓΕΜΗ να υποβάλουν εξ' αποστάσεως με ηλεκτρονικό τρόπο κάθε εταιρική τους πράξη, στοιχείο και ανακοίνωση στο Γ.Ε.ΜΗ.

Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ. όλων των πράξεων και στοιχείων που από το νόμο απαιτείται να καταχωρηθούν σε αυτό, με μειωμένο κόστος και χρόνο για τις επιχειρήσεις, αλλά και για τη δημόσια διοίκηση δεδομένου ότι μειώνεται ο όγκος των εξυπηρετούμενων πολιτών ενώπιον των Υπηρεσιών Γ.Ε.ΜΗ στα Επιμελητήρια και δεν απαιτείται πια η ψηφιοποίηση να γίνεται από τις Υπηρεσίες.

Τέλος, με τον ηλεκτρονικό τρόπο υποβολής, η επιχείρηση απαλλάσσεται και από το κόστος μετάβασης για την πληρωμή των σχετικών τελών σε κάποια ΔΟΥ ή τράπεζα, καθώς το σύστημα επιτρέπει και την εξ΄αποστάσεως ηλεκτρονική πληρωμή.

Με το άρθρο 209 προβλέπεται η υποβολή του βιβλίου σφαγών στην "ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ" αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 647/27509 (ΦΕΚ 539/Β/07.03.2013) εντός 10 ημερών από την ημερομηνία σφαγής, ή την ηλεκτρονική δήλωση μη σφαγών.

Με το άρθρο 210 διευρύνεται η λειτουργικότητα του ανεπτυγμένου και ήδη λειτουργούντος ηλεκτρονικού μητρώου σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ με σκοπό να εφαρμοσθεί η ηλεκτρονική υποστήριξη της διαδικασίας αδειοδότησης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ.

Επιτυγχάνεται κατ΄ αυτόν τον τρόπο η μείωση του αριθμού των δεδομένων που οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να υποβάλουν, όταν πρόκειται για στοιχεία που έχουν ήδη υποβληθεί στις αρμόδιες αδειοδοτούσες αρχές κατά τα προηγούμενα στάδια της αδειοδοτικής διαδικασίας. Επιπλέον επιτυγχάνεται η μείωση του χρόνου για προετοιμασία και υποβολή των εντύπων χαρτών που συνοδεύουν την αίτηση, και η επιτάχυνση της διαδικασίας λόγω άμεσης διαπίστωσης της εγκυρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών με αναμενόμενο όφελος την εξοικονόμηση σημαντικού χρόνου για τις επιχειρήσεις, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών και τη μείωση της δυσαρέσκειας των επιχειρήσεων.

Με το άρθρο 211 προβλέπεται ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Τ.Τ., χαρακτηρίζονται έργα εγκατάστασης ή/και συντήρησης δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ως έργα χαμηλής όχλησης και καθορίζονται τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, ως και κάθε άλλο σχετικό θέμα με αυτά. Πρόκειται για έργα με τοπικές και μη σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, ιδίως έργα εγκατάστασης δικτύων ή/και επέκτασης μικρής κλίμακας, έργα μετατόπισης υφιστάμενων δικτύων, έργα συντήρησης ή/και επισκευής δικτύων. Με την απόφαση της παραγράφου 4 του ιδίου ως άνω άρθρου καθορίζονται απλοποιημένες διαδικασίες για τη χορήγηση δικαιωμάτων διέλευσης για τα έργα αυτά, ο τρόπος καταβολής των τυχόν τελών, οι δικαιούχοι είσπραξης αυτών και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Με το άρθρο 212 καταργείται η υποχρέωση υποβολής τεχνικής και οικονομικής έκθεσης, καθώς και έκθεσης βιωσιμότητας που υποβάλλονταν με βάση τις διατάξεις του Π.Δ. 14/2007 στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης σκοπιμότητας για την εγκατάσταση αυτοκινητοδρομίων, εφ όσον δεν πρόκειται για έργα για την ίδρυση και εγκατάσταση αυτοκινητοδρομίων που υπάγονται στις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων που προβλέπουν κρατική ενίσχυση και πραγματοποιούνται με βάση τις διατάξεις αυτές.

Με το άρθρο 213 καταργείται η υποχρέωση υποβολής τεχνικής και οικονομικής έκθεσης, έκθεσης σκοπιμότητας, καθώς και εκτίμησης βιωσιμότητας που υποβάλλονταν με βάση τις διατάξεις της κ.υ.α. 12061/19.7.2007 στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης έγκρισης σκοπιμότητας για την ίδρυση ή επέκταση Κέντρων Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού, εφ’ όσον δεν πρόκειται για έργα για την ίδρυση ή την επέκταση των Κέντρων Προπονητικού Αθλητικού Τουρισμού που υπάγονται στις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων που προβλέπουν κρατική ενίσχυση και πραγματοποιούνται με βάση τις διατάξεις αυτές.

Με το άρθρο 214 καταργείται η υποχρέωση υποβολής μελέτης εφικτότητας που υποβάλλονταν με βάση τις διατάξεις της κ.υ.α. 16793/23.9.2009 στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης έγκρισης σκοπιμότητας για την ίδρυση Ψυχαγωγικών Θεματικών Πάρκων, εφ όσον δεν πρόκειται για έργα για την εγκατάσταση ψυχαγωγικών θεματικών πάρκων που υπάγονται στις διατάξεις των αναπτυξιακών

νόμων που προβλέπουν κρατική ενίσχυση και πραγματοποιούνται με βάση τις διατάξεις αυτές.

Με τις διατάξεις του άρθρου 215 επιταχύνεται και διευκολύνεται η διαδικασία εφαρμογής μέτρων που αφορούν στην ρύθμιση οδικής κυκλοφορίας στους χερσαίους χώρους των τουριστικών λιμένων, χωρίς να απαιτείται μια σειρά από εγκρίσεις, εισηγήσεις σύμφωνες γνώμες και αποφάσεις διαφόρων οργάνων, Αρχών και Επιτροπών, οι οποίες και αντικαθίστανται από σχετικές κοινοποιήσεις.

Με τα άρθρα 216, 217 και 218, 219 και 220 πραγματοποιείται ο εκσυγχρονισμός, η επικαιροποίηση και ρύθμιση με ενιαίο τρόπο της υποβολής των αιτήσεων από τον αιτούντα φαρμακοποιό για την άδεια ίδρυσης νέου φαρμακείου, συστέγασης φαρμακείων, καθώς και για την άδεια λειτουργίας φαρμακείου. Αρμόδια υπηρεσία στο εξής είναι η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας της εκάστοτε Περιφερειακής Ενότητας, στην οποία έχει την έδρα του το φαρμακείο.

Μέρος Δ':

Με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 221από την 1.1.2015, οι τομείς του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α. και το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιδρυμάτων Εμπορικού Ναυτικού (Τ.Ε.Α.Π.Ι.Ε.Ν.) εντάσσονται στο Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης (Ε.Τ.Ε.Α.).

Με το ν. 4052/2012 (Α΄41) συστήθηκε από 1-7-2012 το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης (Ε.Τ.Ε.Α.), στο οποίο εντάχθηκαν ταμεία, τομείς και κλάδοι επικουρικής ασφάλισης μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, των τραπεζών και των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, προκειμένου να εξασφαλισθεί η μακροχρόνια βιωσιμότητα των επικουρικών συνταξιοδοτικών ταμείων, μέσα από μία αυστηρή διασύνδεση εισφορών – παροχών. Το εν λόγω Ταμείο λειτουργεί με βάση το διανεμητικό σύστημα προκαθορισμένων εισφορών με νοητή κεφαλαιοποίηση (NDC) και οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλονται για κάθε ασφαλισμένο του τηρούνται σε ατομικές μερίδες. Επιπλέον, στο Ταμείο αυτό προκειμένου να επιτυγχάνεται η διαρκής εξισορρόπηση εισφορών - παροχών και η ομαλή συνέχιση καταβολής των συντάξεων στους δικαιούχους τους, εφαρμόζεται συντελεστής βιωσιμότητας, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία ελλειμμάτων.

Επειδή οι Τομείς του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Α.Υ.Α.Π. - Τ.Ε.Α.Ε.Χ. – Τ.Ε.Α.Υ.Π.Σ.) του Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α., που ασφαλίζουν μισθωτούς του δημόσιου τομέα για τη χορήγηση επικουρικής σύνταξης και το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιδρυμάτων Εμπορικού Ναυτικού (Τ.Ε.Α.Π.Ι.Ε.Ν.) που ασφαλίζει υπαλλήλους του ΝΑΤ, του Οίκου Ναύτου και άλλων ν.π.δ.δ., δεν εντάχθηκαν τότε στο

Ε.Τ.Ε.Α., κρίνεται επιβεβλημένη η ένταξή τους σ' αυτό ώστε να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας του και τη γενικότερη νομοθεσία, όπως κάθε φορά ισχύουν.

Με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου αυτού θεσπίζεται εξουσιοδοτική διάταξη για τον καθορισμό των τεχνικών παραμέτρων από τις οποίες θα προκύπτει συντελεστής βιωσιμότητας στο Μ.Τ.Π.Υ. και τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Αεροπορίας και Ναυτικού (ΜΤΣ, ΜΤΑ, ΜΤΝ), που χορηγούν μέρισμα στους ασφαλισμένους τους.

Με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται εξουσιοδοτική διάταξη, έτσι ώστε με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται μέχρι 31-12-2014, μετά από σύμφωνη γνώμη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, να καθορίζονται οι τεχνικές παράμετροι από τις οποίες θα προκύπτει συντελεστής βιωσιμότητας ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία στο μέλλον νέων ελλειμμάτων και η μεταφορά πόρων στο Μ.Τ.Π.Υ. και τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Αεροπορίας και Ναυτικού (ΜΤΣ, ΜΤΑ, ΜΤΝ) από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Στη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι, σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και Κεντρικής Διοίκησης ή Δημοσίου ή Κράτους, που χορηγούν εφάπαξ παροχές, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Αρωγής Υπαλλήλων Βουλής (Τ.Α.Υ.Π.Σ.) θα έχει εφαρμογή το ίδιο νομικό πλαίσιο που ισχύει και για τους φορείς - τομείς πρόνοιας αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

Με την προτεινόμενη διάταξη, από 1.1.2015 στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και Κεντρικής Διοίκησης ή Δημοσίου ή Κράτους, που χορηγούν εφάπαξ παροχές, όπως αυτοί προσδιορίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 14, παρ.1, περ.(β) και περ.(στ). του ν.4270/2014 (Α΄143) θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του ν. 4242/2014 (Α΄50) καθώς και η υπουργική απόφαση Φ.80000/1093/26/12-2-2014 (Β΄313), όπως κάθε φορά ισχύουν, δηλαδή το νομικό πλαίσιο που ισχύει και για τους φορείς - τομείς πρόνοιας αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, προκειμένου να διασφαλισθεί η βιωσιμότητά τους, χωρίς να δημιουργούνται στο μέλλον νέα ελλείμματα και να εξασφαλισθεί η απρόσκοπτη καταβολή των εφάπαξ παροχών στους δικαιούχους.

Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα στους ανωτέρω φορείς μέχρι 31.12.2014 να μετατρέπονται αυτοδίκαια σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) υποχρεωτικής ασφάλισης κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 7 και 8 του ν. 3029/2002 (Α΄160), μετά από σύμφωνη γνώμη των αντιπροσωπευτικότερων οργανώσεων των κλάδων ασφαλισμένων και μετά από εκπόνηση αναλογιστικής μελέτης.

Στη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι, τα έσοδα υπέρ του Ε.Τ.Ε.Α. (τ. Τ.Ε.Α.Δ.Υ.) και του Ε.Τ.Α.Α.-Τομέας Πρόνοιας Δικηγόρων Αθηνών, με βάση διατάξεις που προβλέπουν την είσπραξη κοινωνικών πόρων, καταργούνται.

Με τις διατάξεις της περ.2Α, της υποπαρ.ΙΑ3, της παραγράφου ΙΑ του άρθρου πρώτου, του ν.4254/2014 (Α΄85) θεσπίσθηκε από την 1.1.2015, η κατάργηση, των διατάξεων που προέβλεπαν την είσπραξη κοινωνικών πόρων υπέρ των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, του Μ.Τ.Π.Υ. και των Επαγγελματικών Ταμείων Υποχρεωτικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, με σκοπό την εξάλειψη των επιβαρύνσεων σε τιμές προϊόντων και παρεχομένων υπηρεσιών, τη μείωση των στρεβλώσεων στην οικονομική δραστηριότητα, την ενίσχυση της διαφάνειας και τη μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων.

Αντιστοίχως, με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται η από 1.1.2015 κατάργηση κοινωνικών πόρων υπέρ φορέων – τομέων επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας και

συγκεκριμένα υπέρ του Ε.Τ.Ε.Α. (τ.Τ.Ε.Α.Δ.Υ.) και του Ε.Τ.Α.Α.-Τομέας Πρόνοιας Δικηγόρων Αθηνών.

Μέρος Ε':

Με την προτεινόμενη ρύθμιση **του άρθρου 222** καταργείται, με σχετική τροποποίηση της παρ. 8 του άρθρου 17 του ν. 4014/2011, η υποχρέωση έκδοσης της σε αυτήν τη διάταξη προβλεπόμενης κοινής υπουργικής απόφασης εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους από τη δημοσίευση του εν λόγω νόμου. Η κατάργηση αυτή κρίνεται αναγκαία επειδή το ύψος και η διαδικασία είσπραξης και απόδοσης των ανταποδοτικών τελών που προβλέπει η παρ. 3 του ίδιου άρθρου συνδέονται άρρηκτα με τη βελτιστοποίηση της εφαρμογής των θεσμοθετημένων διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και του ελέγχου της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων. Συνεπώς, η έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης που η παρ. 8 του άρθρου 17 του ν. 4014/2011 προέβλεψε για τη ρύθμιση των κρίσιμων αυτών θεμάτων, χωρίς να έχει εισέτι λάβει χώρα, είναι σκόπιμο να αποσυνδεθεί από την ως άνω αποκλειστική προθεσμία. Με την αποσύνδεση αυτή, η προβλεπόμενη κοινή υπουργική απόφαση θα είναι δυνατό αφενός το πρώτον να εκδοθεί και αφετέρου στο μέλλον να τροποποιείται χωρίς το νομικό κώλυμα που η πρόβλεψη της ως άνω προθεσμίας δημιουργεί.

Μέρος ΣΤ':

Με το άρθρο 223 αντικαθίσταται το ά. 1 του ν. 3213/2003.

Η πρώτη παράγραφος του άρθρου περιλαμβάνει τον κατάλογο των υποχρέων σε δήλωση προσώπων. Η νέα διάταξη περιλαμβάνει εκτός των υποχρέων, που περιλαμβάνονταν ήδη στο ά. 1 παρ. 1 του ν. 3213/2003, κατηγορίες υποχρέων που αναφέρονταν σε άλλες ειδικές ρυθμίσεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Δια του τρόπου αυτού επιτυγχάνεται η νομοτεχνική ενότητα των σχετικών ρυθμίσεων και διευκολύνεται η εποπτεία επί του συνόλου των κατηγοριών υποχρέων προσώπων. Περαιτέρω, η υποχρέωση δήλωσης επεκτείνεται σε νέες κατηγορίες προσώπων, τα καθήκοντα των οποίων αφορούν τη διαχείριση δημοσίου χρήματος. Καλύπτονται, έτσι, νομοθετικά κενά και επιτυγχάνεται η ενιαία ρύθμιση ομοίων περιπτώσεων.

Στη δεύτερη παράγραφο προβλέπεται πλέον ότι, εξαιρουμένων των περιπτώσεων α' έως ε' των περιπτώσεων της παρ. 1, η υποχρέωση δήλωσης υφίσταται μόνο για ένα

έτος μετά την απώλεια της ιδιότητας του υποχρέου, αντί των τριών ετών, που προβλέπονται σήμερα. Η μεταβολή κρίνεται αναγκαία μετά τη διαπίστωση ότι η υποβολή δηλώσεων για τρία έτη μετά την απώλεια της ιδιότητας δεν προσφέρει κάτι στον ασκούμενο έλεγχο. Αντιθέτως τον δυσχεραίνει πολλαπλασιάζοντας χωρίς λόγο τον αριθμό των δηλώσεων που πρέπει να ελεγχθούν. Επίσης, η δεύτερη παράγραφος προβλέπει πλέον ότι η υποβολή της δήλωσης θα γίνεται το αργότερο σε χρόνο που ορίζεται μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των φορολογικών δηλώσεων, αντί της 30ης Ιουνίου εκάστου έτους. Η νέα ρύθμιση, συνδυαζόμενη με την τροποποποίηση που εισάγεται στο άρθρο 2 παρ. 1, διευκολύνει τους υποχρέους κατά τη σύνταξη των δηλώσεών τους, καθώς τους επιτρέπει να περιλαμβάνουν σε αυτή τα στοιχεία της φορολογικής δηλώσεως του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Αντιστοίχως, διευκολύνεται ο έλεγχος των δηλώσεων, αφού επιτρέπεται, πλέον, η σύγκριση της φορολογικής δήλωσης με τη δήλωση περιουσιακής κατάστασης.

Με το άρθρο 224 αντικαθίσταται το ισχύον ά. 2 του ν. 3213/2003.

Στο στοιχείο α΄ της πρώτης παραγράφου ορίζεται ως ημερομηνία αναφοράς της δήλωσης η 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, αντί της προβλεπόμενης σήμερα ημέρας υποβολής της δήλωσης. Η νέα ρύθμιση αντιμετωπίζει δυσχέρειες στο έργο του ελέγχου που διαπιστώθηκαν στην πράξη, καθώς ήταν δυσχερής η σύγκριση του περιεχομένου της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης με εκείνο της φορολογικής δηλώσεως του υποχρέου.

Η παρ. 1 στοιχ. γ΄ προβλέπει πλέον ότι η υπογραφή της δήλωσης από τον υπόχρεο θα αφορά τα δικά του περιουσιακά στοιχεία, ενώ η υπογραφή του συζύγου θα αφορά του δικά του στοιχεία. Αμφότεροι οι σύζυγοι θα συνυπογράφουν για τα περιουσιακά στοιχεία των ανήλικων τέκνων τους.

Στην περ. δ΄ της ιδίας παραγράφου η υποχρέωση των συμβολαιογράφων για υποβολή στον Πρόεδρο της Αρχής του παράγραφο 4 του άρθρου 3Α αντιγράφου συμβολαιογραφικών εγγράφων με συμβαλλόμενο δικαστικό λειτουργό, επεκτείνεται και στην περίπτωση ανάληψης υποχρέωσης προς μεταβίβαση, προκειμένου να καλυφθούν οι περιπτώσεις υποσχετικών δικαιοπραξιών, προσυμφώνων, κ.λ.π.

Στην παρ. 2 προστίθεται εξουσιοδότηση προς τους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για έκδοση απόφασης, που θα προβλέπει την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης μέσω ενιαίας ειδικής εφαρμογής. Η ηλεκτρονική υποβολή θα απλοποιήσει τη σχετική διαδικασία, θα διευκολύνει σημαντικά την ηλεκτρονική επεξεργασία των δηλώσεων και θα επιτρέψει την εξοικονόμηση δαπανών.

Με το άρθρο 225 αντικαθίσταται το ισχύον ά. 3 του ν. 3213/2003.

Στην πρώτη παράγραφο επανακαθορίζεται η αρμοδιότητα των οργάνων ελέγχου, προκειμένου να περιλάβει και τις νέες κατηγορίες υποχρέων προσώπων του άρθρου 1 παρ. 1. Κατά τον καθορισμό της αρμοδιότητας συνεκτιμήθηκε η έως

σήμερα εμπειρία των επιμέρους οργάνων και προτείνεται η κύρια ευθύνη ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων να περιέλθει σε νέα Κεντρική Επιτροπή Ελέγχου, η οποία διαδέχεται ως προς τον έλεγχο των δηλώσεων της περιουσιακής κατάστασης την Επιτροπή του άρθρου 21 του νόμου 3023/2002. Παράλληλα προβλέπεται ότι ο έλεγχος των δηλώσεων που ανήκε έως σήμερα στις υπηρεσίες εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος- Ελληνικής Ακτοφυλακής ασκείται από εισαγγελικό λειτουργό επικουρούμενο από τις οικείες υπηρεσίες.

Στην παράγραφο 3 προβλέπεται ότι σε περιπτώσεις δειγματοληπτικού ή στοχευμένου ελέγχου λαμβάνονται υπόψη και τεχνικές ανάλυσης επικινδυνότητας με τη χρήση πληροφοριακών συστημάτων. Παράλληλα, επιτρέπεται πέραν των, τακτικών, και η διενέργεια ειδικών καθώς και συνοπτικών ελέγχων, ώστε να καθίσταται πιο αποτελεσματικό το ελεγκτικό έργο. Η ανάλυση επικινδυνότητας καθώς και η διενέργεια ειδικών και συνοπτικών ελέγχων θα διευκολυνθούν από την προβλεπόμενη στο άρθρο 2 του σχεδίου ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων.

Με το άρθρο 226 προστίθεται νέο άρθρο $3^{Α}$ κατά το οποίο, συγκροτείται Επιτροπή Ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων, η οποία διαδέχεται ως προς τον έλεγχο των οικείων δηλώσεων την Επιτροπή του άρθρου 21 του νόμου 3023/2002.

Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου ορίζεται ότι η Επιτροπή Ελέγχου είναι ανεξάρτητη και διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια.

Στη δεύτερη παράγραφο ρυθμίζεται η συγκρότηση της Επιτροπής, με τη συμμετοχή προσώπων αυξημένου κύρους και ειδικών γνώσεων. Η Επιτροπή πλέον αποτελείται από δύο αντιπροέδρους της Βουλής (οι οποίοι θα ενεργούν υπό το θεσμικό τους ρόλο και όχι φυσικά ως εκπρόσωποι κοινοβουλευτικών ομάδων), δύο ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς και έναν υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

Με την παράγραφο 4 προβλέπεται η υποστήριξη της Επιτροπής από ειδική υπηρεσία υπαγόμενη στον Πρόεδρο της Επιτροπής. Οι θέσεις του προσωπικού της υπηρεσίας αυτής θα πληρούνται και με απόσπαση υπαλλήλων από το δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και την Τράπεζα της Ελλάδος.

Με το άρθρο 227 προστίθεται νέο άρθρο $3^{Β}$ το οποίο ρυθμίζει ειδικότερα τη διαδικασία ελέγχου από την επιτροπή του άρθρου $3^{Α}$ που είναι αρμόδια για τον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων.

Με το άρθρο 228 αντικαθίσταται το ισχύον ά. 6 του ν. 3213/2003.

Στην πρώτη παράγραφο, που προβλέπει το βασικό έγκλημα της μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς δήλωσης, προβλέπονται πλέον δυο πλαίσια ποινής. Το ελάχιστο όριο φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών θα ισχύει πλέον για τη διακεκριμένη παραλλαγή της τέλεσης της πράξης με σκοπό την απόκρυψη περιουσιακού στοιχείου που απέκτησε ο υπόχρεος επωφελούμενος της ιδιότητάς του. Επίσης, στη δεύτερη παράγραφο του ιδίου άρθρου προβλέπεται η τιμωρία της πράξης σε βαθμό κακουργήματος στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου.

Με το άρθρο 229 αντικαθίσταται το ισχύον ά. 12 του ν. 3213/2003.

Στη νέα διάταξη προβλέπεται ο αποκλεισμός του καταλογισμού χρηματικού ποσού μέχρι της αξίας περιουσιακού αποκτήματος, εάν το περιουσιακό στοιχείο έχει δημευθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 9. Η ρύθμιση κρίνεται αναγκαία για να αποφευχθεί ο κίνδυνος διπλής τιμώρησης για την ίδια συμπεριφορά και για τη διαφύλαξη της αναλογίας της κύρωσης προς την παράβαση που τελέσθηκε.

Με το άρθρο 230 θεσμοθετείται, για πρώτη φορά, η υποχρέωση υποβολής, παράλληλα με τη δήλωση περιουσιακής κατάστασης, και δήλωσης οικονομικών συμφερόντων που αφορά στον υπόχρεο και τη σύζυγο. Η δήλωση θεσπίζεται προδήλως για λόγους διαφάνειας και αποτροπής της σύγκρουσης συμφερόντων κατά την άσκηση των καθηκόντων του υπόχρεου. Λαμβάνοντας υπόψη αλλοδαπά πρότυπα, η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει να δηλώνονται ιδίως οι επαγγελματικές δραστηριότητες, η συμμετοχή στη διοίκηση πάσης φύσεως νομικών προσώπων και εταιριών, ενώσεων προσώπων και μη κυβερνητικών οργανώσεων, οι αμειβόμενες δραστηριότητες καθώς και οποιαδήποτε συγκεκριμένα οικονομικά συμφέροντα που μπορεί να προκαλέσουν άμεση ή δυνητική σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με τα καθήκοντά των υπόχρεων προσώπων.

Με τα άρθρα 231 και 232 προβλέπονται οι αναγκαίες μεταβατικές διατάξεις και τελικές ρυθμίσεις, ιδίως δε η αναγκαία μεταβατική περίοδος για την αποτελεσματική λειτουργία του νέου συστήματος ελέγχου.

Αθήνα, … Ιουλίου 2014

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	**ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**
ΓΚΙΚΑΣ ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	**ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ	